



ИЗБРАНА
СВЕТОВНА
ФАНТАСТИКА

Бенкс е феноменален!
Таймс

ФАНТАСТИКА

55

ИЕИИ М. БЕНКС



ИГРАЧЪТ НА ИГРАЧИТЕ

ИСТОРИЯТА ЗАПОЧВА С БИТКА, КОЯТО НЕ Е БИТКА,
И ЗАВЪРШВА С ИГРА, КОЯТО НЕ Е ИГРА!

ЙЕИН М. БЕНКС
ИГРАЧЪТ НА ИГРАЧИТЕ

Превод: Георги Стоянов

chitanka.info

КУЛТУРАТА — общество на хора и машини — е създала много големи играчи, най-големият от които е Джъно Морът Гъге. Играч на играчите. Абсолютен шампион. Отегчен от успехите, Гъге отива в жестоката и невероятно богата империя Азад, за да участва в една традиционна, но невероятна игра — сложна като самия живот. В нея победителят става император. Подиграван и шантажиран, Гъге се включва в играта, за да намери най-вероятно смъртта си.

ПЪРВА ЧАСТ
КУЛТУРНА ОРБИТАЛНА СТАНЦИЯ

1.

Това е историята на страстния Играч на играчите, напуснал дома си за дълго време, за да участва в турнир. Играчът на играчите се нарича Гъге. Историята започва с битка, която не е битка, и завършва с игра, която не е игра.

Вероятно искате да знаете нещо и за мен? Това ще научите по-късно.

Ето как започна всичко.

С всяка стъпка във въздуха се вдигаше облак прах. Той крачеше през пустинната местност подир облечената в защитен костюм фигура. Пушката в ръцете му беше безмълвна. Сигурно вече бяха близко. През полевия шлем се чуваше шумът от далечния прибой. Наближаваха една висока дюна, от която трябваше да видят брега. По някакъв начин бе оцелял. Не се бе надявал да оцелее.

Беше светло и горещо, и сухо, но костюмът го предпазваше от слънцето и горещия въздух. В него бе приятно и прохладно. Единият край на забралото на шлема му беше ударен и затворен. Десният му крак, също засегнат, трудно се свиваше, поради което куцаше, но иначе бе извадил късмет. Когато ги атакуваха последния път, те бяха на един километър назад и сега се намираха почти извън полесражението.

Над близкия хребет като ярка дъга след дъжд блеснаха корпусите на ракети. Поради повредения си визьор ги видя късно. Помисли, че са насочени към тях, но после разбра, че това е само отражение от лъскавите им корпуси. Ракетите завиха като ято птици и се гмурнаха зад хребета.

Появиха се стробиращи червени светлинни импулси и стрелбата започна. Той вдигна пушка и отвърна на огъня. Другите от групата, също в защитни костюми, вече стреляха. Едни легнали в праха, други на коляно. Гъге единствен стреляше прав.

Отново се появиха управляеми ракети, завиха в пакет, после се разпръснаха и продължиха в различни посоки. Около краката му се

вдигнаха облачета прах. Той се опита да се прицели в една от малките машини, но те се движеха изненадващо бързо и не можеше да ги хване на мушка. Костюмът му вибрираше от далечния шум на стрелбата и виковете на другите хора. Светлинните сигнали трепкаха в шлема и отразяваха нанесените поражения. Внезапно костюмът му се разтърси и десният му крак се схвана.

— Стани, Гъге! — смееше се до него Йей. Две малки ракети, усетили най-слабото място на групата, неочаквано полетяха към тях. Гъге видя машините да идват, но пушката играеше в ръцете му. Като че ли все се мереше там, където ракетите са били миг преди това. Те се насочиха към пространството между него и Йей. Едната пламна и се взриви. Йей радостно извика. Другата се завъртя помежду им. Йей се опита да я изрита. Гъге се обърна тромаво и стреля, но вместощо ракетата, куршумите се посипаха върху костюма на Йей. Той я чу, че изрева, а след това изруга. Йей се олюля, но вдигна пушка за стрелба. Втората ракета се обърна към тях, около нея се вдигнаха фонтани от прах, червени импулси осветиха костюма му и изпълниха забралото му с тъмнина. Гъге почувства, че се схваща и падна. Настъпи мрак и пълна тишина.

— Мъртъв си — долови той слаб глас.

Лежеше в праха. Чуваше далечни, приглушени шумове, ударите на сърцето си, усещаше вибрации от земята, въздушната струя на дъха си. Опита се да вдиша дълбоко, да забави ударите на сърцето си, но беше парализиран, затворен в черупката на собственото си тяло, неспособен да го контролира.

Засърбя го носът. Невъзможно бе да се почеше. „Какво правя тук?“ — запита се той.

Сетивата му се върнаха. Чуваше хора да говорят, на сантиметър от носа си виждаше пустинния прах. Преди да е помръднал, някой го дръпна за ръката и го вдигна.

Гъге разкопча шлема си и го свали. Йей Меристинокс, също без шлем, с ръце на кръста и увиснали на китката й пушка стоеше пред него, гледаше го и клатеше глава.

— Беше ужасен — заяви тя, но не сърдито. Йей имаше лице на красиво дете, но бавният й, дълбок глас беше кокетен и закачлив. Нисък.

Другите от групата седяха върху камъните и праха и приказваха. Неколцина се връщаха към клуба. Йей вдигна пушката на Гъге и му я подаде. Той се почеса по носа, поклати глава и отказа да я вземе.

— Йей — каза Гъге, — това е детска игра.

Тя замълча, вдигна рамене. Дулата на двете оръжия за миг блеснаха на слънчевата светлина. Той отново видя идващите към тях ракети и за секунда се почувства замаян.

— Значи отказваш, така ли? — попита Йей. — Стрелбата не е скучно занимание, Гъге. Ти се оплакваш, че ти е скучно. Мислех, че тази игра ще те поразее.

Гъге изчисти праха от дрехите си и се запъти към клуба. Йей тръгна с него. Покрай тях минаха летящи работи от службата за регенериране. Събираха останки от разрушени машини.

— Несериозно е, Йей. Защо си губиш времето с тази глупост?

Спряха на върха на дюната. На стотина метра от тях, между златния пясък от едната страна и снежнобелия прибой от другата, ниската сграда на клуба. Морето сияеше под лъчите на високото слънце.

— Много си капризен — въздъхна тя. Вятърът развяваше късата ѝ кафява коса, отнасяше върховете на разбиващите се вълни и изпращаше обратно в морето пръски солена вода. Йей спря до няколко парчета от поразената ракета, наполовина заровени в дюната, извади ги, издуха полепналите по блестящите повърхности песъчинки и ги запремята в ръцете си. — На мен стрелбата ми доставя удоволствие. Игрите, които ти обичаш, ми харесват, но... и това ми харесва. — Изглеждаше смутена. — *Нали* е игра? На теб никакво удоволствие ли не ти доставя?

— Не. След известно време и на теб няма да ти доставя.

Йей вдигна рамене.

— Тогава ще престана да я играя. — Тя му подаде частите от разбитата машина. Той ги заразглежда. Покрай тях мина група млади мъже и се отпрати към стрелбищата.

— Господин Гъге? — Един от младите мъже спря и го погледна неуверено. По лицето на по-възрастния човек за миг пробяга израз на раздражение, бързо заместен от весела търпимост, каквато Йей беше виждала и по-рано при подобни ситуации. — Джъно Морът Гъге, нали? — уточни младият мъж, все още не напълно сигурен.

— Същият. — Гъге се усмихна радушно и — Йей видя — леко изправи гръб, малко се понадигна. Лицето на по-младия мъж засия. Той се поклони официално. Гъге и Йей се спогледаха.

— За мен е чест да се запозная с вас, господин Гъге — усмихна се младият мъж. — Казвам се Шъро... Аз съм... — той се засмя. — Следя всичките ви партии. Имам файл с всичките ви теоретически работи...

Гъге кимна.

— Поласкан съм.

Ще се радвам, ако някога, докато сте тук, изиграете с мен... е, каквото желаете. Може би съм най-добър на „Разгръщане“. Давам на противника три точки преднина, но...

— За съжаление нямам никакво свободно време — прекъсна го Гъге. — Но, разбира се, ако ми се отдаде случай, с удоволствие ще поиграя. — Той леко кимна на по-младия мъж. — Радвам се, че се запознахме.

Младият мъж се изчерви и отвърна на кимването.

— Удоволствието е мое, господин Гъге... Довиждане... довиждане. — Той отново се усмихна срамежливо, обърна се и забърза подир другарите си.

Йей наблюдаваше отдалечаващия се млад мъж.

— Това представление ти беше приятно, нали, Гъге? — нахили се тя.

— Напротив — отговори бързо той. — Отегчително.

Йей продължи да гледа подир младия мъж и да го преценява от горе до долу. Тя въздъхна.

— Ами на теб? — Гъге погледна с отвращение парчетата от ракетата в ръцете й. — Цялото това... разрушение доставя ли ти удоволствие?

— Защо да е разрушение? — бавно извърна глава Йей. — Поразените ракети само се разглобяват експлозивно, не се разрушават. От тези неща за половин час мога да ти сглобя една.

— Значи разрушението е фалшиво.

— А какво не е?

— Интелектуалните постижения. Умствените занимания. Човешките чувства.

Йей иронично изкриви устни.

— Виждам, че ще трябва да мине доста време, преди да можем да се разберем, Гъге.

— Тогава позволи ми да ти помогна.

— Да бъда твое протеже?

— Да.

Йей отмести поглед към брега, където се разбиваха дълги златни вълни, после загледа отново отдалечаващия се младеж, вдигна бавно ръка и нахлузи шлема си. Той видя отражението си в стъклото на нейното забрало и приглади с ръка черните си къдрици.

Йей вдигна забралото.

— Ще намина да те видя, Гъге. Да дойдем ли с Чамлис вдругиден?

— Ако искаш.

— Искам. — Намигна му и заслиза назад по дюната. Той наблюдаваше как се отдалечава. Йей подаде пушката му на натоварения с лъскави отпадъци летящ робот от службата за регенериране.

Гъге остана за миг неподвижен, стиснал в ръце парчетата от разрушената машина. После ги пусна на пясъка.

2.

На терасата се усещаше мирис на пръст и дървета откъм плиткото езеро. Нощта беше облачна и много тъмна. Само право над него проникваше слаба светлина от далечната огряна от слънцето орбитална станция. Вълни плискаха скритите в мрака лодки. По краищата на езерото, където между дърветата бяха разположени ниските сгради на колежа, проблясваха прозорци. Забавата беше невидимо присъствие зад гърба му, полъх на музика и смях, аромати на парфюми и храна, неопределени екзотични ухания.

Еуфорията на „Шарп Блу“ го обзе, завладя го. Миризмите, които се изливаха от отворените врати зад него, носени на вълната от шум, се превърнаха в отделни струйки въздух, в нишки от разнищено въже, всяка със свой определен цвят и характер. Нишките приличаха на различни видове пръст, на нещо, което можеше да пипне, да почувства, да идентифицира.

Той долови онази червено-черна миризма на печено месо, която ускоряваше движението на кръвта във вените, усилваше отделянето на слюнка. Отделните части на мозъка му я оцениха като едновременно изкусителна и смътно неприемлива. Животинският му нюх усети горивото, богатата на протеин храна, средният мозък регистрира мъртви, изгорели клетки... предният игнорира и двата сигнала, защото знаеше, че коремът му е пълен, а печеното е от домашно животно.

Усети и полъха на морето. От десет или повече километра през равнината и ниските дюни до него достигна солена миризма от приличната на паяжина мрежа от реки и канали, която свързваше тъмното езеро с неспокойния, развълнуван океан отвъд благоуханни пасища и ароматни гори.

„Шарп Блу“ е секрет на генно създадени специално за играчите от Културата жлези. Богатият асортимент произвеждани от организма дроги, от които огромното болшинство индивиди на Културата можеха да избират, стигаше до триста съединения с различна степен на популярност и съвършенство. „Шарп Блу“ беше едно от най-малко използваните, защото не предизвикваше пряко удоволствие и за

неговото изработване се изискваше значително концентриране. Но беше добро за играчи. Под негово въздействие сложното ставаше просто; неразрешимото — разрешимо; непознаваемото — очевидно. Полезен наркотик. Не обикновен възбудител на сетива, сексуален стимулатор или физиологически активатор, а модификатор на абстрактното мислене.

Гъге не се нуждаеше от него.

Това стана ясно, след като премина първата вълна на действието му и настъпи фазата на нормалното състояние. Момчето, с което щеше да играе, чиято предишна игра на четири цвята току-що бе наблюдавал, имаше добър, но лесен за преодоляване стил. Изглеждаше впечатляващ, а всъщност беше главно показан, моден, сложен, но безсъдържателен и слаб. И в крайна сметка — уязвим. Гъге слушаше звуците от забавата, от плискащите се вълни на езерото, от другите университетски сгради по далечната страна на езерото. Споменът за стила на младия човек оставаше ясен.

Реши да се освободи от него, да го забрави.

Нещо в него се отпусна, подобно на напрегнат въображаем крайник, на съзнателна илюзия. Запомненото, мозъчен еквивалент на някаква малка, груба подпрограма с обратна връзка, се изгуби, престана да съществува.

Гъге остана за малко на терасата до езерото, после се върна вътре да се весели заедно с другите.

— Джъно Гъге. Мислех, че си избягал.

Гъге се обърна и видя малкия летящ робот над себе си в богато мебелираната зала. Хора стояха на групички и приказваха, други бяха скупчени около дъските за игра и масите под големите древни гоблени, окачени по стените. Имаше и дузини летящи роботи — играеха, наблюдаваха или разговаряха с хората, а няколко бяха подредени под формата на решетка, което означаваше, че поддържат радиовръзка. Морин-Скел, летящият робот, който се бе обърнал към него, беше най-малкият от всички присъстващи. Той можеше удобно да се разположи върху две човешки длани. В полето на официалната му синя аура имаше следи от сиво и кафяво. Приличаше на модел на сложен и старомоден космически кораб.

Гъге сърдито погледна машината, която го последва през множеството към масата за игра на четири цвята.

— Помислих, че си се изплашил от този аджамия — продължи летящият робот, когато Гъге отиде до масата при младия мъж и седна на богато резбования дървен стол, освободен от победения играч. Роботът направи забележката за въпросния „аджамия“ — рошав мъж на около трийсет години — достатъчно високо, за да бъде чута. Младият мъж не скри огорчението си.

Гъге усети, че хората притихнаха. Аурата на Морин-Скел превключи на комбинация от червено и кафяво — смес от шеговито удоволствие и неудоволствие; противоположен сигнал, близък до директна обида.

— Не обръщай внимание на тъпата машина — каза Гъге на младия мъж, като долови неговите чувства. — Тя обича да дразни хората. — Придърпа стола и разкопча старомодното си яке с широки ръкави. — Аз съм Джъно Гъге. Ти как се казваш?

— Стемли Форс — представи се мъжът и преглътна.

— Приятно ми е. Кой цвят избираш?

— Хм... зеления.

— Чудесно — кимна Гъге и се облегна назад. Той замълча, после махна с ръка към дъската. — Е, започвай.

Стемли Форс направи първия си ход. Гъге се протегна напред да мести, а летящият робот се настани на рамото му и зажука. Гъге перна с пръст машината и тя отлетя малко настрана. През останалата част от играта Морин-Скел имитираше скърцащ звук при затваряне на точково-шарнирно свързани пирамиди.

Гъге с лекота победи младия мъж. Той дори придаде малък финес на финала, като използва объркването на Форс и сред тракането на една картечница от въртяща се пирамида, изчерта върху дъската червен квадрат, наподобяващ рана. Няколко души изръкопляскаха. Други промърмориха одобрително. Гъге благодари на партньора си и стана.

— Евтин трик — коментира високо Морин-Скел, така че всички да чуят. — Момчето беше лека жертва. — Аурата му засвети яркочервено, летящият робот се понесе над главите на хората и изчезна.

Гъге поклати глава и се отдалечи.

Малкият летящ робот го ядоса и същевременно развесели. Беше груб, обиждаше и много често дразнеше, но държането му действаше освежаващо сред ужасната учтивост на повечето хора. Несъмнено бе отлетял да дразни някой друг. Докато си проправяше път през тълпата, Гъге кимна на няколко души. Той видя летящия робот Чамлис Амалк-ней до дълга, ниска маса да разговаря с един от по-малко непоносимите професори. Гъге си взе питие от минаващия покрай него сервиращ летящ робот и отиде при тях.

— Ах, ето го и моят приятел... — възкликна Чамлис Амалк-ней. По-възрастният летящ робот беше метър и половина висок, метър широк и метър дебел. Скромният му корпус носеше следи от хилядолетно съществуване. — С професора тъкмо разговаряхме за теб.

Строгото изражение на професор Борелал премина в иронична усмивка.

— Виждам, че си с приповдигнато настроение от нова победа, Джъно Гъге, нали?

— Личи ли? — попита той и отпи от чашата си.

— Научих се да разчитам изражението на лицето ти — отвърна тя. Борелал, два пъти по-възрастна от Гъге, караше второто си столетие, но все още беше красива и привлекателна жена. Кожата ѝ бе светла, косата ѝ така бяла, каквато е била винаги, късо подстригана. — Пак ли унизи някой от моите ученици?

Гъге вдигна рамене. Той пресуши чашата си и се огледа.

— Позволи ми — промърмори Чамлис Амалк-ней, взе чашата и я остави върху минаващия на три метра от тях поднос. Неговото оцветено в жълто поле донесе пълна чаша със същото великолепно вино. Гъге я взе.

Борелал носеше тъмен костюм от мек плат, гарниран на врата и коленете със сребърни нишки. Краката ѝ бяха боси, което, според Гъге, не изтъкваше така добре дрехите ѝ, както, да речем, чифт боти с високи токчета. Но това беше незначителна ексцентричност в сравнение с онези, които проявяваха други жени от университета. Гъге се усмихна и погледна загорелите ѝ палци на краката върху фона на жълтия дървен под.

— Толкова си деструктивен, Гъге — каза му Борелал. — Защо, вместо да пречиш, не ни помогнеш? Стани член на академичното тяло, а не гостуващ лектор.

— Казах ти, професорке: много съм зает. Длъжен съм да играя много игри, да пиша статии, да отговарям на писма, да гостувам като лектор... и освен това... ми е скучно. Много бързо ми доскучава, знаеш — отвърна Гъге и погледна настрана.

— Джъно Гъге не става за учител — подкрепи го Чамлис Амалк-ней. — Ако някой студент не разбере веднага нещо, независимо колко сложно и заплетено е то, Гъге ще изгуби търпение и вероятно ще изсипе върху главите на учениците напитките им... ако не последва дори нещо още по-лошо.

— Чувала съм — кимна тъжно Борелал.

— Това беше преди една година — оправда се Гъге и се намръщи. — И Йей си го бе заслужила. — Той погледна навъсено стария летящ робот.

— Е — каза професорката и се обърна за миг към Чамлис, — може би сме ти намерили достоен противник, Джъно Гъге. Има един млад... — В далечината проехтя изстрел и шумът в залата нарасна. Всички се обърнаха към посоката, от която се чува човешки викове.

— Ох, дано не е нова безредица — въздъхна уморено професорката.

Тази вечер един от по-младите лектори беше загубил контрол над една любима домашна птица и тя с писък бе побягнала през залата, оплитайки се в косите на няколко души, преди летящият робот Морин-Скел да я пресрещне във въздуха и да я удари. За огорчение на повечето участници в забавата птицата падна в безсъзнание.

— Сега пък какво става? — обади се Борелал. — Извинете ме. — Тя разсеяно остави чашата и десерта си върху широката, плоска горна част на Чамлис Амалк-ней и тръгна да разбере причината за вълнението.

Аурата на Чамлис примигна в неприятно сиво-бяло. Той сложи шумно чашата върху масата и хвърли десерта в контейнера за отпадъци.

— Пак онази ужасна машина Морин-Скел — измърмори сопнато Чамлис.

Гъге погледна над тълпата към мястото, откъдето идваше целият шум.

— Наистина ли? — попита той. — И каква е причината за цялата тази врява?

— Наистина не разбирам какво му харесваш — каза старият летящ робот. Той взе отново чашата на Борелал и изсипа светлото златно вино в разпростряното поле на аурата си. Течността остана да виси като в невидима чаша.

— Забавлява ме — отговори Гъге. Той погледна Чамлис. — Борелал намекна, че ми е намерила достоен противник. За това ли говорехте преди да дойда?

— Да. Намерили са някакъв нов студент. Кабинетен плъх от УТС^[1] с голям талант за „Покосен“.

Гъге повдигна вежди. „Покосен“ беше една от най-сложните и най-добрите игри в неговия репертоар. Имаше и други хора-играчи в Културата, които можеха да го бият... макар че всички те бяха специалисти само в тази игра, а не във всички като него... но от тях никой не можеше да гарантира, че ще го победи, пък и бяха малцина — може би само десетина от цялото население.

— Кой е този талантлив младенец? — Шумът от далечната страна на залата беше намален.

— Една млада жена — каза Чамлис, наклони поддържаната от полето течност и я пусна да се разпръсне на капки през тънките нишки на невидимата удържаща сила. — Току-що пристигнала с „Карго Калт“. Още се устройва.

Универсалната транспортна система „Карго Калт“ се отбила на орбита Чиарк преди десет дни и преди два дни бе отпътувала. Гъге бе изиграл няколко показни партии с екипажа (и остана доволен, че ги спечели всичките; не го победиха в нито една партия от различните игри), но не бе играл „Покосен“. Някои от противниците му бяха споменали нещо за някакъв вероятно блестящ (макар и скромно) млад играч на кораба, но той или тя, доколкото беше известно на Гъге, не се появи и той бе приел, че приказките за този страхотен играч са силно преувеличени. Екипажите изпитваха странна гордост от способностите на своите хора. Те обичаха да чувстват, че макар Играчът на играчите да ги бие, техният кораб може да се мери с него (разбира се самият кораб можеше, но това не се броеше; те имаха предвид екипажа — хора или летящи роботи със стойност 1,0).

— Ти си пакостлива и противна машина — каза Борелал на летящия робот Морин-Скел, който се въртеше над рамото ѝ. Аурата му

оранжева, израз на добро физическо състояние, но беше заобиколена с малки виолетови точки на неубедителна замисленост.

— О — весело подхвърли Морин-Скел. — Наистина ли мислиш така?

— Поговори на тази ужасна машина, Джъно Гъге — помоли професорката, намръщи се към корпуса на Чамлис Амалк-ней и взе нова чаша. (Чамлис сипа течността, с която си бе играл в първата чаша на Борелал и я остави на масата.)

— С какво се занимаваше сега? — обърна се Гъге към Морин-Скел, който летеше около лицето му.

— Имах урок по анатомия — отговори летящият робот и полетата му преминаха в официално синьо и подигравателно кафяво.

— На терасата намерили една чирлип — обясни Борелал и погледна обвиняващо към малкия летящ робот. — Ранена. Някой я внесъл вътре и Морин-Скел предложил да обработи раната.

— Бях свободен — прекъсна я Морин-Скел.

— Убил я и пред очите на всички й направил дисекция — допълни професорката и въздъхна. — Повечето присъстващи са разстроени.

— Тя и без това щеше да умре от шока — каза Морин-Скел. — Тези чирлипи са очарователни същества. В техните малки, хубави, покрити с козина телца се крият частично конзолно закрепени кости, а храносмилателната им система е доста привлекателна.

— Но не и по време, когато се хранят хора — смъмри го Борелал и взе от подноса още един сладкиш. — Докато Морин-Скел я режел, тя още мърдала — добави мрачно професорката и отхапа от сладкиша.

— Остатъчен синапсис — обясни Морин-Скел.

— Или „лош вкус“, както го наричаме ние, машините — подхвърли Чамлис Амалк-ней.

— Прекланям се пред твоите превъзходни таланти в тази област — не му остана дължен Морин-Скел.

Гъге се усмихна. Чамлис Амалк-ней беше стар — и отдавнашен — приятел, построен преди повече от четири хиляди години (бе забравил точната дата, а и всички бяха достатъчно деликатни, за да не засягат този въпрос). Гъге го познаваше от най-ранната си възраст — приятел на семейството от векове.

Морин-Скел познаваше отскоро. Раздразнителната, с лоши маниери малка машина беше пристигнала на орбита Чиарк само преди двеста години. Тя беше друг нетипичен субект, привлечен тук от преувеличената репутация за ексцентричността на този свят.

Морин-Скел е бил конструиран като летящ робот за службата „Специални обстоятелства“ в „Контактната секция“ на Културата. Бил конструиран като военна машина с разнообразни сложни сензорни и подсилени оръжейни системи, съвсем ненужни и безполезни за повечето летящи роботи. Както с всички одушевени сензорни конструкции на Културата, преди построяването му точният характер на робота не бил дефиниран, а бил оставен да се развива след монтиране на паметта. Културата приемаше този непредсказуем фактор в производството на интелигентни машини като цена, която трябва да се плати за тяхната индивидуалност, но не всеки създаден по този начин летящ робот беше напълно подходящ за първоначално предвиденото приложение.

Морин-Скел се оказал точно такъв неподходящ летящ робот. Било решено, че неговата индивидуалност не е подходяща за „Контактната секция“ и дори за службата „Специални обстоятелства“. Бил неуравновесен, агресивен и безчувствен. (Тези основания той посочваше пред хората като обяснение за своя провал.) Дали му възможност да избира между основна промяна на личността, при което почти няма да има право да решава какъв да бъде неговия окончателен характер, и напускане на „Контактната секция“. Индивидуалността му щяла да остане непокътната, но оръжията и по-сложните съобщителни и сензорни системи щели да бъдат демонтирани, за да се доближи до нивото на стандартния летящ робот.

Той, с неудоволствие, избрал последното и поради това дошъл на орбита Чиарк, където се надявал да се устрои.

— Телесен мозък — каза Морин-Скел на Чамлис Амалк-ней и бързо отлетя към отворените прозорци. Аурата на по-стария летящ робот блесна бяла от гняв, а ярко пулсиращото петно със светлината на дъга показа, че той използва теснолъчева радиостанция за връзка с отдалечаващата се машина. Морин-Скел спря във въздуха и се обърна. Гъге затаи дъх, озадачен какво може да е казал Чамлис и какво може да му е отговорил по-малкият летящ робот, знаейки, че няма да си

направи труда да запази забележките в тайна, както би постъпил Чамлис.

— Онова, от което се възмуцавам — каза бавно той, вече на разстояние няколко метра, — е не какво съм загубил, а какво съм спечелил, като съм приел макар и малко да приличам на уморени, изхабени дъртаци като вас, на които, когато вече не ги бива за нищо, дори им липсва човешко достойнство да умрат. Ти си едно неоправдано разхищение на материал, Амалк-ней.

Морин-Скел се превърна в огледална сфера и в този демонстративно некомуникативен вид излезе от залата и се изгуби в тъмнината.

— Малоумно паленце — измърмори Чамлис и полетата му се оцветиха в ледено синьо.

Борелал вдигна рамене.

— Съжалявам го.

— Аз пък не го съжалявам — каза Гъге. — Мисля, че си прекарва чудесно. — Той се обърна към професорката. — Кога ще се срещна с твоя гений по „Покосен“? Надявам се, че не я тренираш тайно?

— Не, просто ѝ даваме време да се адаптира. — Борелал започна да чисти зъбите си с острия край на пръчицата от сладкиша. — Разбрах, че е израснала много затворена. Изглежда, че почти не е напускала УТС. Тук сигурно се чувства доста необичайно. Освен това трябва да ти кажа, че тя не е дошла да разработва теория на игрите, а да изучава философия.

Гъге си придаде изненадан вид.

— Израснала затворена? — възкликна Чамлис Амалк-ней. — В УТС? — Неговата аура с цвят на оксидиран метал изразяваше недоумение.

— Много е срамежлива.

— Длъжна е да бъде срамежлива.

— Трябва да се срещна с нея — каза Гъге.

— Ще се срещнеш — увери го Борелал. — Може би скоро. Каза, че ще дойде с мен в Тронз за следващия концерт. Хафлис провежда там игри, нали?

— Обикновено — кимна Гъге.

— Може би тогава ще играете. Но не бива да се изненадваш, ако се гипсира от теб.

— Ще бъда образец на благородство и кавалерство — увери я Гъге.

Борелал кимна замислено. Тя впери поглед над компанията и за миг се смути, когато от средата на залата се чу силна врява.

— Извинявай — каза Борелал. — Мисля, че откривам зараждаща се безредица.

Тя ги остави. Чамлис Амалк-ней се отдръпна настрана, за да не бъде използван отново като маса; професорката взе чашата със себе си.

— Срещна ли Йей тази сутрин? — попита Чамлис.

Гъге кимна.

— Тя ми навлече защитния костюм. Беше с пушка и стреля по ракети-играчки, които сами „експлозивно се демонтират“.

— И на теб не ти беше интересно.

— Никак. Имах големи надежди за това момиче, но още една такава глупост и мисля, че нейната интелигентност експлозивно ще се демонтира.

— Е, тези развлечения не са за всички. Тя просто се е опитала да ти помогне. Ти беше казал, че се чувстваш напрегнат и търсиш нещо ново.

— Хм, не съвсем — отвърна Гъге и внезапно му стана необяснимо тъжно.

Двамата с Чамлис гледаха как хората минават покрай тях и отиват към дългата редица отворени прозорци на терасата. Мъжът изпитваше някакво неясно, мрачно усещане. Той съвсем бе забравил, че за да се избегне неприятната депресия, когато спира действието на „Шарп Блу“, е необходимо определено вътрешно наблюдение. Гъге гледаше минаващите покрай него хора и усещаше как му се повдига.

— Сигурно е време за фойерверките — отбеляза Чамлис.

— Да... Искаш ли да излезем на въздух?

— Точно от това се нуждаех — отговори Чамлис. Аурата му беше тъмночервена.

Гъге остави чашата си и двамата със стария летящ робот се присъединиха към потока от хора, който се изливаше от украсената с гоблени зала върху осветената от прожектори, обърната към тъмното езеро тераса.

[1] Универсална транспортна система. — Б.пр. ↑

3.

Дъждът чукаше по стъклата на прозорците и припяваше на пращането на цепениците в огъня. Гледката от прозореца на дома в Икрох към стръмния горист склон на фиорда и планините отсреща беше замъглена и деформирана от стичащата се по стъклото вода. Ниски облаци обгръщаха като мокър пушек кулите и куполите на къщата на Гъге.

Йей Меристинокс взе големия извит ръжен, опря обувия си в ботуш крак на един изкусно издялан камък, ограждащ жаравата, подпря се със светлокафявата си ръка на приличния на въже ръб на полицата над камината и заръчка огъня. Рой искри се понесоха нагоре през комина, за да посрещнат падащия дъжд.

Чамлис Амалк-ней висеше във въздуха близо до прозореца и наблюдаваше мрачните сиви облаци.

Дървената врата в един от ъглите на стаята се отвори. Влезе Гъге с поднос топли напитки. Беше облечен в свободна, светла мантия над тъмни шалвари. Чехлите му тихо шляпаха, докато прекосяваше стаята. Той остави подноса и погледна Йей.

— Измисли ли следващия си ход?

Йей се върна при дъската, погледна навъсено фигурите и поклати глава.

— Не — каза тя. — Мисля, че ти печелиш.

— Погледни — рече Гъге и премести няколко фигури.

Ръцете му се движеха бързо като на магьосник, но Йей следваше всеки ход. Тя кимна.

— Да, виждам. Но... — Йей почука една фигура, която Гъге беше преместил, за да ѝ създаде потенциално печеливша позиция... — два хода по-рано трябваше да защитя двойно тази блокираща фигура. — Тя седна на канапето, взе чаша и я вдигна към настанилия се срещу нея усмихващ се мъж. — Наздраве! За победата!

— Ти почти спечели — каза ѝ Гъге. — Четирийсет и четири хода. Ставаш все по-добра.

— Относително — отговори Йей и отпи от чашата си. — Само относително. — Тя легна на широкото канапе, докато Гъге нареждаше фигурите за нова игра. Чамлис Амалк-ней летеше между тях. — Знаеш ли — започна Йей и загледа украсения таван, — харесва ми миризмата на тази къща, Гъге. — Тя се обърна към летящия робот. — На теб не ти ли харесва, Чамлис?

Аурата на машината се наклони за миг на една страна — начин за изразяване на свити рамене.

— Харесва ми. Може би се дължи на дървото бонизе, което нашият домакин гори в камината. То е създадено преди едно хилядолетие от старата уейверианска цивилизация специално да излъчва такова благоухание, когато гори.

— Да, наистина мирише хубаво — съгласи се Йей, стана и отново отиде при прозорците. Тя поклати глава. — Адски вярно е, че тук много вали, Гъге.

— Дължи се на планините — обясни мъжът.

Йей огледа местността и вдигна въпросително вежди.

— Какво искаш да кажеш?

Гъге се усмихна и поглади с ръка красиво подстриганата си брада.

— Как ти харесва ландшафта, Йей?

— Не искам да говоря по въпроса. — Момичето кимна с глава към продължаващия порой. — Какво време! — Йей остави напитката си. — Нищо чудно, че живееш самичък, Гъге.

— О, причината не е в дъжда, Йей — каза Гъге. — Причината е в мен. Никой не може да живее дълго с мен.

— Исква да каже — намеси се Чамлис, — че той не може да живее дълго с никого.

— Склонна съм да приема и двете обяснения — съгласи се Йей и се върна на канапето. Тя седна с кръстосани крака, взе една фигура от дъската и я запремята в ръка. — Какво ще кажеш за играта, Чамлис?

— Достигнала си вероятните граници на твоите технически възможности, но дарбата ти продължава да се развива. Съмнявам се обаче, че някога ще можеш да победиш Гъге.

— Ей! — възкликна Йей и се престори на засегната. — Та аз съм още начинаеща. Ще се усъвършенствам. — Тя почука с нокти по

масата и цъкна с уста. — Както мнозина казват, моите таланти са в създаването на ландшафт.

— Проблеми ли имаш? — попита Гъге.

Йей имаше вид, сякаш не го бе чула, после въздъхна и се облегна назад на канапето.

— Да... на онази глупачка, Елстрид, и на шибаната машина за предварително оформяне на местността им липсва всякакво въображение. Те просто не искат да чуят.

— Какво не искат да чуят?

— Никакви нови идеи! — извика Йей. — Нещо различно, нещо не така адски консервативно. Само защото съм млада, не ми обръщат никакво внимание.

— А пък аз мислех, че са доволни от твоята работа — обади се Чамлис. Гъге седеше на дивана, въртеше питието в чашата си и наблюдаваше Йей.

— О, те ми подхвърлят незначителни задачи — каза Йей и гласът ѝ внезапно прозвуча много уморено. — Да залепя една-две планински вериги, да издълбая някое и друго езеро... Аз имам предвид цялостен план за истински радикален ландшафт. А ние създаваме обикновена орбитална станция, подобна на милионите други из галактиката. Какъв е смисълът от това?

— Да могат на нея да живеят хора — отвърна Чамлис и полетата му засветиха в розово.

— Хора могат да живеят навсякъде! — заяви Йей и се надигна от канапето да погледне с блестящите си зелени очи летящия робот. — Няма недостиг на орбитални станции. Аз говоря за изкуство!

— Какво имаш предвид? — попита Гъге.

— Например, магнитни полета под основния материал и намагнетизирани острови, които се носят над океана — размечта се Йей. — Не просто обикновена суша, а големи летящи планински масиви с реки и езера, и растителност! И безстрашни хора. Не ти ли звучи по-въълнуващо?

— По-въълнуващо от какво? — попита Гъге.

— По-въълнуващо от това! — Меристинокс скочи от канапето и отиде до прозореца. Тя почука по старото стъкло. — Погледни навън! Все едно, че си на някоя планета. Морета и планини, и дъжд. Няма ли

да предпочетеш да живееш на остров, който лети във въздуха над водата?

— Ами ако тези летящи острови се сблъскат? — попита Чамлис.

— Какво като се сблъскат? — Йей се обърна и погледна мъжа и машината. Навън беше станало още по-тъмно, изкуственото осветление в стаята бавно се засилваше. Тя вдигна рамене. — Във всеки случай може да се направи така, че да не се сблъскат... но не мислите ли, че идеята е чудесна? И защо една стара жена и една машина имат право да ме спират?

— Е, аз познавам машината за предварително оформяне — каза Чамлис. — Ако намери идеята ти за добра, няма да я остави без внимание. Тя има голям опит и...

— Да — прекъсна го Йей, — прекалено голям опит.

— *Просто* е невъзможно, млада госпожице — смъмри я летящият робот.

Йей Меристинокс пое дълбоко дъх и изглежда се канеше да възрази, но само разпери ръце, завъртя очи и отново се обърна към прозореца.

— Ще видим — закани се тя.

Следобедът, който непрекъснато ставаше по-мрачен, неочаквано просветля от проникналата през облаците в далечната страна на фиорда слънчева светлина. Силата на изкуственото осветление намаля. Дъждът отслабна. Вятърът люлееше мокрите върхове на дърветата.

Йей изправи гръб и протегна ръце.

— Бъди спокоен, Чамлис. — Тя огледа критично пейзажа навън. — По дяволите. Излизам да потичам.

Отиде до вратата в ъгъла на стаята, свали първо единия си ботуш, после другия, хвърли жилетката си на един стол, разкопча блузата.

— Да, ще видите. — Йей завъртя пръст към Гъге и Чамлис. — Летящи острови. Тяхното време ще дойде.

Чамлис не каза нищо. Гъге гледаше скептично. Йей излезе.

Летящият робот отиде до прозореца. Той погледна момичето — сега по шорти — как тича по пътеката между ливадите и гората. То махна с ръка, без да се обръща, и изчезна между дърветата. Полетата на Чамлис премигнаха в отговор, макар че Йей не можеше да ги види.

— Красива е — отбеляза роботът.

Гъге седна на канапето.

— Тя ме кара да се чувствам стар.

— О, не започвай да се самосъжالياваш — смърри го Чамлис и се отдалечи от прозореца.

Гъге гледаше камъните около камината.

— В момента всичко изглежда... сиво, Чамлис. Понякога започвам да си мисля, че се повтарям, че дори новите игри са просто преправени стари и не си заслужава да се играят.

— Гъге — каза Чамлис и направи нещо, което рядко правеше — физически седна и стовари цялата си тежест върху канапето. — Решавай! За игрите ли ще говорим или за живота?

Гъге наклони назад тъмната си къдрокоса глава и се засмя.

— Досега игрите са били твоят живот — продължи Чамлис. — Щом и те са започнали да ти втръсват, мога да разбера защо нищо друго не те прави щастлив.

— Може би просто съм разочарован от игрите — предположи Гъге и запремята в ръце една фигура. — Мислех, че контекстът е без значение. Че правилата на добрата игра са ясни и идеално се пренасят от едно общество в друго... Но сега не съм така сигурен. Взemi тази. — Той кимна към дъската за „Разгръщане“ пред него. — Тя е чуждестранна. Преди десетилетия е открита на някаква затънтена планета. Там при игра са залагали. Това я е правело важна. А аз какво да заложа? Какъв ще бъде смисълът, ако заложа, да речем, Икрох?

— Йей няма да приеме този залог — възрази развеселен Чамлис. — Според нея тук вали прекалено много.

— При нас залогът няма никакъв смисъл, разбираш ли? Ако някой желае такава къща, вече има построени. Ако ли пък иска нещо от нея — Гъге размаха ръка, — може да си го поръча. И ще го получи. Без пари. Когато няма лична собственост голяма част от удоволствието, изпитвано от хората, измислили тази игра, просто... липсва.

— Ти наричаш удоволствие възможността да изгубиш къщата си, титлите си, именията си? Може би и децата си? И накрая да излезеш на балкона и да си пръснеш черепа? Това ли наричаш удоволствие? Слава Богу, за нас такава възможност не съществува. Ти искаш нещо, което не можеш да притежаваш, Гъге. Ти се радваш на живота в Културата, но той не ти осигурява достатъчно заплахи. Истинският комарджия се

нуждае от възбудата на възможната загуба, дори фалит, за да чувства, че живее истински. Ти наричаш себе си Морът, когато се представяш с пълното си име, но може би все пак не си идеален играч. Може би е по-правилно да се наричаш комарджия.

— Знаеш ли? — започна бавно и тихо Гъге. Гласът му едва се чуваше от пращането на дърветата в камината. — Всъщност малко се плаша от предстоящата игра с онази хлапачка. — Той погледна летящия робот. — Истина ти казвам. Защото обичам да побеждавам, защото притежавам нещо, което никой друг не може да изкопира, не може да има: това е моето АЗ. Аз съм един от най-добрите. — Сякаш засрамен, той отново погледна бързо машината. — Но от време на време наистина се страхувам да не загубя. Мисля си дали няма някой хлапак — особено някой по-млад от мен и природно по-талантлив — да ми отнеме първенството. Това ме тревожи. Колкото по-добър ставам, толкова повече се тревожа от евентуална загуба.

— Проява на атавизъм — заяви Чамлис. — Играта е средство. Такава е традиционната мъдрост, нали? От значение е удоволствието от играта, не победата. Да се гордееш с поражението на друг, да имаш нужда от тази закупена гордост означава най-малкото да се проявяваш като непълноценна личност.

Гъге бавно кимна.

— Всички смятат така.

— Само не и ти, а?

— Аз... — Изглежда мъжът не можеше да намери точната дума. — Аз... ликувам, когато побеждавам. За мен победата е по-добра от любовта, по-удовлетворяваща от секса или наркотика. Това е единственият миг, който чувствам... — той поклати глава, стисна зъби — ... истински. В който чувствам своето АЗ. Останалата част от времето... се чувствам донякъде като малкия летящ робот за специални обстоятелства, Морин-Скел. Сякаш ми е отнето... някакво принадлежащо ми по рождение право.

— Ах, затова ли изпитваш такава душевна близост към него? — попита Чамлис хладно, в съответствие с аурата си. — А пък аз се чудех какво намиращ в онази ужасна машина.

— Ожесточеност — отвърна Гъге и отново седна. — Ето какво намирам в нея. Това поне е нещо ново. — Той стана и отиде до огъня, заръчка жаравата с железния ръжен, постави нова цепеница.

— Ние не живеем в героична ера — продължи Гъге, загледан в огъня. — Индивидуалността загуби своето значение. Затова животът е толкова удобен за всички ни. Нас това не ни тревожи, затова сме в безопасност. Никой човек вече не може да има решаваща роля.

— „Контактната секция“ използва личности — посочи Чамлис. — Тя изпраща хора в по-новите общества и те оказват драматично и решаващо влияние върху съдбите на цели метацивилизации. Това обикновено са „наемници“, не са високоинтелигентни, но са хора, живи човешки същества.

— „Контактната секция“ ги избира и ги използва. Като фигури за игра. Те не се броят. — Гъге прозвуча нетърпеливо. Той напусна високата камина и се върна на дивана. — Освен това аз не съм от тях.

— Тогава се постарай да се съхраниш, докато настъпи нова героична ера.

— Хм — промърмори Гъге и седна. — Ако изобщо настъпи. Във всеки случай ще прилича много на измислена.

Летящият робот Чамлис Амалк-ней слушаше чукането на дъжда по стъклата на прозореца и пращането на дървата в камината.

— Е — каза бавно той, — ако искаш нови морални ценности, трябва да отидеш при хората от „Контактната секция“ — специалните обстоятелства са без значение.

— Нямам намерение да подавам молба за постъпване в „Контактната секция“ — поклати глава Гъге и се върна на дивана. — Да живея затворен със сган от активни милитаристични шовинисти и либерали, които търсят варвари, за да ги превъзпитават, не е моята идея нито за развлечение, нито за реализация.

— Нямам предвид това. Искам да кажа, че в „Контактната секция“ са най-добрите умове, има най-много информация. Може би те ще достигнат до някакви идеи. Когато съм се обръщал към тях за помощ, винаги съм оставал доволен. Това е последното средство, не забравяй.

— Защо?

— Защото са хитри. Непочтени. Комарджии. И са свикнали винаги да печелят.

— Хм — промърмори Гъге и поглади тъмната си брада. — Не зная как да се оправя — призна той.

— Глупости — отвърна Чамлис. — Във всеки случай аз имам връзки. Бих могъл...

Вратата се отвори с трясък.

— Боже Господи! Навън е адски студ. — Йей влетя в стаята разтреперана, тънките ѝ шорти залепнали за бедрата, скръстила ръце на гърди. Цялото ѝ тяло се тресеше. Гъге стана от дивана.

— Ела при огъня — каза ѝ Чамлис. Йей стоеше пред прозореца и трепереше, от тялото ѝ се стичаше вода. — Не стой като истукан! — Чамлис се обърна към Гъге. — Донеси една хавлия.

Гъге погледна критично към машината, после излезе.

Докато се върне, Чамлис убеди Йей да коленичи пред огъня. Наведеното над врата ѝ поле държеше главата ѝ над топлината, друго поле решише косата ѝ. Малки капчици вода падаха от мокрите ѝ къдрици върху горещите плочи около жаравата и със съскане се изпаряваха.

Чамлис взе от ръцете на Гъге хавлията. Мъжът наблюдаваше как машината движи хавлията по тялото на младата жена. Той се обърна, поклати глава, седна на дивана и въздъхна.

— Краката ти са кални — каза Гъге на момичето.

— Ах, как хубаво си потичах — отвърна Йей изпод хавлията и се засмя.

След много навеждане и подсвирване, и тракане със зъби Йей беше изсушена. С увита около тялото хавлия, тя седна на дивана и сви крака под тялото си.

— Гладна съм — обади се неочаквано Йей. — Ще възразите ли, ако си приготвя нещо за...

— Остави на мен — стане Гъге. Той взе оставените от Йей до вратата в ъгъла кожени панталони, сложи ги на стола до жилетката и излезе.

— За какво говорехте? — обърна се Йей към Чамлис.

— За оплакването на Гъге.

— Имаше ли някаква полза?

— Не зная — призна летящият робот.

Йей си взе дрехите и бързо се облече. Тя поседя малко пред огъня, загледана в него, докато дневната светлина помръкна и лампите в стаята светнаха.

Гъге донесе поднос със сладкиши и напитки.

След като Йей и Гъге се нахраниха, тримата започнаха една сложна игра на карти от онези, които Гъге най-много обичаше: такава, която включва блъфиране и само малко късмет. Бяха по средата на играта, когато пристигнаха приятелите на Йей и Гъге. Самолетът им, за неудоволствие на Гъге, кацна на моравата пред къщата. Те нахълтаха весели, шумни и засмени. Чамлис се оттегли в един ъгъл до прозореца.

Гъге се държеше като добър домакин — не оставяше гостите без напитки и закуски. Той подаде нова чаша на Йей, която слушаше двама души да спорят по въпросите на образованието.

— Заминаваш ли с тази тайфа, Йей? — попита Гъге. Беше се подпрял на покритата с гоблени стена. Говореше толкова тихо, че Йей трябваше да се откъсне от дискусията и да се обърне с лице към него.

— Може би — бавно отвърна тя. Лицето ѝ грееше в светлината от огъня. — Решил си пак да ме помолиш да остана, нали? — Тя поклащаше чашата си и наблюдаваше как се плиска напитката вътре в нея.

— О — каза Гъге, поклати глава и погледна към тавана. — Не съм сигурен. Омръзна ми да правя едни и същи ходове и ти да ми отвърщаш по един и същи начин.

Йей се усмихна.

— Нищо не се знае — подхвърли тя. — Някой ден може би ще ми дойде друг акъл. Не бива да се отегчаваш, Гъге. Да играеш с мен е почти чест.

— За такова изключение ли се смяташ?

— Ммм. — Тя отпи от напитката си.

— Не разбирам — каза той.

— Защо те отхвърлям ли?

— Защо не отхвърляш никой друг.

— Нима не е ясно? — Йей кимна и се намръщи към чашата.

— Така ли! И защо? — Най-после ѝ го каза.

Йей стисна устни.

— Защото — започна тя и го погледна, — ти държиш на мен.

— Ах — кимна той, наведе глава и заглади брадата си. — Значи е трябвало да се преструвам на безразличен. — Той я погледна. —

Наистина ли затова, Йей?

— Чувствам, че ти искаш да... ме вземеш — продължи Йей, — като фигура от някаква игра, като поле от дъска. Да ме... притежаваш. — Неочаквано тя погледна объркано. — В теб, Гъге, има нещо много... не зная точно какво. Примитивно, може би. Ти никога не си си променял пола, нали? — Той поклати глава. — Нито си спал с мъж? — Отново поклащане на глава. — Така си и мислех. — Йей пресуши чашата си. — Странен си, Гъге.

— Защото не намирам мъжете за привлекателни ли?

— Да. Ти си мъж! — Тя се засмя.

— Значи ли това, че трябва да бъда привлечен от себе си?

Йей го разглежда известно време, на лицето ѝ трепкаше лека усмивка. После се засмя и наведе очи.

— Е, не физически, във всеки случай. — Тя се усмихна и му подаде празната си чаша. Гъге я напълни. Йей се върна при другите.

Гъге остави Йей да спори по въпроса за мястото на геологията в образователната политика на Културата и отиде да поприказва с Рен Миглан — млада жена, с която се надяваше да прекара нощта.

Един от гостите донесе домашно животно: стиглиански преброител — прототип на изкуствено създадено одухотворено същество. Беше източено, трикрако, с жълта козина, високо половин човешки бой, без ясно оформена глава, но с множество многозначителни изпъкналости. То се влачеше из стаята и с леко миришещия си на риба дъх броеше хората. Бяха двацет и трима. После започна да брой мебелите, след това краката. Преброителят отиде до Гъге и Рен Миглан. Гъге погледна животното, което се взираше в краката му и направи неясно, опипващо движение към чехлите му. Той го перна с палеца на крака си.

— Кажеш шест — промърмори преброителят и се отдалечи. Гъге продължи да говори с жената. От време на време се преместваше по-близо до нея, шепнеше в ухото ѝ, един или два пъти опипа гръбначния ѝ стълб през копринената рокля.

— Обещах, че ще си тръгна с другите — каза тихо тя, навела глава и хапеща устни. После сложи ръка зад гърба си и хвана ръката му, която беше върху кръста ѝ.

— Някакъв скучен оркестър и певица, която пее за всички? — упрекна я той тихо, отмахна ръката ѝ от своята и се усмихна. — Ти

заслужаваш специално внимание, Рен.

Тя се засмя и го смушка с лакът.

Рен излезе от стаята и не се върна. Гъге отиде при Йей, която разпалено жестикулираше и възхваляваше достойнствата на живота върху плаващи магнитни острови, после видя Чамлис в ъгъла, усърдно пренебрегващ трикракото домашно животно, което гледаше машината и се мъчеше да почеше една от издатините си, без да се прекатури. Гъге отпъди животното и поприказва с Чамлис.

Накрая гълпата си тръгна, като не пропусна да вземе бутилките и няколко подноса със сладкиши. Самолетът избръмча в нощта.

Гъге, Йей и Чамлис довършиха играта на карти. Спечели Гъге.

— Е, трябва да тръгвам — каза Йей, стана и се протегна. — Чамлис?

— Аз също. Ще дойда с теб. Можем да ползваме една кола.

Гъге ги изпрати до асансьора на къщата. Йей закопча наметалото си. Чамлис се обърна към Гъге.

— Да предам ли нещо на „Контактната секция“?

Гъге, който гледаше разсеяно стълбите, водещи към главната част на къщата, обърна глава и погледна объркан към Чамлис. Йей също го погледна озадачена.

— О, да — кимна Гъге, усмихна се и вдигна рамене. — Защо не? Разбери какви резултати са постигнали по-добрите от нас. И какво сме загубили. — Той се засмя.

— Обичам да те виждам щастлив — каза Йей, целуна го и влезе в асансьора. Чамлис я последва. Преди вратата да се затвори Йей намигна на Гъге. — Поздрави Рен от мен — нахили се тя.

Гъге гледа един миг затворената врата, поклати глава и се усмихна. Той се върна във всекидневната, където два домашни летящи робота почистваха. Както трябваше да се очаква, всичко беше разтребено. Той отиде до дъската, разположена между тъмните дивани, и постави една от фигурите на играта „Разгръщане“ в центъра на стартовия шестоъгълник, погледна мястото, където бе седяла Йей след тичането на дъжда. Видя едно избледняващо влажно петно — тъмно върху тъмно. Нерешително се пресегна, докосна го, помириса пръстите си, засмя се на постъпката си. После взе един чадър и излезе да провери последиците от кацането на самолета върху моравата,

преди да се върне в къщата, където светлината в тумбестата главна кула показваше, че Рен го чака.

Асансьорът слезе двеста метра надолу в планината и продължи през основната скала под нея. След това намали, премина през една въртяща се врата и спря в преходната галерия под орбиталната станция, където чакаха две подземни коли. Екраните показваха главната орбитална станция, огряна от слънчева светлина. Йей и Чамлис се качиха на една кола, казаха й къде искат да отидат и седнаха.

— „Контактната секция“ ли? — попита Йей. Подът на малката кола закри слънцето, зад страничните екрани светеха звезди. Колата префуча покрай увиснали под всяка орбитална станция жизненоважни, но неподдаващи се на разгадаване апаратури. — Правилно ли чух да се споменава името на големия великодушен дявол?

— Предположих, че Гъге може да се свърже с „Контактната секция“ — отговори Чамлис и отиде до един екран. Без да престава да показва картината отвън, екранът се откачи и се вдигна нагоре по стената на колата. На мястото на екрана, имитиращ прозорец, се откри истински прозорец: плоча от прозрачен кристал. Зад него имаше безкраен вакуум и всичко останало от вселената. Чамлис погледна звездите.

— Струва ми се, че там могат да имат някакви идеи. Нещо, което да го ангажира.

— Аз пък мислех, че ти се отнасяш с резерви към „Контактната секция“.

— Общо взето съм резервиран, но зная нещо за Интелектите. И все още имам някакви връзки... Бих се доверил на тяхната помощ.

— Не зная какво да мисля — въздъхна Йей, — но ми се струва, че взимаме всичко много насериозно. Той ще се оправи. Има приятели. Докато те са около него, нищо лошо няма да му се случи.

— Хм — промърмори летящият робот. Колата спря пред един от тръбните подемници, обслужващи селището, където живееше Чамлис Амалк-ней. — Ще те видим ли в Тронз? — попита летящият робот.

— Не, тази вечер имам конференция — отговори Йей. — Освен това онзи ден на полигона срещнах един млад човек... Уговорих се

вечерта да намина към него. — Тя се усмихна.

— Разбирам — каза Чамлис. — Преминаване в агресивно настроение, а? Е, в такъв случай приятно прекарване.

— Ще се постарая — засмя се Йей. Те си пожелаха лека нощ, Чамлис слезе от колата — неговият древен, малко очукан корпус внезапно заблестя на ярката слънчева светлина, идваща отдолу — и без да чака клетката да дойде, полетя през тръбопровода на подечника. Йей се усмихна на тази старческа суетност и поклати глава.

Полузавита с чаршафа, Рен спеше. Черните ѝ коси бяха разпилени върху леглото. Гъге седеше до леглото писалище край балконския прозорец и гледаше навън. Дъждът бе престанал, облаците се бяха поразкъсали и светлината от звездите и от четирите орбитални станции на далечната, балансираща страна на орбита Чиарк — на три милиона километра и с обърнати към дневната светлина вътрешни повърхнини, — хвърляше сребърен покров върху минаващите облаци и караше водите на тъмния фиорд да блестят.

Той включи електронния дневник на бюрото, натисна прелистващия бутон, намери търсените публикации — статии от изтъкнати играчи върху теорията на игрите, картини на някои от техните партии, анализи на нови игри и обещаващи играчи — и зачете.

По-късно отвори прозорците и излезе на кръгообразния балкон. Хладният нощен въздух обгърна тялото му и той леко потрепери. Беше взел със себе си джобния терминал и за известно време посрещна смело студа, заговори на тъмните дървета и тихия фиорд, издиктува нова статия за стари игри.

Когато се върна в стаята, Рен Миглан още спеше, но дишаше бързо и накъсано. Заинтригуван, той отиде при нея, коленичи до леглото и внимателно се взря в лицето ѝ, което потрепваше и се кривеше. Топъл дъх минаваше през гърлото и деликатния ѝ нос, ноздрите ѝ горяха.

Гъге стоя така няколко минути със странно изражение на лицето, средно между подигравка и тъжна усмивка, учудвайки се — с чувство на смътно разочарование, дори съжаление — какви кошмари караха младата жена да трепери, да диша тежко и да скимти.

4.

Следващите два дни преминаха сравнително спокойно. Той прекара по-голяма част от времето в четене на публикации от играчи и теоретици, завърши статията си, започната през нощта, когато при него бе останала Рен Миглан. Тя си беше отишла на закуска следващата сутрин след малък спор. Той обичаше да работи по време на закуската, а тя искаше да приказват. Гъге подозираше, че Рен просто бе раздразнителна след лошия сън.

Гъге се зае да преглежда кореспонденцията си. По-голяма част бяха покани: за посещение на други светове; за участие в големи турнири; за написване на статии; за коментари на нови игри; за учител/лектор/професор в различни образователни заведения; за гостуване на няколко УТС; за приемане на еди-кое си дете-чудо... Списъкът беше дълъг.

Отхвърли всичките. Това му създаде доста приятно чувство.

Имаше едно съобщение от ГКС^[1], в което се твърдеше, че е открит свят, на който имало игра, изградена върху точната топография на отделни снежинки и поради тази причина, никога не се играела два пъти на една и съща дъска. Гъге не беше чувал за такава игра. Не можа да намери за нея нищо и в обикновено редовно актуализираните файлове, изпращани от „Контактната секция“ на хора като него. Той подозираше, че играта е фалшива — служещите в ГКС бяха известни като шегаджии, — но все пак изпрати обмислен и подходящ (макар и доста ироничен) отговор, защото шегата, ако беше шегата, го привлече.

После наблюдава състезанието с безмоторни самолети над планините и скалите на далечната страна на фиорда.

Следобед включи домашния холоекран и гледа неотдавна създадената развлекателна програма, за която беше чул да се говори. Отнасяше се за планета, чиито интелигентни обитатели били одушевени ледници и айсберги. Очакваше, че тази нелепост ще го отблъсне, но я намери за доста забавна. Той състави една ледникова игра на базата на предположения какъв вид минерали могат да бъдат извадени от скалите, какви планини разрушени, реки завирени,

пейзажи създадени и заливи залети, ако — както бе в програмата — ледниците могат да бъдат втечнени и част от тях по желание отново замразени. Играта беше доста занимателна, но не съдържаше нищо оригинално. След около един час я остави.

По-голяма част от следващия ден прекара в басейна в сутерена на къщата в Икрох. Докато плуваше по гръб Гъге диктуваше на джобния си терминал, следващ го из басейна близо до главата му. Късно следобед от гората излязоха майка и дъщеря на коне и спряха пред къщата. Те с нищо не показаха, че са чували за него. Минавали случайно. Покани ги да пийнат нещо и им приготви късен обяд. Жените вързаха високите, тежко дишащи коне на сянка до къщата, където летящият робот ги напои. Гъге им посочи най-живописния път. Когато майката и дъщерята си тръгнаха, даде на детето комплект красиво изработени фигури за играта „Батас“, които то беше харесало.

Вечеря на терасата и разгледа на екрана на терминала си страници от древни партии, играни от варварите. Книгата — хилядагодишна, от времето, когато е бил установен контакт с цивилизацията, преди две хиляди години, — беше, разбира се доста ограничена в тълкуването на игрите, но Гъге не преставаше да се възхищава от начина, по който партиите разкриваха толкова много от духа, философията, същността на обществата, в които са играни. Освен това варварските общества винаги са го интригували, дори преди да започне да проявява интерес към техните игри.

Беше интересна книга. Той отмести очи от екрана и загледа залязващото слънце, а когато започна да става тъмно, продължи отново с четенето. Домашните летящи роботи му донесоха напитки, дебела жилетка и лека закуска. Гъге нареди на къщата да отказва всякакви повиквания.

Светлините на терасата постепенно се засилиха. Далечната страна на Чиарк светлееше над главата му и заливаше всичко със сребро. На безоблачното небе трепкаха звезди. Гъге продължи да чете.

Терминалът иззвъня. Той погледна строго към окото на камерата, разположено в един ъгъл на екрана.

— Къща — извика той, — глуха ли си?

— Извинявайте за безпокойството — прозвуча от екрана един досаден и нахален непознат глас. — С Чиарк-Гевантса Джъно Морът Гъге дам Хасийз ли разговарям?

Гъге погледна подозрително окото на екрана. От години не беше чувал някой да произнася пълното му име.

— Да.

— Казвам се Лош Армаско-Лап Ву-Хандраен Ксато Кум.

Гъге вдигна вежди.

— Името ти е лесно за запомняне.

— Мога ли да ви прекъсна, сър?

— Ти вече го направи. Какво искаш?

— Да разговарям с вас. Въпреки че се натрапвам, случаят не е спешен, но лично мога да говоря с вас само тази вечер. Тук съм като представител на „Контактната секция“ по искане на Даставеб Чамлис Амалк-ней Еп-Хандра Тедрейск Остлехурп. Мога ли да дойда при вас?

— Да, при условие, че няма да използваш пълни имена.

— Веднага идвам.

Гъге изключи терминала и загледа над тъмния фиорд към неясните светлини на малкото къщи върху далечния бряг.

В този момент чу силен шум като от вихрушка в небето, вдигна глава и видя осветена следа от водна пара, насочена под остър ъгъл към Икрох. Над гората зад къщата проехтя приглушен трясък и неочаквано пред него се появи малък летящ робот със светлосини, набраздени с жълти ивици полета.

Роботът отиде при Гъге. Машината беше голяма почти колкото Морин-Скел. „Би могла — помисли си Гъге — да се настани съвсем удобно върху правоъгълната чиния за сандвичи на масата.“ Корпусът ѝ от оксидиран метал изглеждаше малко по-сложен и с повече нитове от този на Морин-Скел.

— Добър вечер — каза Гъге, когато малката машина прелетя над парапета на терасата.

Тя се настани на масата до чинията за сандвичи.

— Добър вечер, Морът Гъге.

— От „Контактната секция“ казваш, а? — започна Гъге и сложи терминала в джоба на робата си. — Много са бързи. Само преди две вечери говорих с Чамлис.

— Случайно чух разговора ви — обясни с механичен глас машината, — докато бях на борда на бойния кораб „Зийлот“ на път от главна контактна секция „Флексибъл Димийнър“ за УТС „Анфърчъннит Конфликт ъв Евидънс“. Като най-близо намиращ се оперативен

работник на „Контактната секция“ ми възложиха да ви посетя. Както казах обаче, мога да остана съвсем малко.

— О, колко жалко — каза Гъге.

— Наистина. Тази орбита е толкова очарователна. Може би някой друг път ще мога да остана повече.

— Е, надявам се, че не си изгубил напразно времето си, Лош... Всъщност не очаквах среща с оперативен работник от „Контактната секция“. Приятелят ми Чамлис просто мислеше, че там могат... не зная. Могат да имат нещо интересно, което е малко известно. Не очаквах нищо повече, само информация. Мога ли да попитам за какво си дошъл? — Той се наведе напред, подпря лакти на масата, надвеси се над малката машина. В чинията точно пред летящия робот имаше един сандвич. Гъге го взе и започна шумно да яде, загледан в машината.

— Разбира се. Тук съм, за да разбера доколко сте готов да приемате предложения. „Контактната секция“ може и да е в състояние да ви намери нещо интересно.

— Игра?

— Загатнаха, че е свързано с игра.

— Нали това не означава, че ти ще играеш с мен? — попита Гъге и изчисти ръцете си над чинията. Няколко трохи отлетяха към летящия робот, както и се беше надявал, но полето му ги отблъсна в центъра на чинията пред него.

— Единственото, което зная, сър, е, че „Контактната секция“ може да намери нещо интересно за вас. Вярвам, че ще бъде свързано с игра. На мен ми е наредено да разбера дали имате желание да пътувате. Затова предполагам, че играта — ако се отнася до игра — ще се проведе извън Чиарк.

— Пътуване? — възкликна Гъге. — Къде? Колко далеч? За колко време?

— Не зная точно.

— Приблизително.

— Не искам да правя догадки. Колко дълго можете да прекарате далеч от дома?

Гъге присви очи. Най-дългото му отсъствие от Чиарк беше преди трийсет години, когато предприе едно туристическо пътуване. Не му бе доставило особено удоволствие. Направи го повече, защото тогава така беше прието, а не защото имаше желание. Различните звездни

системи бяха впечатляващи, но човек можеше да ги види също толкова добре на холоекрана. Той и досега не разбираше какво повече виждат хората, когато отидат лично на някоя звездна система. Смяташе да прекара няколко години, но се отказа още на първата.

Гъге поглади брадата си.

— Може би около половин година. Трудно мога да кажа, без да зная подробностите. Но да речем, половин година... не че го смятам за необходимо. Местният колорит рядко може да допринесе много нещо към една игра.

— Обикновено е вярно. — Машината се спря. — Доколкото разбрах, отнася се за доста сложна игра. Може би ще трябва да я разучавате. Вероятно ще се наложи да се посветите на нея известно време.

— Сигурен съм, че ще се справя — отвърна Гъге. Нямаше игра, разучаването на която да му бе отнело повече от три дни. През делия си живот не беше забравил нито едно правило, не се бе налагало да разучава два пъти една и съща игра.

— Много добре — неочаквано каза летящият робот. — Така и ще докладвам. Довиждане, Морът Гъге. — Той полетя към небето.

Гъге го гледаше зяпнал. Едва устоя на изкушението да скочи.

— Това ли е всичко? — попита.

Малката машина спря на няколко метра над него.

— Това е всичко, за което ми е разрешено да говоря. Попитах онова, което ми беше възложено. Сега се връщам да докладвам. Защо, мога ли с нещо да ви помогна?

— Да — отговори вече раздражен Гъге. — Длъжен ли съм да слушам нещо, каквото и да било и където и да било, за което говориш?

Машината изглежда трепна във въздуха. От пристигането нейните полетата не се бяха променили.

— Джъно Гъге? — каза тя накрая.

Мина дълго време, преди някой от двамата да проговори. Гъге гледаше машината, после се изправи, постави ръце на кръста си, наклони настрана глава и извика:

— Слушам!

— Вероятно не сте — отсече летящият робот и полетя право нагоре и полетата му затрептяха. Гъге чу ревящ шум и видя следа от пара. Отначало беше малко облаче, защото той бе точно под летящия

робот. За няколко секунди облачето бавно се удължи, преди внезапно да престане да расте. Гъге поклати глава.

Той извади джобния си терминал.

— Къща! — извика. — Намери онзи летящ робот.

Гъге продължи да гледа към небето.

— Кой летящ робот, Гъге? — попита къщата. — Чамлис ли?

Мъжът погледна терминала.

— Не! Онази малка мръсна торба от „Контактната секция“: Лош Армаско-Лап Ву-Хандраен Ксато Кум, ето кой! Онзи, който преди малко беше тук.

— Преди малко е бил тук? — възкликна недоумяващо къщата.

Гъге се намръщи и седна.

— Нищо ли не видя, нищо ли не чу преди малко?

— През последните единайсет минути, откакто ми нареди да не приемам никакви повиквания, не съм чула нищо, освен тишина. Оттогава имаше две, но...

— Няма значение — въздъхна Гъге. — Свържи ме с Хаб.

— Хаб слуша. Подсекция интелект Макил Стра-бей. Джъно Гъге, какво мога да направя за теб?

Гъге продължаваше да гледа небето — отчасти, защото натам бе отлетял летящият робот от „Контактната секция“ (тънката парна следа беше започнала да изтънява и да се отмества), отчасти, защото хората са склонни да гледат в тази посока, когато говорят с Хаб.

Той забеляза допълнителната звезда, точно преди тя да започне да се движи. Светлата точка беше близко до останената от малкия летящ робот следа от кондензат. Гъге се намръщи. Почти веднага точката полетя. Отначало с умерена скорост, а след това толкова бързо, че не можеше да се следи, и изчезна. Гъге помълча малко и каза:

— Хаб, замина ли преди малко оттук един кораб на „Контактната секция“?

— В момента заминава, Гъге. Снет от въоръжение кораб на подразделението за бързи нападателни действия...

— ... „Зийлот“ — прекъсна го Гъге.

— Ха-ха! Това беше ти, нали? Ние мислехме, че ще трябва *месеци* да те подработим. Имал си частно посещение, играчо Гъге. Делови контакт. На нас не ни се разрешава да знаем. Ау, ние обаче също сме любопитни. Беше много ефектно, Джъно, ако можем така да

се изразим. Онзи скапан кораб спря при скорост най-малко четирийсет хиляди светлинни години и се отклони двайсет години... само за един петминутен разговор с теб. Това е сериозен разход на енергия... особено при ускорението, с което се отдалечава. Виж как се отдалечава... О, извинявай. Ти не можеш да го видиш. Е, приеми го на доверие. Във всеки случай ние сме впечатлени. Ще кажеш ли на една скромна подсекция на Хаб Интелект за какво беше всичко това?

— Съществува ли някаква възможност за връзка с кораба? — попита Гъге и остави въпроса без отговор.

— При такава скорост на отдалечаване? За обикновени граждански машини като нашите?... — Хаб Интелект прозвуча развеселен. — Да... предполагаме.

— Интересува ме има ли на него един летящ робот на име Лош Армаско-Лап Ву-Хандраен Ксато Кум.

— Боже мили, Гъге, в каква каша си се забъркал? Хандраен? Ксато? Това е номенклатура на техническия шпионаж от службата „СО“^[2]. По дяволите... Ще се опитаме... Един момент.

Гъге изчака мълчаливо няколко секунди.

— Нищо — отговори гласът от терминала.

— Гъге, говори Хаб Цялостен. Не подсекцията. Установихме връзка с този кораб, но той твърди, че на борда няма летящ робот с такава име.

Гъге седна. Вратът му се бе вдървил. Той премести поглед от звездите към масата.

— Не ми казвай, че го няма — измърмори Гъге.

— Да опитам ли още веднъж?

— Мислиш ли, че ще има полза?

— Не.

— Тогава недей.

— Гъге, това ме разстрои. Какво става?

— И аз самият бих желал да зная. — Той погледна отново звездите. Призрачната парна следа от малкия летящ робот беше почти изчезнала.

— Ще ме свържеш ли с Чамлис Амалк-ней?

— Директно ли... Джъно?

— Какво искаш да кажеш, Хаб?

— Бъди предпазлив.

— О! Благодаря. Много благодаря.

— Сигурно го раздразни — прозвуча гласът от терминала.

— Повече от сигурно — отвърна Гъге. — Ти какво мислиш по въпроса?

— Мисля, че имат предвид нещо и те преценяват дали си подходящ.

— Така ли мислиш?

— Да. Но ти току-що отхвърли сделката.

— Отхвърлих ли я?

— Да, и смятай, че извади голям късмет.

— Какво искаш да кажеш? Каква е идеята ти?

— Виж, ти се измъкна от нея. Свърши. Но очевидно моята молба е отишла по-далеч и по-бързо, отколкото мислех. Ние предизвикахме някаква ответна реакция. Ала ти ги отблъсна. Те повече не се интересуват от теб.

— Хм. Предполагам, че си прав.

— Съжалявам, Гъге.

— Няма значение — каза Гъге на старата машина и вдигна глава към звездите.

— Хаб?

— Ей! Ние се интересуваме. Ако беше строго лично, нямаше да подслушваме, кълнем се, и освен това на твоето извлечение за комуникациите за деня ще се отбележи, че сме те подслушвали, така че няма как да го скрием.

— Няма значение. — Гъге се усмихна, странно облекчен от подслушването на орбиталния Интелект. — Само ми кажи колко далеч е този кораб за бързи нападателни действия.

— Не „е“, а беше. На минута и четирийсет и девет секунди. Разстояние от един светлинен месец. Вече е извън системата и, за наша радост, много отвъд нашата юрисдикция. Следата му е по посока на галактическото ядро. Изглежда отива към УТС „Анфърчъннит Конфликт ъв Евиденс“, освен ако някой от тях не се опитва да заблуди някого.

— Благодаря ти, Хаб. Лека нощ.

— Лека да е. Сега няма да те подслушваме. Обещаваме.

— Благодаря ти, Хаб. Чамлис?

— Може би току-що изпусна шанса на твоя живот, Гъге... но вероятно се отърва от голяма неприятност. Съжалявам, че ти предложих „Контактната секция“. Те дойдоха твърде бързо и бяха прекалено настойчиви, за да е случайно.

— Не се тревожи, Чамлис — успокой го Гъге, вдигна крака на масата, облегна се назад и отново загледа към звездите. — Аз ги отпратих. Справихме се. Ще те видя ли утре в Тронз?

— Може би. Не зная. Ще си помисля. Успех в „Покосен“... имам предвид онова дете-чудо... ако не те видя утре.

Той се усмихна унило в тъмнината.

— Благодаря. Лека нощ, Чамлис.

— Лека нощ, Гъге.

[1] Главна контактна секция. — Б.пр. ↑

[2] Специални обстоятелства. — Б.пр. ↑

5.

Влакът се измъкна от тунела, излезе на силната слънчева светлина, премина останалата част от кривата и полетя по тесния мост. Гъге погледна над парапета и видя на половин километър по-долу в дъното на долината тучни зелени пасища и светла, виеща се лента на река. Сенките на планините падаха върху тесните ливади. Покритите с гори планини също бяха изпъстрени като с лунички от сенките на облаците. Подаде глава през прозореца да поеме глътка наситен с ароматите на планината въздух, вятърът от бързо движещия се влак разроши косата му. В далечината над долината, почти на нивото на моста, кръжаха птици. През спокойния въздух техните крясъци едва се чуваха от шума на въздушната струя на движещия се влак.

Обикновено Гъге отиваше на срещата в Тронз с подземна кола вечер, но тази сутрин почувства желание да се махне от Икрох. Той обу ботуши, старомодни панталони, късо, отворено яке и тръгна по планинската пътека, изкачи баира и слезе от другата страна.

Гъге седя край железопътната линия леко развълнуван, хвърля малки парчета магнит в магнитното поле на линията, наблюдава, как се отблъскват от него, мисли за летящите острови на Йей.

Мисли и за загадъчното посещение на летящия робот от „Контактната секция“ предишната вечер, но то някак си не бе ясно. Беше като сън. Провери дневника на домашната съобщителна и компютърна система. Не бяха записани никакви посещения, но разговорът с Чиарк Хаб беше регистриран, часът отбелязан и потвърден и от други подсекции на Хаб и Хаб Цялостен. Значи наистина се бе провел.

Когато старинният влак се показва, Гъге помахна с ръка и той спря. Щом се качи, един мъж на средна възраст, на име Дрелтрам, който също пътуваше за Тронз, го позна. Господин Дрелтрам сподели, че ценял повече загубата от Играча на играчите, отколкото победата над някой друг и попита дали би желал да играе с него? Гъге отдавна беше свикнал на такива ласкателства — обикновено те прикриваха нереална и малко фатална амбиция за победа. Предложи да играят

„Притежание“. Тази игра имаше много общи идеи с „Покосен“ и можеше да му послужи като тренировка.

В едно от барчетата на влака намериха всичко необходимо за играта, излязоха на горния етаж на вагона и се настаниха така, че вятърът да не издуха картите. Имаха достатъчно време да си завършат играта. До Тронз щяха да пътуват по-голямата част от деня, докато с подземната железница се стигаше за десет минути.

Влакът напусна моста и влезе в дълбока, тясна клисура. Въздушната струя създаваше зловещ шум, многократно повтарян от ехото на голите скали. Гъге гледаше дъската. Той играеше без помощта на вътрешни секреции. Противникът му използваше стимулираща смес, подсказана му от самия Гъге. Освен това Гъге беше дал на господин Дрелтрам аванс от седем карти — допустимия максимум. Мъжът не беше слаб играч и в началото, когато неговото превъзходство в броя на картите имаше най-голям ефект, едва не се наложи над Гъге, но Гъге се защитаваше добре и мъжът почти загуби всякакъв шанс, макар че все още съществуваше възможност да има скрити няколко мини.

Докато мислеше за тези евентуални неприятни изненади, Гъге неочаквано разбра, че не беше обърнал внимание къде е сложил скритата си карта. Това беше друг, неофициален начин да се направи играта по-справедлива. „Притежание“ се играе на решетка с четирийсет квадрата. Картите на всеки играч се разпределят в една голяма и две малки групи. До три карти могат да бъдат скрити на различни първоначално незаети пресечки. Техните местоположения се записват — и скриват — на три кръгли карти — тънки керамични пластини, които се обръщат само, когато играчът желае да ги вкара в игра. Господин Дрелтрам вече беше разкрил и трите си скрити карти (една се бе случила на пресечка, на която Гъге беше зложил всичките си девет мини, което наистина се оказа лош късмет).

Гъге бе завъртял шайбите на своята пластинка със записаната скрита карта и я беше захлупил върху масата, без да я погледне. Той също като господин Дрелтрам не знаеше къде се намира тя. Можеше да се окаже, че е на неразрешено място и да загуби партията или (по-малко вероятно) на стратегически важно място дълбоко в полето на противника. Когато играта не е сериозна, Гъге обичаше да играе по този начин. Това даваше на противника му шанс за допълнително

предимство и правеше играта по-интересна и по-непредсказуема. Придаваше по-голяма тръпка.

Гъге реши, че трябва да намери къде е скритата карта. Крайният осемдесети ход, когато картата все пак трябваше да се разкрие, бързо приближаваше.

Не виждаше пластинката със записа. Погледна масата с разхвърляните по нея карти и пластини. Господин Дрелтрам не беше от най-подредените играчи. Неговите пластини и неизползвани или извадени от игра карти бяха разпръснати по цялата дъска, включително и онази част, която се предполагаше, че е на Гъге. Въздушен вихър при влизане в тунел преди час едва не издуха всички по-леки карти и те ги бяха затиснали с чаши и преспапиета. Това и старомодният навик на господин Дрелтрам да си записва на ръка всички ходове върху дъсчица (той твърдеше, че вградената в дъската памет веднъж го подвела и го лишила от записа на една от най-добрите му партии) подсилваше впечатлението за бъркотия. Гъге започна да вдига разни неща, да си тананика и да търси плоската пластина.

Тогава неочаквано чу някой да си поема дъх, после леко покашляне. Обърна се и видя господин Дрелтрам зад него. Изглеждаше доста смутен, очите му бяха широко разтворени от коктейла отделени от жлезите му дроги. Беше се върнал от банята. Следваше го поднос с напитки. Той седна и загледа ръцете на Гъге. Гъге се намръщи.

Едва когато подносът постави чашите на масата, Гъге разбра, че картите, които държи — които беше взел, докато търсеше пластинката със записаната скрита карта, — бяха скритите карти-мини на господин Дрелтрам. Гъге ги погледна — те все още бяха обърнати надолу. Не беше видял къде са мините... Но разбра, какво си мисли господин Дрелтрам.

Той върна картите на местата им.

— Много съжалявам — каза Гъге и се засмя. — Търсех моята пластинка със записа на скритата карта.

Още докато говореше, я видя. Кръглата пластинка лежеше върху масата почти право пред него.

— Ах — възкликна Гъге и почувства как кръвта нахлу в лицето му. — Ето къде била. Хм. Как не съм я видял.

Някакво странно усещане, нещо средно между ужас и екстаз, притисна вътрешностите му и той отново се засмя. Никога не беше изпитвал подобно нещо. Внезапно си спомни ясно, че най-близкото до това усещане беше изпитал като дете, когато изживя първия си оргазъм в ръцете на момиче няколко години по-голямо от него. Грубо, чисто човешко, първично усещане (в сравнение с опияняващите симфонии, в които щеше да се превърне сексът по-късно), този първи път все пак бе станал едно от най-паметните изживявания, не само защото беше непознато, но защото изглеждаше, че открива пред него ново, очарователно, свято, напълно различно усещане и съществуване. Същото изживя и когато с детския отбор на Чиарк изигра първата си състезателна партия срещу друг орбитален детски отбор, както и няколко години след пубертета, когато съзряха жлезите му с вътрешна секреция.

Господин Дрелтрам също се засмя и избърса лицето си с носна кърпа.

Следващите ходове Гъге игра много разпалено и неговият противник трябваше да му напомни, че е дошъл крайният, осемдесети ход. Гъге обърна скритата си карта, без предварително да я провери, с което рискуваше тя да се окаже на същия квадрат, както някоя от вече разкритите.

Скритата карта, при вероятност хиляда и шестстотин към едно, се оказа в същата позиция като купата — картата, за която се водеше цялата борба, която и двамата се мъчеха да завладеят.

Гъге погледна пресечката, където се намираше неговата добре защитена купа, после погледна отново произволно записаните преди два часа координати. Бяха едни и същи, нямаше съмнение. Ако бе погледнал един ход по-рано можеше да премести купата без да рискува, но не го бе направил. Беше изгубил две фигури. А със загубването на купата се губеше и играта. Той щеше да я загуби.

— О, лош късмет — каза господин Дрелтрам и се прокашля.

Гъге кимна.

— Според мен при лош късмет е прието на победения играч да се дава за спомен купата — подхвърли той, премятайки в ръце загубената карта.

— Хм... и аз така мисля — отвърна господин Дрелтрам, очевидно едновременно смутен заради Гъге и възхитен от собствения добър късмет.

Гъге кимна. Той остави купата и вдигна керамичната пластина, която го бе предала.

— Предпочитам да взема тази. — Той я показа на господин Дрелтрам.

— Да, разбира се. Искам да кажа защо не? Аз, естествено, не възразявам — сви рамене господин Дрелтрам.

Влакът се движеше тихо в тунела — намаляваше, за да спре на разположената в планината гара.

— Цялата действителност е игра. Природните закони, самата същност на нашата вселена е непосредствен резултат от взаимодействието на някои доста прости правила и шанс. Същото може да се каже и за интелектуално най-добрите, най-елегантните и естетически най-удовлетворителни игри. Но бъдещето, резултат от невъзможни напълно да се предскажат събития на субатомно ниво, остава неподвластно на човека, запазва възможност за промяна, надежда за тържество. За победа, ако използваме езика на старомодния свят. Бъдещето е игра, в която времето е едно от правилата. Изобщо всички най-добри механични игри — във всеки случай онези, които могат да се играят „съвършено“, като го, шах и други подобни — могат да бъдат проследени до цивилизациите, на които липсва реалистичен поглед върху вселената (още по-малко върху действителността). Бих могъл да добавя, че те са съществували преди възникване на обществата, в които има симбиоза между човек и машина.

Игрите от най-висок ранг признават ролята на шанса, макар да ограничават обикновения късмет. Да се прави опит за създаване на игра върху някакви правила, независимо колко сложни и прецизни са те и независимо от мащаба и диференциацията на обема на играта и разнообразието на силите и свойствата на фигурите, неизбежно означава да се ограничи играчът — схема, която не просто обществено, но и технопсихологически изостава с няколко века от нашето общество. Като историческо упражнение тя може да има известна стойност, но като занимание на интелекта е просто губене на време.

Ако човек иска да прави нещо старомодно, защо да не построи дървена лодка или парна машина? Те са толкова сложни и претенциозни, колкото и някоя механична игра и освен това спомагат за поддържане в добро физическо и психическо състояние.

Гъге се поклони иронично на младия човек, който се беше обърнал към него с намерение да изиграят още една партия. Изглеждаше смутен. Дрелтрам пое дъх и отвори уста да заговори. Точно този момент чакаше Гъге. Както при последните пет или шест случая, когато младият човек се бе опитал да каже нещо, Гъге го прекъсна, още преди да е започнал.

— Говоря съвсем сериозно. Няма нищо интелектуално малоценно човек да използва ръцете си, за да направи нещо, вместо да използва само ума си. От такъв вид дейност могат да се научат същите уроци, изискват се същите умения, на същите нива, което единствено е от значение. — Той замълча. Над главите на хората, изпълнили широкия площад, видя робота Морин-Скел да лети към него.

Главният концерт беше свършил. Върховете на планината около Тронз отразяваха звуците на по-малките оркестри, тъй като хората имаха различни предпочитания. Беше топла, безоблачна нощ. Далечна светлина като млечен ореол осветяваше забулените в мъгли върхове. Тронз, най-големият град както на орбиталната станция, така и на орбитата, беше построен в края на големия централен планински масив на орбитална станция Гевант — там, където езерото Тронз от височина един километър през ръба на платото като постоянен дъжд изливаше водите си върху тропическата гора.

В Тронз живееха по-малко от сто хиляди души, но Гъге продължаваше да го смята за пренаселен, въпреки обширните къщи и площади, широките галерии, търговски площи и тераси, хилядите големи лодки, използвани като вили, и елегантните, свързани с мостове кули. Тронз, въпреки факта, че Чиарк беше доста млада орбита — само на около хиляда години, — вече бе почти толкова голям, колкото всяка орбитална общност. Истинските градове на Културата бяха на нейните големи кораби и универсални транспортни системи. Орбиталните градове бяха вътрешни райони, където хората обичаха да се разполагат нашироко. В смисъл на площ, сравнен с някоя от неговите универсални транспортни системи с милиардно население, Тронз беше малко селце.

Гъге обикновено посещаваше концерта в Тронз на Шейсет и четвъртия ден. И обикновено го обземаше ентузиазъм. Най-често беше учтив, макар и понякога рязък. След провала във влака тази нощ и онази странна, вълнуваща, срамна тръпка, когато беше взет за измамник, да не говорим за лекото нервно напрежение, щом научи, че момичето от УТС „Карго Калт“ тази вечер наистина е в Тронз и иска да се срещне с него, той не бе в настроение да съчувства на глупави хора.

Не че нещастният млад мъж беше пълен идиот. Единственото, което бе сторил, беше, че си записваше всички ходове, а това, в края на краищата, не бе лоша идея за една игра. Но Гъге се бе нахвърлил върху него като лавина. Последвалият разговор — ако изобщо можеше да се нарече разговор — се бе превърнал в игра.

Целта беше да продължава да говори. Не да говори непрекъснато, което всеки идиот можеше да направи, а да спира, когато младият мъж не сигнализира — с езика на тялото или лицето, или фактически се кани да говори, — че иска да се намеси. Той спираше неочаквано по средата на изречението или след като бе казал нещо умерено обидно, но създаваше впечатление, че ще продължи да говори. Гъге цитираше също дословно една от собствените си известни статии върху теорията на игрите, като не пропускаше да прибави по някоя обида, когато се оказваше, че младият мъж знае текста не по-зле от него.

— Да се правят намеци — продължи Гъге, когато младият мъж се опита отново да заговори, — че може да се премахне елементът на късмет, шанс, щастие в живота чрез...

— Джъно Гъге, нещо важно ли прекъсвам? — попита Морин-Скел.

— Нищо съществено — отвърна Гъге и се обърна към малката машина. — Как си, Морин-Скел? Пак ли си измислил някоя дяволия?

— Нищо съществено — повтори като ехо малкият летящ робот, когато младият мъж боязливо се измъкна. Гъге седеше до едно пълзящо растение в края на площада, близо до трибуните за публика, простиращи се над широката завеса на водопадите, където се издигаха пръски от бързеите между края на езерото и вертикалния скат към гората един километър по-долу. — Дойдох да ти кажа, че намерих младия ти противник — съобщи малкият летящ робот. Той протегна

меко, синьо светещо поле и издърпа едно нощно цветче от пълзящото растение.

— Хм? — промърмори Гъге. — О, да, младият, ах... играч на „Покосен“?

— Точно така — отвърна спокойно Морин-Скел. — Младата... играчка на „Покосен“. — Той откъсна няколко листенца от нощното цветче и го притисна към стеблото, от което ги беше издърпал.

— Чух, че е дошла — каза Гъге.

— На масата на Хафлис е. Искаш ли да отидем при нея?

— Защо не? — Гъге се изправи. Машината полетя пред него.

— Напрегнат ли си? — попита Морин-Скел, докато се движеше през тълпите към една от терасите на нивото на езерото, където бяха апартаментите на Хафлис.

— Аз да съм напрегнат? — възмути се Гъге. — Заради едно дете?

Гъге се изкачваше по стъпалата, а Морин-Скел летеше мълчаливо до него. Гъге поздрави няколко души. Машината отиде близо до него и му прошепна:

— Искаш ли да ти кажа какви са ти пулсът, чувствителността на кожата, феромонният^[1] състав на кръвта, функционалното състояние на невроните? — Гъге спря по средата на широкото стълбище и летящият робот млъкна.

Той се обърна и погледна с полузатворени очи миниатюрната машина. Над езерото звучеше музика, въздухът бе изпълнен с мускусен аромат на нощни цветя. Поставените на каменната балюстрада фенери осветяваха отдолу лицата на играчите. Спускащият се по стълбището от терасата горе поток от смеещи се и шегуващи се хора се раздели около Гъге като река около скала и както забеляза Морин-Скел — странно притихна. Гъге стоеше мълчалив, спокоен. Малкият летящ робот тихо се засмя.

— Не е зле — каза той. — Никак не е зле. Точно сега не мога да кажа какви са секретите на жлезите ти, но много добре се контролираш. Почти всичките ти параметри са страшно нормални. С изключение на невронното функционално състояние. То дори е пониско от обичайното, но средният граждански летящ робот вероятно няма да го забележи. Моите поздравления!

— Не ме принуждавай да те затворя, Морин-Скел — каза хладно Гъге. — Сигурен съм, че освен да ме наблюдаваш как играя, можеш да намериш нещо друго, с което да се развличаш. — Той продължи да се изкачва по широкото стълбище.

— Понастоящем никой на тази орбита не може да ме затвори, скъпи ми Гъге — заяви летящият робот, откъсна последните листенца от нощното цвете и ги пусна в канал, който минаваше покрай горния край на балюстрадата.

— Гъге, радвам се да те видя. Седни.

Компанията на Естрей Хафлис от трийсетина души седеше около огромна правоъгълна каменна маса. Беше разположена на балкон, надвесен над водопада, и покрита с каменни арки, украсени с пълзящи нощни цветя и хартиени фенери, които светеха с мека светлина. В единия край на огромна плоча седяха музиканти с тъпани, струнни и духови инструменти. Те се смееха и свиреха главно за себе си, като всеки се стараяше да свири много бързо, за да не могат другите да го следват.

В центъра на масата имаше дълга тясна вдлъбнатина, пълна с жарава, а над нея нещо като миниатюрна въжена линия пренасяше от единия край на масата до другия малки парчета месо и зеленчуци. В единия край едно от децата на Хафлис ги закачваше на въжената линия, а в другия най-малкото, едва шестгодишно, ги увиваше в годна за ядене обвивка и ги подхвърляше с точността на жонгльор на всеки, който поискаше. Хафлис беше необикновен с това, че имаше седем деца. Нормално хората раждаха по едно дете и осиновяваха едно. Културата не одобряваше такова разточителство, но Хафлис просто обичаше да е бременен. В момента той беше мъж. Беше си променил пола преди няколко години.

Двамата с Гъге си размениха обичайните любезности, Хафлис му посочи мястото до професор Борелал, която се усмихваше щастливо и се поклащаше. Носеше рокля в черно и бяло. Като видя Гъге, тя го целуна шумно по устата. Опита се да целуне и Морин-Скел, но той отскочи настрана.

Борелал се засмя и с една дълга вилица набоде парче полуопечено месо от въжената линия над средата на масата.

— Гъге! Запознай се с милата Олз Хап! Олз. Джъно Гъге. Хайде, стиснете си ръце!

Гъге стисна малката, бледа ръка на изплашеното на вид момиче, седнало отдясно на Борелал. Беше облечено и някаква тъмна и безформена дреха. Приличаше на малко повече от десетгодишно. Той леко се усмихна, погледна професорката, опита се да сподели нейната пиянска шега с младото русо момиче, но Олз Хап гледаше ръката му, не лицето. Остави се Гъге да докосне ръката ѝ, но почти веднага я отдръпна. Девојката прибра ръцете си, седна върху тях и заби поглед в чинията си.

Борелал дишаше тежко. Изглежда се мъчеше да се съвземе. Тя отпи от една висока чаша пред нея.

— Е — каза Борелал и погледна Гъге, сякаш той току-що се бе появил. — Как си, Джъно?

— Много добре. — Той наблюдаваше как Морин-Скел с официални сини и приятелски зелени полета маневрира край Олз Хап, как лети над масата близко до нейната чиния.

— Добър вечер — чу той зад гърба си летящия робот да поздравява учтиво. Момичето вдигна глава и погледна към машината. Гъге разговаряше с Борелал и в същото време слушаше техния разговор.

— Здравей.

— Достатъчно добре ли си да играеш „Покосен“?

— Името ми е Морин-Скел. Ти си Олз Хап, нали?

— Така мисля, професоре. Ти достатъчно добре ли си да служиш за арбитър?

— Да. Здравей.

— По дяволите, не съм. Пияна съм като казак. Трябва да намериш някой друг. Да предположим, че ще успея да изтрезнея навреме, но... не...

— Ох, ах, поздравяваш ме, а? Много мило от твоя страна. Толкова малко хора си правят труда да ме поздравяват. Радвам се, че те срещнах. Всички сме слушали много за теб.

— Какво ще кажеш за младата дама?

— Ох. О, Боже.

— Какво да кажа?

— Какво има? Нещо лошо ли казах?

- Тя готова ли е да играе?
— Не, това е само...
— Какво да играе?
— Ах. Много си скромна. Не трябва. Никой няма да те насили да играеш. Най-малко от всички Гъге, повярвай ми.
— Играта, Борелал.
— Е, аз...
— Какво, сега ли имаш предвид?
— Ако бях на твое място не бих се безпокоил. Наистина.
— Сега. Или по всяко друго време.
— Е, не зная. Нека я попитаме! Ей, малката...
— Бор... — започна Гъге, но професорката вече се бе обърнала към момичето.
— Олз, искаш ли да играеш тази партия?
Младото момиче погледна право в Гъге. Светлите ѝ очи блестяха от жаравата в средата на масата.
— Да, стига господин Гъге да желае.
От удоволствие за миг полето на Морин-Скел засвети в червено — по-ярко от възлицата.
— О, чудесно — възкликна летящият робот.

Хафлис беше заел своите старинни фигури за „Покосен“. Трябваше да почака няколко минути, докато летящият робот-снабдител донесе един комплект от магазина в града. Седнаха в края на балкона, от който се виждаше ревящия бял водопад. Професор Борелал включи терминала си и повика няколко летящи робот-арбитри да наблюдават мача. При тази игра имаше възможност за високотехнологични измами и всяка сериозна среща изискваше да се вземат предпазни мерки. Един летящ робот-гост от Чиарк Хаб и един производствен летящ робот от корабостроителницата под планинското възвишение се съгласиха да изпълняват тази роля. Секундант на Олз Хап щеше да бъде една от собствените машини на университета.

Гъге се обърна към Морин-Скел с молба да му бъде секундант, но той каза:

— Джъно Гъге, аз мислех, че ти може би ще искаш да поканиш за секундант Чамлис Амалк-ней.

— Чамлис тук ли е?

— Преди малко пристигна. Избягва ме. Но аз ще го помоля.

Терминалът на Гъге иззвъня.

— Слушам? — обади се той.

От апарата се чу гласът на Чамлис.

— Бръмбарчето току-що ме помоли да ти бъда секундант в един турнир по „Покосен“. Истина ли е?

— Да, бих желал да си ми секундант — потвърди Гъге, наблюдавайки как полетата на Морин-Скел пред него трептят в бяло от гняв.

— След двацет секунди съм при вас — отвърна Чамлис и затвори.

— Точно двацет и една точка две — отбеляза кисело Морин-Скел, когато Чамлис се появи над ръба на балкона двацет и една точка две секунди по-късно. Тъмната му обвивка светеше на фона на водопада зад него. Чамлис обърна сензорната си лента към по-малката машина.

— Благодаря — каза иронично Чамлис. — Обзаложих се със себе си, че си броил секундите за моето пристигане.

Полетата на Морин-Скел засветиха ярко, болезнено бяло и за миг осветиха целия балкон. Всички спряха да говорят и се обърнаха. Музиката замлъкна. Миниатюрният летящ робот изглеждаше буквално разтреперан от гняв.

— Майната ти! — изкрещя той и изчезна, като остави след себе си остатъчен образ от ослепителна светлина в нощта. Жаравата ярко заблестя, вятърът плющеше и развяваше дрехи и коси, няколко хартиени фенера подскочиха, разтърсиха се и паднаха от сводовете. Листа и нощни цветя полетяха от двата свода надолу към мястото, където бе отлетял Морин-Скел.

Почервенял от щастие, Чамлис Амалк-ней се наклони да погледне към тъмното небе, в облачната покривка на което за кратко се появи малка пролука.

— О, скъпи — каза той. — Мислиш ли, че казах нещо, което го е разстроило?

Гъге се засмя и седна пред дъската.

— Нарочно го направи, нали?

Увиснал във въздуха, Амалк-ней се поклони на другите летящи роботи и на Борелал.

— Не съвсем. — Той се обърна към Олз Хап, седнала срещу Гъге на далечната страна на мрежата за игра. — Ах... в качеството си на противник. Един честен човек.

Момичето се изчерви и сведе поглед. Борелал извърши уводния ритуал.

„Покосен“ се играе в триизмерна мрежа, опъната под формата на куб със страна един метър. Традиционно материалите за играта се вземат от определено животно с планетарен произход: изсушено сухожилие за мрежа, слонова кост от бивни за рамка. Комплектът, използван от Гъге и Олз Хап, беше синтетичен. И двамата сложиха пред себе си паравани, взеха торбите с празни сферички и цветни мъниста (в оригинала орехови черупки и камъчета), избраха предпочитаните от тях мъниста и ги затвориха в сферичните. Летящите роботи-арбитри провериха дали няма възможност някой от тях да види в кои сферички какви мъниста са сложени. Мъжът и момичето взеха по няколко сферички и ги поставиха на различни места в мрежата. Играта започна.

Олз Хап беше добра. Гъге бе впечатлен. Беше стремителна, но предпазлива, смела, но не глупава. Беше и голяма късметлийка. Но има късмет и късмет. Понякога човек може да го надуши, да познае, че нещата вървят добре и вероятно ще продължат да вървят добре и да продължи да играе така в същия стил. Ако нещата продължават да се развиват добре, човек има голяма полза. Ако късметът му изневери, е, тогава просто престава да разчита на него.

Тази вечер късметът на момичето беше от този вид. Хап направи вярно предположение за фигурите на Гъге, взе няколко слабо прикрити силни мъниста, предугади ходовете, които той беше затворил в черупките „Предсказания“ и не се хвана на неговите уловки и маневри.

Гъге продължаваше да се бори. Срещу всяка атака излизаше с отчаяни, импровизирани защити, но играта му беше пасивна и в тактическо отношение — твърде хаотична. Хап не му остави време да развие своите фигури или да планира стратегия. Той отговаряше, следваше, отвърщаше. А Гъге предпочиташе да има инициатива.

Мина известно време, преди той да разбере колко дръзко е момичето. То играеше за „Пълна мрежа“: едновременно завладяване на всяка останала точка в игралното пространство. Хап не се стремеше просто да спечели, тя искаше да постигне победа, каквато малцина от най-големите играчи са постигали някога и, доколкото беше известно на Гъге, още никой в Културата. Той почти не можеше да повярва, но Хап се стремеше точно към това. Тя изваждаше от строя фигури, но не ги заличаваше, а се отдръпваше; нанасяше удари през неговите собствени слаби пътища, а след това оставаше там.

Хап го канеше да се върне, разбира се, с което му даваше подобър шанс за победа и възможност да постигне същия моментен резултат, макар с далеч по-малка надежда за това. Но каква самоувереност притежаваше! Такъв стил на игра говореше за опит и дори арогантност!

Той погледна слабото, спокойно лице на момичето през мрежата от тънки жици с окачени по тях малки сфери и не можеше да не се възхити на нейната амбиция, способност за превъзможване на всички трудности, самоувереност. Тя играеше не за постигане на разумна победа, въпреки факта, че разумната победа щеше да бъде над известен, уважаван играч, а за голямото признание, за публиката. А Борелал мислеше, че момичето може да се изплаши от него. Браво, Хап!

Гъге се наведе напред, без да забелязва събраните на балкона хора, които мълчаливо следяха играта, и поглади брада.

Все още успяваше по някакъв начин да се бори. Отчасти благодарение на късмет, отчасти на по-голямото умение, отколкото беше предполагал, че притежава. Играта все още се водеше за „Пълна мрежа“, която тя вероятно щеше да постигне, но сега положението му изглеждаше по-малко безнадеждно. Някой му донесе чаша вода и нещо за ядене. Той смътно си спомняше, че му благодари.

Играта продължи. Хора идваха да погледат и си отиваха. Мрежата съдържаше цялото му щастие. Малките сфери със своите тайни богатства и заплахи се превърнаха в дискретни пакети на живот и смърт, точки на вероятност, която можеше да се предполага, но никога не се знаеше, докато не бъдеха отворени, докато не се погледне в тях. Цялата действителност изглеждаше зависима от тези безкрайно малки, но важни пакети.

Той вече не знаеше какъв телесен наркотик го поддържа, нито можеше да се досети какъв използва момичето. Загубил бе всякаква представа за себе си и за времето.

Няколко хода играта вървеше вяло, тъй като и двамата се разконцентрираха, а след това отново се изостри. Той разбра много бавно, много постепенно, че има в главата си някакъв невъзможно сложен модел на игра, непознаваемо напрегнат, многообразен.

Гъге анализира този модел, после го промени.

Играта взе друга насока.

Той видя начин да победи. Очерта се възможност да спечели „Пълна мрежа“. Да стане негова, сега. Всичко зависеше от него. Друга промяна. Да. Той ще спечели. Почти сигурно. Но това не продължи дълго. „Пълна мрежа“ му кимна дразнещо, съблазнително, очарователно...

— Гъге? — Борелал го извади от унеса, в който беше изпаднал. Той вдигна глава. Над планините вече се зазоряваше. Лицето на Борелал изглеждаше сиво и трезво. — Направете почивка. Вече шест часа играете. Съгласен ли си?

Той погледна през мрежата бледото, прилично на восьъчно лице на момичето. Огледа се. Виждаше всичко като в мъгла. Повечето хора си бяха отишли. Книжните фенери ги нямаше. Почувства леко съжаление за пропуснатия ритуал по хвърляне на светещите фенери от терасата към тропическата гора долу.

Борелал го разтърси.

— Гъге?

— Да. Почивка! Да, разбира се — изграчи той и се изправи. Вдървени и изтръпнали, мускулите му протестираха, ставите пукаха.

Чамлис трябваше да остане да пази играта.

Сивото утро освети небето. Някой му даде супа. Той я изсърба, докато се разхождаше и дъвчеше няколко бисквити под притихналите сводести галерии, където няколко души спяха или говореха, или танцуваха на тиха записана музика. Без да спира да се храни, замаян и разсеян от играта, Гъге се наведе над балюстрадата и продължи наум да разглежда и анализира направените ходове.

Светлините на градовете и селата в покритата с мъгла равнина под него, отвъд полукръга от тъмна тропическа гора, изглеждаха бледи и нереални. Далечните планински върхове блестяха розови и голи.

— Джъно Гъге? — прозвуча тих глас.

Той погледна над равнината. Летящият робот Морин-Скел беше на метър от лицето му.

— Морин-Скел!

— Добро утро.

— Добро утро.

— Как върви играта?

— Чудесно, благодаря. Мисля, че ще спечеля... всъщност, доста съм сигурен. Съществува вероятност да спечеля... — почувства, че се усмихва... — ефектно.

— Наистина ли? — Морин-Скел продължи да виси във въздуха, над склона пред него. Говореше тихо, макар че наоколо нямаше никой.

— Да — каза Гъге и обясни накратко как ще спечели „Пълна мрежа“.

Летящият робот изглежда разбра.

— Значи ти вече си спечелил партията, но можеш да спечелиш и „Пълна мрежа“, което още никой не е постигал в Културата, с изключение на демонстрациите за доказване, че е възможно.

— Точно така! — Той кимна и погледна над осеяната със светлини равнина. — Точно така.

Гъге дояде бисквитите, остави купата върху балюстрадата и бавно изчисти трохите от ръцете си.

— Всъщност толкова ли е важно кой ще спечели „Пълна мрежа“? — попита замислен Морин-Скел.

— Хм — промърмори Гъге.

Морин-Скел се премести по-близо.

— Наистина, има ли значение, кой пръв ще постигне такава победа? Някой ще я постигне, но има ли голямо значение кой ще е този някой? Изглежда доста невероятно в дадена игра... победата да зависи толкова много от умениято.

— Само до известна степен, разбира се — съгласи се Гъге. — Победата изисква човек с талант и късмет.

— И това може би си ти.

— Може би. — Гъге се усмихна над изпълнената със студен утринен въздух пропаст. Той загърна якето си плътно до тялото. — Зависи изцяло от разположението на някои цветни мъниста в определени метални сфери. — Засмя се. — Една победа, ехото от която ще се разнесе из цялата играеща галактика. И тя зависи единствено от това, къде онова дете е поставило своите мъниста... — гласът му постепенно затихна. Гъге погледна отново летящия робот и се намръщи. — Извинявай. Прозвуча малко мелодраматично. — Той вдигна рамене и се наведе над каменния ръб на парапета. — Ще ми бъде... приятно да спечеля „Пълна мрежа“, но се страхувам, че е невъзможно. Някой друг ще постигне такава победа някой път.

— Но може и да си ти — прошепна Морин-Скел и се приближи малко.

Гъге трябваше да се отдръпне назад, за да фокусира зрението си върху летящия робот.

— Защо да разчиташ на шанса, Джъно Гъге? — продължи Морин-Скел и леко се отдръпна. — Защо оставяш всичко на глупавия късмет?

— За какво говориш? — попита тихо Гъге и присви очи. Наркозният транс се разсейваше, магията се разваляше. Той се почувства възбуден — едновременно и нервен, и развълнуван.

— Аз мога да ти кажа кои мъниста в кои глобуси се намират — прошепна Морин-Скел.

Гъге тихо се засмя.

— Глупости.

Летящият робот се приближи до него.

— Наистина мога. Когато ме изгониха от службата „СО“, не демонтираха всички сензори от мен. Аз имам повече сетива, отколкото кретени като Амалк-ней могат да си представят. — Той се приближи. — Позволи ми да ги използвам. Позволи ми да ти кажа къде се намират мънистата. Позволи ми да ти помогна да спечелиш „Пълна мрежа“!

Гъге се отдръпна от балюстрадата и поклати глава.

— Не можеш. Другите летящи роботи...

— ... са слаби и глупави, Гъге — възрази Морин-Скел. — Знам ги колко струват, повярвай ми. Довери ми се. Това определено не се отнася за друга машина на службата „СО“. Един летящ робот на

„Контактната секция“ вероятно също не е нито слаб, нито глупав... но тази тълпа от остарели машини? Аз мога да намеря къде момичето е поставило всяко мънисто. До едно!

— Няма нужда да откриваш всичките — каза Гъге и смутено махна с ръка.

— Чудесно! Още по-добре! Позволи ми да го направя! Просто, за да ти докажа! Да докажа на себе си!

— Това, за което говориш, е измама, Морин-Скел — прошепна Гъге и се огледа. Нямаше никой наблизо. Хартниите фенери и каменните ръбове, на които бяха поставени, не се виждаха.

— Ти и без друго ще спечелиш. Какво значение има?

— Все пак е измама.

— Ти сам каза, че е въпрос на късмет. Фактически си спечелил...

— Не е окончателно.

— Почти сигурно. Хиляда към едно.

— Вероятността може би дори е по-голяма — призна Гъге.

— Значи играта всъщност е свършила. Момичето няма да загуби нищо повече. Нека бъде партньор в партия, която ще влезе в историята. Остави й поне тази награда!

— Това — каза Гъге и удари с ръка по каменната балюстрада — е — последва нов удар — все пак — още един удар измама!

— По-тихо — промърмори Морин-Скел. Той се отдръпна малко назад. Летящият робот говореше толкова тихо, че Гъге трябваше да се наведе над склона, за да може да го чува. — Това е късмет. Когато е приложено цялото умение, остава късметът. Точно късметът ме дари с индивидуалност, която не се хареса на „Контактната секция“, късметът те направи Играч на играчите, късметът те доведе тази вечер тук. Никой от нас не може да планира всичко, Джъно Гъге. Твоите гени те определят такъв, какъвто си, корекцията в гените на майка ти са гарантирали, че ти няма да се родиш сакат или ненормален. Останалото е шанс. Аз съм възпитан да бъда свободен. Ако в резултат от един генерален план и от конкретния късмет мнозинството — мнозинството, обърни внимание, не всички — на един съвет за приемане в службата „СО“ реши да ме отхвърли, моя ли е вината? Кажи, аз ли съм виновен?

— Не, не си — въздъхна Гъге и погледна надолу.

— О, в Културата всичко е толкова чудесно, нали, Гъге? Никой не гладува, никой не умира от болест, няма природни бедствия и никой никого не експлоатира, но въпреки това тук има и късмет, и душевна болка, и радост, тук има шанс, удобства и неудобства.

Летящият робот увисна във въздуха над склона и разбуждащата се равнина. Гъге наблюдаваше как зората настъпва над орбитата, как се издига от края на света.

— Не изпускай късмета си, Гъге. Приеми моето предложение. Поне веднъж вземи съдбата в собствените си ръце. Ти знаеш, че си един от най-добрите играчи в Културата. Не те лаская. Сам го знаеш. Но тази победа ще утвърди славата ти за вечни времена.

— Ако е възможно... — каза Гъге и замълча. Стисна зъби. Летящият робот усети, че Гъге се опитва да се владее по начина, който бе използвал на стълбището в къщата на Хафлис преди седем часа.

— Ако не е, то поне имай кураж да го *научиш* — прошепна Морин-Скел. Гласът му прозвуча умолително.

Мъжът повдигна очи към синьо-розовата зора. Нагънатата, покрита с мъгла равнина приличаше на огромно разхвърляно легло.

— Ти си луд! Никога няма да можеш да го направиш!

— Зная какво мога да направя, Джъно Гъге — отвърна летящият робот. Той отново се отдръпна, увисна във въздуха и го заразглежда.

Гъге си спомни за внезапно обзелия го страх през онази сутрин, когато седеше във влака. Сега това му се стори като поличба.

Късмет. Обикновен шанс.

Знаеше, че летящият робот е прав. Знаеше, че не е редно, но роботът беше прав. Всичко зависеше от него.

Гъге се облегна на балюстрадата. Нещо в джоба му го подпря в гърдите. Опипа го и извади скритата фигура, която бе взел като спомен от нещастната партия „Притежание“, запремята я в ръка, погледна към летящия робот и неочаквано се почувства много стар и в същото време като дете.

— Ако — започна бавно той — нещо се обърка, ако те открият... с мен е свършено. Ще се убия. Мозъкът ми ще умре. Напълно и окончателно. Без остатък.

— Нищо няма да се обърка. За мен най-простото нещо на света е да разбере какво има вътре в онези черупки.

— А какво ще стане, ако те разкрийт? Ако наоколо има някой летящ робот от службата „СО“ или Хаб наблюдава?

За момент Морин-Скел не каза нищо.

— Досега щяха да са забелязали. Аз вече съм го направил.

Гъге отвори уста, но летящият робот бързо се доближи до него и спокойно продължи:

— Заради мен, Гъге... заради моето душевно спокойствие. Аз също искам да зная. Отдавна съм тук. Наблюдавах последните пет часа от играта и съм очарован. Не мога да устоя на изкушението да разбера дали е възможно... Ако трябва да бъда честен, ще ти призная, че все още не зная. Играта надхвърля моите интелектуални възможности, прекалено сложна е за моя беден ум, създаден да открива цели... но трябва да се опитам. Длъжен съм. И така, ти разбираш. Рискът е поет, Гъге. Постъпката е извършена. Аз мога да ти кажа онова, което трябва да знаеш... И не искам нищо в замяна. Зависи единствено от теб. Може би някой ден ще можеш да направиш нещо за мен, но не е задължително. Повярвай ми, моля те, повярвай ми. Изобщо не поемаш никакъв ангажимент. Правя това само, защото искам да те видя... да видя някой, който и да е... да постигне тази победа.

Гъге погледна летящия робот. Устата му беше суха. Той чу някой да вика в далечината. Терминалът в джоба на якето му зазвъня. Гъге пое дъх, заговори, но чу собствения си глас да казва:

— Да?

— Готов ли си да продължиш играта, Джъно? — прозвуча гласът на Чамлис от терминала.

— Идвам — чу се той да отговаря.

Гъге гледаше втренчено летящия робот, докато терминалът се изключваше.

Морин-Скел отиде по-близо до него.

— Както ти казах, Джъно Гъге, мога да измамя онези сметачни машини, няма никакъв проблем. Сега побързай. Искаш ли да знаеш или не? „Пълна мрежа“. Да или не?

Гъге погледна апартаментите на Хафлис, обърна се и се наведе над склона към летящия робот.

— Добре — прошепна той. — Само петте главни точки и четирите вертикални най-близо до горната страна в центъра. Не повече.

Морин-Скел му ги каза.

Това беше почти достатъчно. Момичето се бореше блестящо до самия край и го лиши от последния ход.

Пълната мрежа се разпадна. Той спечели с трийсет и една точки — две по-малко от съществуващия рекорд на Културата.

Късно сутринта по време на почистването под голямата каменна маса един от домашните летящи роботи на Естрей Хафлис откри счупена керамична плочка с изкривени шайби върху деформираната ѝ повърхност и се почувства леко объркан.

Не беше от комплекта за „Притежание“ на къщата.

Механичният, нечовешки, напълно предсказуем ум на машината помисли малко и накрая реши да изхвърли загадъчните парчета заедно с останалия боклук.

[1] Хормони, стимулиращи физиологическите реакции. — Б.пр. ↑

6.

Гъге се събуди следобеда на същия ден с чувството за поражение. Мина известно време преди да си спомни, че беше спечелил на играта „Покосен“. Победата никога не му се бе струвала толкова горчива.

Докато закусваше самичък на терасата, той наблюдаваше флотилията платноходки долу в тесния фиорд. Издутите от свежия бриз платна се белееха. Дясната му ръка, с която държеше купата и чашата, малко го болеше. Почти я беше разкървавил, когато счупи пластината от „Притежание“ в края на „Покосен“.

Гъге облече дълго палто, панталони и къса шотландска поличка и излезе да се разходи край фиорда, после тръгна по морския бряг и обдухваните от вятъра дюни към село Хасийз и родната му къща, в която живееха членове от голямото му семейство. Вървеше по крайбрежната пътека през горичка от деформирани от силния вятър дървета. Тревата по пътеката издаваше приличен на въздишка шум, грачеха морски птици. Под разкъсаните облаци бризът беше студен и освежителен. Откъм морето зад Хасийз, откъдето идваше вятърът, под тъмния фронт на буреносни облаци се виждаше оловния воал на дъжда. Като си мислеше, че трябваше да вземе подземна кола, Гъге загърна палтото плътно около тялото си и забърза към далечния силует на порутена къща. Вятърът помиташе пясък от далечния бряг и го хвърляше към вътрешността. Той примигна, очите му се напълниха със сълзи.

— Гъге.

Гласът беше доста силен. По-силен от въздишките на тревата, от пукането на брулените от вятъра клони на дърветата. Той заслони очи, огледа се наоколо.

— Гъге — отново го повика гласът. Мъжът се взря в сянката на едно закърняло, наклонено дърво.

— Морин-Скел? Ти ли си?

— Същият — каза малкият робот, който летеше над пътеката.

Гъге погледна морето и продължи да върви по пътеката към къщата, но летящият робот не го последва.

— Е — махна с ръка Гъге и се обърна, — аз трябва да вървя. Ще се измокрят, ако...

— Не — извика Морин-Скел. — Не си тръгвай. Трябва да говоря с теб. Важно е!

— Тогава кажи ми го, докато вървя — предложи Гъге, неочаквано раздразнен и тръгна. Летящият робот изскочи пред него, на нивото на лицето му, така че Гъге или трябваше да спре, или да се блъсне в него.

— Свързано е с играта от миналата нощ и тази сутрин.

— Доколкото си спомням, вече ти благодарих. — Гъге погледна зад машината. Фронтът на бурния вятър блъскаше далечния край на селското пристанище отвъд Хасийз. Тъмните облаци над него хвърляха голяма сянка.

— Аз пък мисля ти казах, че някой ден може би ще можеш да ми помогнеш.

— О — възкликна Гъге с подигравателен тон. — И какво се предполага, че ще мога да направя, за теб?

— Да ми помогнеш — отвърна Морин-Скел тихо. Гласът му почти се губеше във воя на вятъра. — Да ми помогнеш да се върна в „Контактната секция“.

— Не ставай смешен — каза Гъге, протегна ръка, отмести летящия робот и мина покрай него.

И в следващия миг се озова в тревата край пътеката, сякаш някой невидим го бе блъснал. Той гледаше слисан към машината, която летеше над него. После дланите му усетиха влажната почва, тревата изсъска под тежестта на тялото му.

— Ти, малък... — изруга Гъге и се опита да стане. Отново се намери на земята, изненадан, невярващ. Досега никоя машина не си бе служила със сила спрямо него. Беше нечувано. Направи повторен опит да стане. В гърлото му се надигна вик на гняв и разочарование.

Беше като парализиран. Викът замря зад зъбите му.

Усети, че се търколи в тревата.

Лежеше на земята и гледаше тъмните облаци над главата си. Можеше да движи единствено очите си. Нищо друго.

Спомни си изстрела на ракетата и неподвижността, наложена му от защитния костюм, когато бе обстрелван много често. Сега беше лошо.

Бе парализиран. Не можеше да върши нищо.

Изплаши се, че дъхът му ще спре, сърцето му ще престане да бие, езикът ще запуши гърлото му, вътрешностите му ще откажат да функционират.

В зрителния му ъгъл се появи Морин-Скел.

— Чуй ме, Джъно Гъге. — Студени капки дъжд закапаха върху тревата и лицето му. — Послушай ме... Ти трябва да ми помогнеш. Записал съм целия ни разговор, всяка дума и жест от тази сутрин. Ако не ми помогнеш, ще разглася този запис. Всички ще научат, че с измама си спечелил партията срещу Олз Хап. — Машината се спря. — Разбираш ли какво ти казвам, Джъно Гъге? Ясен ли съм? Осъзнаваш ли какво означават думите ми? Това, което правя си има име... много старо име... ще ти го припомня, в случай че не се досещаш. Нарича се изнудване.

Машината беше луда. Всеки, който пожелае, може да скалъпи такова нещо: звук, картина, миризма, допир... Имаше машини, които правеха точно това. Човек може да си ги купи от магазина и те да ѝ изфабрикуват каквито искаш картини — статични или подвижни — и при достатъчно време и търпение да ги направят да изглеждат съвсем като истински, записани с обикновена видеокамера. Могат да правят и филми с каквито пожелаеш кадри.

Някои хора използваша такива машини за развлечение или отмъщение, съчиняваша истории, в които се случваша ужасни или просто смешни неща на техните врагове или приятели. Там, където нищо не може да бъде автентично, изнудването е и безсмислено, и невъзможно. В общество като това на Културата, където нищо не беше забранено и фактически както парите, така и властта на личността не съществуваша, изнудването беше два пъти по-безсмислено. Машината наистина трябва да е луда. Гъге се питаше, дали не е решила да го убие. Той обмисляше тази възможност и се опитваше да повярва, че би могло да се случи.

— Зная какво се върти в ума ти, Гъге — продължи летящият робот. — Мислиш, че не мога да го докажа, че съм си го измислил, че никой няма да ми повярва. Грещиш. През цялото време поддържах

връзка с един мой приятел, един Интелект от службата „СО“. Той ми съчувства и винаги е знаел, че от мен ще стане добър оперативен работник, и е работил по моята молба. Разговорът между нас тази сутрин е записан най-подробно в Интелект с безукорен морал и с недостижимо за широко използваната техника ниво на достоверност. Записът не може да бъде фалшифициран, Гъге. Ако не ми вярваш, попитай приятеля си Амалк-ней. Той ще потвърди всичко казано от мен. Може да е глупав и невеж, но знае как да разбере кое е истина и кое не.

Дъждът падаше по безпомощното, отпуснато лице на Гъге. Челюстта му бе провиснала, устата отворена. Той се питаше дали накрая няма да се удави от леещия се дъжд.

Дъждовните капки чукаха по малкото тяло на летящия робот над него.

— Чудиш се какво искам от теб? — продължи машината. Гъге се опита да премести очите си и да каже „не“, просто за да го ядоса, но летящият робот изглежда не го забеляза. — Помощ — каза той. — Нуждая се от твоята помощ. Имам нужда да се застъпиш за мен. Искам да отидеш в „Контактната секция“ и да приобщиш твоя глас към онези, които настояват да бъда върнат на служба. — Машината се спусна надолу към лицето му, задърпа яката на палтото му. Докато Гъге гледаше безпомощно сиво-синия корпус на малката машина, главата и горната част на торса му се вдигнаха от земята. „Джобен размер — помисли си той, изпитвайки желание да мигне и щастлив, че поради дъжда не може да го направи. — Джобен формат. Може да се побере в някой от големите джобове на това палто.“

Искаше му се да се смее.

— Не разбираш ли какво сториха с мен, човече? — извика машината и го разтърси. — Кастрираха ме, извадиха ми яйчиците, парализираха ме! Как се чувстваш ти сега, като знаеш, че крайниците ти са на място, но не можеш да ходиш! Така се чувствам и аз, но зная, че *ги няма!* Можеш ли да го разбереш? Можеш ли? Знаеш ли, че някога хората са губели цели крайници, завинаги? Спомняш ли си историята, малък Джъно Гъге? Кажки? — Той го разтърси. Гъге почувства, че зъбите му тракат. Спомняш ли си да си виждал сакати, преди отново да им израстат ръце и крака? Някога хората са губели крайници — отнесени от взрив или отрязани, или ампутирани, — но са мислели, че

могат да ги чувстват. Наричали са ги „крайници фантоми“. Тези недействителни ръце и крака могат да сърбят, да болят, но не могат да се използват. Способен ли си да си го представиш? Даваш ли си сметка какво означава това, човече от Културата, с твоето генетично осигурено възстановяване, с твоето свръхиздръжливо сърце и регулирани от лекарите жлези с вътрешна секреция, и защитен от съсиреци мозък, и безупречни зъби, и съвършена имунна система? *Можеш ли да го разбереш?*

Морин-Скел го пусна и Гъге падна на земята. Челюстите му изтракаха. Усети, че си прехапа езика. Почувства в устата си солени вкусове. „Сега наистина ще се удавя — помисли си той. — В собствената си кръв.“ Гъге очакваше да изпита истински страх. Дъждът напълни очите му, но той не можеше да плаче.

— Е, представи си всичко това осемкратно, стократно по-силно. Представи си как се чувствах аз, когато другите бяха одобрени за бойци, годни да се сражават за всичко скъпо за нас, да търсят и поразяват варварите около нас! На мен това ми бе отнето, Джъно Гъге. Заличено. Безвъзвратно. Моите сензорни системи, моите оръжия, възможностите на моята памет — всичко бе намалено, осакатено, превърнато в отпадък. Аз надничам в черупки при игра на „Покосен“, събарям те с осемкратно по-голяма сила от тази на нормално поле, държа те притиснат към земята с помощта на ефектор... но това е нищо, Джъно Гъге. Нищо! Ехо! Сянка... нищо...

Летящият робот се издигна по-високо, отдалечи се от него.

Морин-Скел му позволи отново да използва тялото си. Гъге се надигна от мократа земя и опипа с ръка езика си. Кръвта бе престанала да тече, беше се съсирила. Той седна малко зашеметен. Прекара ръка по задната част на главата си, която се бе ударила в земята. Не беше подута. Погледна към малкото, мокро тяло на летящата над пътеката машина.

— Нямам какво да губя, Гъге — каза тя. — Помогни ми или ще съсипя репутацията ти. Не мисли, че няма да го направя. Дори тя да не означава нищо за теб — в което се съмнявам, — ще го направя просто заради удоволствието да ти причиня тази неприятност. А ако има значение и ти наистина се самоубиеш — в което много се съмнявам, — удоволствието ще бъде още по-голямо. Никога досега не съм убивал човек. Може би щях да имам такава възможност някъде, ако ми беше

разрешено да постъпя в служба „СО“, но съм съгласен и на самоубийство.

Гъге протегна ръка към Морин-Скел. Палтото му бе натезало, панталоните — подгизнали.

— Вярвам ти — съгласи се той. — Добре. Но какво мога да направя?

— Казах ти — изкрещя летящият робот, за да надвика шума от виещия между дърветата вятър и ударите на дъжда върху тревата. — Говори за мен. Ти имаш по-силно влияние, отколкото си представяш. Използвай го.

— Но аз не, аз...

— Видях пощата ти, Гъге — отвърна уморено летящият робот. — Не знаеш ли какво означава поканата от УТС за гостуване? Никой ли не те е учил на нещо друго, освен на игри? „Контактната секция“ има нужда от теб. Тя никога не търси сътрудници. Човек трябва да кандидатства, а след като го назначат, става точно обратното: налага се да чака да го поканят да се присъедини към служба „СО“. Но теб наистина те желаят... Господи, човече, нима не разбираш какво означава това?

— Дори и да си прав, какво според теб трябва да направя? Да отида в „Контактната секция“ и да им кажа: „Върнете онзи летящ робот в служба «СО»?“ Не ставай глупав, Морин-Скел. Не бих го направил, дори да знаех как. — Гъге не искаше да спомене за посещението на летящия робот от „Контактната секция“ миналата вечер.

Не се налагаше.

— От „Контактната секция“ не ти ли се обадиха вече? — попита Морин-Скел. — Миналата нощ?

Гъге се изправи неуверено. Изтърси полепналия по палтото му пясък. Тъмните пелени пороен дъжд закриваха селото на брега и разкривената къща от детските години.

— Да, следях те, Джъно Гъге — каза Морин-Скел. — Зная, че „Контактната секция“ се интересува от теб. Нямам представа какви намерения има, но предполагам, че ти вече си разбрал. Дори да не желаеш да играеш, по-добре е да се застъпиш за мен. Ще те следя, така че ще зная дали си го направил или не... и ще ти го докажа. Гледай!

От горната страна на тялото на летящия робот като странно плоско цвете се разтвори екран, нарасна на квадрат със страна четвърт метър. Той светна в дъждовния мрак и на него се показа Морин-Скел да блести с ослепителна бяла светлина над каменната маса в къщата на Хафлис. Сцената беше снимана отгоре, вероятно от някоя близка каменна нервюра^[1] над терасата. Гъге видя отново светлата линия на жаравата, падането на фенерите и цветята. Той чу Чамлис да казва: „О, скъпи. Мислиш ли, че казах нещо, за да го разстроя?“ Видя себе си, седнал пред фигурите на „Покосен“.

Картината избледня. На нейно място се появи друга, гледана отгоре. Легло. Неговото легло в голямата стая в Икрох. Позна малката ръка с пръстени на Рен Миглан да масажирва гърба му. Имаше и звук.

— ... Ох, Рен, скъпа, дете мое, любов моя...

— ... Джъно...

— Долен малък мръсник — изкрещя Гъге на летящия робот.

Сцената изчезна и звукът престана. Екранът се затвори, прибра се обратно в тялото на машината.

— Точно такъв съм и не го забравяй, Джъно Гъге — каза Морин-Скел. — Тези кадри наистина могат лесно да се фалшифицират, но ние с теб знаем, че са истински, нали? Както вече казах: следя те.

Гъге смукна кръвта от прехапанието си език и плюна.

— Не можеш да направиш такова нещо. Никой няма право да се държи с мен по този начин. Ти няма да...

— ... да си послужи с тези кадри? Е, може и да си прав. Но работата е там, че за мен няма никакво значение дали ще си послужи с тях или не. С това няма да стана нито по-лош, нито по-добър. И ще продължавам да се опитвам.

Морин-Скел млъкна, отърси се от водата, генерира едно сферично поле около себе си, изчисти влагата от корпуса си. Полето го направи безупречно чист и го заслони от дъжда.

— Не можеш ли да разбереш какво са ми сторили, човече? По-добре да не съм създаван, отколкото да бъда принуден вечно да се скитам из Културата със съзнание за изгубеното. Те изтръгнаха ноктите ми, извадиха очите ми, захвърлиха ме на произвола на съдбата в рай, създаден за други. И това те наричат състрадание. Аз го наричам изтезание. Това е отвратително, Гъге, варварско, дяволско. Дяволско! Позната ли ти е тази стара дума? Виждам, че ти е позната. Е, опитай се

да си представиш как мога да се чувствам и какво бих могъл да направя... Благодаря ти за това, Гъге. Помисли си какво ти можеш да направиш за мен и какво аз мога да направя за теб.

Машината се отдръпна отново от него, оттегли се под проливния дъжд. Студените капки плискаха по горната част на невидимия глобус на полето, малки ручейчета вода се стичаха по прозрачната повърхност на тази сфера, капеха и шуртяха като поточе в тревата.

— Ще те следя. Довиждане, Гъге — каза Морин-Скел.

Летящият робот се отдалечи, издигна се към небето и остави подире си сив конус от въздушна струя. За броени секунди се изгуби.

Гъге остана за малко неподвижен, изчисти пясъка и стръкчетата трева от мокрите си дрехи, после се обърна и през падащия дъжд и духащия вятър тръгна в посоката, от която беше дошъл.

Обърна се веднъж да погледне къщата, където бе израснал, но вихрушката около ниските върхове на вълнообразните дюни замъгляваше гледката.

[1] Изпъкващо профилирано ребро, което съставя част от носещия скелет на свод. — Б.пр. ↑

7.

— Но, Гъге, какъв е проблемът?

— Не мога да ти кажа. — Гъге отиде до задната стена на всекидневната в апартамента на Чамлис, обърна се и отново закричи назад, преди да се изправи до прозореца. После се загледа в площада.

Хора се разхождаха или седяха на маси под навеси и в светлите сводести входове от зелен камък на галериите край главния площад на селото. Фонтани пееха, птички прелитаха от дърво на дърво, върху керемидения покрив на централната естрада/сцена/холоекран сграда лежеше проснато, провесило крак над края на покрива, черно като сажди тзиле с ръст почти на голям човек. Дремеше. Хоботът, опашката и ушите му бяха свити. Пръстените, гривните и обещите му блестяха на слънчевата светлина. Докато го гледаше, съществото мързеливо протегна тънкия си хобот над главата си да се почеше по врата, близко до нашияника. От масите долиташе смях. Над далечните хълмове, като огромно кърваво петно върху синьото небе, висеше червен балон.

Гъге се обърна отново с лице към стаята. Нещо в площада, в цялото село го отврати и разгневи. Йей беше права: всичко бе прекалено сигурно и неподходящо придирчиво, и обикновено. Това можеха да го имат на коя да е планета. Той отиде до аквариума, над който висеше Чамлис. Аурата му беше сива от разочарование. Разтреперан от яд, старият летящ робот взе един малък съд с храна за риба. Капакът на аквариума се вдигна и Чамлис поръси малко храна във водата. Блестящата като огледало рибка се стрелна към повърхността, устата ѝ ритмично заработи.

— Гъге, как мога да ти помогна, като не искаш да ми кажеш какъв ти е проблемът? — попита възмутен Чамлис.

— Просто ми кажи. Има ли някакъв начин да разбереш нещо повече по въпроса за какво искат да говорят с мен в „Контактната секция“? Мога ли да ти се обадя отново, без някой да научи? Или... — Той поклати глава. — Не. Предполагам, че хората ще научат. Но това няма значение... — Спря при стената, загледа топлите блокове пясъчник между рисунките. Апартаментът имаше старомодна

архитектура. Фугите между пясъчните блокове бяха тъмни, инкрустирани с малки бели перли. Гъге гледаше богато украсените линии и се опитваше да мисли, да се досети какво да попита и какво може да направи.

— Зная, че мога да вляза в контакт с двата кораба — заговори Чамлис. — Онези, с които обикновено контактувам, и да ги попитам. Те може би знаят какво иска да ти предложи „Контактната секция“. — Чамлис наблюдаваше как сребърната рибка мълчаливо се храни. — Ако искаш, още сега ще го направя.

— Моля те. Направи го — каза Гъге и се отдалечи от изкуствените промишлени пясъчници и перли. Обувките му тракаха по покрития с изрисувани плочки под. Слънцето отново огря площада. Тзилето продължаваше да дреме. Видя челюстите му да се движат и се зачуди какви чуждоземни думи мълви съществото в съня си.

— Ще минат няколко часа, преди да получа отговор — предупреди Чамлис. Капакът на аквариума беше затворен. Летящият робот постави кутията с храна в едно чекмедже в миниатюрна, фина масичка близо до аквариума. — И двата кораба са доста далеч. — Чамлис почука по аквариума с оцветеното си в сребърно поле. Огледалната рибка изплува нагоре да разбере какво става. — Но защо? — попита летящият робот и го погледна. — Какво се е променило? В каква беда... може да си изпаднал? Гъге. Моля те, кажи ми. Искам да ти помогна.

Машината се приближи до високия човек, който гледаше площада, стиснатите му в юмруци ръце несъзнателно се разтриваха една друга. Старият летящ робот никога не го бе виждал толкова разстроен.

— Нищо — каза отчаяно Гъге и поклати глава, без да гледа към летящия робот. — Нищо не се е променило. Няма никакъв проблем. Просто искам да зная някои неща.

Предния ден беше отишъл право в Икрох. Отседнал бе в голямата стая. Къщата, чула един час по-рано метеорологичната прогноза, беше запалила камината. Той бе свалил мокрите си и мръсни дрехи и ги бе хвърлил в огъня. Беше взел топла вана, напарил се бе в сауната, беше се изпотил и задъхал в опитите си да се почувства чист.

Басейнът беше толкова студен, че бе хванал тънка коричка лед. Гъге се бе гмурнал, почти сигурен, че сърцето му ще спре от шока.

После бе седнал във всекидневната, загледан как горят цепениците в камината. Опитал се бе да се овладее и щом се бе почувствал способен да мисли ясно, се бе свързал с Чиарк Хаб.

— Гъге. Пак съм аз, Макил Стра-бей. На твоите услуги. Минаха ли номерата? Сигурно не си имал друго посещение от „Контактната секция“?

— Не. Но имам чувството, че са оставили нещо тук. И то ме наблюдава.

— Какво... да нямаш предвид подслушвателен микрофон или микросистема — нещо от този род?

— Да — отговори Гъге и се изправи в широкото канапе. Беше облечен в обикновена роба. След банята кожата му блестеше от чистота. Дружелюбният, разбираем глас на Хаб по някакъв начин го накара да се чувства по-добре. Всичко ще бъде наред, той ще съумее да се оправи. Може би напразно се бе изплашил. Морин-Скел беше просто обезумяла, ненормална машина с амбиции за власт и величие. Тя нямаше да може нищо да докаже, никой нямаше да повярва на нейните обвинения.

— Какво те кара да мислиш, че си наблюдаван?

— Не мога да ти кажа — отвърна Гъге. — Съжалявам. Но открих някои доказателства. Можеш ли да изпратиш в Икрох нещо — летящи работи или нещо друго — да провери къщата? Ако са оставили подслушвателна техника, ще можеш ли да я откриеш?

— Ако е обикновена апаратура — да. Но зависи колко е сложна. Един боен кораб може да подслушва пасивно, като използва електромагнитен ефектор. Те могат да те наблюдават от съседната звездна система под скална маса сто километра и да кажат какво е било последното ти ястие. Хиперкосмическа техника. Срещу нея има защита, но няма начин да се открие дали се използва.

— Не чак толкова сложно нещо. Просто някой скрит микрофон или камера; нещо от този род.

— Трябва да е възможно. След около минута ще ти изпратим екип летящи работи. Искаш ли да кодираме този комуникационен

канал? Не можем напълно да го защитим от подслушване, но сме в състояние да направим подслушването трудно.

— Ако обичаш.

— Няма проблем. Извади жака от говорителя и го пъхни в ухото си. Ще ти се обаждаме направо в ухото.

Гъге направи както му каза Хаб. Почувства се по-добре. Хаб изглежда си разбираше от работата.

— Благодаря, Хаб — каза той. — Ценя високо помощта ти.

— Не са нужни никакви благодарности, Гъге. Нали затова сме тук. А и за нас е удоволствие да ти помогнем!

Гъге се усмихна. Над къщата се чу далечен тътен и обещания екип летящи работи пристигна.

Те претърсиха къщата за сензори и сложиха защита около сградите и празните пространства; поляризираха стъклата и пуснаха завесите; постлаха някаква специална постелка на канапето, на което седеше; инсталираха филтър или клапан на комина над камината.

Гъге се почувства едновременно благодарен и разглезен, важен и глупав.

Той се залови за работа. Използва терминала си да провери достъпа до информационните банки на Хаб. Те съдържаха, както се разбира от само себе си, почти всяка по-важна и значима информация, събрана от Културата — безбрежен океан от факти и сензации, и теории, и илюстрации, съдържащи се в бурния информационен поток през всяка секунда от деня.

Ако зададеше подходящия въпрос, човек можеше да намери почти всичко. Дори и да не го зададеше, можеше да намери много нещо. Теоретически в Културата имаше пълна свобода на достъп до информацията.

На практика информацията, която се съхраняваше в един Интелект — противно на несъзнателната система, като банките с памет на Хаб — се смяташе за част от Интелекта и беше неприкосновена като човешкия мозък. Един Интелект може да съдържа всякакви факти и мнения, без да е длъжен да казва на някого какво знае или мисли и защо.

И така, докато Хаб вземаше мерки да опази неговата тайна, Гъге, без да трябва да пита Чамлис, откри, че казаното от Морин-Скел може би е вярно. Наистина някои нива на записи на събития, потенциално

достъпни за летящи роботи със спецификация над средната, можеха лесно да се фалшифицират. Те, особено ако са направени в присъствието на Интелект, могат да бъдат приети за истински. Настройението му, повишено от обновения оптимизъм, започна отново да се разваля.

Имаше също един Интелект на службата „СО“, този на канонерката за ограничени нападателни действия „Дипломат“, който бе подкрепил възражението на Морин-Скел срещу решението, с което летящият робот беше отстранен от служба „Специални обстоятелства“.

Гъге отново почувства, че му се зави свят.

Не беше в състояние да установи кога е била последната връзка на Морин-Скел и канонерката за ограничени нападателни действия „Дипломат“. Това също се смяташе за лична информация. Лична тайна. При тази мисъл той горчиво се засмя, като си спомни за опазването на личната тайна, с което се бе сблъскал през последните няколко дни и нощи.

Но беше открил, че един летящ робот като Морин-Скел, дори и изгонен от служба „СО“, може да поддържа едностранна връзка в реално време с такъв кораб на разстояние няколко хиляди светлинни години, стига корабът да очаква сигнала и да знае откъде ще дойде. Не можа да открие къде в галактиката е била по това време канонерката „Дипломат“ — корабите на службата „СО“ обикновено пазеха местоположенията си в тайна, — но изпрати искане да му го съобщят.

От намерената информация заключи, че ако корабът е бил на повече от двайсет хиляди светлинни години, записването на разговора, както твърдеше Морин-Скел, не беше възможно. Ако се е намирал, примерно, от другата страна на галактиката, тогава летящият робот определено е излъгал и той е в безопасност.

Гъге се надяваше корабът да е бил от другата страна на галактиката. Надяваше се, че е бил на поне сто хиляди светлинни години или че екипажът е полудял и са влезли в някоя черна дупка, или са решили да се насочат към друга галактика, или са срещнали някой мощен кораб на враждебно настроени извънземни, който ги е взривил... или каквото и да било друго, но да не са били достатъчно близо, за да установят връзка в реално време с Морин-Скел.

Всичко останало, казано от Морин-Скел, беше истина. Можеше да се направи. Той можеше да бъде изнудван. Гъге седеше на дивана,

огънят в камината гореше, роботите на Хаб летяха из къщата, жужаха и потракваха, а мъжът гледаше угасващите въглени и желаше нищо от това да не е истинско, да не се е случвало, проклинаше се, че се е оставил малкият летящ робот да го придума и да извърши измамата.

„Защо — питаше се той. — Защо го направих? Как можах да сторя такава глупост?“ Постъпката изглеждаше ефектна, вълнуваща, опасна. Малко налудничава. Но пък не беше ли той различен от другите хора? Не беше ли Играч на играчите, на когото бе разрешено да е ексцентричен, който имаше свободата да създава свои правила? Той не бе желал да се самовъзвеличае. А и вече бе спечелил партията. Искаше просто *някой* от Културата да спечели „Пълна мрежа“. Не беше ли така? Гъге нямаше навика да мами. Никога по-рано не го бе правил. Никога няма да го извърши отново... Как можа Морин-Скел да му причини това? *Защо го направи?* Защо не можеше просто да не се е случвало? Защо не могат да пътуват във времето, защо не може да се върне и да го накара да не се случи? Корабите за няколко години можеха да обиколят галактиката, да преброят всяка клетка в човешкото тяло на светлинни години от него, а той не можеше да се върне с някакъв си жалък един ден и да промени едно мъничко, глупаво, идиотско, срамно решение...

Гъге стисна юмрука на лявата си ръка, удари терминала, който държеше в дясната, но той не се счупи. Ръката отново го заболя.

Опита се да мисли спокойно. Какво ще последва, ако се е случило най-лошото? В Културата се отнасяха доста равнодушно към славата на отделната личност и, следователно, също толкова равнодушно към скандала — във всеки случай рядко имаше скандали, — но Гъге не се съмняваше, че ако Морин-Скел разпространи записа, който твърди, че е направил, хората ще научат.

Множество новинарски агенции и информационни мрежи свързваха всички райони на Културата с кораби, орбити или планети. Сигурно ще се намери някоя, която с удоволствие ще разпространи записа, направен от Морин-Скел. Гъге познаваше две реномирани издания за игри, чиито редактори, публицисти и кореспонденти смятаха него и повечето добри играчи и авторитети за ограничени, свръхпривилегировани хора. Те смятаха, че на тази група се отделя прекалено много внимание и се мъчеха да дискредитират така наречената от тях стара гвардия (която, за голямо удоволствие на Гъге,

включваше и него). На тях ще им хареса онова, което Морин-Скел има срещу него. След като то бъде разпространено, някои хора несъмнено ще му повярват. Въпреки неоспоримите доказателства, той можеше да го отрече, но други големи играчи и отговорни хора, утвърдени и авторитетни източници ще знаят истината и това той не би могъл да понесе.

Гъге все така ще може да играе, ще му бъде разрешено да публикува, да регистрира статии за свободно разпространение и вероятно повечето ще бъдат обект на внимание. Не толкова често, колкото преди, може би, но няма да бъде елиминиран напълно. Ще бъде още по-лошо. Ще се отнасят към него със състрадание, разбиране, търпимост. Но никога няма да му простят.

Ще може ли да свикне с това някога? Ще издържи ли на оскърбленията и погледите на повярвалите, на злорадото съчувствие на съперниците? Накрая ще заглъхне ли всичко, ще бъде ли забравено след няколко години? Той мислеше, че няма. За него винаги ще съществува. Летящият робот беше прав. Това ще съсипе репутацията му, ще съсипе самия него.

Гъге наблюдаваше как потъмнява жаравата в камината, как става мека и сива. Той съобщи на Хаб, че проверката е свършена. Групата летящи работи тихо възстановиха къщата към нормалното ѝ състояние и го оставиха сам с мислите му.

Събуди се на следващата сутрин и видя, че вселената си е все същата. Не е било кошмар, времето не се бе върнало. Всичко се бе случило наистина.

Взе подземната железница до Селек, селото, където живееше самичък Чамлис Амалк-ней в старомодна и доста странно наподобяваща човешката атмосфера, заобиколен от картини, антични мебели, инкрустирани стени, аквариуми с риби и вивариуми с насекоми.

— Каквото мога ще науча, Гъге — въздъхна Чамлис, увиснал във въздуха до него и загледан към площада. — Но не гарантирам, че мога да го направя без онзи, който стои зад последното посещение от

„Контактната секция“, да разбере. Те може да помислят, че ти се интересуваш.

— Може би наистина се интересувам — отвърна Гъге. — Може би отново искам да говоря с тях, не зная.

— Е, аз изпратих съобщение на моите приятели, но...

В него внезапно възникна една параноична идея. Той рязко се обърна към Чамлис.

— Тези твои приятели са кораби, нали?

— Да — призна Чамлис. — И двамата.

— Как се наричат?

— „Разбира се, аз все още те обичам“ и „Просто прочети инструкциите“.

— Военни ли са?

— С такива имена? Те са на ГКС. Какво друго искаш да знаеш?

— Добре — каза Гъге поуспокоен и погледна площада. — Добре. Това е добре. — Той пое дълбоко дъх.

— Гъге, не можеш ли... моля те... кажи ми какво става? — Гласът на Чамлис беше тих и дори тъжен. — Знаеш, че не питам от любопитство. Позволи ми да ти помогна. Сърцето ми се къса, като те гледам такъв. Ако има нещо, което мога да...

— Няма — каза Гъге и обърна поглед към машината. После поклати глава. — Няма нищо, нищо друго, което можеш да направиш. Ако има, ще ти съобщя. — Той огледа стаята. Чамлис го наблюдаваше. — Сега трябва да тръгвам. До скоро, Чамлис.

Гъге слезе в метрото, седна в една кола и се загледа в пода. На четвъртото запитване разбра, че тя говори на него, пита го къде иска да отиде. Каза й.

Когато терминалът иззвъня, гледаше стенния екран — наблюдаваше стационарните звезди.

— Гъге? Отново се обажда Макил Стра-бей, още веднъж, още веднъж.

— Какво? — озъби се той, раздразнен от лекомислената словоохотливост на Интелекта.

— Корабът току-що предаде информацията, която искаше.

Той се намръщи.

— Какъв кораб? Каква информация?

— Канонерката „Дипломат“. Нейното местоположение.

Пулсът му се ускори, гърлото му се сви.

— Да — кимна Гъге, мъчейки се спокойно да приеме съобщението. — И?

— Е, не отговори директно. Изпратил го през местната УТС „Ютфул Индискрешън“.

— Да, е? Къде по-точно се намира?

— В звездния куп „Атлабиен-север“. Съобщи и координати, макар че те са верни само за...

— Остави координатите! — извика Гъге. — Къде е този куп? Колко далеч е оттук?

— Ей, по-спокойно. На около две хиляди и петстотин светлинни години.

Гъге седна и затвори очи. Подземната кола започна да намалява.

Две хиляди и петстотин светлинни години! Това е, както казват хората, пътували с УТС, дълъг път. Но достатъчно близко — макар и много далеч — един боен кораб да може точно да насочи своя ефектор, да изпрати в небето сензорно поле с диаметър една светлинна секунда и да запише слабия домашен видеосигнал, който идва от толкова малка машина, че може да се сложи в джоб.

Той се опита да убеди сам себе си, че това още не е доказателство, че Морин-Скел може би все пак лъже, но докато си го мислеше, видя нещо злокобно във факта, че военният кораб не беше отговорил директно. Беше използвал своята УТС, един още по-надежден източник на информация за потвърждение на местонахождението.

— Искаш ли останалата част от съобщението? — попита Хаб. — Или се каниш отново да ми откъснеш главата?

Гъге беше объркан.

— Какво съдържа останалата част от съобщението? — попита той. Подземната кола зави и още повече намали. Гъге видя транзитната галерия на Икрох, увиснала под повърхността на орбиталната станция като обърната сграда.

— Тя е още по-загадъчна — отвърна Хаб. — Ти си се свързал с кораба зад гърба ми ли, Гъге? Съобщението гласи: „Радвам се да те чуя отново“.

8.

Минаха три дни. Не можеше да се залови с нищо. Опита се да чете — статии, стари книги, собствената си публикация, върху която работеше — четеше и препрочиташе един и същи пасаж или страница, или екран, и напразно се опитваше да вникне в текста. Съзнанието му бягаше от думите и диаграмите, от илюстрациите, отказваше да ги разбере, отново и отново се връщаше към същата натрапчива мисъл, същия вечен безсмислен кръг от въпроси и съжаления. Защо го направи? Как да се измъкне от тази каша?

Опита се да възбуди жлезите си с вътрешна секреция да отделят успокояващи сокове, но това му струваше толкова усилия, че се почувства замаян. Използва „Шарп блу“ и „Едж“, и „Фокъл“ да се концентрира, но от тях почувства дразнене някъде в задната страна на черепа си, което го изтощи. Умът му искаше да се тревожи и терзае и нямаше смисъл да се опитва да му пречи.

Отмени всичките си посещения. Вика няколко пъти Чамлис, но така и не намери какво да му каже. Чамлис му съобщи, че е установил връзка с двата кораба на „Контактната секция“, за които знаеше. Те му казали, че са предали съобщението на няколко други Интелекта. И двата били изненадани, че Гъге се е свързал толкова бързо, и двата били готови да откликнат на молбата на Гъге да научи нещо повече. Но никой от тях не знаел нищо друго за онова, което става.

Морин-Скел не се обади. Гъге помоли Хаб да намери машината, просто за да разбере къде е тя, но Хаб не можа да я открие, което очевидно раздразни малко орбиталния Интелект. Той отново му изпрати група летящи работи и те отново провериха къщата за подслушвателна апаратура. Хаб остави една от машините в къщата непрекъснато да следи за подслушване.

Гъге прекарваше много време в разходки из горите и планините около Икрох, всеки ден изминаваше двайсет или трийсет километра заради естественото приспивателно от умората и спеше като пребит цяла нощ.

На четвъртия ден започна да мисли, че ако не прави нищо, не говори с никого, не общува, не пише и не излиза от къщата, нищо няма да се случи. Може би Морин-Скел бе изчезнал завинаги. Може би „Контактната секция“ е дошла и го е отвела или е казала, че ще дойде да го отведе. Може би летящият робот съвсем е полудял и е отлетял в космоса. Може би е взел на сериозно старата шега за стиглианските преброители и е отишъл да брой песъчинките на морския бряг.

Беше хубав ден. Гъге седеше на по-ниските широки клони на едно огряно от слънцето дърво в градината в Икрох и гледаше през завесата от листа към мястото, където малко стадо излезли от гората фейли пощипваха уайнберовите храсти в отдалечения край на ливадата под него. Светлите, тънки като хурка, с петниста козина плашливи животни подръпваха нервно ниските храсти, триъгълните им глави се полюляваха и подскачаха, челюстите им работеха.

Гъге погледна къщата, която едва се виждаше през леко полюшващите се листа на дърветата.

Близко до един прозорец видя миниатюрен сиво-бял летящ робот. Замръзна. „Може би не е Морин-Скел — каза си той. Беше много далече, за да е сигурен. — Може да е Лош или някой от другите.“ Който и да беше, намираше се на не по-малко от четиридесет метра и на дървото Гъге сигурно беше почти невидим. Не можеше да бъде открит. Бе оставил терминала си в къщата, което напоследък правеше все по-често, макар че беше безотговорно и опасно да е откъснат от информационната мрежа на Хаб. На практика това означаваше да е откъснат от останалата част на Културата.

Гъге затаи дъх, престана да се движи.

Малката машина изглежда за момент се поколеба, а след това полетя право към него.

Не беше Морин-Скел, нито многословния Лош. Дори изглеждаше по-различно. Бе малко по-голяма и по-дебела, и нямаше аура. Спря точно под дървото и попита с приятен глас:

— Господин Гъге?

Той скочи от дървото. Стадото фейли се стресна, втурна се към гората като подплашени зелени фигури и изчезна.

— Да? — каза Гъге.

— Добър ден. Казвам се Уъртил. Аз съм от „Контактната секция“. Приятно ми е да се запознаем.

— Добър ден.

— Какво прекрасно място. Сам ли си построихте къщата?

— Да — кимна Гъге. Неуместен, незначителен разговор. Достатъчна беше една справка в запамятаващите устройства на Хаб и само за няколко наносекунди машината щеше да знае точно кога и от кого е построен Икрох.

— Много е красива. Забелязах, че наклонът на всички покриви е почти еднакъв с ъгъла на наклон на съседните планински склонове. Ваша ли е идеята?

— Това е моя естетическа теория — призна Гъге, впечатлен малко повече. С никого не бе споделял това. Машината без поле демонстративно се огледа.

— Хм, да. Чудесна къща и забележителна околност. А сега мога ли да премина към целта на моето посещение?

Гъге седна под дървото и кръстоса крака.

— Започвай.

Летящият робот слезе на нивото на очите му.

— Най-напред искам да се извиня от името на „Контактната секция“, ако миналия път сме ви отблъснали. Мисля, че летящият робот, който ви посети преди, може би е разбрал инструкциите малко буквално, макар времето, с което е разполагал, да е било твърде ограничено... Във всеки случай аз съм тук, за да ви кажа всичко, което искате да знаете. Както вероятно се досещате, ние намерихме нещо, което смятаме, че ви интересува. Обаче... — летящият робот се обърна настрана и погледна към къщата и градината — няма да ви виня, ако не се решите да напуснете хубавия си дом.

— Да не искаш да кажеш, че е свързано с пътуване?

— Да. За известно време.

— За колко? — попита Гъге.

Летящият робот изглежда се колебаеше.

— Може ли най-напред да ви обясня какво открихме?

— Давай!

— Страхувам се, че това трябва да се пази в тайна — извини се летящият робот. — Онова, което съм дошъл да ви кажа, засега се

налага да остане между нас. Щом ви го обясня, ще разберете защо. Ще се закълнете ли, че няма да го кажете на никого?

— Какво ще стане, ако отговоря „не“?

— Просто си отивам. Това е всичко.

Гъге вдигна рамене, изчисти полепналите парчета кора от робата си.

— Добре. В такъв случай ще го пазя в тайна.

Уъртил се издигна малко по-нагоре, обърна предната си част за малко към Икрох.

— Ще ми е необходимо малко време за обяснение. Може ли да влезем в къщата?

— Разбира се — отвърна Гъге и стана.

Гъге седеше в най-голямата стая с екран в Икрох. Пердетата бяха дръпнати, стенният холоекран — включен. Летящият робот на „Контактната секция“ контролираше системите на стаята. Той изгаси лампите. Екранът се изчисти и на него се показа главната галактика в двуизмерно изражение, гледана от голямо разстояние. Най-близо бяха двата облака — По-големият представляваше полуспирала с дълга опашка, насочена навън от галактиката, По-малкият имаше неясна форма във вид на буквата Y.

— По-големият и По-малкият облаци — започна летящият робот Уъртил. — И двата отдалечени от нас на около сто хиляди светлинни години. Без съмнение в миналото и вие сте се възхищавали на тях от Икрох. Виждат се съвсем добре, макар че спрямо тях вие се намирате на долния ръб на главната галактика и ги гледате през него. Ние открихме там една игра... която може би ще ви бъде много интересна. — Близо до центъра на По-малкия облак се появи зелена точка.

Гъге погледна летящия робот.

— Това не е ли много далеч? — попита той. — Доколкото разбирам, вие ми предлагате да отида там.

— Много е далече и точно това ви предлагаме. Поради природата на енергийната мрежа пътуването с най-бързите кораби ще продължи почти две години. Тя обаче е по-слаба между звездните купове. Вътре в галактиката такава пътуване ще продължи по-малко от година.

— Но това означава, че ще отсъствам четири години — възкликна Гъге, докато гледаше в екрана. Устата му пресъхна.

— Повече от пет — поправи го летящият робот.

— Пет години е... много време.

— Вярно е и аз ще ви разбера, ако се откажете от нашето предложение. Макар че според нас играта много ще ви хареса. Най-напред обаче трябва да ви обясня малко за обстановката, която прави играта уникална. — Зелената точка се разшири и се превърна в неправилен кръг. Холографският образ неочаквано излезе от екрана, изпълни стаята със звезди. Неправилният зелен кръг на слънцата се превърна в още по-неправилна сфера. За момент Гъге изпита усещането, че плува, каквото изпитваше понякога, когато бе заобиколен от космоса или от неговото изображение.

— Онези звезди — каза Уъртил и оцветените в зелено, големи най-малко колкото две хиляди слънца звезди трепнаха веднъж — са под контрола на, както бихме се изразили ние, една империя. Сега... — летящият робот се обърна да го погледне. Малката машина лежеше в пространството като някакъв невероятен голям кораб със звезди както пред него, така и зад него. — Необичайно е да се открие империя в космоса. Като правило тези архаични системи на държавна власт са престанали да съществуват много преди съответните човешки видове да са се изтеглили от планетите, да не говорим за проблемите, свързани със скоростта на светлината, с които, разбира се, човек трябва да се справи, за да може ефективно да властва над всякакъв заслужаващ внимание свят. От време на време обаче „Контактната секция“ се натъква на някое кълбо от скали и понякога открива под него ужасни неща. Във всеки един случай съществува някаква специфична и уникална причина, някакво специално обстоятелство, което дава възможност да не се спазва основното правило. В случая на конгломерата, който виждате пред себе си — извън очевидните фактори, както и факта, че до неотдавна не сме се мярвали там и отсъства всякакво наше влияние в По-малкия облак — специалното обстоятелство е една игра.

Мина известно време, докато казаното проникне в съзнанието му. Гъге погледна машината.

— *Игра?* — възкликна той.

— Да, игра. Местните я наричат „Азад“. За тях тя е много важна, затова и империята е получила името си от нея. Вие сега наблюдавате империя Азад.

Гъге правеше точно това. Летящият робот продължи:

— Доминирацията в тази империя вид е хуманоид, много необикновен. В някои анализи се твърди, че това също е било фактор в оцеляването на империята като обществена система. Населението се състои от три пола. — В центъра на зрителното поле на Гъге, сякаш застанали в средата на разкъсана звездна сфера, се появиха три фигури. Бяха доста по-ниски от Гъге, ако мащабът беше верен. Всяка от тях изглеждаше странна по различен начин, но всичките имаха, както му се стори, твърде къси крака и леко подпухнали, плоски и много бледи лица. — Онзи вляво — каза Уъртил — е мъж и има тестиси и пенис. Другият, в средата, който е най-развит, има някакво обръщащо се влагалище и яйчници. Влагалището се изважда навън и имплантира оплоденото яйце в третия пол, застаналия вдясно, който има утроба. Доминиращ е полът в средата.

Гъге не можа веднага да възприеме чутото.

— Какъв е? — попита той.

— Доминиращ — повтори Уъртил. — Империиите са синоним на централизирани — макар и понякога разкъсани — йерархически структури на властта. В тях една икономически привилегирована класа запазва своите предимства чрез — обикновено разумно — използване на потисничество и умело манипулиране на системите за разпространение на информация сред обществото и, в по-малка степен, чрез обикновено формално независими институции на властта. Накратко това е всичко за господството. Междинният пол — апексът^[1], — който виждате в средата, управлява обществото и империята. Мъжете обикновено са войници, а жените — собственост. Разбира се отношенията са малко по-сложни от описаните, но основната идея е такава.

— Добре. — Гъге поклати глава. — Не ми е ясно как функционира тази система, но щом ти казваш... приемам. — Той поглади брадата си. — От казаното разбирам, че тези хора не могат да променят пола си.

— Точно така. Със средствата на генното инженерство те са могли да правят това стотици години, но сега им е забранено.

Противозаконно е, ако все още помните значението на тази дума. — Гъге кимна. Машината продължи: — На нас това ни изглежда перверзно и неикономично, но империите не се стремят към ефективно използване на ресурсите и всеобщо щастие. Това най-често се постига, въпреки че цялата икономическа мощ е съсредоточена в ръцете на малка част от жителите — главно благодарение на корупция и фаворизация, — ендемично.

— Добре — каза Гъге. — Имам много въпроси, но ще ги отложим за по-късно, а сега продължавай. Какво представлява тази игра?

— Да, играта. Ето една от дъските.

— ... Шегуваш се — ахна Гъге. Той се наведе напред и се втренчи в разкрилата се пред него неподвижна холографска картина.

Звездното поле и трите хуманоида бяха изчезнали, Гъге и летящият робот на име Уъртил бяха, както изглежда, в единия край на огромна стая, многократно по-голяма от онази, в която фактически се намираха. Пред тях се простираше под, покрит с чудесно комбинирана, на вид хаотично-абстрактна мозаечна структура, която на места се издигаше като хълмове и се спускаше като долини. По-отблизо се виждаше, че хълмовете не са монолитни, а по-скоро наредени една над друга конусни равнини от същата причудлива метаструктура, създаващи свързани многослойни пирамиди над фантастичен пейзаж, в който, разгледан още по-отблизо, се виждаха фигури за игра със странна скулптура, разположени върху колоритна повърхност. Цялата конструкция сигурно беше със страна най-малко двайсет метра.

— Това дъска за игра ли е? — попита Гъге и преглътна тежко. Никога не бе виждал, нито чувал, нито някой му бе намеквал, че може да съществува толкова сложна игра, ако това пред него наистина бяха отделни игрални фигури и полета.

— Една от дъските.

— Колко такива дъски има в тази империя? — Не можеше да е истинска. Сигурно бе шегата. Просто го бяха взели на подбив. Никой човешки ум не можеше да се справи с такава мащабна игра. Беше невъзможно. Трябваше да е невъзможно.

— Три. Всичките с подобни размери, плюс голям брой по-малки, които се играят също и с карти. Нека ви разкажа нещо за принципите на играта. Най-напред за името. „Азад“ означава „машина“ или може

би „система“ в широкия смисъл на думата, който включва всяка функционираща единица, като например животно или цвете, или нещо подобно на мен самия, или водно колело. Играта е разработвана няколко хиляди години и е достигнала настоящата си форма преди около осемстотин години — приблизително по същото време, когато институционализацията на видовете е била религия. Оттогава тя малко се е променила. В окончателната си форма датира приблизително от времето на превръщането на родната планета на империята, Ее, в хегемон и първото релативистично изследване на съседния ѝ космос.

Сега картината изобразяваше огромна планета, увиснала в стаята пред Гъге: сиво-бяла, блестяща, бавно въртяща се на фона на тъмното космическо пространство.

— Ее — поясни летящият робот. — Сега играта се използва като абсолютно неделима съставна част от формата на управление на империята. Казано по-грубо, който спечели играта, става император.

Гъге погледна бавно носещата се във въздуха машина, която отвърна на погледа му.

— Не ви будалкам — каза сухо летящият робот.

— Сериозно ли говориш? — все пак попита Гъге.

— Съвсем сериозно — отвърна машината. — Получаването на императорска власт представлява доста необикновена... награда и цялата истина, както сам се досещате, е още по-сложна. Играта „Азад“ се използва не толкова да се определи кой ще управлява, а коя тенденция в управляващата класа на империята ще вземе надмощие, кой клон на икономическата теория ще бъде следван, кои вероизповедания ще бъдат признати от религиозния апарат и кои политики ще бъдат наложени. Играта се използва също като изпит за постъпване и издигане в религиозни, образователни, административни, съдебни и военни заведения. Идеята, както сам разбирате, е, че „Азад“ е толкова сложна, толкова фина, толкова гъвкава и толкова многостранна игра, че представлява най-точния и изчерпателен модел на живота, който може да се създаде. Който успява в играта, преуспява и в живота. И за двете се изискват едни и същи качества.

— Но... — Гъге погледна летящия робот до него. Той изглежда чувстваше присъствието на планетата пред тях почти като физическа сила, като нещо, което го тегли към себе си — нима всичко беше вярно?

Планетата изчезна и пред тях отново се появи огромната дъска за игра. Сега холограмата се движеше и Гъге видя чуждоземни хора да ходят, да преместват фигури, да стоят около краищата на дъската.

— Няма нужда всичко да е вярно — продължи летящият робот. — Тук причина и следствие не са идеално разграничени. Приема се, че играта и животът са едно и също, а идеята на играта така дълбоко е проникнала в обществото, че то просто я прилага на практика. Превръща я в действителност. Във всеки случай в това общество не греша много, защото иначе империята изобщо нямаше да съществува. По дефиниция тя е непостоянна и нестабилна система. „Азад“ — играта — изглежда е силата, която я държи единна.

— Спри за малко — каза Гъге и погледна машината. — И двамата знаем, че „Контактната секция“ има репутация на непочтена. Ти не очакваш аз да отида и да стана император или нещо такова, нали?

За първи път около летящия робот се появи аура и засвети червено. В гласа му се чу смях.

— Не, не очаквам да отидете много далеч в опита да постигнете такова нещо. Не. Империята спада под общата дефиниция на понятието „държава“, а всички държави винаги се опитват да направят собственото си съществуване вечно. Идеята някой да дойде отвън и да се опита да стане император ще ги ужаси. Ако решите, че искате да отидете и ако сте в състояние по време на пътуването да изучите достатъчно добре играта, тогава, според нас, на база на досегашните ви умения като играч, може би ще имате шанс да се класирате за чиновник в държавната администрация или за армейски лейтенант. Но не забравяйте: хората там са просмукани от тази игра още от самото си раждане. Те имат антиагатицидни дроги и най-добрите им играчи са два пъти по-възрастни от вас. Но дори и те, разбира се, продължават да се учат. Смисълът не е в онова, което ще можете да постигнете по отношение на полуварварските обществени отношения, които играта е създадена да поддържа, а какво можете да овладеете от теорията и практиката на играта изобщо. Мненията в „Контактната секция“ са различни относно възможността на играч от вашата класа успешно да се състезава, като изхожда от общите принципи на игрите и изкара един кратък курс по основните правила и практики на „Азад“.

Гъге наблюдаваше мълчаливо как чуждоземните фигури се местят по изкуствената местност върху огромната дъска. Той не би могъл да постигне това. Пет години! Беше лудост. Би могъл да се съгласи Морин-Скел да разгласи неговия позор и за пет години да заживее нов живот, да напусне Чиарк, да намери някой, който да го заинтригува с нещо друго, не само с игри, да промени своята външност... дори да си смени името. Не беше чувал някой да го е правил, но сигурно бе възможно.

Разбира се играта „Азад“, ако наистина съществуваше, бе много привлекателна. Но защо досега не беше чувал нищо за нея? Как е могла „Контактната секция“ да пази в тайна такова нещо? И защо? Гъге поглади брадата си, без да престава да наблюдава мълчаливите чуждестранни хора, които се движеха край голямата дъска, спираха се да преместват фигури или други ги местеха вместо тях.

Бяха чуждоземци, но бяха хора. Хуманоиди. *Измислили* тази странна, нечувана игра.

— Не са свръхинтелигентни, нали? — попита той летящия робот.

— Едва ли, щом като на този етап на технологическо развитие са запазили такава обществена система. По средни показатели този в центъра, апексът или най-развитият пол, е вероятно малко под нивото на средния човек от Културата.

Гъге беше озадачен.

— Това означава, че в империята има разлика в интелигентността между половете.

— Сега наистина има — потвърди Уъртил.

Гъге не разбираше добре какво означава това, но летящият робот продължи, преди да може да зададе други въпроси.

— Всъщност ние имаме основание да се надяваме, че ако изучавате тази игра по време на двегодишното ви пътуване, ще можете да я играете над средно ниво. Това, разбира се, ще изисква непрекъснато и пълно използване на компютърна памет и секрети, подпомагащи изучаването. Трябва да ви кажа, че самото притежаване на наркозни жлези, ще ви дисквалифицира и дори и да престанат да ви смятат за чужденец, вашето представяне няма да ви даде право да заемете никакъв пост в империята. Там съществува строга забрана на всякакви „неестествени“ влияния по време на играта. Всички игрални зали са електронно екранирани, за да се предотврати използването на

компютърна връзка и след всеки мач се правят тестове за употреба на допинг. Химията на собственото ви тяло, чуждоземната ви природа и фактът, че за тях ще бъдете езичник, означава, че вие, ако решите да отидете, ще участвате само като почетен гост.

— Роботе... Уъртил... — започна Гъге и се обърна с лице към него. — Не мисля, че ще се съглася да измина целия този път, да отида толкова далеч, да отсъствам толкова дълго... но бих желал да зная повече за тази игра. Искам да я обсъдя, да я анализирам с някого...

— Невъзможно е — отвърна летящият робот. — На мен ми е разрешено да ви кажа само това и нищо от него не може да се разпространява. Вие ми дадохте дума, Джъно Гъге.

— Ами ако я наруша?

— Всички ще вземат казаното за измислица. Не съществува широкодостъпен запис, който да го потвърди.

— Защо все пак всичко това се пази в такава дълбока тайна? От какво се страхувате в „Контактната секция“?

— Истината е, че не знаем какво да правим, Джъно Гъге. Това е по-голям проблем от онези, които „Контактната секция“ е трябвало да решава досега. Като правило възможно е всичко да протече както е предвидено. Имаме достатъчно опит с всякакви варварски общества и знаем какво може да има ефект и какво не. Ние наблюдаваме, следим, използваме свои хора, правим кръстосана оценка, изготвяме модел и изобщо вземаме всякакви мерки, за да сме сигурни, че постъпваме правилно... но има случаи, като Азад, които са уникални. При тях няма шаблони, няма надеждни прецеденти. Трябва да импровизираме, а да имаш работа с цяла звездна империя е много отговорно. Ето защо е включена службата „Специални обстоятелства“. Нас ни използват за решаване на сложни ситуации. А честно казано, тази е точно такава. Ако допуснем всички да научат за Азад, върху нас може да окажат натиск да вземем решение, отговарящо на общественото мнение... което може да не звучи лошо, но не е изключено да има катастрофални последици.

— За кого? — попита скептично Гъге.

— И за хората на империята, и за Културата. Може да бъдем принудени да извършим въздушна интервенция срещу империята. До въздушна война едва ли ще се стигне, защото технологически ние сме много по-напред от тях, но ще трябва да станем окупационна сила,

която да ги контролира, а това ще означава голямо отклонение на средства, а и ще се отрази на морала. Накрая една такава авантюра почти сигурно ще се оцени като грешка, независимо от ентузиазма, с който може да се приеме в началото. Хората от империята ще загубят поради това, че ще се сплотят за борба срещу нас, вместо срещу корумпирания режим, който ги потиска, и ще се върнат с едно или две столетия назад. Културата ще загуби поради съревнованието си с нещо, което презираме: нашественици, окупатори, хегемони.

— Изглеждаш много сигурен, че ще има вълна на обществено мнение.

— Нека да ви обясня нещо, Джъно Гъге — каза летящият робот. — Дори и на най-високите нива в йерархията, играта „Азад“ е хазартна. Формата на облозите понякога е ужасна. Много се съмнявам, че ще бъдете включен на някое от нивата, на които бихте искали да играете, ако изобщо се съгласите да играете, но за тях е съвсем обичайно да залагат престиж, чест, собственост, роби, покровителства, земя и дори физически лиценз.

Гъге почака, но накрая въздъхна и попита:

— Добре... какво представлява „физическият лиценз“?

— Залагане на мъчения и осакатяване.

— Искаш да кажеш, че ако човек изгуби играта могат... да му се случат... тези неща?

— Точно така. Човек може да заложи, да речем, да му отрежат пръста срещу изнасилване отзад на апекса.

Гъге погледна спокойно машината, кимна и бавно каза:

— Да... това наистина е варварско.

— Всъщност това е най-новото допълнение към играта и се смята за твърде либерална отстъпка от страна на управляващата класа, тъй като теоретически дава възможност на бедните да поставят залози наравно с богатите. Преди въвеждане на физическия лиценз последните винаги можеха да наддадат над първите.

— Ох. — Гъге разбра логиката, но не виждаше морала.

— Азад не е място, на което може лесно да се мисли хладнокръвно, Джъно Гъге. Те са вършили неща, за които средният човек от Културата ще намери, че... не би могъл дори да говори. Програми за евгенично^[2] намаляване на средния интелект и на мъже, и на жени, селективна стерилизация, глад над определени райони,

масова депортация и расови данъчни системи са довели почти до геноцид. В резултат всички на планетата имат един и същи цвят на кожата и конструкция на тялото. Отношението им към чуждоземни пленници, към техните цивилизации и дела са равни на...

— Виж, вярно ли е всичко това, което ми говориш? — Гъге слезе от стола, отиде в полето на холограмата и заразглежда невероятно сложния под-игра, който изглеждаше, че е под краката му, докато всъщност беше, знаеше го, отвъд ужасната космическа бездна. — Истина ли е? Съществува ли такава империя?

— Всичко е абсолютна истина, Джъно Гъге. Ако искате потвърждение на казаното от мен, мога да уредя да получите специални права за достъп директно до УТС и до други Интелекти, които отговарят за това. Можете да научите всичко, което поискате, за империята Азад — от първия най-незначителен контакт до последните доклади в реално време. Абсолютно всичко е вярно.

— И кога сте имали този първи „най-незначителен контакт“? — попита Гъге и се обърна към летящия робот. — От колко време знаете за империята?

Летящият робот се поколеба.

— Не от дълго — каза накрая той. — От седемдесет и три години.

— И вашите хора, разбира се, не се месят в работите на другите?

— Само когато нямаме алтернатива — призна летящият робот.

— И какво мислят хората от империята за нас? — продължи Гъге. — Не, не ми казвай, нека се опитам да се досетя. Вие не сте им разказали всичко за Културата, нали?

— Браво, Джъно Гъге — поздрави го летящият робот и в гласа му прозвуча нещо като ирония. — Не, не сме им казали всичко. Летящите роботи, които ще изпратим с вас, също ще трябва да спазват това изискване. Още от самото начало ние излъгахме империята за нашето разпространение, брой, ресурси, ниво на технологическо развитие и крайни намерения... макар че това естествено беше възможно само благодарение на относителната малочисленост на развити общества в По-малкия облак. Азاديанците например не знаят, че Културата се намира в голямата галактика. Смятат, че сме дошли от По-големия облак и сме само около два пъти повече от тях. Те почти не знаят за степента на генно усъвършенстване на хората от Културата,

нито за съвършенството на нашата машинна интелигентност. Никога не са чували за корабен Интелект, нито са виждали УТС. Разбира се още от първия контакт са се опитвали да разберат повече за нас, но нищо не са научили. Може би мислят, че ние сме от някоя планета или нещо такова. Те самите са все още много силно ориентирани към живот на планета, използват прости техники за създаване на полезни екосистеми или по-често просто завладяват вече заети планети. Биологически и морално са катастрофално зле. Причината, поради която се опитват да научат за нас, е, че искат да ни завладеят. Искат да покорят Културата. Проблемът е, че въпреки изградената на основата на играта престъпна душевност, те са много *наплашени*. Едновременно са и ксенофоби, и параноици. Ние все още не се решаваме да им разкрием големината и силата на Културата, в случай че цялата империя се саморазруши... Такива неща са ставали вече, макар че това, разбира се, е било много преди създаването на „Контактната секция“. В днешно време нашата техника е по-добра. Все пак съществува изкушение — каза летящият робот, сякаш разсъждаваше на глас, а не разговаряше с него.

— От казаното те наистина приличат доста на... — Гъге се канеше да каже „варвари“, но не му се стори достатъчно силно — ... животни.

— Хммм — изсумтя летящият робот. — Обърнете внимание. Те наричат животни видовете, които покоряват. Разбира се, че са животни, както сте и вие, и както аз съм машина. Но те имат високо развито съзнание и общество, изградено като нашето; почти в същите насоки. Чиста случайност е, че ги срещнахме, когато тяхната цивилизация ни изглежда противна. Една ледена епоха по-малко на Ее и можеше да бъде точно обратното.

Гъге кимна замислено и загледа мълчаливото движение на чуждоземните фигури на игралното поле-под, осветено от възпроизведената от екрана светлина на далечното, чуждо слънце.

— Не се е случило така и поради това няма защо да се безпокоим — добави весело Уъртил. — Но да продължим каза той и изведнъж се озоваха обратно в стаята в Икрох. Гъге примигна при неочакваното нахлуване на дневна светлина през прозрачните стъкла на прозорците. — Сигурен съм, че си давате сметка колко много остава неказано. Но в най-общи линии имате представа за нашето предложение. Не ви моля в

момента да кажете категорично „да“. Искам само да зная дали има смисъл да продължавам или вече сте решили, че не искате да отидете?

Гъге поглади брадата си, загледан през прозореца към гората над Икрох. Всичко беше прекалено необичайно за възприемане. Ако действително беше така, тогава „Азад“ представляваше най-значимата игра, за която бе чувал през живота си... може би по-интересна от всички останали, взети заедно. Тя в еднаква степен го вълнуваше и привличаше. Макар да знаеше толкова малко за нея, Гъге чувстваше инстинктивно, почти сексуално влечение към „Азад“... но не беше сигурен, че притежава необходимата самодисциплина да я изучава интензивно цели две години или че е в състояние да съхрани в главата си описателния модел на една необичайно сложна игра. Той продължи да се връща към факта, че азианците можеха да я играят, но както каза машината, тя се просмукваше в тях още от самото им раждане. „Азад“ може би можеше да бъде спечелена само от онзи, чиито познавателни процеси са оформени от самата игра...

А и пет години! Цялото това време той не просто ще е далеч оттук, но може би половината, а вероятно и повече от този период няма да следи развитието на други игри, няма да има време да чете или да пише статии, всъщност няма да има време за нищо друго, освен за една абсурдна, натрапчива игра. А и той самият ще се промени. В края на този период ще стане друга личност. Не може да не се промени, да не възприеме в характера си нещо от играта. Това е неизбежно. И когато се върне, ще може ли да навакса изгубеното? Ще бъде забравен от всички. Толкова дълго ще отсъства, че останалите играчи от Културата ще престанат да го ценят. Ще се превърне в историческа личност. И когато се върне, ще му бъде ли разрешено да говори за тази игра? Или наложената от „Контактната секция“ вече седем години забрана ще остане в сила?

Но ако отиде, ще може да се откупи от Морин-Скел. Може би ще е в състояние да приеме неговата цена. Да му помогне да се върне в служба „СО“. Или — от време на време му минаваше през ума — по някакъв начин да ги накара да му запушат устата.

Във въздуха прехвърча ято птици — бели петна на тъмнозеления фон на планинската гора. Те кацнаха в градината, взеха да се разхождат наперено напред-назад и да кълват земята. Гъге скръсти ръце на гърдите си и отново се обърна към летящия робот.

— Кога ще искате да знаете отговора ми? — попита той. Все още не беше решил. Трябваше да протака, да научи всичко.

— Това трябва да стане до три или четири дни. В момента от средата на галактиката УТС „Малък вагабонт“ потегля в тази посока и през следващите сто дни ще тръгне за Облаците. Ако го изпуснете, пътуването ви ще продължи много по-дълго. Дори и сега вашият кораб ще трябва да поддържа максимална скорост до точката на среща.

— *Моят кораб?* — попита Гъге.

— Ще имате нужда от личен кораб най-напред, за да отидете до „Малък вагабонт“ навреме, а после, в другия край на пътуването, за да се придвижите от най-близкия подстъп на УТС в По-малкия облак до империята.

Гъге продължи известно време да наблюдава как снежнобелите птици кълват по ливадата. Чудеше се дали да спомене за Морин-Скел. Част от него го желаше, просто за да приключи с този проблем, в случай че те веднага кажат „да“ и да престане да се безпокои от заплахата на машината (и започне да се безпокои за тази безумно сложна игра). Но знаеше, че не трябва. „Мъдростта е търпелива“, както казваше поговорката. Трябва да запази тайната за себе си. Ако замине (макар че разбира се не трябва, не може, самата мисъл за заминаване беше лудост), тогава нека те си мислят, че не е искал нищо в замяна. Нека всичко се уреди и тогава ще постави ясно условията си... ако Морин-Скел чака толкова дълго, преди да го притисне.

— Добре — каза той на летящия робот от „Контактната секция“.
— Не казвам, че ще отида, но ще си помисля. А сега ми разкажи повече за „Азад“.

[1] Арех — връх, връхна точка (англ.). — Б.пр. ↑

[2] Евгеника — наука за подобряване качествата на род или вид, особено на човешката раса, чрез специален подбор на родителите. — Б.пр. ↑

9.

Според разказваните в Културата истории нещата тръгнаха на зле, когато хората изгубили или забравили, или съзнателно оставили своите терминали. Това беше удобна версия, еквивалентна на едновременното отклоняване от пътя в девствена гора или повреда на колата нощем по страничен път. Един терминал под формата на пръстен, копче, гривна, писалка или нещо друго осигуряваше връзката на всеки и всичко в Културата. С терминал и ръка беше достатъчно човек да зададе въпрос или да извика, макар и да е далеч, за всичко, което иска да научи, или почти за всякаква помощ, от която има нужда.

Имаше истории (истински) за хора, паднали от скали, при което терминалът предал навреме техния вик за помощ на Хаб, а той включил видеокамерата на терминала, за да види какво става и изпратил летящ робот да хване падащия още във въздуха. Имаше и други истории за терминали, които записвали отделянето на главата на техния притежател от тялото при злополука, извиквали навреме медицински летящ робот, той спасявал мозъка и на лишената от тяло личност след това оставало единствено да изчака да минат няколко месеца, за да израсте ново тяло.

Терминалът означаваше сигурност.

Затова при дълги разходки Гъге винаги вземаше със себе си терминал.

Два дни след посещението на летящия робот Уъртил той седеше на малка каменна пейка, близо до редицата дървета на няколко километра от Икдох. Дишаше тежко от изкачването по пътеката. Беше ясен, слънчев ден. От почвата се излъчваше сладка миризма. Гъге използва терминала да направи няколко снимки на малката просека. До пейката имаше ръждиво парче желязо — подарък от една отдавна забравена стара приятелка. Направи няколко снимки и на него. И тогава терминалът иззвъня.

— Обажда се къщата, Гъге. Ти заръча да ти съобща, когато позвъни Йей. Казва, че не е много спешно.

От известно време Гъге не беше имал връзка с Йей. Тя бе правила няколко безуспешни опита да се свърже с него. Той вдигна рамене.

— Давай — каза Гъге и остави терминала да се издигне във въздуха пред него.

Екранът се разгъна и разкри усмихнатото лице на Йей.

— Ах, отшелник такъв. Как си, Гъге?

— Добре.

Йей се втренчи в собствения си екран.

— Какво е това до теб?

Гъге погледна парчето желязо отстрани на пейката.

— Оръдие — отговори той.

— Така си и помислих.

— Подарък от една приятелка — обясни Гъге. — Обичаше много да кове и да лее. Започна от ръжени и решетки за камини и стигна чак до оръдия. Мислеше, че ще ми е интересно да изстрелвам големи метални сфери във фиорда.

— Разбирам.

— За да може да стреля обаче, е необходим много барут, а аз не успях да си набавя.

— Чудесно. Сигурно е щяло да се пръсне и да ти разбие черепа.

— И на мен това ми мина през ума.

— Браво на теб. — Усмивката на Йей стана още по-широка. — Ей, знаеш ли какво?

— Какво?

— Тръгвам на пътешествие. Убедих Шъро, че трябва да разшири кръгозора си. Нали помниш Шъро? Онзи, дето го срещнахме при стрелбата.

— О. Да, спомням си. Кога заминаваш?

— Вече тръгнах. Току-що се отделихме от дока на пристанището в Тронз. С бързоходния кораб „Скрю Лууз“. Това беше последната възможност да ти се обадя. Иначе трябваше да ти пиша писма.

— Аха. — Щеше му се и сега да не бе приемал разговора. — За колко време заминаваш?

— За месец-два. — Веселото, усмихнато лице на Йей се начумери. — Ще видим. Зависи колко ще издържи Шъро. Момчето прекарва главно с други мъже, но аз се опитвам да го променя.

Съжалявам, че не можах да ти кажа довиждане преди да потеглим, но не е за дълго. Ще...

Екранът изгасна, прибра се в корпуса и терминалът падна тих и безмълвен върху покритата с иглички земя на просеката. Гъге се наведе и го вдигна. Върху екрана бяха полепнали иглички и трева. Той го изчисти. Машината беше безжизнена. Малката сигнална светлинна на корпуса не светеше.

— Е, Джъно Гъге — чу се гласът на Морин-Скел откъм просеката.

Той стисна терминала с две ръце, изправи се и загледа блестящия от слънчевата светлина летящ робот, който се промъкваше плахо към него. Гъге се успокои, сложи терминала в джоба на якето си и седна с кръстосани крака на пейката.

— Е, Морин-Скел, какво искаш?

— Решение. — Машината се бе издигнала на нивото на очите му. Полетата ѝ бяха официално сини. — Ще се застъпиш ли за мен?

— Какво ще стане, ако говоря и няма никакъв резултат?

— Трябва да бъдеш по-настойчив. Ако си достатъчно убедителен, ще те послушат.

— Ами ако грешиш и не ме послушат?

— Тогава ще помисля дали да разкрия твоята малка измама или не. Ще бъде много забавно, разбира се... но бих могъл и да не го направя, в случай че можеш да ми бъдеш полезен по някакъв друг начин. Човек никога не знае.

— Така е.

— Онзи ден видях, че имаш посетител.

— Предположих, че си го забелязал.

— Приличаше на летящ робот от „Контактната секция“.

— Такъв беше.

— Бих предпочел да се правя, че зная какво ти е казал, но когато влязохте в къщата, не можех да продължа да подслушвам. Струва ми се, че спомена нещо за пътуване.

— Нещо като пътешествие.

— Само това ли?

— Не.

— Хм. Предполагам, че искат да се присъединиш към „Контактната секция“, да станеш техен арбитър или плановик. Нещо

такова. Познах ли?

Гъге поклати глава. Летящият робот се поклащаше във въздуха — жест, който Гъге не беше сигурен, че разбира.

— Ясно. Спомена ли за моята молба?

— Не.

— Не мислиш ли, че е трябвало?

— Не съм сигурен дали ще се съглася да направя онова, което искат от мен. Още не съм решил.

— Защо? Какво искат да направиш? Може ли то да се сравнява със срама...

— Време е да разбереш, че ще правя каквото си искам — заяви Гъге и се изправи. — Бих могъл също, в края на краищата, да се удавя, нали? Дори да убедя „Контактната секция“ да те вземе отново, ти и твоят приятел, канонерката „Дипломат“, ще притежавате записа. Как бих могъл да ви попреча да продължите да ме изнудвате?

— А, значи вече знаеш името му. А пък аз се чудех с какво се занимавате ти и Чиарк Хаб. Е, Гъге, просто си помисли какво друго бих могъл да искам от теб? Това е единственото, от което имам нужда: да ми се разреши да бъда онова, за което съм предназначен. Когато ме възстановят, аз ще имам всичко, което бих могъл да желая. Няма да има нищо друго, което ти би могъл да напраниш за мен. Аз искам да се бия, Гъге. За това съм създаден. Да използвам моите умения и хитрост, и сила, за да печеля битки за нашата скъпа, любима Култура. Не желая да имам власт над други, нито да вземам стратегически решения. Това не ме интересува. Единственото, за което копнея, е да контролирам собствената си съдба.

— Добре казано — отбеляза Гъге.

Той извади мъртвия терминал от джоба си и го запремята в ръце. Морин-Скел го взе, сложи го под корпуса си и грижливо го сгъна на две, после на още две. Терминалът придоби форма на молив, изтрака и се счупи. Морин-Скел напъха парчетата в една малка нацърбена сфера.

— Започвам да губя търпение, Джъно Гъге. Времето върви толкова по-бавно, колкото по-бързо мисли човек, а аз наистина мисля много бързо. Нека се уговорим за една отсрочка от още четири дни. Съгласен ли си? Имаш сто двацет и осем часа, преди да кажа на

канонерката да те направи още по-известен, отколкото си сега. — Той хвърли счупения терминал към него. Гъге го хвана.

Малкият летящ робот отиде към края на просеката.

— Ще чакам да ми позвъниш — каза той. — По-добре си вземи друг терминал обаче. И внимавай при връщането си в Икrox. Опасно е човек да бъде в ненаселени райони без средство да извика за помощ.

— Пет години? — каза замислено Чамлис. — Е, това е някаква игра, съгласен съм, но за такъв дълъг период няма ли да се отчуждиш? Добре ли си обмислил всичко, Гъге? Не позволявай да те вкарат в нещо, за което по-късно да съжаляваш.

Бяха в най-дълбоката изба в Икrox. Гъге бе отвел Чамлис там да му разкаже за „Азад“. Той беше накарал стария летящ робот да се закълне, че ще пази тайна. Бяха оставили охраняващия летящ робот да пази на входа на избата, а Чамлис се бе погрижил никой да не подслушва и да създаде впечатление на спокойно поле около тях. Говореха сред водопроводни и сервизни тръбопроводи, които боботеха и съскаха в обгърналия ги мрак. Голата скала на стената блестеше от вода.

Гъге поклати глава. В избата нямаше къде да се седне, а таванът беше много нисък и той трябваше да стои с наведена глава.

— Мисля, че ще приема — каза, без да гледа към Чамлис. — Ако е много трудно или променя решението си, мога да се върна.

— Много трудно? — възкликна изненадан Чамлис. — Ти не си от хората, които отстъпват пред трудности. Съгласен съм, че играта е трудна, но...

— Във всеки случай мога да се върна — повтори Гъге.

Чамлис замълча за момент.

— Да. Да, разбира се, че можеш да се върнеш.

Гъге все още не беше сигурен дали решението му е правилно. Опитал се бе да го обмисли, да приложи същия вид хладнокръвен, логически анализ към положението си, какъвто използваше при сложни ситуации в игра, но изглежда не беше способен да го направи. Изглежда тази способност може да се приложи само върху далечни, абстрактни проблеми и е неприложима за нещо толкова сложно и свързано с неговото емоционално състояние.

Искаше да се отърве от Морин-Скел, но — Гъге трябваше да признае пред себе си — бе очарован от Азад. Не от играта. Тя все още беше малко нереална, прекалено сложна, за да я вземе на сериозно. Интересуваше го империята.

И, разбира се, искаше му се да остане. Той се бе наслаждавал на живота си до онази нощ в Тронз. Вярно, че никога не беше напълно удовлетворен, но пък кой ли беше? Поглеждайки назад, животът му се струваше идиличен. Може би беше губил някои случайни игри, беше чувствал, че някой играч неоснователно се хвали, изпитвал бе силна страст към Йей Меристинокс, беше се чувствал засегнат, че тя предпочита други, но това бяха малки, наистина много малки беди в сравнение с онова, което Морин-Скел държеше срещу него или с петгодишното изгнание, пред което бе изправен.

— Да — въздъхна той и кимна, навел глава към пода. — Мисля, че ще отида.

— Добре... но това просто не е в характера ти, Гъге. Ти винаги си бил толкова... сдържан. Винаги си се владеел.

— Представяш ме като машина — отбеляза уморено Гъге.

— Не, но си бил по... предсказуем. По-разбираем.

Гъге вдигна рамене и огледа грубия скалист под на избата.

— Чамлис — каза той, — аз съм просто човек.

— Това, скъпи ми приятелю, никога не е било извинение.

Пътуваше с подземната кола. Ходил бе до университета да се срещне с професор Борелал. Носеше едно запечатано писмо с молба да го отвори, само ако умре. В него описваше какво се бе случило, извиняваше се на Олз Хап, опитваше се да обясни как се е чувствал, какво го е накарало да направи такова ужасно, глупаво нещо... Не го предаде. Беше се ужасил от мисълта, че Борелал може да го отвори — може би случайно — и да го прочете, докато е още жив.

Подземната кола прекоси основата на орбиталната станция и се насочи обратно към Икрох. Гъге използва новия си терминал да извика летящия робот Уъртил. След последната им среща той бе отишъл да изследва една от гигантските газови планети на системата, но като чу повикването, остави Чиарк Хаб да го замества в основната долна страна. Влезе през аварийната врата на колата.

— Джъно Гъге — заговори той. Корпусът му лъщеше от замръзнал кондензат, образуван при влизането му в затоплената кола.
— Взе ли решение?

— Да — отговори Гъге. — Заминавам.

— Чудесно! — възкликна летящият робот и сложи върху тапицираната седалка на колата един контейнер — почти два пъти по-малък от него. — Флора от газовия гигант — обясни Уъртил.

— Надявам се, че не съкратих прекалено много експедицията ти.

— Ни най-малко. Приеми моите поздравления. Мисля, че ти направи един умен, бих казал дори смел избор. Мина ми през ума, че „Контактната секция“ ти предлага тази възможност, само за да станеш по-доволен от сегашния си живот. Ако големите Интелекти са очаквали такова нещо, радвам се, че ти разстрои плановете им. Браво на теб.

— Благодаря. — Гъге опита да се усмихне.

— Корабът ти веднага ще бъде подготвен. До един ден трябва да тръгнеш.

— Какъв е корабът?

— Един стар боен кораб, клас „Убиец“, останал от Идиранската война. Последните седем столетия е бил в дълбок резерв. Нарича се „Ограничаващ фактор“. Все още е въоръжен, но ще свалят всичките му оръдия и ще поставят дъски за игра и един самостоятелен летящ модул. Разбирам, че корабният Интелект не е нищо специално. Тези бойни кораби не могат да си позволят да имат остри умове или блестящи артисти, но се надявам да те удовлетвори. По време на пътуването ще бъде твой противник. Ако желаеш, можеш да вземеш някого със себе си. Във всеки случай ние ще изпратим с теб един летящ робот. В Гроасначек, столицата на Ее, има наш човек, посланик на Културата. Той ще ти бъде гид... Мислил ли си за компания?

— Не — отговори Гъге. Всъщност смяташе да покани Чамлис, но размисли — през живота си старият летящ робот бе преживял достатъчно емоции и скука. Не искаше да поставя машината в неудобното положение да му отказва. Гъге беше сигурен, че ако имаше желание да отиде с него, тя щеше да го помоли.

— Може би е умно. А какви лични вещи смяташ да вземеш? Ще бъде неудобно, ако имаш предвид нещо по-голямо от малък модул, да речем, или по-едро от човек животно.

Гъге поклати глава.

— Нищо толкова голямо. Няколко куфара с дрехи... може би една или две картини... нищо друго. Какъв летящ робот смятате да изпратите?

— Основно един дипломат-комуникатор-преводач — момче за всичко. Вероятно някоя стара кримка с известен опит от империята. Той ще трябва да има добри познания върху социалното поведение на империята, формите на обръщение и т.н. Няма да повярваш колко е лесно да се направи някой гаф в такова общество. Летящият робот ще те предпазва от гафове, доколкото се отнася до етикецията. Той ще има и библиотека, разбира се, и вероятно ограничена степен на отбранителни възможности.

— Не искам робот-войник, Уъртил — каза Гъге.

— Препоръчително е заради собствената ти сигурност. Ти, разбира се, ще бъдеш под защитата на Имперските власти, но те не са безпогрешни. Физическите нападения по време на игра не са необичайни, а в обществото има групи, които може да искат да те наранят. Трябва да те предупредя, че след като те остави в Ее, „Ограничаващ фактор“ няма да може да стои наблизо. Империята не разрешава бойни кораби да бъдат стационарни над тяхната планета. На твоя кораб позволиха да отиде на Ее само благодарение на това, че от него свалихме всички оръдия. След като корабът напусне планетата, летящият робот ще бъде единствената ти надеждна защита.

— Това обаче няма да ме направи по-малко уязвим, нали?

— Не.

— В такъв случай предпочитам да се оставя на защитата на империята. Дайте ми един летящ робот с добри маниери. Но категорично настоявам да не е въоръжен.

— Горещо ти препоръчвам...

— Роботе — прекъсна го Гъге, — за да играя тази игра, трябва да се чувствам колкото се може повече като местните жители, със същата уязвимост и тревоги. Не искам телохранител. Няма да има никакъв смисъл да отивам, ако зная, че не трябва да приемам играта толкова сериозно, колкото всеки друг.

Известно време летящият робот не каза нищо.

— Е, ако си сигурен... — измънка той накрая с нещастен глас.

— Сигурен съм.

— Много добре. Щом настояваш. — Летящият робот издаде звук като въздишка. — Мисля, че с това всичко е уточнено. Корабът трябва да е тук в...

— Аз обаче имам едно условие — каза Гъге.

— Едно... *условие*? — учуди се летящият робот. За кратко полетата му станаха видими — блестяща смес от синьо, кафяво и сиво.

— Тук има един летящ робот на име Морин-Скел — започна Гъге.

— Да — отвърна внимателно Уъртил. — Докладвах ми, че тази машина сега живее тук. Какво за нея?

— Бил е изгонен от служба „Специални обстоятелства“. Изхвърлен. Откакто живее тук, ние станаме... приятели. Обещах му, ако имам някакво влияние върху „Контактната секция“, да направя всичко възможно, за да му помогна. Страхувам се, че ще мога да играя на Азад само при условие, че летящият робот се завърне в служба „СО“.

За момент Уъртил не каза нищо.

— Било е доста глупаво да му обещаеш такова нещо, Гъге.

— Когато му обещах, дори и през ум не ми минаваше, че ще бъда в състояние да помогна с нещо. Но сега съм в състояние и трябва да устоя на думата си.

— Нали не искаш да вземеш тази машина със себе си? — попита озадачен Уъртил.

— Не! — отвърна Гъге. — Само обещах, че ще се опитам да я върна на служба.

— А-ха. Добре. Всъщност аз нямам право да поемам такъв ангажимент, Джъно Гъге. Машината е върната в гражданското общество, защото е била опасна и е отказала да се подложи на реконструкция. Аз не мога да реша нейния случай. Това е във възможностите само на съответния съвет.

— Все пак настоявам.

Уъртил издаде шум, приличен на въздишка, вдигна сферичния контейнер, който бе оставил на седалката, и заразглежда чистата му повърхност.

— Ще направя каквото мога — заяви той с нотка на раздражение в гласа, — но нищо не мога да обещая. Съветите за

назначаване и апелация не обичат ходатайствата. Ужасно принципни са.

— Трябва по някакъв начин да изпълня обещанието си към Морин-Скел — каза тихо Гъге. — Не мога да тръгна оттук и той да ме обвини, че не съм се опитал да му помогна.

Летящият робот на „Контактната секция“ имаше вид, като че ли не го чу.

— Хм. Добре — измърмори той. — Ще видим какво може да се направи.

Подземната кола тихо и бързо прелетя през основата на света.

— За Играча на играчите, големия човек, Гъге! — вдигна тост Хафлис с бутилка в едната ръка и димяща лула с дрога в другата, стъпил върху парапета в единия край на терасата, под която се простираше цял километър бездна. Около каменната маса се бе струпала тълпа от хора, дошли да изпратят Гъге. Бяха разгласили, че на следната сутрин той заминава с УТС „Малък вагабонт“ на пътешествие до Облаците като представител на Културата в турнира „Пардетилизиан Геймс“ — големия абсурден турнир, провеждан в Помалкия облак през около двайсет и две години от Меритограси Пардетилизи.

Гъге наистина беше поканен на този турнир, както бе канен всяка година на много други турнири и на хиляди състезания и събори от различен мащаб и сложност както в Културата, така и извън нея. Той бе отказал тази покана, както беше отказвал и много други, но сега си бе променил мнението и се беше съгласил да защитава спортната чест на Културата. Турнирът щеше да се проведе чак след три и половина години, поради което беше малко трудно да се обясни това прибързано заминаване, но „Контактната секция“ използва едно малко подправено разписание и малко чиста лъжа, за да изглежда на случайния наблюдател, че поради дългата официална регистрация и необходимия период за квалификацията не трябваше да се изпуска откритата се възможност да пътува с „Малък вагабонт“.

— Наздраве! — Хафлис отметна назад глава и вдигна бутилката до устата си. Всички около голямата маса се присъединиха към наздравицата и пиха от различни видове купи, чаши, бокали и халби.

Хафлис се навеждаше все по-назад на пети, докато пиеше от бутилката. Няколко души го предупредиха или хвърлиха парчета храна към него. Той успя само да остави бутилката и да избърше мокрите си от вино устни, загуби равновесие и изчезна отвъд ръба на парапета.

— Опа-ла — чу се един приглушен глас. Две от по-малките му деца, които седяха и играеха „Три чаши“ с един съвсем загадъчен стиглиански преброител, отидоха до парапета и измъкнаха своя пиян родител на безопасно място. Той се преметна презглава и се заклатушка към мястото си, като се смееше.

Гъге седна между професор Борелал и една от старите си любовници — Восъл Чу, жената, чието хоби в миналото беше стоманолеенето. Тя бе дошла от Робрий — най-отдалеченото от Гевант място на Чиарк, за да го изпрати. Сред притиснатата до масата тълпа имаше най-малко десет бивши негови любовници. Гъге се чудеше какво значение може да има фактът, че през последните няколко години от тези десет шест си бяха сменили пола и бяха станали — и останали — мъже.

Заедно с всички други Гъге почваше да се напива, каквато беше традицията за такива случаи. Хафлис бе обещал, че няма да му направят онова, което преди няколко години сториха на един общ приятел; младият човек бе приет в „Контактната секция“ и Хафлис организира тържествено отпразнуване. В края на вечерта съблякоха човека гол и го хвърлиха през парапета... с изключено обезопасително поле. Новопостъпилият в „Контактната секция“ прелетял деветстотин метра — шестстотин от тях с изпразнени черва, — преди трима предварително поставени от Хафлис в дъното на бездната домашни летящи работи спокойно да излетят от гората, да го хванат и да го върнат обратно на терасата.

Преустроеният универсален нападателен боен кораб „Ограничаващ фактор“ пристигна под Икрох още същия следобед. Гъге слезе в транзитната галерия да го разгледа. Беше дълъг една трета от километъра, много лъскав и прост на вид: остър нос, три дълги купола като огромни самолетни пилотски кабинни на носа и други пет широки около средата; задната част беше тъпа и плоска. Корабът го поздрави, каза му, че е дошъл да го откара на УТС „Малък вагабонт“ и го попита има ли някакви специални изисквания по отношение на храната.

Борелал го тупна по гърба.

— Ще ни липсваш, Гъге.

— И вие на мен — каза Гъге, олюля се, почувства се силно развълнуван. Чудеше се кога ще дойде време да хвърлят книжните фенери през парапета към тропическата гора. Бяха включили светлините зад водопада по целия път надолу към скалата, излетен дирижабъл, изглежда пълен главно с любители на игри, беше пуснал котва над равнината на нивото на Тронз, обещавайки по-късно да изстреля фойерверки. Гъге бе доста трогнат от тази проява на уважение и обич.

— Гъге — извика го Чамлис. Той се обърна с чаша в ръка към старата машина. Тя му подаде един малък пакет. — Подарък — каза летящият робот. Гъге го взе. Беше книга, завързана с лента. — Стара традиция — обясни Чамлис. — Отвори го, когато тръгнеш.

— Благодаря — измърмори Гъге и бавно кимна. Сложи подаръка в якето и направи нещо, което рядко правеше с летящи роботи: притисна старата машина до себе си, постави ръце около полетата на аурата ѝ. — Благодаря ти, много, много ти благодаря.

Притъмня. Краткотраен дъжд почти изгаси жаравата в средата на масата, но Хафлис нареди летящите роботи по снабдяването да донесат каси с алкохол и всички се забавляваха, като църкаха напитки върху въглените, за да ги държат живи. Синият пламък изгори половината от книжните фенери, изсуши пълзящите растения, направи много дупки върху дрехите на присъстващите и опърли кожата на стиглианския преброител. В планините над езерото проблеснаха светкавици, водопадът заблестя, осветен и приказен, фойерверките от дирижабъла предизвикаха всеобщи аплодисменти. Отговориха им фойерверки и лазерни облаци над целия Тронз. Гъге беше хвърлен гол в езерото, но измъкнат от децата на Хафлис.

Събуди се в леглото на Борелал в университета малко подир зазоряване. Измъкна се рано.

Той огледа стаята. Ранното утринно слънце бе заляло околностите на Икрох. Нахлуло през прозорците откъм фиорда, то изпълваше дневната със светлина, която минаваше през отворените

прозорци и огряваше отсрещните високи ливади. Хладният, неподвижен въздух се огласяше от птичи песни.

Нямаше нищо друго за вземане, нищо повече за опаковане. Предната нощ домашните летящи роботи бяха отнесли сандък с дрехи, но сега се чудеше защо си бе направил този труд. На бойния кораб нямаше да има нужда от много премени, а когато отиде на УТС ще може да си поръча всичко, каквото желае. Беше опаковал няколко лични украшения и бе заповядал на къщата да му презапише в паметта на „Ограничаващ фактор“ някои статични видеокартини и филми. Последното нещо, което направи, беше да изгори приготвеното за Борелал писмо и да смачка пепелта в камината, докато не се превърна в прах. Всичко друго беше свършено.

— Готов ли си? — попита Уъртил.

— Да — отвърна Гъге. Главата му беше бистра. Вече не го болеше, но се чувстваше уморен. Знаеше, че тази нощ ще спи добре. — Пристигна ли вече?

— На път е.

Чакаха да дойде Морин-Скел. От „Контактната секция“ им бяха съобщили, че в отговор на молбата на Гъге вероятно ще го върнат в служба „Специални обстоятелства“. Летящият робот беше признателен, но не присъства на изпращането. Щеше да се срещне с тях на тръгване.

Гъге седна и зачака.

Мъничкият летящ робот се появи няколко минути преди излитането. Спусна се през комина и се показва над студената камина.

— Идваш точно навреме, Морин-Скел — каза Уъртил.

— Сигурно искате да ми съобщите, че съм приет на служба — рече по-малкият летящ робот.

— Позна — отвърна сърдечно Уъртил.

— Добре. Не се съмнявам, че моят приятел, лекият нападателен кораб, канонерката „Дипломат“, ще следи с голям интерес бъдещата ми кариера.

— Разбира се — съгласи се Уъртил. — Сигурен съм, че ще я следи.

Полетата на Морин-Скел светеха оранжево-червено. Той отиде над Гъге. Сивото му тяло ярко блестеше, полетата бяха станали невидими на силната слънчева светлина.

— Благодаря ти — каза той. — Желая ти приятно пътуване и много щастие.

Гъге седеше на канапето и гледаше миниатюрната машина. Смяташе да му каже някои неща, но си замълча. Вместо това стана, оправи якето си, погледна Уъртил и заяви:

— Мисля, че вече съм готов да тръгна.

Морин-Скел го наблюдаваше как излиза от стаята, но не направи опит да го последва.

Гъге се качи на „Ограничаващ фактор“.

Уъртил му показа трите големи дъски за игра, разположени в трите купола за ефектори в средата на корабния корпус, посочи му хангара с модула в четвъртия и плувния басейн, монтиран от летящите роботи в петия, защото за толкова кратко време не могли да се сетят какво друго да сложат, а не искали да го оставят празен. Трите ефектора в носа бяха демонтирани, но оставени да бъдат свалени след като „Ограничаващ фактор“ пристане на док на „Малък вагабонт“. Уъртил му показа жилищните помещения. Изглеждаха напълно приемливи.

Изненадващо бързо стана време за тръгване и Гъге се сбогува с летящия робот от „Контактната секция“. Той стоеше в жилищния отсек и наблюдаваше на екрана как малкият робот лети по коридора към шлюза на бойния кораб, след това каза на терминала да превключи и му покаже вътрешността на кораба. Временният коридор, свързващ кораба с транзитната галерия на Икрох, се прибра и дългият ръкав от вътрешността на кораба зае мястото си.

После, без никакъв шум, без по нищо да личи, че са излетели, гледката от орбиталната станция се отдалечи и се сви, сля се с другите три от тази страна на орбитата, превърна се в една дебела линия, смали се до точка, зад която ярко блестеше звездата на системата Чиарк, преди много бързо да изсветлее и се свие. Гъге разбра, че е тръгнал по пътя към империята Азад.

ВТОРА ЧАСТ ИМПЕРИЯТА

10.

Все още с мен?

Малка текстова бележка за вас тук (нося със себе си).

Онези от вас, които нямат щастието да четат или да слушат това на марейнски, могат с успех да използват език без необходимия брой или тип лични местоимения, така че най-добре малко да им обясня превода.

Марейнският, квинтесенцията, чудесният език на Културата (така ще ви кажат там) има, както всеки ученик знае, едно лично местоимение за мъжки, женски, междинен, неутрален и детски род, за летящ робот, Интелект и други интелигентни машини и всяка форма на живот, която има нещо, макар и далечно наподобяващо на нервна система и наченки на език (или достатъчно добро извинение, че няма нито едното, нито другото). Естествено в марейнския език *има* начини за определяне на пола на съществата, но в ежедневните разговори те не се използват. В този език е от значение моралната стойност на посланието, а дали става дума за деца, яйчници или тестиси няма никакъв смисъл да се уточнява.

От това следва, че Гъге е доста щастлив да мисли за азианците така, както е мислил за всички други (вж, списъка по-горе)... Но какво да кажем за вас, о нещастни, може би животински, вероятно мимолетни и несъмнено лишени от предимства граждани на някое некултурно общество, особено за онези, които несправедливо (а азианците биха казали недостатъчно) сте надарени със среден род?!

Как да говорим за триумвирата азиански полове, без да пресортираме смешно изглеждащите чуждоземни термини или неприятно дразнещите безфразови думи?

Успокойте се. Реших да използвам естествените и очевидни местоимения за мъже и жени и да представям междинните — или анексите — с онази местоименна дума, която най-добре показва мястото, което заема личността в тяхното общество по отношение на съществуващото при вас съотношение между пол и власт. С други думи точният превод зависи от това дали във вашата собствена

цивилизация (нека грешката ни е по отношение на терминологическото великодушие) преобладават мъжете или жените.

(Онези, които с основание претендират, че не са нито от единия, нито от другия пол, могат, разбира се, да имат свой подходящ термин.)

Но достатъчно по този въпрос.

Нека да видим какво е положението. Нашият Гъге най-сетне напусна орбитална станция Гевант на орбита Чиарк и се намира на борда на боен кораб, преоборудван за граждански цели, на път за среща с пътуващата за Облака универсална транспортна система „Малък вагабонт“.

Но хайде отново да премислим някои неща.

Наистина ли Гъге разбира какво е направил и какво може да му се случи? Започна ли да му минава през ума, че може би е изигран? И наистина ли знае на какво се е съгласил?

Разбира се, че не!

Ала това е част от удоволствието.

Гъге бе предприемал много пътувания през живота си — най-дългото преди трийсет години — и беше отивал на няколко хиляди светлинни години от Чиарк, но още през първите няколко часа от това пътуване на борда на „Ограничаващ фактор“ почувства пропастта от светлинни години, която продължаващият да се ускорява кораб създаваше между него и неговия дом. Той наблюдава известно време екрана, на който светещата жълто-бяло звезда на Чиарк постепенно намаляваше и се чувстваше по-далеч от нея от когато и да било.

Никога по-рано не бе чувствал така силно фалша на тези изображения, но сега тук, в старата социална среда, загледан в правоъгълния екран на стената, не можеше да не се почувства като актьор или елемент от кораба; като част от него и следователно също толкова фалшив, както фалшивото изображение на реалния космос, увиснало пред него.

Може би се дължеше на тишината. Бе очаквал шум. „Ограничаващ фактор“ летеше през така наречения ултракосмос с все по-нарастваща скорост, приближаваща се към максималната бързина, от която, представена с числа на екрана на стената, умът на Гъге се вцепеняваше. Той дори не знаеше какво представлява ултракосмосът.

Беше ли това хиперкосмосът? За него поне бе чувал, макар че... и за него не знаеше много. Въпреки очевидно високата скорост, беше абсолютно тихо и той изпитваше някакво изнервящо, зловещо чувство, сякаш старият, прояден от молци през изминалите столетия боен кораб още не се бе събудил и събитията в неговия лъскав корпус все още се движеха с друго, по-бавно темпо, съставено наполовина от сънища.

Корабът изглежда не желаше да започне никакви разговори, което друг път не би тревожило Гъге, но сега не беше така. Той излезе от кабината и тръгна по коридора, водещ към търбуха на кораба. Беше гол, дълъг сто метра, широк едва метър и толкова нисък, че можеше да пипне тавана, без да се протяга. Стори му се, че чу някакъв слаб шум. В края на този коридор. Гъге зави по друг, видимо спускащ се под ъгъл най-малко трийсет градуса, но станал равен веднага, щом стъпи на него (от което за момент му се зави свят). Коридорът свърши в ефекторен купол, в който бе разположена една от големите дъски за игра.

Дъската се разстла пред него — калейдоскоп от геометрични фигури с променящи се цветове, пейзаж, разпрострял се върху петстотин квадратни метра с ниски пирамидални планински вериги от наредени една над друга триизмерни територии. Чудейки се дали не се беше изхвърлил твърде много, като се бе съгласил да участва в този турнир, той отиде до края на огромната дъска.

Огледа купола на стария ефектор. Дъската, заемаща малко повече от половината от площта на пода, лежеше върху инсталирани в дока метални талпи, покрити с пенопласт. Половината от обема на пространството беше под краката му. Напречното сечение на ефекторния купол бе кръгло, талпите и дъската точно в средата, по диаметъра, почти наравно с трюма на кораба зад купола. Дъгообразният покрив от оксидиран метал се извисяваше дванайсет метра нагоре.

Гъге слезе под пода от покрити с пенопласт метални дъски и отиде до шарнирния люк. Ехтящото пространство долу беше по-празно отколкото горе. С изключение на няколко люка и плитки дупки върху повърхността, оръдията бяха демонтирани без видими следи от тях. Гъге си спомни за Морин-Скел и се зачуди как ли се чувства „Ограничаващ фактор“ с изтръгнати нокти.

— Джъно Гъге. — Той се обърна, като чу името си. Видя куб, съставен от кости на скелет, да лети близо до него.

— Да?

— Вече достигнахме скорост приблизително осем точка пет килосветлини и сме в ултракосмос едно.

— Наистина ли? — изненада се Гъге. Той погледна половинметровия куб и се зачуди кои от тези части са очи.

— Да — отвърна дистанционно управляваният летящ робот. — С УТС „Малък вагабонт“ трябва да се срещнем приблизително след сто и два дни, броено от този момент. Сега получаваме инструкции от него как се играе „Азад“. Поръча ми да ти кажа, че след малко ще бъде готов за игра. Ти кога искаш да започнете?

— Е, не точно сега — отговори Гъге. Той се хвана за лостовете за управление на шарнирния люк и се издигна на светло в горната половина. Летящият робот с дистанционно управление висеше във въздуха над него. — Искам най-напред да свикна с играта — каза той. — Необходима ми е повече теория, преди да започна да играя.

— Много добре. — Летящият робот си тръгна. После спря. — Корабът каза, че неговият нормален работен режим включва пълно вътрешно наблюдение, поради което отпада необходимостта да имаш персонален терминал. Това удовлетворява ли те или предпочиташ вътрешните системи за наблюдение да бъдат изключени и за контакт с кораба да използваш терминала си?

— Предпочитам терминала — отговори без да се колебае Гъге.

— В такъв случай ще включим вътрешния контрол на аварийен режим.

— Благодаря — каза Гъге.

— За нищо — отвърна летящият робот и отлетя.

Гъге го проследи с поглед как изчезна в коридора, след това се обърна към огромната дъска на играта и още веднъж поклати глава.

През следващите трийсет дни Гъге не докосна нито една фигура от играта „Азад“. Цялото време прекара в изучаване на теорията на играта, на нейната история, където това беше необходимо за по-доброто ѝ разбиране, запомняше ходовете, които можеше да извършва всяка фигура, техните стойности, честота на използване, потенциална

и фактическа морална сила, пресечните криви на време и мощ и техните специфични съчетания, отнесени към различни участъци на дъската. Той разглеждаше задълбочено полетата и мрежите, отбелязваше присъщите на процесите качества, числа, нива и свързаните с тях карти и се учудваше на мястото на по-малките игри в голямата игра и как метафорите на стихийния дух в последните етапи съответстват на по-механичното действие на фигурите, игрите и цветовото съответствие в по-предните. В същото време се опитваше да свърже тактиките и стратегията на играта — обичайно действие при обикновените игри, — както срещу един противник, така и срещу много противници, с възможните съюзи, интриги, съвместни действия, договори и предателства.

Гъге установи, че дните му минават почти незабелязано. Спеше само по два-три часа през нощта. Останалото време прекарваше пред екрана. Понякога стоеше в средата на някоя от дъските за игра, докато корабът му говореше, чертаеше холографски диаграми във въздуха, местеше фигури. И през цялото време жлезите усилено работеха, пълнеха кръвта му с генно усъвършенствани секрети.

Чамлис изпрати няколко съобщения. Главно клюки от орбиталната станция. Морин-Скел бил изчезнал; Хафлис решил отново да стане жена, за да си роди още едно дете; Хаб и специалистите на орбиталната станция по ландшафт определили дата за изграждане на Тефарн — последната, най-далечна страна на орбиталната станция, която преди заминаването на Гъге все още ерозираше; щяла да бъде открита за хора след няколко години. Чамлис подозираше, че Йей няма да е доволна, задето не са се консултирали с нея, преди да обявят новината. Пожелаваше успех на Гъге и го питаше как се чувства.

Съобщението от Йей представляваше само видеокадър, подобен на пощенска картичка. Беше се изтегнала на хамак пред огромен екран или голям люк за наблюдение, на който се виждаше гигантска синьо-червена газова планета. Съобщаваше, че пътуването с Шъро и няколко негови приятели много ѝ харесвало. Не изглеждаше съвсем трезва. Тя въртеше пръст към него и казваше, че не е направил добре, като е заминал толкова скоро и за толкова дълго, без да я дочака да се върне... После изглежда бе видяла някого извън зрителното поле на терминала и бе затворила с обещание да му се обади по-късно.

Гъге нареди на „Ограничаващ фактор“ да благодари за съобщенията, но не отговори директно. Обажданията оставяха в него чувство за самота, но след всяко обаждане се хвърляше с още по-голяма жар в играта и всичко друго изчезваше от ума му.

Разговаряше с кораба. Достъпът до него беше по-лесен, отколкото до дистанционно управлявания му летящ робот. Както бе казал Уъртил, корабът беше приятен, но не и умен, с изключение на уменията му да играе „Азад“. Всъщност на Гъге му се струваше, че старият боен кораб разбира играта по-добре от него. Той я бе изучил отлично и изглежда се радваше да го обучава и да възхвалява играта като сложна и красива. Корабът призна, че никога не е използвал ефекторите си в пристъп на гняв и че може би намира нещо в „Азад“, което е изпуснал в истински сражения.

„Ограничаващ фактор“ беше универсален нападателен кораб, клас „Убиец“, номер 50017, един от последните, построени преди седемстотин и шейсет години — в края на Идиранската война, когато конфликтът в космоса вече почти бил преминал. На теория корабът беше участвал в активна служба, но никога не се бе излагал на опасност.

След трийсет дни Гъге започна да играе с фигурите.

Част от фигурите за играта „Азад“ бяха биотехнологически: скулптурирани артефакти на генно създадени клетки, които от момента на поставяне върху дъската променят характера си. Една част от тях бяха растителни, друга — животински. Цветът, формата и големината показваха техните стойности и възможности. „Ограничаващ фактор“ претендираше, че създадените от него фигури са неразличими от истинските, макар Гъге да смяташе, че това твърдение е малко пресилено.

Когато започна да се опитва да преценява фигурите, да ги почувства, помирише и да разбере какви са и какво могат да станат — по-слаби или по-силни, по-бързи или по-бавни, с по-къс или по-дълъг живот — Гъге осъзна колко трудна е тази игра.

Той просто не можеше да ги разбере. Фигурите бяха като връзки зеленчуци, лежаха в ръката му като мъртви неща. Той триеше ръцете си с тях, докато се оцветят, помирише ги, взираше се, но щом ги

сложеше на дъската, те вършеха неочаквани неща: променяха се и ставаха снаряди, докато той ги мислеше за бойни кораби, от еквивалент на академични заведения в тила на неговите собствени територии се превръщаха в наблюдателни постове, подходящи за разполагане на високи места или на предната линия.

След четири дни напълно се отчая и сериозно се замисли дали да не поиска да се върне в Чиарк, да признае всичко пред „Контактната секция“ и да се надява, че ще се смилят над него и ще оставят Морин-Скел на служба или ще го накарат да замълчи. Беше готов да приеме всичко друго, но не и да продължава с тази деморализираща, ужасно разстройваща игра на отгатване.

„Ограничаващ фактор“ му предложи да забрави за момент биотехнологическите фигури и да се концентрира върху спомагателните игри, които, ако спечели, ще му дадат по-голям избор върху степента на използване на биотехнологически фигури в следващите етапи. Гъге направи както го посъветва корабът и постигна значителен успех, но продължаваше да се чувства депресиран и песимист и понякога установяваше, че докато „Ограничаващ фактор“ му разяснява нещо, той си мисли за съвсем различен аспект на играта.

Дните течаха и корабът от време на време предлагаше на Гъге да играе с биотехнологически фигури и го съветваше кои секрети да създаде предварително. Той дори го посъветва да взима някоя от по-важните фигури в леглото си и да спи с нея, прегърнал я като бебе. В тези случаи, когато се събудеше сутрин, винаги се чувстваше доста глупаво и се радваше, че няма кой да го види. Но се питаше дали наистина е така. Опитът му с Морин-Скел може би го бе направил мнителен, но той се съмняваше дали някога ще бъде сигурен, че отново не го наблюдават. Може би „Ограничаващ фактор“ го шпионира, може би „Контактната секция“ го следи, оценява... Реши, че това вече не го интересува.

По предложение на кораба всеки десети ден си почиваше. Изследва подробно кораба, макар че нямаше кой знае какво за гледане. Гъге беше свикнал с граждански кораби, които по предназначение и конструкция могат да се оприличат на обикновени, обитавани от хора сгради с относително тънки стени, ограждащи огромни пространства, докато военният кораб приличаше повече на голяма монолитна скала или метална грамада; на астероид с прокарани в него тръби и

издълбани миниатюрни пещери, предназначени за скитане из тях. Той се разхождаше нагоре-надолу из коридори и проходи, катереше се, плуваше, оставаше за малко в един от трите купола на носа и разглеждаше безразборно разхвърляните неизнесени машини и апаратура.

Главният ефектор — заобиколен от съответните бронирани разрушители, скенери, следящи устройства, илюминатори, екрани за наблюдение и вторични бойни системи, натрупани на камара — на слабата светлина приличаше на някаква гигантска очна ябълка с конусообразна леща, покрита с деформирани метални израстъци. Купът беше с диаметър дваисет метра, но корабът му каза — според него с известна гордост, — че когато всичко това е било в изправност, то е могло да върти и спира цялата инсталация толкова бързо, че човешкото око го е възприемало като трепкане: едно мигане на очите и го изпускаш.

Гъге разгледа празния хангар в купола по средата на кораба. Там щеше да се помести модулът на „Контактната секция“ от УТС, с която щяха да се срещнат по пътя. При пристигането му на Ее този модул щеше да бъде негов дом. Видя го как изглежда на холографски кадри. Беше достатъчно обширен, макар и да не отговаряше на стандартите на Икroh.

Научи повече за империята Азад, за нейната история и политика, философия и религия, вярвания и много други неща и за разнообразието от подвидове и полове.

Всичко това му се струваше като непоносима, жива плетеница от противоречия и в същото време патологично буйно и печално сантиментално, стряскащо варварско и изненадващо сложно, приказно богато и недопустимо бедно (но също така неоспоримо, абсолютно, очарователно).

И беше вярно, както му бе казано, че в цялото зашеметяващо разнообразие на азадианския живот има едно постоянно нещо: играта „Азад“. Тя проникваше във всяко ниво на обществото като постоянна тема сред какофонията и шума. Гъге започна да разбира какво имаше предвид летящият робот Уъртил, когато му каза, че според „Контактната секция“ империята се държи благодарение на тази игра. Изглежда нищо друго не я сплотяваше.

През повечето дни плуваше в басейна. Помещението на ефектора беше преустроено да включва холографски прожекционен апарат. В широкия два̀сет и пет метра купол „Ограничаващ фактор“ прожектираше синьо небе и бели облаци, но на него му омръзна да ги гледа. Той поиска корабът да му покаже гледката, която би видял, ако пътуваха в истинско космическо пространство. На екрана се появи картина, която корабът нарече еквивалентна.

И така Гъге плуваше под нереалната тъмнина на космоса и студентите малки светлинки на бавно движещи се звезди, които се появяваха и отново се гмуркаха в осветената повърхност на огледалния образ на самия кораб.

— Срегнахме се с УТС „Малък вагабонт“ — поясни корабът.

— Така ли? Къде е тя? — попита Гъге и провеси крака от леглото.

— Това на екрана е изглед от горната страна на нейния заден парк.

Картината, която преди трябва да е била увеличена, се оттегли и Гъге разбра, че гледа огромния летателен апарат, над който „Ограничаващ фактор“ бавно летеше. Паркът изглеждаше приблизително квадратен. Той не можеше да определи колко километра има една страна. В замъглената далечина напред се виждаха някакви прилични на огромни каньони бразди. Склоновете на тази повърхност се спускаха терасовидно надолу към по-ниски нива. Целият простор от въздух, земя и вода беше гледан право отгоре. Гъге разбра, че не може да види дори сянката на своя кораб.

Без да откъсва очи от екрана, зададе няколко въпроса.

Макар че беше само четири километра висока, орбиталната станция „Малък вагабонт“, клас „Универсална транспортна система“, беше цели петдесет и три километра дълга и два̀сет и два широка. Паркът в горната задна част покриваше площ от четиристотин квадратни километра, а общата дължина на летателния апарат, от край до край на най-външното му поле, беше малко над деветдесет километра. Конструкцията беше повече на кораб, отколкото на жилищна площ, така че на него имаше само двеста и петдесет милиона души.

През петстотинте дни, необходими на „Малък вагабонт“ да пропътува от главната галактика до района на Облаците, Гъге постепенно усвои играта „Азад“ и дори намери време да се срещне и да завърже приятелство с няколко души.

Имаше и хора от „Контактната секция“; половината от тях бяха екипаж на самата УТС, не толкова да управляват кораба — всеки един от трите Интелекта можеше да върши това, — колкото да контролират човешкото общество на борда. И да изследват, да изучават неспирния поток от данни от нови открития, извършени от далечни поделения на „Контактната секция“ и други УТС. Да учат и да бъдат човешки представители на Културата между звездните системи и системите на други разумни общества, които „Контактната секция“ можеше да открие, изследва и — евентуално — промени.

Другата половина се състоеше от екипажи на по-малки кораби. Някои бяха там на почивка и за възстановяване, други — да начешат кращата си за пътуване, както Гъге и „Ограничаващ фактор“, трети — тръгнали да се запознаят със звезди и звездни купове, които съществуваха между галактиката и Облаците. А имаше и такива, които чакаха да бъдат построени летателните съдове — кораби и по-малки транспортни системи, — за да постъпят като екипаж.

„Малък вагабонт“ беше онова, което „Контактната секция“ наричаше производствена УТС. Той беше един вид разпределителен пункт, събираше хора и ги комплектуваше в екипажи за малки и средни УТС и по-малки класове кораби, които строеше. Другите типове по-големи УТС бяха предназначени за живеене и се самозадоволяваха с екипажи.

Гъге прекара няколко дни в парка върху горната повърхност на кораба — разхождаше се из него или летеше на витлов самолет с истински крила, каквато е била модата на УТС от едно време. Той дори стана достатъчно опитен летец и участва в едно състезание, по време на което няколко хиляди малки самолети в ята от по осем правеха фигури над „Малък вагабонт“, влизаха през един от подземните входи, преминаваха през цялата УТС и излизаха от другия край.

Подслонен в една ниша, „Ограничаващ фактор“ го поощряваше, като му казваше, че това много ще му помогне да се отпусне. Гъге не прие нито едно предложение да играе срещу хора, но прие няколко от многото покани за увеселения, празненства и други събирания. Той

прекара няколко дни и нощи извън „Ограничаващ фактор“, а старият боен кораб на свой ред стана домакин на избран брой млади гостенки.

По-голяма част от времето обаче Гъге прекарваше самичък в кораба, наведен над маси с фигури и записи от минали партии, в опознаване на биотехнологически фигури и разходки по трите големи дъски, в изучаване на партии, докато умът му трескаво търсеше модели и възможности, силни и слаби страни.

Той посвети около двайсет дни на курс за изучаване на еечиански — езика на империята. Отначало смяташе да говори марейнски и да си служи с преводач, но после прецени, че съществува тясна връзка между езика и играта и реши да го изучи. По-късно корабът му каза, че това във всеки случай е желателно. Културата искаше да запази в тайна от империята Азад тънкостите на своя език.

Малко след като пристигна, му изпратиха един летящ робот — машина по-малка дори от Морин-Скел. Беше с кръгло сечение и съставен от отделни секции: пръстени, които се въртяха около една статична сърцевина. Каза, че е библиотечен летящ робот със специалност дипломатия и се нарича Требъл Флер-Имсахо Еп-хандра Лоргин Естрал. Гъге го поздрави и провери дали терминалът му е включен. Щом машината си отиде, той изпрати едно съобщение до Чамлис Амалк-ней, заедно със запис от срещата с миниатюрния летящ робот. Чамлис му отговори, че летящият робот изглежда е такъв, за какъвто се е представил: съвсем нов модел библиотечен летящ робот. Не от старите, какъвто може би бяха очаквали, но навярно доста безвреден. Чамлис никога не бил чувал за нахална версия от този тип.

Старият летящ робот разказа на Гъге някои клюки. Йей Меристинокс се канела да напусне Чиарк и да се опита да направи кариера като специалист по създаване на ландшафт другаде. Интересувала се от неща, наричани вулкани. Професор Борелал го поздравявала, но нямало повече да му се обажда, докато той не ѝ пише. Морин-Скел все още отсъствал. Хаб изглежда бил раздразнен, че е загубил ужасната машина. Технически нещастникът все още бил в юрисдикцията на орбиталния Интелект и при следващата инвентаризация или преброяване трябвало по някакъв начин да държи сметка за това.

Няколко дни след първата му среща с Флер-Имсахо Гъге се чудеше какво в миниатюрния библиотечен летящ робот го смущава.

Флер-Имсахо беше трогателно малък — можеше да се скрие между захлупените длани на ръцете му, — но имаше нещо, което караше Гъге да се чувства много неспокоен в негово присъствие.

Разбра го или по-точно се събуди разбрал след една кошмарна нощ, когато бе сънувал, че е затворен в метална сфера и се търкаля върху дъската на някаква странна и жестока игра... Флер-Имсахо с въртящите се външни секции и бял корпус приличаше много на скритата пластинка от играта „Притежание“.

Гъге се бе изтегнал в удобен шезлонг под някакви дървета с гъста корона и наблюдаваше как хората се пързаят на ледена пързалка. Беше само по жилетка и шорти, но въздушната възглавница между него и пързалката поддържаше въздуха топъл. Вниманието му бе разделено между екрана на терминала, от който заучаваше някакви уравнения от теорията на вероятностите, и пързалката, където няколко от познатите му хора се носеха върху изваяните синкави повърхности.

— Добър ден, Джъно Гъге — каза летящият робот Флер-Имсахо с тих писклив глас и се настани върху подлакътника на креслото. Както обикновено, полето на аурата му беше жълто-зелено — индикатор на настроение за контактуване.

— Здравей — отговори Гъге и го погледна за момент. — С какво се занимаваш? — Той превключи екрана на терминала на друга система от таблици и уравнения.

— Ами всъщност изучавах някои видове птици, които живеят във вътрешността на кораба. Намирам ги за интересни, а ти?

— Хм. — Гъге кимна неопределено, без да откъсва очи от таблиците. — Онова, което не успях да разбера, е — продължи той — защо в парка на горната страна на УТС се намират курешки, както следва да се очаква, а вътре няма и следа от тях. Да не би на УТС да има летящи роботи, които почистват подир птиците? Зная, че мога да попитам кораба, но искам самичък да разбера. Трябва да има някакъв отговор.

— О, много е просто — отговори малката машина. — Птиците и дърветата живеят в симбиоза; птиците наторяват само семенниците на определени дървета, за да растат плодовете, с които се хранят.

Гъге погледна летящия робот.

— Разбирам — каза хладно той. — Е, във всеки случай бях започнал да се уморявам от мислене по проблема. — После се обърна към уравненията и нагласи плаващия терминал така, че екранът да скрива от погледа му Флер-Имсахо. Летящият робот остана мълчалив, полето му премина в смес от „замислено-виолетово“ и „не ме безпокой-сребърно“ и отлетя.

Флер-Имсахо прекарваше повечето време самичък. При Гъге отиваше само веднъж дневно и не оставаше на борда на „Ограничаващ фактор“. Гъге беше доволен от това. Младата машина — тя каза, че е само на тринайсет години — понякога можеше да бъде много досадна. Корабът отново увери Гъге, че малкият летящ робот има за задача, когато пристигнат в империята да предотвратява социални гафове и да го консултира по някои деликатни лингвистични въпроси. По-късно той каза на Гъге, че е успял да убеди Флер-Имсахо, че човекът наистина не го презира.

От Гевант започнаха да идват повече новини. Сега, когато приближаваше да пристигне на Азад и можеше да отдели повече време, той отговори на няколко писма и изпрати записи. С Чамлис си кореспондираха приблизително на всеки петдесет дни. Гъге не намираще какво да му съобщи. Повече новини идваха от насрещната страна. Хафлис се бил променил напълно. В пълна готовност, но още не бил бременен. Чамлис пишел историята на някаква примитивна планета, която някога бил посетил. Професор Борелал била в шестмесечна академична отпускат в една планинска бърлога в орбитална станция Осмолон и не била взела със себе си никакъв терминал. Момичето-чудо, Олз Хап, било излязло от черупката си. Вече изнасяло лекции в университета върху игрите и било редовен посетител на всички значителни сбирки. Хап прекарала няколко дни в Икrox, просто за да може по-добре да се проникне от духа на Гъге. Направила запис, на който декларирала, че Гъге е най-добрият играч в Културата. Анализът на прочутата партия „Покосен“ на Хап, изиграна в къщата на Хафлис през онази нощ, била най-добре приетият дебют, която някой си спомня.

Йей се обади да каже, че ѝ е омръзнало на Чиарк. Била го напуснала. Получила няколко предложения от други строителни колективи за изграждане на орбитална станция и заминала да приеме поне едно от тях, само за да покаже на какво е способна. В по-голямата

част от съобщението си обясняваше своите теории за изкуствени вулкани на орбитални станции и описваше в подробности как с лещи може да се фокусира слънчева светлина върху долната повърхност на една орбитална станция, за да се разтопи скалата от другата страна или да се използват генератори за осигуряване на необходимата топлина. Тя прилагаше филм за изригвания на вулкани с обяснения за последиците и бележки как могат да се подобрят.

Гъге си помисли, че идеята за свят с вулкани караше летящите острови да изглеждат не чак толкова лоши.

— Видя ли това! — изскимтя един ден Флер-Имсахо и полетя бързо към него с въздушния поток от калорифера над басейна към мястото, където се сушеше Гъге. Зад малката машина, завързан с тънка нишка от оцветено в жълто-зелено поле (напръскано с гневно бяло), летеше голям, доста старомоден и сложен на вид робот.

Гъге присви очи.

— Какво дали съм видял в него?

— Трябваше да докарам проклетото нещо! — оплака се Флер-Имсахо. Нишката, която го свързваше с другия летящ робот, трепна и корпусът на старомодния на вид летящ робот се отвори. Черупката на старото тяло изглеждаше сравнително празна, но когато — озадачен — Гъге погледна по-внимателно, видя, че в центъра имаше малък корпус — точно колкото да се побере в него Флер-Имсахо.

— О — каза Гъге, обърна се и като бършеше водата под мишниците си, се усмихна.

— Когато ми предложиха работата, дори не споменаха за това! — протестира Флер-Имсахо и затвори корпуса. — Сега ми обясниха, че се налагало, защото в империята не знаели колко малки са летящите работи! Но защо тогава не са си взели голям летящ робот? Защо ме товарят с... тази...

— Маскена роба? — подсказа Гъге, поглади коса с ръка и излезе изпод топлатата въздушна струя.

— *Маскена?* — изпищя библиотечният летящ робот. — *Маскена?* Това е старомодно облекло! Парцали! По-лошото е, че от мен се очаква да „жужа“ и да създавам много *статично електричество*, само за да убедя тези варварски мръсни прилепи, че не можем да строим добри

летящи роботи! — Гласът на малката машина прерасна в писък. — Да „жужа“, моля ти се! Можеш ли да си представиш?

— Сигурно може да помолиш да те сменят — предложи спокойно Гъге и облече робата си.

— О, да — отвърна мрачно Флер-Имсахо с нотка на нещо като сарказъм — и след това да ме товарят с цялата мръсна работа, защото не съм сговорчив. — Той замахна с полето и удари старинния корпус. — Завързан съм за тази вехтория.

— Роботе — каза Гъге, — не мога да ти кажа колко съжалявам.

„Ограничаващ фактор“ излизаше с носа напред от главния шлюз. Два влекача тикаха кораба, докато той се обърна с лице към двайсеткилометровия коридор. Корабът и двата малки влекача излязоха от предната част на УТС. Във въздушната обвивка около „Малък вагабонт“ се движеха други УТС и супертранспортни летателни апарати, самолети и балони с горещ въздух, вакуумни дирижабли и безмоторни самолети, хора, летящи с модули или коли, или впрягове.

Някои наблюдаваха излизането на стария боен кораб. Влекачите се оттеглиха настрана.

Корабът продължи нагоре, минавайки ниво подир ниво през шлюзове, празен корпус, висящи градини и цели групи отворени жилищни секции, където хора се разхождаха, танцуваха или седяха и се хранеха, просто наблюдаваха суетнята или спортуваха. Някои махаха с ръка. Гъге наблюдаваше на екрана във всекидневната и дори разпозна няколко приятели, които прелетяха край него с един самолет и помахаха за сбогуване.

Официално той отиваше на самостоятелна екскурзия преди да отпътува за Пардетилизианските игри. Вече беше подхвърлил, че може да се откаже от участие в турнира. Някои теоретически и информационни издания, проявили интерес към неочакваното му заминаване от Чиарк — и също толкова рязкото спиране на неговите публикации, — изпратиха свои представители да го интервюират на „Малък вагабонт“. Според стратегията, уточнена с „Контактната секция“, той бе създал впечатление, че изобщо са му омръзнали игрите

и че пътуването — и неговото включване в големия турнир — са опити да си възстанови интереса.

Хората изглежда бяха повярвали.

Корабът напусна върха на УТС и стигна до обвития в облаци парк на горната страна. Той се издигна в разрежения въздух над него, срещна супертранспортния летателен апарат „Все напред“ и двата кораба заедно бавно слязоха отзад и отстрани във вътрешната атмосферна обвивка на УТС. Те минаха плавно през многото слоеве полета: буферно, изолационно, сензорно, сигнално и рецепторно, енергийно и тягово, и накрая полето на хоризонта, докато навлязоха отново в хиперкосмоса. След неколкочасово намаляване на скоростите до нива, които двигателите на „Ограничаващ фактор“ могат да поддържат, преустройеният в граждански боен кораб остана на собствена тяга и „Все напред“ се отдалечи, за да се прибере в своя УТС.

— ... Така че те съветвам да останеш неженен. Достатъчно трудно ще им бъде да приемат на сериозно чуждоземен мъж в империята, дори да им изглежда странен, но ако ти се опиташ да създадеш някакви сексуални връзки, почти сигурно е, че за тях това ще бъде голяма обида.

— Имаш ли още такива „добри“ новини, работете?

— Не споменавай нищо и за промените на пола. Те наистина знаят за жлезите произвеждащи дрога, макар и да не са наясно какъв точно е ефектът от тях, но не знаят почти нищо за повечето от основните физически усъвършенствания. Искам да кажа, че можеш да споменеш за мазоли, които не болят, и неща от този род, това не е важно. Но дори самата идея за промяна на твоята генитална структура ще предизвика сред тях нещо като фурор.

— Наистина ли! — възкликна Гъге. Той седеше в голямата всекидневна на „Ограничаващ фактор“. Флер-Имсахо и корабът го инструктираха какво може и какво не може да говори и върши, докато се намира в империята. Бяха на няколко дни път от границата.

— Да. Ще бъдат ревниви — каза миниатюрният летящ робот с висок, малко дрезгав глас. — И вероятно доста възмутени.

— Но най-вече ревниви — намеси се корабът чрез своя дистанционен летящ робот и издаде звук, подобен на въздишка.

— Е, да — съгласи се Флер-Имсахо, — но определено въз...

— Онова, което трябва да помниш, Гъге — бързо го прекъсна корабът, — е, че това общество е основано върху *собствеността*. Всичко, което видиш и с което влезеш в контакт, ще *принадлежи* на някоя личност или институция. Ще е тяхно. Те ще го притежават. По същия начин всички, които срещнеш, ще знаят своето положение в обществото и спрямо околните.

— Особено важно е да помниш, че е възможно да съществува и притежаване на хора. Не в смисъл на робство. Те се гордеят, че отдавна са го премахнали, но в смисъл, че в зависимост към кой пол или класа принадлежи дадена личност, тя може да бъде частично притежавана от друг или други чрез продажба на неговия труд или таланти на някой, който има средства да ги закупи. Когато станат войници мъжете попадат тотално под такава зависимост. Служещите в техните въоръжени сили са като роби, с малка лична свобода, застрашени от смъртно наказание за неподчинение. Жените продават телата си, обикновено като влизат в законен договор за „брак“ с апекси, които след това им плащат за сексуални услуги...

— О, корабе, хайде и ти! — Гъге се засмя. Той беше извършил собствено проучване на империята, бе прочел нейната история, разглеждал бе обяснителни записки. Възгледите на кораба за обичаите и институциите на империята му звучаха пристрастно, несправедливо и ужасно примитивно.

Флер-Имсахо и дистанционният летящ робот на кораба се спогледаха, после полето на малкия библиотечен летящ робот стана сиво-жълто от възмущение и той каза високо:

— Добре, нека да се върнем към началото...

„Ограничаващ фактор“ лежеше в пространството над Ее — красивата синьо-бяла планета, която Гъге бе видял за първи път преди почти две години на екрана в стаята в Икрох. От двете страни на кораба на Културата имаше по един имперски кръстосвач — всеки два пъти по-дълъг от него.

Двата бойни кораба посрещнаха по-малкия съд на границата на звездния куп в системата, в която се намираше Ее, и „Ограничаващ фактор“, преминал от нормална хиперкосмическа тяга на бавна маневрена — нещо друго, за което империята беше държана в неведение, — спря. Осемте ефекторни купола бяха прозрачни. В петте, в средната част на кораба, се виждаха три дъски за игра, хангар за модул и басейн, а в останалите три, в носовата част, празни пространства с платформи за оръдия и картечни гнезда. Въпреки това азианците изпратиха един малък кораб с трима офицери на борда. Двама останаха с Гъге, третият провери всеки купол, а след това и целия кораб.

Тези или може би други офицери останаха на борда пет дни — до пристигането на Ее. Бяха почти такива, каквито си ги представяше — с плоски, широки, бръснати лица и почти бяла кожа. Когато застанаха до него, той разбра, че са по-дребни, но униформите им ги правеха да изглеждат някак си много по-големи. Това бяха първите униформи, които Гъге виждаше през живота си, и той изпита странно, опияняващо усещане. Някакво смущение и непривичност, и смесица от страх и респект.

Като знаеше какво е направил, той не беше изненадан от начина, по който се отнасяха към него. Те изглежда се опитваха да го игнорират, рядко му говореха и при това не го гледаха в очите. Никога през живота си не се бе чувствал толкова пренебрегнат.

Офицерите изглежда се заинтересуваха от кораба, но нито от Флер-Имсахо — който благоразумно се стараеше да не им се мярка пред очите, — нито от дистанционния летящ робот. Само минути преди офицерите да дойдат на кораба Флер-Имсахо най-накрая и с изключително шумно изразено недоволство се затвори във фалшивата черупка на корпуса на стария летящ робот. Когато Гъге му каза колко привлекателна и ценна антика изглежда старият корпус без аура, той се разгневи за няколко минути, но офицерите се качиха на борда и роботът бързо отлетя.

„Пропадна — помисли си Гъге. — Помощникът по заплетени лингвистични въпроси и тънкостите по етикецията.“

С дистанционния летящ робот на кораба положението не беше по-добро. Той остана с Гъге, но се правеше на ням и изнесе истинско шоу, като от време на време се блъскаше в предметите. Два пъти Гъге

се обръща към него и едва не падна върху тромавия куб. Изпита силно желание да го ритне.

Гъге трябваше сам да обяснява, че доколкото знае на кораба няма нито мостик, нито пилотска кабина, нито контролна стая. Остана с впечатление, че азианските офицери не му повярваха.

Когато пристигнаха над Ее, офицерите се свързаха с техния кръстосвач и заговориха много бързо, така че Гъге не можа да разбере какво казват, но в разговора се включи „Ограничаващ фактор“ и се проведе разгорещена дискусия. Гъге потърси Флер-Имсахо да превежда, но летящият робот беше изчезнал. С нарастващо раздражение, той послуша няколко минути непонятния му брътвеж. Реши да ги остави да спорят, обърна се и се нареди да седне. Препъгна се в дистанционния робот, който летеше близо до пода зад него. Гъге по-скоро падна, отколкото седна на дивана. Офицерите го погледнаха. Почувства, че се изчервява. Дистанционният летящ робот се отдалечи, преди да успее да го ритне.

„Толкова му беше помощта на Флер-Имсахо — помисли си Гъге. — Толкова и с безупречното планиране и изумително умение на «Контактната секция». Техният енергичен представител дори не си направи труда да се навърта наоколо и да си върши както трябва работата. Предпочита да се крие, да се грижи за патетичното си самоуважение.“

Гъге беше научил достатъчно за начина, по който работи империята, за да разбере, че при нея такива неща не могат да се случат. Нейните хора знаеха какво означават задължения и заповеди, отнасяха се сериозно към отговорностите си, защото в противен случай щяха да бъдат наказани.

Вършеха онова, което им се нареди. Бяха дисциплинирани.

Тримата офицери поговориха малко помежду си, после отново с техния кораб, след което се заеха да инспектират модулния хангар. Когато си отидоха, Гъге използва терминала, за да попита кораба за какво е бил спорът.

— Искаха да докарат още персонал и оборудване — отговори „Ограничаващ фактор“. — Казах им, че не може. Няма за какво да се тревожиш. По-добре си вземи нещата и иди в хангара. След един час напускам космическото пространство на империята.

Гъге се обърна и тръгна към каютата си.

— Няма ли да е ужасно — подхвърли той, — ако забравиш да съобщиш на Флер-Имсахо, че заминаваш и трябва да отида самичък на Ее? — Каза го в шеговита форма, но беше съвсем сериозен.

— Изключено — успокой го корабът.

Гъге мина покрай дистанционния летящ робот в коридора, който се въртеше бавно във въздуха и странно подскачаше нагоре-надолу.

— Наистина ли е необходимо това? — попита го той.

— Просто правя онова, което ми е наредено — отвърна сопнато летящият робот.

— Аз пък смятам, че просто се престараваш — промърмори Гъге и отиде да си събира нещата.

Докато събираше вещите си, от джоба на едно наметало, което не беше обличал откакто напусна Икрох, изпадна малко пакетче. То се търколи на мекия под в каютата. Гъге го взе и развърза червената панделка, като се чудеше от кого може да е. Реши, че сигурно е от някоя от дамите на „Малък вагабонт“.

Беше тънка гривна — модел на много широка, напълно завършена орбита. Едната половина на вътрешната ѝ повърхност светла, другата тъмна. Той я вдигна до очите си и видя мънички, едва забележими светли точки върху тъмната, нощна половина. На дневната страна под малки облаци се виждаше море и земни площи. Цялата сцена светеше със собствена светлина, захранвана от някакъв източник вътре в тънката гривна.

Гъге я сложи на ръката си. Тя светеше на китката му. „Странен подарък, който може да даде някой от УТС“, помисли си той.

После видя бележка на обвивката, вдигна я и прочете: „Да ти напомня, когато си на онази планета. Чамлис“.

Намръщи се, а след това с нарастващо чувство на срам си спомни нощта, когато напускаше Гевант преди две години.

Разбира се.

Чамлис му беше дал подаръка.

А той го бе забравил.

11.

— Какво е онова? — попита Гъге. Той седеше в предната част на преоборудвания модул, пристигнал от УТС на „Ограничаващ фактор“. Двата с Флер-Имсахо се бяха качили на малкия летателен апарат и се бяха сбогували със стария боен кораб, който трябваше да остане вън от империята и да чака да го извикат. Куполът с хангара се бе отворил и модулът, ескортиран от две фрегати, се беше спуснал към планетата, докато „Ограничаващ фактор“, съпровождан от двата кръстосвача, демонстративно и много бавно се беше отдалечил от гравитационната яма.

— За кое питаш? — отвърна Флер-Имсахо, захвърлил дегизировката си на пода и увиснал във въздуха до него.

— Онова — посочи Гъге към екрана, на който беше изобразен изгледа точно под тях. Модулът летеше над суша към Гроасначек, столицата на Ее. Империята не обичаше летящи апарати да влизат в атмосферата директно над нейните градове, затова те пристигаха откъм океана.

— О — каза Флер-Имсахо. — Онова ли? Лабиринт-затвор.

— Затвор? — изненада се Гъге. В покрайнините на обширната столица под тях се появи комплекс от стени и дълги, геометрически неправилни постройки.

— Да. Идеята е нарушителите на закона да се вкарват в лабиринта. Точното място, на което се оставят, се определя от характера на нарушението. Построен е така, че освен физически, да бъде и морален и поведенчески лабиринт. Външният вид не разкрива с нищо вътрешната му същност. Затворникът трябва да има добро поведение, да реагира по установените начини, иначе не може да се придвижва напред и дори понякога се връща още по-назад. На теория една съвършено добра личност може да излезе от лабиринта за няколко дни, докато абсолютно лошата — никога. За да се предотврати пренаселването, престоят е ограничен. Ако ограничението се надхвърли, затворникът се премества до края на живота си в наказателна колония.

Точно когато летящият робот свърши с обясненията, затворът под тях изчезна. На неговото място, като друг вид лабиринт, върху екрана се появи град с улици, сгради и куполи.

— Звучи оригинално — каза Гъге. — Дава ли резултати?

— Така казват. Всъщност лабиринтът се използва като извинение, че не провеждат истински съдебни процеси. Във всеки случай богатите с подкупи успяват да излязат. Така че, що се отнася до управляващите, бих казал, че има.

Модулът и съпровождащите го две фрегати се приземиха на огромното летище за совалки на брега на широка, мътна и с много мостове река. Намираше се доста далеч от центъра на града и беше заобиколено от средни по големина постройки и ниски геодезични куполи. Гъге излезе от модула, последван от Флер-Имсахо в неговата фалшива антична дегизировка, който жужеше силно и пращеше от статично електричество. Намери се на огромен квадратен килим от синтетична трева, застлан до самия модул. Сред тревата стояха може би петдесет азадианци в различни видове униформи и дрехи. Гъге напразно се мъчеше да отгатне как да разпознае различните полове. Накрая реши, че повечето са от междинен пол, апекси, и само неколцина мъже и жени. Следваха няколко редици облечени в еднаква униформа въоръжени мъже, зад които група музиканти свиреха някаква звучаща доста остро бърза мелодия.

— Хората с оръжията са почетна гвардия — обади се Флер-Имсахо през дегизировката. — Не се плаши.

— Не се плаша — отвърна Гъге. Той знаеше как се правят тези работи в империята: тържествено, с официални високопоставени посрещачи, почетна гвардия, представители от клубове за игри, заедно с техните жени и любовници и хора от новинарски агенции. Един от апексите пристъпи към него.

— Към този се обръщат на еечиански със „сър“ — прошепна Флер-Имсахо.

— Какво? — попита Гъге. Той почти не можеше да чуе гласа на машината от жуженето, което издаваше. Летящият робот бръмчеше и пращеше толкова силно, че заглушаваше всичко, освен

церемониалната музика, а от създаването статично електричество косата на Гъге се залепи на една страна.

— Казах, че на еечиански го наричат „сър“ — изсъска Флер-Имсахо над жуженето. — Не го докосвай. Когато ти протегне ръка, ти вдигни двете си ръце и си кажи словото. Запомни: не го докосвай!

Апексът спря пред Гъге, вдигна ръка и каза:

— Добре дошъл в Гроасначек, Ее, в империята Азад, Морът Гъгей.

Гъге потисна една гримаса, вдигна двете си ръце (да покаже, че не държи оръжие, според обясненията на старите книги) и каза на грижливо подбран еечиански:

— За мен е чест да стъпя на свещената земя на Ее.

(Чудесно начало — промърмори летящият робот.)

За Гъге останалата част от посрещането премина като в мъгла. Главата му се въртеше. Той се обливаше в пот от двете слънца, когато беше на открито (знаеше, че се очаква да поздрави почетната гвардия, макар че никъде не се обясняваше какво трябва да гледа), а непривичните миризми в сградите на летището за совалки, когато влязоха в приемната, го накара да чувства по-силно, отколкото беше очаквал, че наистина на Ее той е съвсем чуждоземно същество. Беше представен на много хора, отново предимно апекси, и усети, че им бе приятно да се обръща към тях на очевидно съвсем сносен еечиански. Флер-Имсахо го посъветва да върши и казва определени неща и той чу собствената си уста да изговаря подходящи думи, видя се да прави приемливи жестове, но общото му впечатление беше за хаотично движение и шум, не за слушащи хора. И доста миризливи, макар да беше сигурен, че и те мислят същото за него. Имаше и странното чувство, че по някакъв начин, без да го показват, му се присмиват.

Като се изключат очевидните физически различия, азианците изглеждаха много набити, яки и решителни в сравнение с хората от Културата. И много енергични, дори — ако трябва да бъде критичен — нервни. Във всеки случай апексите бяха такива. От малкото мъже, които видя, остана с впечатление, че изглеждат някак си по-бавни, по-малко изплашени и по-флегматични, физически по-обемисти, докато жените изглеждаха по-тихи като че ли по-задълбочени — и на вид по-фини.

Гъге се чудеше как ли им изглежда той. Усети, че малко се заглежда в странната чуждоземна архитектура, в объркващия интериор, в хората... но от друга страна видя много хора — главно апекси — да го заглеждат. На два пъти Флер-Имсахо трябваше да му повтаря казаното, преди той да разбере, че говори на него. През този следобед монотонното жужене и пукане от статично електричество не престанаха и това като че ли само засилваше чувството, че всичко е само сън, а не действителност.

В негова чест сервираха храна и напитки. Биологиите в Културата и в Азад бяха много различни и само малко храни и няколко напитки, в това число и алкохола, изглеждаха взаимно приемливи. Той пи всичко, което му дадоха, но го пускаше по байпас. Намираха се в дълго, ниско здание на летището за совалки, семпло отвън, но богато мебелирано вътре, седнали около дълга маса, отрупана с храна и напитки. Обслужваха ги униформени мъже. Помнеше, че не трябва да ги заговаря. Повечето хора, с които общува, приказваха или много бързо, или старателно бавно, но въпреки това си наложи и проведе няколко разговора. Мнозина го питаха защо е дошъл самичък и след няколко недоразумения той престана да се опитва да им обясни, че го съпровожда един летящ робот и просто казваше, че обича да пътува сам.

Някои го попитаха колко добър е на играта „Азад“. Той им каза истината — че няма представа. Корабът не беше споделил своята оценка. Каза им, че се надява да играе достатъчно добре, за да не съжالياват домакините му, че са го поканили да участва в турнира. Няколко души изглежда останаха впечатлени от този отговор, но според Гъге само по начин, по който възрастните са впечатлени от държането на добре възпитано дете.

Един апекс, настанен от дясната му страна и облечен в тясна, неудобна униформа, подобна на онази, която носеха тримата офицери, качили се на борда на „Ограничаващ фактор“, не преставаше да го пита за пътуването и за кораба, с който бе пристигнал. Гъге се придържаше към уговорената история. Апексът непрекъснато му пълнеше богато шлифованата кристална чаша. При всяка наздравница Гъге беше длъжен да пие. Прекарването на алкохола по байпас, за да не се напие, означаваше, че трябва често да ходи до тоалетната (както да пие вода, така също и да уринира). Той знаеше, че при азаданците

това е деликатен въпрос, но изглежда съумя да използва правилни думи в извиненията. Никой не изглеждаше шокиран, Флер-Имсахо беше спокоен.

Накрая апексът отляво на Гъге, който се казваше синьор Ло Пекуил Моненайн и беше офицер за свръзка в Бюрото за външни работи, попита Гъге дали е готов да тръгват за неговия хотел. Гъге му отговори, че смята да остане на борда на модула. Пекуил започна да приказва много бързо и изглеждаше изненадан, когато се намеси Флер-Имсахо, приказвайки също толкова бързо. Разговорът беше прекалено бърз, за да може Гъге добре да го следи, но летящият робот му обясни, че е постигнат компромис: Гъге ще остане на модула, но той трябва да бъде паркиран на покрива на хотела. Стражи и охранители ще се грижат за неговата сигурност, а обслужващият персонал на хотела, един от най-добрите, ще бъде на негово разположение.

За Гъге всичко това прозвуча напълно основателно. Той покани Пекуил да го посети в модула на хотела и апексът с удоволствие прие.

— Преди да попиташ нашия приятел над какво минаваме сега — обади се Флер-Имсахо, който летеше и жужеше до лакътя на Гъге, — искам да ти обясня, че това се нарича бедняшки квартал. Оттук градът набира по-голяма част от неквалифицираната работна ръка.

Гъге се намръщи към добре дегизирания летящ робот. Ло Пекуил стоеше до Гъге на задната рампа на модула, който беше отворен и представляваше нещо като балкон. Пред тях се простираше градът.

— Аз мислех, че не трябва да използваме марейнски език пред тези хора — каза Гъге на машината.

— О, тук сме в пълна безопасност. Този човек наистина има подслушвателен апарат, но модулет може да го неутрализира.

Гъге посочи бедняшкия квартал.

— Какво е това? — обърна се той към Пекуил.

— Това е квартал, в които живеят хора, напуснали селото, съблазнени от лекия живот в големия град и често завършващи тук. За съжаление много от тях са безделници.

— Прогонени от земята си — добави Флер-Имсахо на марейнски — от несправедливата данъчна система и опортюнистичната

реорганизация по върховете на държавния апарат за селскостопанското производство.

Гъге се обърна към Пекуил.

— Разбирам.

— Какво каза твоята машина? — поинтересува се Пекуил.

— Тя цитира някаква... поезия — отговори Гъге. — За един голям и красив град.

— Ах. — Пекуил кимна — серия от подмятания нагоре на главата. — Вашият народ обича поезията, нали?

Гъге замълча, после сви рамене.

— Някои обичат, други не, нали знаеш?

Пекуил кимна мъдро.

Вятърът над града минаваше покрай засланящото поле около балкона и носеше слаба миризма на изгоряло. Гъге се подпря на облака на полето и погледна огромния град под модула. Пекуил изглежда не желаше да отиде много близко до края на балкона.

— Имам добра новина за теб — каза Пекуил и се усмихна (обърна и двете си устни назад).

— За какво се отнася?

— Моят офис — обясни сериозно и бавно Пекуил — успя да получи разрешение да проследиш най-важните серии на игрите по целия им път до Ечронедал.

— Ах, мястото, където се играят последните няколко партии.

— Да. Това е кулминацията на шестгодишния Голям цикъл на Огнената планета. Уверявам те, че разрешението за присъствие е голяма привилегия. На гостуващи играчи рядко се оказва такава чест.

— Разбирам. Чувствам се поласкан. Приеми моите искрени благодарности към теб и към твоя офис. Когато се завърна у дома, ще разкажа, че азианците са най-великодушния народ. Вие ми устроихте чудесно посрещане. Благодаря. Задължен съм ви.

Пекуил изглеждаше доволен от чутото. Той кимна и се усмихна. Гъге също кимна, но реши, че е по-добре да не се опитва да имитира усмивка.

— Добре ли беше?

— Какво дали е било добре, Джъно Гъге? — попита Флер-Имсахо и жълто-зелените му полета се издължиха от миниатюрния корпус като крила на някакво екзотично насекомо. Той остави официалната роба върху леглото на Гъге. Бяха в модула, който сега лежеше върху покрива-градина на грандхотела в Гроасначек.

— Добре ли се справих?

— Много добре. Не се обърна към министъра със „сър“, както те посъветвах, и на моменти беше малко неясен, но като цяло се справи добре. Не създаде скандални дипломатически инциденти, никого не обиди жестоко... бих казал, че като за първи ден не е съвсем зле. Ще се обърнеш ли да те видя отзад? Искам да съм сигурен, че дрехата ти стои добре.

Гъге се обърна и протегна ръце, докато летящият робот пригладваше робата на гърба. Той се огледа в обратното поле.

— Много е дълга и не стои хубаво — отбеляза Гъге.

— Прав си, но на големия бал в двореца тази вечер трябва да си с нея. Ще свърши работа. Модулът ми каза, че понякога там има подслушвателни устройства, затова когато си извън полетата на модула, внимавай какво говориш.

— Подслушвателни устройства? — Гъге погледна образа на летящия робот в огледалото пред себе си.

— Монитори и микрофони. Не се тревожи. Това правят с всеки. Не се движи. Да, мисля, че трябва да повдигна подгъва. Обърни се.

Гъге се обърна.

— Много обичаш да ме командваш, нали, машино? — каза Гъге на миниатюрния летящ робот.

— Не ставай глупав. Така е добре. Пробвай я сега.

Гъге облече робата и се огледа.

— За какво е това парче на рамото?

— Място за отличителни знаци — ако имаше такива.

Гъге опипа празния участък върху богато бродираната роба.

— Не можем ли да сложим нещо? Така изглежда малко голо.

— Предполагам, че бихме могли — отговори Флер-Имсахо и подръпна надолу робата, за да я нагласи. — С тези неща обаче трябва да си много внимателен. Нашите азиански приятели са винаги малко затруднени от това, че нямаме флаг или герб, а посланикът на Културата тук — ще го видиш тази вечер, ако случайно го намерят —

мисли, че е жалко, дето Културата няма химн, който да се свири при пристигане на наши хора. Навремето той им изсвирил с уста първата песен, която му дошла наум, и вече цели осем години при всички приеми и церемонии я изпълняват.

— Мисля, че познах една от мелодиите, които свирят — призна Гъге.

Летящият робот направи още някои поправки.

— Да, но първата песен, който му дошла на ума, била „Целуни ме отзад“. Знаеш ли текста?

— Ах. — Гъге се усмихна. — *Тази* песен! Да, може да се окаже много конфузно.

— Адски прав си. Ако разберат, вероятно ще обявят война. „Контактната секция“ често ги забърква такива.

Гъге се засмя.

— А пък аз мислех, че „Контактната секция“ е добре организирана и ефективна. — Той поклати глава.

— Хубаво е да знаеш, че нещо върви — промърмори летящият робот.

— Е, вие цели седем десетилетия сте пазили в тайна всичко за империята. Това също върви.

— Дължи се повече на късмет, отколкото на умение — каза Флер-Имсахо. Той летеше из стаята и оглеждаше робата. — Наистина ли искаш отличителни знаци? Бихме могли да измислим нещо, ако това ще те накара да се чувстваш по-комфортно.

— Не си прави труда.

— Правилно. За представяне на бала довечера ще използваме пълното ти име. Звучи много впечатляващо. Те не могат да разберат, че ние нямаме истински титли, затова може да схванат „Морът“ като някаква титла. — Малкият летящ робот се наведе да поправи една провиснала златна нишка близо до подгъва. — Така че, в края на краищата, всичко е много добре. Не могат напълно да възприемат Културата, защото тя не се вмести в техните йерархически представи за държавно устройство. Не могат да ни приемат на сериозно.

— Много съм изненадан.

— Хм. Имам чувството, че от страна на Културата всичко е част от някакъв план. Дори този наш представител — извинявай, посланик, — който не е изпълнил дълга си, е част от него. Ти също, струва ми се.

— Струва ти се? — попита Гъге.

— Те те изпратиха тук, Гъге — каза летящият робот, издигна се на височина на главата му и приглади леко косата му. Гъге на свой ред отмахна натрапчивото поле на робота от челото си. — От „Контактната секция“ казали на империята, че ти си един от най-добрите играчи. Те отговорили, че могат да те издигнат до ниво полковник, епископ или заместник-министър.

— Какво? — извика ужасен Гъге. — Това не ми го казаха!

— Нито на мен — призна летящият робот. — Открих го преди час, когато преглеждах новините. Изпратили са те с определена задача, човече. Искат империята да е щастлива и за тази цел използват теб. Първо, по този начин ги държат под напрежение, като им внушават, че ти можеш да победиш най-добрите им играчи, а после, когато — както вероятно ще се случи — ти загубиш още в първия кръг, ще уверят империята, че Културата просто се е пошегувала. Че сме сбъркали. Ние не държим на достойнството си.

Притворил очи, Гъге погледна спокойно летящия робот.

— Още в първия кръг? Наистина ли мислиш така? — хладно попита той.

— О. Извинявай. — Малкият летящ робот се отдръпна леко във въздуха с виновен вид. — Обиди ли се? Просто предполагам... е, наблюдавах как играеш... искам да кажа... — Гласът на машината постепенно заглъхна.

Гъге свали официалната роба и я пусна на пода.

— Смятам да си взема един душ — каза той на летящия робот. Машината се подвоуми, после вдигна робата и бързо напусна каютата. Гъге седна на леглото и потри брада.

Всъщност летящият робот не го беше обидил. Той си имаше свои тайни. Сигурен бе, че може да играе по-добре, отколкото подозира „Контактната секция“. През последните сто дни на „Ограничаващ фактор“ не беше използвал пълния си капацитет. Не че се стараше да губи или съзнателно да прави грешки, но не се концентрираше така, както смяташе да се концентрира по време на предстоящия турнир.

Гъге не беше сигурен защо го прави, но му се струваше важно да не позволява на „Контактната секция“ да знае всичко за него, да пази нещо в тайна. Това беше една малка победа над тях, нещо като игра, ход на по-малка дъска, удар срещу природните стихии и боговете.

Големият дворец в Гроасначек лежеше на брега на тъмна река, от която градът носеше името си. Тази нощ в него се провеждаше бал за най-знатните хора, които през следващата половин година щяха да участват в турнира.

Закараха ги с наземна кола по широки булеварди с три ярко осветени с изкуствена светлина платна. Гъге седеше на задната седалка заедно с Пекуил, който вече беше в колата, когато тя пристигна пред хотела. Караше я униформен мъж. Очевидно самичък. Гъге се опита да не мисли за евентуално автопроизшествие. Флер-Имсахо, в своята обемиста дегизировка, седеше на пода, жужеше и с прашене привличаше малки нишки от кожените постелки.

Дворецът, макар и достатъчно впечатляващ, не бе чак толкова грамаден, колкото очакваше Гъге. Беше богато украсен и силно осветен. От многобройните му куполи и кули се развяваха дълги знамена — бавни брилянтни хералдически вълни срещу оранжево-черното небе.

Колата спря в покрит с навес двор, в който имаше огромно позлатено скеле. На него горяха дванайсет хиляди свещи с различна големина и цвят — по една за всеки участник в игрите. На самия бал присъстваха над хиляда души, половината от които играчи. Останалите бяха главно партньори или консултанти на играчите, офицери, свещеници, служители, доволни от настоящето си положение, постигнали сигурност и нежелаещи да се състезават, което означаваше, че няма опасност да бъдат изместени, независимо колко добре могат да се представят техните подчинени.

Присъстваха и наставници и администратори от колежа — институти, където се изучаваха игрите. Те също бяха освободени от задължението да участват в турнира.

За Гъге нощта беше много гореща: горещина, изпълнена с мирис на град и застояло. Робата му беше тежка и изненадващо неудобна. Той се питаше колко скоро може да напусне бала, без това да се сметне за неучтиво. В двореца влязоха през огромен вход с масивен, широко отворен портал от полиран, осеян със скъпоценни камъни метал. Преддверията и залите, през които минаха, блестяха от разкошни украшения, поставени на маси или закачени по стените и таваните.

Хората бяха също не по-малко невероятни от обстановката. Жените, които изглежда не бяха малко, блестяха от скъпоценности и екстравагантно украсени дрехи. Гъге предположи, като съдеше по долната част на роклите с камбановидна форма, че сигурно са толкова широки, колкото и високи. Когато минаваха покрай него, те шумяха и миришеха на силни, натрапчиви парфюми. Много от хората открито зяпаха в Гъге и летящия, жужащ и пращящ Флер-Имсахо.

Покрай стените на залата и по коридорите, на няколко метра един от друг, стояха неподвижни като статуи, облечени в крещящи униформи мъже; леко разкрасени, ръцете в ръкавици зад правите като свещ гърбове, погледът насочен във високите, изрисувани тавани.

— За какво стоят тези мъже там? — прошепна Гъге на еечиански на летящия робот достатъчно тихо, за да не го чуе Пекуил.

— За показност — отговори машината.

— За показност! — учуди се Гъге.

— Да. Демонстрират, че императорът е достатъчно богат и важен, за да си позволи стотици лакеи да стоят, без да вършат нищо.

— Нима това отдавна не се знае от всички?

Летящият робот за момент замълча.

— Ти още не си вникнал в психологията на богатството и властта, Джъно Гъге — каза той и въздъхна.

Без да спира да върви, Гъге се усмихна с онази страна на лицето си, която Флер-Имсахо не можеше да види.

Апексите, покрай които минаха, бяха облечени в същите тежки роби като него, богато украсени, без да са крещящи. Онова, което му направи най-силно впечатление обаче, беше, че цялото място и всички в него изглеждаха като от друга епоха. Всичко в двореца и дрехите на хората изглеждаше най-малко отпреди хиляда години. Когато беше изучавал историята на собственото си общество, той беше гледал видеозаписи на древни императорски церемонии и смяташе, че познава достатъчно добре древните облекла и обстановка. Стори му се странно, че въпреки очевидното, макар и ограничено технологическо развитие на империята, нейната представителна страна оставаше така силно свързана с миналото. Древни обичаи, моди и архитектурни форми имаше и в Културата, но те се използваша само като част от богатата палитра от стилове, а не така строго и задължително, с изключване на всичко друго.

— Почакай тук. Сега ще те представят — обади се летящият робот и хвана Гъге за ръкава, така че той спря до усмихнатия Ло Пекуил пред широко стълбище, водещо в главната бална зала. Пекуил подаде една картичка на апекса, застанал в началото на стълбището, чийто усилен глас прозвуча в огромната зала.

— Почитаемият Ло Пекуил Моненайн, носител на императорски медал ААВ Втора степен и орден за заслуга... с Чарк Гавант-ша Герноу Морът Гъгий Дам Хазис.

Слязоха по величественото стълбище. Сцената под тях беше с една степен по-силно осветена и по-впечатляваща от всяко обществено събитие, което Гъге бе виждал. В Културата тези неща просто не се вършеха в такъв мащаб. Балната зала приличаше на огромен блестящ басейн, в който някой е хвърлил хиляди невероятни цветя и го е разбъркал.

— Този говорител направо ми окепази името — каза Гъге на летящия робот. Той погледна Пекуил. — Но защо нашият приятел има толкова нещастен вид?

— Според мен, защото в името му беше изпуснато „сеньор“ — отговори Флер-Имсахо.

— Толкова ли е важно?

— Гъге, в това общество *всичко* е важно — отвърна летящият робот. После добави мрачно: — Добре, че и двамата бяхте представени.

— Здравейте, вие там! — извика един глас, когато стигнаха долния край на стълбището. Висока, прилична на мъж личност си проправи път между няколко азианци и отиде при тях. Носеше ярки, развяващи се дрехи. Беше с брада, навита кафява коса, блестящи зелени очи и имаше вид на човек от Културата. Той протегна ръка с дълги пръсти и много пръстени по тях и стисна дланта на Гъге. — Шохобохом За. Приятно ми е да се запознаем. Познах името ти още докато онзи некадърник горе на стълбището си кълчеше езика с него. Гъге, нали? О, Пекуил. Виждам, че и ти си тук. — Той пхна една чаша в ръката на Пекуил. — Заповядай. Ти пиеш тази гадория, нали? Здравей, робот. Ей, Гъге — той сложи ръка около раменете на Гъге, — нали няма да откажеш едно хубаво питие?

— Джърнау Морът Гъгий — започна смутено Пекуил, — позволи ми да ти представя...

Шохобохом За вече водеше Гъге през тълпите към края на стълбището.

— Как са нещата, Пекуил? — извика през рамо той на смутения апекс. — Добре? Да? Чудесно. Ще говорим по-късно. Сега ние ще излезем през другия изход да пийнем малко.

Пребледнелият Пекуил им махна леко. Флер-Имсахо се поколеба, но остана с азианеда.

Шохобохом За се обърна към Гъге, свали ръка от раменете му и с по-малко рязък глас каза:

— Старият Пекуил е досаден бърборко. Надявам се нямаш нищо против, че те отървах от него.

— Ще ти помогна да се справиш с угризенията на съвестта си — отвърна Гъге и огледа от главата до краката другия човек от Културата. — Да разбирам ли, че ти си... посланика?

— Същият — отвърна За и се оригна. — Насам — кимна той и поведе Гъге през тълпите. — Зад една от масите с напитки забелязах няколко специални бутилки гриф. Искам да прибера две, преди императорът и неговите приятели да са ги отмъкнали. — Те минаха покрай ниска естрада, където един оркестър свиреше високо. — Ненормално място, нали? — извика За към Гъге, докато отиваха към дъното на залата.

Гъге се чудеше какво точно имаше предвид другият мъж.

— Ето — каза За и спря пред дълга редица маси. Облечени в ливреи мъже зад масите поднасяха напитки и храна на гостите. Над тях, на огромна сводеста стена, един тъмен гоблен, обшит с диаманти и златна нишка, изобразяваше древна космическа битка.

За подсвирна, наведе се и прошепна нещо на високия, строг на вид мъж, който се приближи към тях. Гъге видя, че За му даде парче хартия, после удари с длан китката на Гъге и го поведе към голям кръгъл диван, разположен около мраморна колона с канелюрии^[1], инкрустирани със скъпоценни метали.

— Чакай да опиташ тази напитка — каза За и намигна. Шохобохом За беше малко по-светъл от Гъге, но все пак много по-тъмен от средния азианец. Беше много трудно да се определи възрастта на хората от Културата, но Гъге предположи, че мъжът е около десетина години по-млад от него. — Истински ли пиеш? — попита За и внезапно придоби разтревожен вид.

— Пускам пиенето по байпас — отговори Гъге.

За го погледна съжалително.

— Не се опитвай да правиш това с гриф — препоръча той и потупа Гъге по ръката. — Ще бъде ужасно. Всъщност оскърбление, равносилно на предателство. По-добре включи жлезата за изпадане във фюг^[2]. Блестяща комбинация. Направо блокира всички неврони. Гриф е чудесна напитка. Докарват я от Ечронедал, знаеш. Специално за игрите. Произвежда се само през кислородния сезон. Тази трябва да е от две Големи години. Струва цяло състояние. Разтваря повече крака от козметичен лазер. Както и да е. — За се облегна назад, плесна с ръце и погледна сериозно към Гъге. — Какво мислиш за империята? Не е ли чудесна? Не е ли? Искам да кажа порочна, но истински секси? — Той видя един прислужник да носи поднос с две малки затворени канички и скочи. — Ах-ха! — За взе подноса и подаде на прислужника друго парче хартия. Той отвори каничките, подаде едната на Гъге, другата вдигна до устата си, затвори очи и пое дълбоко дъх. После каза нещо, което прозвуча като заклинание, стисна здраво очи и пи.

Когато отвори очи, видя Гъге да седи, опрял лакът на коляно, хванал брада с ръка, загледан въпросително в него.

— Така ли те вербуваха? — попита той. — Или се дължи на влиянието, което има империята върху теб?

За се засмя гърлено, погледна тавана, където огромна рисунка показваше морска битка отпреди едно хилядолетие.

— И двете! — отговори той, като продължаваше да се смее. Кимна към каничката на Гъге с развеселен, но — както му се стори на Гъге — по-интелигентен израз на лицето, който го накара към възрастта на мъжа да прибави няколко десетилетия. — Ще си изпиеш ли питието? — попита За. — Похарчих едногодишната заплата на един неквалифициран работник, за да го доставя.

Гъге погледна в блестящите зелени очи на другия мъж и вдигна каничката до устата си.

— За неквалифицираните работници, господин За — вдигна на здравица той и пи.

Отметнал глава, За отново шумно се засмя.

— Мисля, че ще си прекараме чудесно, играчо Гъге.

Питието беше сладко, ароматизирано, тънко и пенливо. За пресуши каничката и надигна тънкия чучур над отворената си уста да

погълне и последните капки. Той погледна Гъге и млясна с устни.

— Плъзга се като течна коприна — отбеляза За и остави каничката на пода. — Така. Значи ще играеш голямата игра, Дъжно Гъге?

— Затова съм тук. — Гъге отпи още малко от силната напитка.

— Позволи ми да ти дам един съвет — каза За и го докосна леко по ръката. — Не се обзалагай на *нищо*. И внимавай с жените — или мъжете, а най-добре и с едните, и с другите. Ако не внимаваш, можеш да попаднеш в много мръсни ситуации. Дори и да имаш намерение да останеш неженен, можеш да попаднеш на някои — особено жени, — които просто не могат да изчакат да разберат какво имаш между краката си. И се отнасят към този род неща твърде абсурдно. Ако имаш такива нужди, просто ми кажи. Имам връзки. Мога да го уредя чисто и дискретно. Абсолютно гарантирано. Попитай когото искаш. — Той се засмя, докосна отново ръката на Гъге и погледна сериозно. — Уверявам те. Наистина мога да го уредя.

— Ще го имам предвид — отговори Гъге и надигна каничката. — И ти благодаря за предупреждението.

— Удоволствието е мое. Няма проблем. Аз съм тук вече осем... девет години. Посланичката преди мен изкарала само двайсет дни. Била изгонена заради общуване с жената на някакъв министър. — За поклати глава и се засмя. — Искам да кажа, че харесвам нейния стил, но, по дяволите, защо пък точно с министерша! Горката нещастница извади късмет, че само я изгониха. Ако беше от техните, щяха да я напълнят и отпред, и отзад с пиявици, преди да захлопнат вратата на затвора зад гърба ѝ. Само като си помисля и ме побиват тръпки.

Преди Гъге да може да отговори или За да продължи от върха на голямото стълбище се чу ужасен трясък, сякаш се счупиха хиляди бутилки. Ехото от него прозвуча през балната зала.

— По дяволите, императорът — възкликна За и стана. Той кимна към каничката на Гъге. — Изпий го, човече!

Гъге бавно се изправи. Той бутна каничката в ръцете на За.

— Вземи го. Мисля, че ти повече го цениш. — За запуши каничката и я пхна в един джоб на робата си.

В горния край на стълбището настъпи голямо оживление. Хората в балната зала също се раздвижиха. Те образуваха шпалир, водещ от

долния край на стълбището до нисък подиум с голям блестящ трон, покрит със златна тъкан.

— По-добре си заеми мястото — каза За. Той се пресегна отново да му стисне китката, но Гъге внезапно вдигна ръка да поглади брада. За я пропусна.

Гъге кимна напред.

— След теб — заяви Гъге. За трепна и тръгна. Стигнаха до група хора пред трона.

— Ето те и теб, Пекуил — обърна се За към разтревожения апекс и отиде още напред. Гъге застана до Пекуил. Зад него Флер-Имсахо висеше във въздуха на височина на кръста и упорито жужеше.

— Господин Гъгий, вече бяхме започнали да се безпокоим — прошепна Пекуил и погледна нервно към стълбището.

— Така ли? — отвърна Гъге. — Колко утешително. — Пекуил изглеждаше без настроение. Гъге се чудеше дали пак не са се обърнали неправилно към апекса.

— Имам добри новини за теб, Гъгий — прошепна Пекуил. Той погледна Играча на играчите, който се мъчеше да изглежда любопитен. — Успях да ти издействам *лично* представяне на тяхно Императорско височество Император-регент Никозар!

— За мен е голяма чест. — Гъге се усмихна.

— Наистина! Наистина! Най-необикновена и изключителна чест! — Пекуил преглътна.

— Внимавай да не я проиграеш — промърмори Флер-Имсахо зад него. Гъге погледна машината.

Прозвуча нов трясък и неочаквано по стълбището към залата потече ярка вълна от хора. Гъге предположи, че вървящият най-отпред, с голям жезъл в ръка, е императорът — император-регент, както го бе назвал Пекуил. Апексът в дъното на стълбището се отдръпна настрана и завика:

— Тяхно Императорско височество, възпитаник на колежа „Кандсев“, Принц на космоса, Защитник на вярата, Херцог на Гроасначек, Господар на огньовете на Ечронедал, Император-регент Никозар Първи!

Императорът беше облечен в черно. Среден на ръст, сериозен на вид апекс, почти без украшения. Беше заобиколен от невероятно облечени азианци от всички полове, включително относително

консервативно униформени мъже и апекси-стражи, въоръжени с големи саби и малки пушки. Съпровождаха го разнообразни големи животни — четирикраки и шесткраки — с различен цвят, с намордници и нашийници, водени на дълги, украсени със смарагди и рубини каишки от почти голи мъже, чиито кожи на светлините в балната зала лъщяха като самородно злато.

Императорът спря и поговори с няколко души (които коленичиха при неговото приближаване), продължи до края на редицата, после мина с антуража си на страната, от която беше Гъге.

В балната зала цареше почти мъртвешка тишина. Гъге чуваше гърленото дишане на няколко от опитомените хищници. Пекуил се обливаше в пот. Пулсът бързо биеше на слепоочието му.

Никозар се приближи. Гъге си помисли, че императорът, ако не се отличава по друго от средния азаданец, то поне не изглежда чак толкова демонстративно твърд и решителен. Беше леко прегърбен и когато говореше на някого, дори само на няколко метра, Гъге чуваше единствено гласа на другия. Никозар изглеждаше малко по-млад, отколкото бе очаквал Гъге.

Макар че Пекуил го беше инструктирал как се прави лично представяне, когато облеченият в черно апекс спря пред него, Гъге леко се смути.

— Коленичи — изсъска зад гърба му Флер-Имсахо.

Гъге коленичи на едно коляно. Залата замря.

— О, по дяволите — промърмори жужащата машина. Пекуил изстена.

Императорът погледна Гъге и леко се усмихна.

— Сър Едно коляно, ти сигурно си нашият чуждестранен гост. Ние ти желаем успех.

Гъге разбра, че не го е направил както трябва и коленичи и на другото коляно, но императорът махна леко с отрупаната си с пръстени ръка.

— Не, не. Възхищаваме се на твоята оригиналност. В бъдеще ще ни поздравяваш на едно коляно.

— Благодаря ви, Ваше височество — каза Гъге и леко се поклони. Императорът кимна, обърна се и продължи покрай редицата.

Разтрепераният Пекуил въздъхна.

Императорът достигна до трона на подиума. Музиката засвири. Всички внезапно започнаха да говорят и да жестикулират, шпалирът се разбърка. Пекуил видимо беше пред припадък. Той изглеждаше като онемял.

Флер-Имсахо се издигна до Гъге.

— Моля те — натърти той, — никога повече не прави такива неща.

Гъге не му обърна внимание.

— Поне можа да проговориш, а? — внезапно възкликна Пекуил и с разтреперена ръка взе една чаша от подноса. — Той отговори, а, машино? — Пекуил приказваше много бързо и Гъге не успяваше да следва думите му. Той остави чашата с пиенето. — Повечето хора онемяват. Мисля, че и аз щях да онемея. Много онемяват. Какво значение има колениченето на едно коляно, а? Какво значение има?

— Пекуил се огледа за мъжа с напитките, после погледна трона, където седеше императорът и говореше с един от свитата си. — Какво величествено присъствие! — възхити се Пекуил.

— Защо той е „Император-регент“? — обърна се Гъге към потящия се апекс.

— Тяхно Кралско височество трябваше да поемат кралската власт след печалната смърт на император Молсе преди две години. Като втори най-добър играч по време на последния турнир и като потомък на стар род нашият високоуважаван Никозар беше издигнат на трона. И аз не се съмнявам, че те ще останат там!

Гъге, който беше чел за смъртта на Молсе, но не бе разбрал, че Никозар не е смятан за император по право, кимна и като гледаше екстравагантно облечените хора и животните около императорския подиум, се чудеше какъв допълнителен разкош може да има Никозар, ако спечели игрите.

— Бих ти предложил да танцуваш с мен, но тук не одобряват танцуването на мъже — каза Шохобохом За, като отиваше към колоната, където стоеше Гъге. За взе от една малка маса чиния с увити в хартия сладкиши и я поднесе на Гъге, но той поклати отрицателно глава. За сложи няколко малки сладкиша в уста, а Гъге продължи да наблюдава танците със сложни стъпки и водовъртежите от плът и

цветни дрехи в балната зала. Флер-Имсахо летеше близо до него. Към заредената със статично електричество обвивка бяха полепнали парченца хартия.

— Не се тревожи — каза Гъге на За. — Няма да се обидя.

— Добре. Интересно ли ти е? — За се наведе към колоната. — Тъй както си застанал тук, ми се стори, че се чувстваш малко самотен. Къде е Пекуил?

— Говори с някакви имперски величия — опитва се да ми уреди частна аудиенция.

— Ще успее — изръмжа За. — Какво е мнението ти за нашия чудесен император?

— Той изглежда... много властен — отговори Гъге, намръщи се, посочи с пръст към робата и докосна ухото си.

За изглеждаше развеселен, после озадачен, след това се разсмя.

— О, имаш предвид микрофона! — Той поклати глава, разви още няколко сладкиша и ги изяде. — Не се тревожи. Говори каквото си искаш. Няма да те убият, нито ще ти се случи нещо лошо. На тях им е безразлично. Дипломатически протокол. Ние се преструваме, че в робите им няма микрофони, те се преструват, че не са чули нищо. Просто една малка играчка.

— Щом казваш — отвърна Гъге, загледан в императорския подиум.

— Засега в младия Никозар няма много за гледане — отбеляза За, проследил погледа на Гъге. — Пълните символи на кралската власт ще получи след игрите. Сега теоретически е в траур за Молсе. За тях черният цвят е траурен. Според мен е свързан с космоса. — Той погледна императора. — Странна система, не мислиш ли? Такава голяма власт в ръцете на една личност!

— Изглежда доста... потенциално нестабилна, за да управлява едно общество — съгласи се Гъге.

— Хм. Разбира се всичко е относително, нали? Всъщност, знаеш ли, онзи стар човек, с когото императорът говори в момента, вероятно има по-голяма власт, отколкото самия Никозар.

— Наистина ли? — Гъге погледна За.

— Да. Това е Хамин, ректор на колежа „Кандсев“. Наставник на Никозар.

— Искаш да кажеш, че той учи императорът какво да прави?

— Официално не, но... — За се оригна. — Никозар е получил образованието си в колежа. Като дете и апекс е прекарал шейсет години там и е изучавал играта лично от Хамин. Хамин го е възпитавал, грижел се е за него, учел го е на всичко, което знае за играта и за живота. Така че, когато Молсе пое еднопосочно към царството на съня — не преждевременно — и Никозар зае неговото място, кой е първият човек, към когото ще се обръща за съвет?

— Разбирам — отвърна Гъге и кимна. Започна да съжелява, че вместо да изучава играта „Азад“, не беше изучил по-задълбочено политическата система на империята Азад. — Аз мислех, че колежите учат хората само как да играят.

— На теория е така, но на практика те са по-скоро сурогат на благороднически семейства. От това империята има изгода, защото вместо потомствени императори играта се използва за избиране на най-умните, най-безмилостните и поддаващи се на манипулации апекси от цялото население. Всъщност системата е доста добра. С играта се решават много неща. Според мен тя ще оцелее. „Контактната секция“ смята, че някой ден системата ще се разпука по шевовете, но аз се съмнявам. Тя може би ще ни надживее. Страхотни са, нали? Хайде, признай, че и ти си впечатлен?

— Нямам думи — каза Гъге. — Но бих искал да видя повече, преди да направя категорична преценка.

— Накрая ще бъдеш впечатлен. Ще оцениш нейната неподправена красота. Говоря съвсем сериозно. Ще видиш! Накрая вероятно ще поискаш да останеш. Ох, и не обръщай внимание на онзи перчещ се прилеп, летящият робот, който са ти изпратили за бавачка. Всички тези машини са еднакви. Искат цялата вселена да прилича на Културата: мир, любов и всякакви подобни сладникави глупости. Те не са достатъчно — За се оригна — чувствителни, за да могат да оценят достойнствата на — отново оригване — империята. Повярвай ми. Не обръщай внимание на машината.

Гъге още се чудеше какво да отговори, когато ги заобиколиха група ярко облечени апекси и жени. Един усмихнат апекс излезе пред групата и с поклон, който Гъге прецени като палячовски, каза на За:

— Уважаемият посланик ще бъде ли така добър със своите очи да достави удоволствие на жените ни?

— За мен е чест! — отвърна За. Той подаде подноса със сладкиши на Гъге и докато жените се кикотеха, а апексите самодоволно се усмихваха, отиде при жените и задвижи мигателните си мембрани нагоре-надолу. — Ето! — За се засмя и с танцова стъпка се върна на мястото си. Един от апексите му благодари и с приказки и смях групата се отдалечи.

— Приличат на големи деца — обърна се За към Гъге, потупа го по рамото и с невиждащ поглед се оттегли.

Флер-Имсахо долетя с шум като духана от вятъра хартия.

— Чух съвета на онзи негодник да не обръщаш внимание на машините — заяви той.

— Хм? — промърмори Гъге.

— Казах... о, няма значение. Без настроение си, защото не можеш да танцуваш, нали?

— Не. Не обичам да танцувам.

— Много добре. Всеки тук ще смята, че публично е уронил достойнството си само от едно докосване с теб.

— Защо подслушваш чужди разговори, машино? — сръза го Гъге. Той остави таблата със сладкишите пред летящия робот и се отдалечи. Флер-Имсахо извика и успя да хване падащата табла, преди всички увити в хартия сладкиши да се изсипят.

Гъге се разходи. Чувстваше се малко ядосан и много неловко. Беше обзет от мисълта, че е заобиколен от хора, които по някакъв начин са се провалили като ненапасвани компоненти от прецизна система, която е била повредена от тяхното включване. И не само тези около него го поразяваха като глупави и невъзпитани. Имаше чувството, че и той самият не е много по-различен от тях. Всички, които срещна, изглежда мислеха, че е сбъркал, като е дошъл тук.

„Контактната секция“ го изпрати с един стар кораб, който едва ли заслужаваше да се нарича „боен“, даде му млад, суетен, безполезен, недодялан летящ робот. Забрави да му каже куп неща, които сигурно знаеше, че са от значение за тази игра — добър пример беше системата колежи, обяснена му от „Ограничаващ фактор“ — и го натовари, най-малкото отчасти, да отговаря за един пиян, гръмогласен глупак,

детински увлечен по няколко империалистически трика и нечовешка социална система.

По време на пътуването цялото приключение изглеждаше толкова романтично: голям и смел ангажимент, благородно дело. Сега това чувство за героизъм се бе разсеяло. Беше останало единствено усещането, че той, подобно на Шохобохом За или Флер-Имсахо, е просто едно друго социално несъответствие и тази ефектна, неприятна империя му е подхвърлена като нещо ненужно. Беше сигурен, че Интелектите се шляеха из хиперкосмоса с някакъв голям кораб и му се смееха.

Огледа балната зала. Звучеше пронизителна музика, апекси и богато облечени жени се разхождаха по блестящия инкрустиран под по предварително определен план, техните изпълнени с гордост и смирение погледи бяха еднакво безвкусни, прислужници се движеха внимателно като машини и се грижеха чашата на всеки да бъде пълна, чинията — отрупана с ядене. Гъге почти не се замисляше каква е тяхната социална система. Тя изглеждаше толкова груба, строга, свръхорганизирана.

— Ах, Гъгий — извика Пекуил, появил се между едно голямо растение в саксия и една мраморна колона, хванал за лакътя млада на вид жена. — Ето къде си бил. Запознай се с Тринев Датлисдотър^[3]. — Апексът се усмихна на момичето, после на Гъге и я поведе напред. Тя бавно се поклони. — Тринев също е играч — допълни Пекуил. — Не е ли интересно?

— За мен е чест да се запозная с вас, млада госпожице — каза Гъге на момичето и също леко се поклони. Тя стоеше неподвижна, свела поглед към пода. Дрехата ѝ беше по-малко украсена от болшинството от онези, които бе видял, жената в нея изглеждаше по-малко натруфена.

— Ще ви оставя да си поговорите — заяви Пекуил и отстъпи назад. — Бащата на госпожица Датлисдотър е ей там, зад трибуната с музикантите. Ако нямаш нищо против, върни младата дама, когато свършите разговора...

Гъге погледна как Пекуил се отдалечава, после се усмихна над главата на младата жена. Той се прокашля. Момичето мълчеше.

— Аз, ах... мислех — започна Гъге, — че само междинните, искам да кажа апексите, играят „Азад“.

Девојката повдигна поглед до гърдите му.

— Не, сър. Играят и някои способни жени, от по-ниското съсловие, разбира се. — Гласът ѝ беше мек, звучеше уморено. Тя все още не вдигаше глава да го погледне в лицето и той трябваше да говори над главата ѝ, където през черната, прибрана коса виждаше бялото ѝ теме.

— Аха — кимна Гъге. — Мислех, че може би е... забранено. Радвам се, че не е. И мъжете ли играят?

— Да, сър. На никого не е забранено да играе. Това е записано в нашата Конституция. Само че просто е направено... по-трудно за тези два пола... — Жената млькна, вдигна глава и го погледна уплашено. — ... За тези *низкостоящи* мъже и жени да учат, защото всички големи колежи приемат за обучение само апекси. — Тя отново наведе глава. — Това се прави, разбира се, за да не се отвлича вниманието на онези, които учат.

Гъге не знаеше какво да каже.

— Разбирам — беше всичко, което можа да измисли в началото. — Вие... надявате ли се да се представите добре на игрите?

— Ако мога да се представя добре, ако успея да се класирам за втория кръг на главните серии, ще мога да се надявам да постъпя на държавна служба и да пътувам.

— Желая ви успех.

— Благодаря. За нещастие не е много вероятно. Както знаете в първия кръг се играе в групи от по десет души и една жена с девет души апекси се смята за много неприятна комбинация. Обикновено още в началото един играч се изважда от играта, за да се разшири терена и това най-често е жената.

— Хм. Предупредиха ме, че такова нещо може да се случи и с мен — каза Гъге и се усмихна към главата на жената. Искаше му се тя отново да го погледне.

— О, не. — Девојката наистина погледна нагоре. Откритият поглед на плоското лице странно го разстрои. — Няма да направят това с вас. Не бива. Няма да е учтиво. А и не *знаят* слабите и силните ви страни. Те... — Тя отново сведе поглед. — Те *знаят* коя съм аз и какво представлявам, така че спокойно могат да ме отстранят и да продължат без мен.

Гъге огледа огромната, шумна, оживена бална зала, където хората говореха и танцуваха, а музиката гърмеше.

— Нищо ли не може да се направи? — попита той. — Не е ли възможно в първия кръг да играят една срещу друга десет жени?

Тя продължаваше да гледа надолу, но нещо в извивката на бузата ѝ му подсказа, че може би се усмихва.

— Възможно е, сър. Но аз не вярвам да е имало случай в големите серии двама души от по-долен пол да са играли в една и съща група. През всичките тези години жребият никога не е допускар такава нещо.

— Ах — възкликна Гъге. — А в единичните игри, когато се играе всеки срещу всеки?

— Тях не ги зачитат, ако човек не е минал през по-предните кръгове. Когато участвам в единични игри, ми казват... че съм голяма късметлийка. Предполагам, че е вярно. Пък и аз самата зная, че съм късметлийка, защото баща ми ми е избрал добър майстор за съпруг и дори да не успея в играта, ще се омъжа добре. Какво повече може да желае една жена, сър?

Гъге не знаеше какво да отговори. Чувстваше врата си странно изтръпнал. Той се прокашля няколко пъти. Накрая всичко, което намери да каже, беше:

— Надявам се да спечелите. Наистина се надявам.

Жената го погледна за миг, после отново сведе очи и поклати глава.

След известно време Гъге предложи да я заведе при баща ѝ и тя се съгласи. Не каза нищо повече.

Вървяха през голямата зала, пробиваха си път през тълпите до мястото, където чакаше баща ѝ. На едно място минаха между голяма резбована колона и стена с батални стенописи. В момента, в който се скриха от другите в залата, жената се пресегна и го докосна с едната си ръка по китката. С другата натисна с пръст определено място върху рамото на робата му и прошепна:

— Ти ще спечелиш. *Ти* ще спечелиш!

След това отидоха при баща ѝ. Като повтори колко добре е бил посрещнат, Гъге напусна семейната група. Жената не го погледна отново. Той не бе имал време да ѝ отговори.

— Добре ли си, Джъно Гъге? — попита го Флер-Имсахо, когато го откри, подпрян на една стена и загледан в пространството, сякаш бе един от облечените с ливреи слуги.

Гъге погледна летящия робот. Той сложи пръст на мястото върху рамото си, където го бе натиснало момичето.

— На това място на робата ли слагат микрофона?

— Да — отговори машината. — Точно там. Шохобохом За ли ти каза?

— Не, досетих се — отговори Гъге. Той се отдалечи от стената. — Ще бъде ли неучтиво, ако си тръгнем сега?

— Сега? — Летящият робот се дръпна малко назад и високо зажука. — Е, предполагам, че няма да е... сигурен ли си, че си добре?

— Никога не съм се чувствал по-добре. Хайде. — Гъге си тръгна.

— Изглеждаш развълнуван. Наистина ли си добре? Приятно ли прекара? Какво ти даде За да пиеш? Да не би да се чувстваш нервен заради играта? За ли ти каза нещо? Или си разстроен задето никой не те докосна?

Гъге вървеше през изпълнената с хора бална зала, без да обръща внимание на жужащия и пращящ от статично електричество летящ робот на рамото му.

Когато излязоха от балната зала, Гъге разбра, че като се изключи това, че беше наречена дъщеря на някого, той бе забравил името на жената.

[1] Канелюра — вертикален жлеб в колона. — Б.пр. ↑

[2] Fugue — период, през който пациентът страда от загуба на памет. — Б.пр. ↑

[3] Dutleysdaughter (англ.) — дъщерята на Датли. — Б.пр. ↑

12.

Два дни след бала Гъге трябваше да изиграе първата си партия от „Азад“. Той прекара това време с „Ограничаващ фактор“ в разработване на няколко маневри с определени фигури. Можеше да използва ума на модула, но старият боен кораб имаше по-интересен стил на игра. Фактът, че „Ограничаващ фактор“ беше на няколко светлинни десетилетия в реалния космос означаваше значително закъснение между предаването и приемането, но корабът отговаряше моментално на всеки ход и общият ефект беше на изключително бърза игра с талантлив играч.

Гъге не прие никакви други покани за официални срещи. Той обясни на Пекуил, че храносмилателната му система се нуждае от време да се адаптира към тежката храна на империята и това извинение изглежда беше приемливо. Дори се отказа от възможността да направи една обиколка из града за разглеждане на забележителностите на столицата.

През тези два дни не се среща с никого, с изключение на Флер-Имсахо, който прекара по-голяма част от времето си дегизиран, седнал на парапета на хотела, тихичко жужащ и наблюдаващ птиците, които примамваше, като хвърляше трохи върху моравата на покрива-градина.

От време на време Гъге излизаше на затревения покрив и гледаше към града.

И улиците, и небето бяха натоварени с голямо движение. Гроасначек беше като голямо, сплескано животно, потънало в светлини през нощта и мъгла от собственото си дихание през деня. Той говореше с голямо разнообразие от гласове: с рева на двигатели и машини, който никога не спираше; със спорадичния раздиращ вой на прелитащи самолети; с непрекъснат хленч, крясъци, трели на пойни птички; с виене на сирени и аларми, пронизващи ежедневието на града като шрапнели.

В архитектурно отношение Гъге намираще мястото за безвкусна смесица от стилове. Някои сгради се извисяваха нагоре, други се простираха нашироко, но всяка изглеждаше проектирана без да се

съобразява с другите и целият ефект — който би могъл да е много разнообразен — беше всъщност отворителен. Той продължаваше да си мисли за „Малък вагабонт“, който на по-малка площ побираше десет пъти повече хора от тези в града, при това далеч по-комфортно, макар че по-голямата част от обема на кораба беше заета с корабни постройките, двигатели и други машини.

Гъге реши, че в планирането на Гроасначек липсва каквато и да е система и градът представлява истински лабиринт.

Когато настъпи денят за начало на игрите, той се събуди с приповдигнато настроение, сякаш не му предстоеше да започне най-истинската, най-сериозна среща в неговия живот, а вече я бе спечелил. На закуска хапна съвсем малко и бавно облече изискваното за случая церемониално облекло: доста смешни дрехи с меки чехли и панталон под широк жакет с навити, прихванати с жартиери ръкави. Добре поне, че като на нов играч тържествените дрехи бяха сравнително малко украсени и не много ярки.

Пекуил дойде с официална наземна кола да го заведе на играта. По време на пътуването апексът говореше ентузиазирано за някакво неотдавнашно завоевание, направено от императора в далечен район на космоса — блестяща победа.

Колата хвърчеше по широките улици към покрайнините на града, където се намираше обществената зала, превърната в арена на състезанието.

Из целия град се виждаха хора, тръгнали към първата партия от новата серия: от оптимистични млади играчи, чието щастие се е усмихнало и са включени в игрите, представляващи държавна лотария, до самия Никозар — всичките онези дванайсет хиляди души, които знаеха, че от този момент техните животи може да се променят коренно и завинаги за по-добро или за по-лошо.

Целият град беше обхванат от игралната треска, която настъпваше на всеки шест години. Гроасначек бе претърпан с играчи, техните свити, съветници, наставници от колежи, роднини и приятели, журналисти от агенциите по печата на империята, делегации от колонии и доминиони, дошли да наблюдават развитието на бъдещия ход на имперската история.

Когато пристигнаха в залата и го поведоха към мястото с високи стени и кънтящ дървен под, Гъге откри, че въпреки обхваналата го порано еуфория, ръцете му треперят, а стомахът му се свива от някакво неприятно усещане — съвсем различно от онова, което бе изживявал преди при повечето игри. Това беше нещо друго: по-остро, повълнуващо, по-тревожно.

Единственото, което подобри малко настроението му, беше откритието, че когато започна играта, на Флер Имсахо не разрешиха да остане в залата. Трябваше да стои отвън. Летящият робот пусна в ход целия си арсенал от щракане, жужене, пращане, но това не бе достатъчно да убеди имперските власти, че не може по някакъв начин по време на играта да помага на Гъге. Оставиха го в един павилион отвън, заедно с дежурната имперска гвардия.

Флер-Имсахо шумно се оплакваше.

Гъге беше представен на останалите девет души от екипа в неговата партия. На теория бяха избрани произволно. Те го поздравиха много сърдечно, макар че един от тях, младши имперски свещеник, само му кимна.

Най-напред играха по-леката игра с карти. Гъге започна много предпазливо, жертва карти и точки срещу възможността да открие какво държат в ръцете си другите. След като си изясни всичко, заигра както трябва, надявайки се, че в устрема си няма да допусне някоя глупава грешка. След няколко ръце разбра, че другите не са сигурни кой какво държи и той единствен играе така, сякаш са пред финала.

Страхувайки се да не е изпуснал нещо, Гъге изигра няколко по-проучвателни хода и тогава свещеникът пусна в ход заключителните си карти. Гъге се върна към предишната си тактика и когато преди средата на деня играта свърши, той имаше най-много точки.

— Дотук добре, а, роботе? — обърна се Гъге към Флер-Имсахо. Той седеше на масата, където играчите, администрацията на игрите и някои по-важни зрители обядваха.

— Щом казваш — отвърна раздражително машината. — Затворен в онзи павилион с веселите войничета не можах да видя много от играта.

— Приеми го на доверие от мен. Всичко изглежда много добре.

— Още е рано да се каже, Джъно Гъге. Втори път няма да ги хванеш толкова лесно.

— Знаех, че винаги мога да разчитам на твоята подкрепа.

Следобеда играха на две по-малки дъски по двама, за да се реши реда на следващите срещи. Гъге знаеше, че е добър и на двете игри и би противниците си с лекота. Само свещеникът изглежда беше разстроен от загубата. После имаше друго прекъсване за вечеря, през което време Пекуил пристигна неофициално от офиса си на път за дома. Той изрази приятната си изненада от доброто представяне на Гъге. Дори го потупа по ръката, преди да си тръгне.

Ранната вечерна сесия беше формална. Единственото, което се случи на нея, беше, че администрацията на игрите — любители от местния клуб с един официално натоварен с това имперски служител — им каза точния състав и реда на игра за следващия ден на Оригиналната дъска. Гъге щеше да започне играта със значително предимство.

Седнал на задната седалка на колата заедно с Флер-Имсахо, доволен от себе си, Гъге наблюдаваше града, който минаваше край тях във виолетовия здрач.

— Предполагам, че не е съвсем зле — каза летящият робот, като съвсем леко жужеше на седалката до Гъге. — Ако бях на твое място, тази вечер бих се свързал с кораба да се посъветвам какво да правя сутринта.

— Наистина ли?

— Да. Ти имаш нужда от цялата помощ, която той може да ти даде. Утре деветимата ще се нахвърлят върху теб. Длъжни са. И тогава, разбира се, можеш да изгубиш. Ако някой от тях беше в твоето положение, той непременно щеше да влезе във връзка с един или повече макар и по-лошо представили се играчи и да се съюзи за...

— Да, но както ти изглежда никога не се уморяваш да ме осведомяваш, с това те рискуват да се опозорят. От друга страна обаче с твоето окуражаване и помощта на „Ограничаващ фактор“ как мога да изгубя?

Летящият робот не каза нищо.

Тази нощ Гъге се свърза с кораба. Флер-Имсахо беше заявил, че му е скучно. Той бе свалил дегизировъчния корпус от черното си тяло и бе отлетял в един парк с нощни птици.

Гъге обсъди плановете си с „Ограничаващ фактор“, но поради забавянето от почти една минута, разговорът с отдалечения боен кораб беше много бавен. Корабът обаче направи някои ценни предложения. Гъге беше сигурен, че поне на това ниво той получи от кораба много по-добър съвет, отколкото неговите противници можеха да получат от своите съветници, помощници, наставници. Може би само стоте най-добри играчи, директно спонсорирани и поддържани от водещи колежи, щяха да имат по-добра помощ. Тази мисъл го ободри и той си легна в добро настроение.

Три дни по-късно, точно като привършваха играта в ранната вечерна сесия, Гъге погледна Оригиналната дъска и разбра, че ще бъде отстранен.

Отначало всичко вървеше добре. Той беше доволен от начина, по който играеше с фигурите, и бе сигурен, че има точна преценка за стратегическото равновесие в играта. С позиционното си превъзходство и силите, резултат от успехите му през по-ранните етапи, Гъге беше уверен, че ще спечели, ще остане в главните серии и ще играе в единичните партии на втория кръг.

На третата сутрин разбра, че е бил прекадено самоуверен и не се е концентрирал достатъчно. Ходовете на повечето други играчи, които изглеждаха независими, внезапно се оказаха координирана масова атака, водена от свещеника. Той се паникьоса и те го наказаха. Сега го очакваше поражение.

Сесията свърши. Гъге още седеше на високия стол, гледаше опустошението на дъската и се чудеше къде е сбъркал, когато свещеникът отиде при него. Апексът го попита дали е решил да се откаже. Беше обичайна практика, когато някой е толкова назад във фигури и полета, да се откаже от по-нататъшно участие в играта. Едно достойно признаване на поражението се смяташе за по малко срамно от упоритото отказване да се приеме действителността и ненужното проточване на играта за останалите противници. Гъге погледна свещеника, после Флер-Имсахо, който след свършването на играта

беше допуснат в залата. Машината се поклати малко пред него, силно зажува и истински запраця от статични товари.

— Какво мислиш, роботе? — попита уморено Гъге.

— Мисля, че колкото по-бързо свалиш тези смешни дрехи, толкова по-добре — отговори машината. Свещеникът, чието собствено облекло беше по-безвкусна версия от тази на Гъге, стрелна ядосано с очи жуващата машина, но не каза нищо.

Гъге погледна отново дъската, след това свещеника. Той пое дълбоко дъх, отвори уста, но преди да успее да каже нещо, Флер-Имсахо заяви:

— Аз смятам, че трябва да се върнеш в хотела, да си починеш и след това добре да си помислиш.

Гъге кимна бавно, потри брада и погледна отново плетеницата от съдби на Оригиналната дъска. После каза на свещеника, че ще му отговори сутринта.

— Нищо не мога да направя. Те спечелиха — обърна се Гъге към летящия робот, след като се върнаха в модула.

— Щом казваш. Все пак защо не попиташ кораба?

Гъге се свърза с „Ограничаващ фактор“ да му предаде лошата новина. Корабът изрази своето съчувствие, но вместо да му предложи полезни идеи, му заобяснява къде точно е сбъркал и се впусна в подробности. Гъге му благодари, без да е особено доволен и си легна обезсърчен, като съжаляваше, че не бе приел веднага предложението на свещеника.

Флер-Имсахо беше излязъл отново да разглежда града. Гъге лежеше в тъмнината. В модула бе съвсем тихо.

Той се чудеше за какво го бяха изпратили. Какво всъщност искаше да направи „Контактната секция“? Дали не беше изпратен да бъде унижен и по такъв начин империята да се увери, че Културата едва ли представлява някаква заплаха за нея? Изглеждаше му толкова вероятно, колкото и всяка друга причина. Той си представяше как Чиарк Хаб пресмята колосалния разход на енергия за изпращането му на Азад... и как Културата, дори „Контактната секция“ съжаляват, че не бяха помислили два пъти, преди да предприемат всичко това, ако то се окаже само една чудесна, изпълнена с приключения почивка. Вярно,

че Културата не използваше пари, но тя не искаше да бъде *подозрително* разточителна с материя и енергия (толкова е просташко да бъдеш разточителен!). Но пък дали всичко това си струваше, ако трябваше само да се създаде в империята чувство, че Културата не представлява за нея никаква заплаха?...

Той се обърна в леглото, включи плаващото поле, нагласи неговото съпротивление, опита се да заспи, повъртя се, нагласи отново полето, но не му беше удобно и накрая го изключи.

Гъге погледна дадената му от Чамлис гривна. Беше я оставил до леглото. Взе я и я запремята в ръце. Миниатюрната орбита излъчваше слаба светлина, осветяваше пръстите му и завивките. Той погледна огряната от дневна светлина половинка, видя микроскопични атмосферни вихрушки над синьо море и сиво-кафява суша. Трябваше да пише на Чамлис, да му благодари.

Едва тогава разбра колко ценно е малкото бижу. Беше смятал, че е просто осветена неподвижна картина. Не беше. Сега картината бе съвсем различна от първия път. По-голяма част от островните континенти на дневната страна имаха различна форма от онази, която помнеше, макар че близко до терминатора^[1] на зората разпозна два от тях. Гривната представяше орбитата в движение. Може би дори беше груб часовник.

Той се усмихна в тъмното и се обърна на другата страна.

Всички очакваха да изгуби. Само той знаеше — или бе знаел, — че е по-добър играч, отколкото го смятаха. Но сега беше отхвърлил възможността да докаже, че той е прав, а те грешат.

— Глупак, глупак — промълви Гъге в мрака.

Не можа да заспи. Облече се, включи екрана на модула и поиска машината да покаже неговата игра. Появи се холографско изображение на Оригиналната дъска. Той стоеше и го гледаше. После каза на модула да се свърже с кораба.

Разговорът беше бавен, като насън, и докато чакаше думите му да достигнат до далечния боен кораб, а след това да получи отговора, гледаше като вкаменен светлата дъска на играта, която сякаш се отдалечаваше от него.

— Джъно Гъге?

— Искам да зная нещо, корабе. Има ли изход от това положение?

Глулав въпрос. Сам можеше да си отговори. Положението наистина бе безнадеждно. Единственото сигурно нещо в него беше, че няма изход.

— От сегашното ти положение в играта?

Той въздъхна. Каква загуба на време.

— Да. Виждам изход — продължи корабът.

Положението му, изобразено на неподвижния холографски образ на екрана пред него, беше като някакъв уловен миг от падане — мигът, в който краката се подхлъзват, пръстите губят сила и започва фаталното ускоряващо спускане надолу. Той си мислеше за вечно падащите изкуствени спътници и за контролираното препъване, което двуногите наричат ходене.

— Ти си много точки зад всеки друг — не спираше корабът, — който някога е успявал да спечели в главните серии на играта. Всички вече те смятат за победен.

Гъге почака да чуе още нещо. Корабът мълчеше.

— Отговори на въпроса — подкани го Гъге. — Ти не ми отговори на въпроса. Отговори ми.

Каква игра играеше корабът? Бъркотия, бъркотия, тотална бъркотия. Положението му беше нестабилно, аморфно, мъгляво. Невероятна бъркотия от фигури и площи — обезобразени и разпадащи се. Защо изобщо си прави труда да пита? Не вярваше ли на собствената си преценка? Необходимо ли беше един Интелект да му я каже? Само това ли можеше да я направи действителност?

— Да, разбира се, че има изход — заяви корабът. — Всъщност много изходи, макар че всички те са невероятни, почти невъзможни. Но може да се излезе от положението. Няма достатъчно време да...

— Лека нощ, корабе — каза той, но корабът продължи.

— ... ги обясня подробно, но мисля, че мога да ти дам идея какво да направиш, макар че, разбира се, тя трябва да бъде в такава конспективна форма, че...

— Съжалявам, корабе. Лека нощ. — Гъге изключи канала. Малко след това заключителният камбанен звън показа, че корабът също е прекъснал връзката. Гъге погледна отново холографското изображение на дъската и затвори очи.

На сутринта още не беше решил какво ще прави. Цяла нощ не бе мигнал. Беше седял пред екрана и гледал съсредоточено панорамата на играта, докато картината не се запечата в паметта му и очите не го заболяха от напрежение. По-късно хапна леко и гледа някакви развлекателни програми, които империята излъчваше за своето население. Беше се разтоварил добре.

Пекуил пристигна усмихнат и каза колко добре е сторил Гъге, че не се е отказал от състезанието, и как лично той е сигурен, че ако вземе участие във втората серия игри с онези, които са отпаднали от главната серия, ще се представи добре. Разбира се игрите от тази серия били интересни най-вече за онези, които искали да се издигнат в кариерата, и не давали право за по-нататъшно участие в турнира, но Гъге можел да има успех срещу други... ах, нещастници. Във всеки случай Гъге отивал в Ечронедал да наблюдава края на игрите, а това било голяма привилегия, нали?

Гъге не каза почти нищо. Само от време на време кимаше с глава. Излязоха от залата, а Пекуил продължи да разказва за голямата победа, постигната от Никозар в играта предишния ден. Император-регентът вече бил на втората дъска, Формиращата дъска.

Свещеникът отново предложи на Гъге да се откаже и Гъге му отговори, че ще продължи. Всички се сядоха около разгънатата голяма дъска и или диктуваха ходовете си на клубни играчи, или лично местеха фигурите. Гъге стоя дълго време, преди да направи първия си ход. Той три биотехнологическата фигура в ръцете си няколко минути. После гледа с широко отворени очи дъската толкова дълго, та другите играчи помолиха съдията да му напомни, че е негов ред.

Гъге сложи фигурата си. Играеше така, сякаш виждаше две дъски: една тук пред него и втора, запечатана в ума му от предната нощ. Другите играчи правеха своите ходове и постепенно изтикваха Гъге към една малка площ върху дъската със само няколко свободни фигури извън нея, които атакуваха и бягаха.

Когато се стигна до положението, което знаеше, че ще се получи, без да иска да признае пред себе си, че го знае... той си помисли за него като за откровение... и му се прииска да се засмее. Всъщност Гъге се полюшваше на стола си и поклащаше глава. Свещеникът го

гледаше очаквателно, сякаш се надяваше глупакът най-после да се предаде, но Гъге се усмихна на апекса, избра най-силните карти от намаляващото си тесте, депозира ги при съдията и направи следващия си ход.

Разчиташе единствено на прекалено силното желание на другите за бърза победа. Беше ясно, че са постигнали някакво споразумение свещеникът да спечели и Гъге предполагаше, че останалите няма да се стараят много, щом като се състезават за някой друг. Победата нямаше да е тяхна. Те нямаше да спечелят. А и не се налагаше да играят по най-добрия начин; численото им превъзходство щеше да компенсира безличната им игра.

Но ходовете можеха да се превърнат в език и Гъге мислеше, че сега той може да говори този език достатъчно добре, за да лъже на него... С един ход сякаш намекваше, че ще се предаде... после със следващия изглежда показваше, че е решил да се съюзи с някои от другите играчи... с един или двама от тях... с този или някой друг... Така лъжите продължаваха. Не беше едно-единствено послание, а по-скоро поредица от противоречащи си сигнали, еквилибристика със синтаксиса на играта, докато играчите се измориха от това надлъгване и престанаха да го следят.

И тогава настъпи моментът Гъге да направи някои от първите наглед непоследователни, безцелни ходове, които заплашиха отначало малко, след това повече, а накрая по-голямата част от военните фигури на един играч, макар и с цената на оголване на собствените му фигури. Играчът се паникьоса, а свещеникът направи онова, което очакваше Гъге: атакува. След няколко хода Гъге поиска съдията да покаже картите, които бе депозирал. Тяхното действие много напомняше мините в играта „Притежание“. Силите на свещеника бяха в различна степен унищожени, деморализирани, заслепени, безнадеждно отслабени или прехвърлени на Гъге, или — само в малко случаи — на някой от другите играчи. Свещеникът остана почти без нищо, фигурите му бяха разпилени по дъската като сухи есенни листа.

В настъпилото объркване Гъге наблюдаваше как другите, лишени от своя водач, се карат за останките от сила. Един изпадна в сериозна беда. Гъге го атакува, унищожил по-голяма част от фигурите му, плени останалите и продължи да атакува, без дори да спре да се прегрупира.

По-късно разбра, че през това време е имал по-малко точки, но инерцията на неговото възкресение го поддържаше и всяваше силна, необяснима, истерична, почти суеверна паника сред другите играчи.

От този момент нататък той не направи никакви грешки. Неговите ходове се превърнаха в комбинация от разгроми и победни триумфални процесии, първокласни играчи заприличваха на идиоти, когато силите на Гъге се развихряха върху техните полета, завладяваха територии и материали така, сякаш нищо не бе по-лесно или по-естествено.

Гъге завърши играта на Оригиналната дъска преди вечерната сесия. Беше устоял. Не само бе преминал квалификациите, а щеше и да участва в следващия кръг. Той беше начело. Свещеникът, чието изражение на лицето дори без уроци по азианска мимика Гъге разчете като „побеснял“, напусна залата без обичайната размяна на поздравления в края на играта, докато другите играчи или го поздравяваха сдържано, или го превъзнасяха смущаващо възторжено.

Около Гъге се струпаха членове на клуба, представители на пресата, други играчи, гости-наблюдатели. Чувстваше се странно равнодушен към тези заобикалящи го, бърборещи апекси. Бяха го наобиколили, но не се опитваха да го докоснат по какъвто и да било начин. Самият им брой придаваше на сцената някаква нереалност. Гъге беше засипан от въпроси. Не можа да отговори на нито един от тях. Почти не успяваше да ги оформи като отделни запитвания. Апексите говореха много бързо. Флер-Имсахо летеше над главите на тълпата и се опитваше да привлече вниманието на хората, но привличаше единствено косите им със статичното си електричество. Гъге видя как един апекс понечи да прогони машината от пътя си и получи, очевидно, неочакван и болезнен токов удар.

Пекуил си пробви път през тълпата и забърза към Гъге, но вместо да го отърве от нея, му каза, че е довел още двама репортери. Той докосна Гъге, явно несъзнателно, и го обърна към няколко камери.

Последваха още въпроси, но Гъге не им обърна внимание. Няколко пъти трябваше да попита Пекуил дали може да си тръгне, преди апексът да разчисти една пътека до чакащата пред вратата кола.

— Приеми моите поздравления, господин Гъгий — каза Пекуил, когато се настаниха в колата. — Чух в офиса си и веднага побързах да дойда. Чудесна победа.

— Благодаря — кимна Гъге, който бавно се успокояваше. Седеше на тапицираната с плюш седалка и разглеждаше огрения от слънцето град. За разлика от игралната зала, колата беше с климатична инсталация, но той се изпоти. Потрепери.

— И моите — обади се Флер-Имсахо. — Ти подобри играта си точно навреме.

— Благодаря ти, работе.

— И обърни внимание, че извади страхотен късмет.

— Вярвам, че ще ми разрешиш да организирам една подходяща пресконференция, господин Гъгий — каза настойчиво Пекуил. — Сигурен съм, че след нея ще станеш много популярен, независимо как ще се представиш през останалата част на турнира. Господи, довечера ти ще делиш мегдан със самия император.

— Не, благодаря — отвърна Гъге. — Недей. — Той не мислеше, че би могъл да каже на хората нещо полезно. Какво имаше за казване? Бе спечелил партията. Извади късмет и я спечели. Винаги се чувстваше малко неловко при мисълта неговият образ и глас да се предават из цялата империя и неговата история, несъмнено в сензационна форма, да се разказва и преразказва, и изопачава от тези хора.

— О, но ти си длъжен! — протестира Пекуил. — Всички ще искат да те видят. Не си даваш сметка какво направи. Дори и да загубиш турнира, ти постави нов рекорд! *Никой* досега не е излизал от такова безизходно положение! Направи го по блестящ начин!

— Няма значение — махна с ръка Гъге, неочаквано почувствал се много уморен. — Не искам да се разсейвам. Трябва да се концентрирам. Да си почина.

— Разбирам твоите съображения — каза Пекуил оклюмал, — но те предупреждавам: правиш грешка. Хората искат да чуят и независимо от всички трудности, нашата преса ще им даде онова, което им е нужно. Тя просто ще го съчини. По-добре ти лично да кажеш нещо.

Гъге поклати глава, погледна трафика на булеварда.

— Ако представителите на пресата искат да лъжат от мое име, това си е техен проблем. Във всеки случай аз няма да говоря пред тях. Всъщност не ме интересува какво ще кажат.

Пекуил погледна учудено Гъге, но си замълча. Сред непреставашото жужене се чу тихият смях на Флер-Имсахо.

Гъге говори с кораба. „Ограничаващ фактор“ каза, че вероятно е можел да спечели играта и по-елегантно, но победата наистина слага край на изказаната предишната нощ мисъл за безизходност. Корабът го поздрави. Бил играл по-добре, отколкото мислел за възможно. Попита го също и защо не го изслуша, когато му каза, че може да намери изход.

— Исках само да зная дали има изход.

(Отново закъснение, докато излъчените от него думи прекосят нагънатата повърхност на истинското космическо пространство и се върнат обратно.)

— Но аз можех да ти помогна — каза корабът. — Страхувах се, че твоят отказ да приемеш помощта ми е лош знак. Започнах да си мисля, че в ума си вече си се предал, макар на дъската да не си.

— Не исках помощ, корабе. — Той си играеше с гривната-орбита и се чудеше, дали тя изобразява някакъв конкретен свят и ако е така, кой. — Исках само надежда.

— Разбирам — отвърна накрая корабът.

[1] Границата между светлината и сянката върху повърхността на планета. — Б.пр. ↑

13.

— Не бих приел — каза летящият робот.

— Какво не би приел? — попита Гъге и вдигна очи от изобразената на холографския екран дъска.

— Поканата на За. — Миниатюрната машина долетя по-близо. Беше свалила обемистата си дегизировка. Намираха се в модула.

Гъге я погледна хладно.

— Доколкото забелязах, той не кани теб. — Шохобохом За бе изпратил бележка, с която поздравяваше Гъге за победата и го канеше на вечерна забава.

— Така е. Но от мен се очаква да те наглеждам...

— Така ли? — Гъге се обърна отново към холографското изображение пред него. — Е, тази вечер можеш да останеш тук и да правиш всичко, каквото поискаш, докато съм в града с Шохобохом За.

— Ще съжеляваш за това — предупреди го летящият робот. — Когато си стоеше в модула, постъпваше много разумно, но ако започнеш да скитосваш, ще съжеляваш.

— Скитосвам? — Гъге погледна летящия робот и за първи път разбра колко е трудно да гледаш нещо отгоре и отдолу, когато то е високо само няколко сантиметра. — За какъв се мислиш, работе? Да не си въобразяваш, че си ми майка?

— Само се опитвам да разсъждавам разумно по поканата — повиши глас машината. — Ти си в странно общество, не си най-умният човек в света, а За определено не отговаря на представата ми за...

— Как си позволяваш да изразяваш мнение за хора ти, кутия, пълна с желяза! — извика Гъге и стана да изключи холографския екран.

Летящият робот подскочи във въздуха и бързо се отдръпна.

— Хайде, хайде, Джъно Гъге...

— Престани с това „хайде, хайде“ и не се дръж като настойник, сметачна машино! Ако искам да прекарам вечерта навън, ще го сторя. Съвсем искрено ти казвам, че мисълта да прекарам в компанията на човешко същество през цялото време ми изглеждаше много

привлекателна. — Той мушна с пръст машината. — И повече да не ми четеш писмата. И не си прави труд да ни ескортираш със За тази вечер. — Гъге мина бързо покрай робота и се насочи към каютата си. — Сега ще си взема един душ. А ти най-добре иди да наблюдаваш птичките.

Гъге напусна дневната на модула. Малкият летящ робот остана за малко неподвижен във въздуха.

— Аха — възкликна той, поклати се, с което изразяваше свиване на рамене, и отлетя.

— Пийни малко от това — каза За. Колата се носеше по градските улици в припадащия червеникав сумрак.

Гъге взе шишето и пи.

— Не е като гриф — обясни За, — но върши работа. — Той взе шишето. Гъге леко се закашля. — Успя ли грифа малко да ти позавърти главата на бала?

— Не — призна Гъге. — Пуснах го да мине през байпаса. Искан да съм с бистра глава.

— О, *по дяволите* — изруга За и прие отчаян вид. — Значи съм могъл да пийна малко повечко? — Той вдигна рамене, засмя се, потупа Гъге по рамото. — Човече, забравих. Моите поздравления за победата!

— Благодаря.

— Показа им на какво си способен. Даде им страхотен урок! — За поклати глава възхитен. Дългата кафява коса се разпиля върху широките му рамене като плътен пушек. — Лично аз записах срещу името ти „загуба в главната серия“, но ти си голям шоумен. — Той намигна със светлозеленото си око към Гъге и се усмихна.

Гъге погледна за миг несигурно към сияещото лице на За. Той взе шишето и го надигна.

— За шоумена — каза Гъге.

— Наздраве, маестро.

Дупката някога е била в покрайнините на града, но сега беше просто друга част от градския район. Тя представляваше система от изкуствени пещери, изкопани във варовика преди столетия за складиране на природен газ. Газът отдавна бе свършил, градът беше

преминал на друг енергоносител, а системата от огромни, свързани помежду си пещери, бе колонизирана — най-напред от бедните в Гроасначек, а след това (чрез бавния процес на осмоза и изместване, макар че — газ или хора — нищо всъщност не се беше променило) от престъпници и търсени от закона, а накрая и от чуждоземци, на практика затворени в гето, както и от обслужващите ги местни граждани.

Колата на Гъге и За влезе в някога масивен надземен цилиндър за съхранение на газ. Беше превърнат в помещение за две спирални рампи, по които навътре и навън от Дупката се движеха коли. В центъра на все още празния, звънтящ от ехото цилиндър няколко различни по големина асансьора се движеха нагоре-надолу по разнебитени скелета от подпорни греди, тръбопроводи и тръби.

Вътрешната и външна повърхности на древния газометър леко проблясваха от светлини и трепкаха с нереални, гротескно увеличени образи от рекламите на холоекрана. Около повърхностното ниво на пещерната кула се разхождаха хора, въздухът бе изпълнен с викове, писъци, пазарящи се гласове и шум на работещи машини. Докато колата се спускаше надолу, Гъге наблюдаваше тълпите, сергиите и щандовете, покрай които минаваха. В охладения въздух в купето от мястото, през което минаваха, проникваше странна сладникаво-щипеца миризма.

Оставиха колата в дълъг, нисък тунел, изпълнен с хора. Въздухът беше наситен с миризми и викове. Галерията бе задръстена с разнообразни по форма и големина превозни средства, които боботеха и съскаха и се провираха между хората като големи, тромави животни, газещи в изпълнено с насекоми море. Докато тяхната кола се тътрюзеше към издигащата се рампа, За хвана Гъге за ръка и го поведе през блъскащите се тълпи азиатици и други хуманоиди към белия варовиков вход на пещерата.

— Какво ти е мнението досега? — обърна се За към Гъге.

— Много е претъпкано.

— Трябва да го видиш на празник!

Гъге огледа хората. Чувстваше се като дух, невидим. Досега беше център на внимание. Необичаен екземпляр, зяпан, гледан глупаво, държан на една ръка разстояние. Сега никой не даваше пукната пара за неговата персона, почти никой не го поглеждаше.

Блъскаха се в него, промушваха се покрай него, отриваха се о него с абсолютно безразличие.

И такава разнообразие. Толкова много различни хора бяха размесени с азианците, които бе свикнал да вижда. Имаше и няколко смътно познати му чуждоземни човешки типове, но болшинството бяха доста различни. Загуби броя на разнообразните крайници, бедра, тела, физиономии, сензорни апарати, с които се срещна по време на тази кратка разходка.

Минаха през топлия тунел и влязоха в огромна, силно осветена пещера, висока най-малко осемдесет метра и наполовина широка. На дължина нейните стени с цвят на крем се простираха в двете посоки на половин километър или повече и завършваха с големи, странично осветени сводове, водещи в по-нататъшни галерии. Плоският ѝ под беше запълнен с прилични на колиби постройки, палатки, паравани, покрити широки пешеходни пътеки, сергии и павилиони, плюс малки площи с пеещи фонтани и пъстри навеси на ивици. Лампи висяха на проводници, опънати между стълбове, под високи сводести тавани светеха ярки светлини с цвят между слонова кост и олово. От двете страни се виждаха стъпаловидни незавършени сгради и стенни и покривни строителни скелета, както и цели райони от мрачни сиви стени с неправилни дупки за прозорци, балкони, тераси и врати. Асансьори и скрипци скърцаха и тракаха, пренасяха хора на по-високи нива или ги сваляха на шумния под.

— Насам — каза За. Тръгнаха по тесните улици на галерията, докато стигнаха до далечната страна. Изкачиха се по някаква разклатена дървена стълба и се приближиха до тежка дървена врата с подвижни защитни метални решетки, пазена от двама тромави, големи мъже — единият азианец, другият Гъге не можа да определи. За махна с ръка и без никой от двамата пазачи видимо да направи нещо, подвижната метална решетка се вдигна и двамата със За оставиха кънтящата пещера зад гърба си и се потопиха в относителната тишина на полуосветен, облицован с дърво и покрит с дебели килими тунел.

Светлината на пещерата остана зад тях. От сводестия таван ги озари неясно вишневочервено сияние. Полираните дървени стени изглеждаха дебели, тъмни като въглен и топли. Над главите им звучеше приглушена музика.

Друга врата. Бюро, разположено в ниша, зад което двама намусени апекси ги гледаха втренчено, после се съгласиха да се усмихнат на За, който им подаде малка кожена кесия. Вратата се отвори. Дватамата с Гъге минаха през нея и се потопиха в светлина, музика и шум.

Невъзможно бе да се разбере дали е една безразборно разделена зала, или множество по-малки стаи и галерии, свързани в едно. Беше претъпкана и шумна от висока атонална музика. Ако се съдеше по гъстия пушек, който я изпълваше, може би имаше пожар, но миришеше хубаво, почти като на парфюм.

За преведе Гъге през тълпите до дървен купол, издигнат на един метър от малка, покрита, широка пешеходна пътека, водеща към задната страна на нещо като разклатена естрада под нея. Около естрадата бяха наредени терасовидно в кръг сандъци, заети главно от азиатици.

На малката, приблизително кръгла естрада някакво чуждоземно джудже — далечно подобие на човек — се бореше или може би правеше любов с азиатска жена в поддържана от поле с малка гравитационна сила клатеща се бъчва, пълна с изпускаща пара кал. Зрителите викаха, ръкопляскаха и пиеха.

— О — възкликна За и седна. — Представлението вече е започнало.

— Любят ли се или се борят? — попита Гъге и се наведе над перилата да погледне към изпускащите пара тела на чуждоземеца и жената.

За вдигна рамене.

— Има ли значение?

Една сервитьорка, азиатка, препасана само с парче плат около кръста, прие поръчката на За за пиене. Приличната ѝ на валмо коса, заобиколена от трепкаща холограма на жълто-сини пламъци, сякаш гореше.

Жената хвърли джуджето в изпускащата пара кал и публиката зад него закрепя възбудено. Гъге отвърна очи от сцената.

— Често ли идваш тук? — обърна се той към За.

Високият мъж силно се изсмя.

— Не. — Големите му зелени очи светнаха. — Но оставам доста дълго.

— Тук ли си почиваш?

За енергично поклати глава.

— Определено не. Не споделям широко разпространеното погрешно разбиране, че развлечението е за разтоварване. Дупката е за удоволствие. Удоволствие и игри. Охлажда малко през деня, но може да стане и доста горещо. Обикновено най-лошо е по време на пиянските празненства. Тази нощ няма да има никакви неприятности. Доста тихо е.

Тълпата ревеше. Жената държеше лицето на чуждоземното джудже под калта. То отчаяно се бореше.

Гъге отново се обърна към сцената. Движенията на чуждоземеца отслабнаха, голата, покрита с кал жена държеше лицето му в бълбукащата червена течност. Гъге погледна За.

— Излиза, че са се борели.

За вдигна рамене.

— Никога не можем да знаем. — Той също погледна към сцената. Жената натисна вече отпуснатото тяло още навътре в тинята.

— Уби ли го? — попита Гъге. Трябваше да повиши глас, тъй като тълпата пищеше, тропаше с крака, удряше с юмруци по масите.

— Не — поклати глава Шохобохом За. — Малкият човек е анирчал. — Той посочи надолу, където жената с една ръка натискаше главата на чуждоземеца под тинята, а другата повдигна триумфиращо във въздуха към ревящата публика. — Виж онова черно нещо, което стърчи.

Гъге погледна. Върху повърхността на червената тиня се издуваше малко мехурче.

— Да.

— Там е неговият пенис.

Гъге погледна подозрително към другия мъж.

— Как ще му помогне това?

— Анирчалите могат да дишат чрез пениса си — обясни За. — Този човек е чудесен. Утре вечер той ще се бори в друг клуб. Може би дори още тази вечер.

За се обърна към сервитьорката, която сложи поръчаните напитки на масата, наведе се и ѝ прошепна нещо. Тя кимна и се отдалечи.

— С тази напитка опитай секретията за ерекция — посъветва го За. Гъге кимна. Двамата пиха.

— Чудя се защо Културата не е развила генно това каза За, загледан в чашата си.

— Какво да е развила?

— Да може да се диша чрез пениса.

Гъге се замисли.

— Може би, защото кихането в даден момент би се оказало неприятно.

За се засмя.

— Могат да се предвидят компенсации.

Публиката зад тях продължи да дюдюка. За и Гъге се обърнаха и видяха победителката, хванала пениса, да измъква тялото на противника си от тинята. Главата и краката на чуждоземеца бяха още под лепкавата, бавно стичаща се течност.

— Оп-па-ла — промърмори За и пи.

Някой в тълпата подхвърли на жената кама. Тя я хвана, наведе се и отрязва половия орган на чуждоземеца. Жената размаха кървящата плът. Тълпата полудя от възторг, а чуждоземецът потъна бавно в лепкавата червена течност. Жената стъпи на гърдите му. Тинята постепенно почерня от изтичащата кръв. На повърхността изплуваха няколко мехурчета.

За седеше облегнат. Беше озадачен.

— Трябва да има някои разновидности на играта, за които не съм чувал.

Бъчвата с малка гравитация беше изтъркаляна настрана. Жената продължаваше да размахва трофея си към ревящата тълпа.

Шохобохом За стана да поздрави четири невероятно красиви и изненадващо добре облечени азианки, които се приближаваха към купола. Организмът на Гъге беше произвел предложения от За телесен наркотик и той вече бе започнал да чувства неговото действие. Както и на алкохола.

Жените, според него, изглеждаха еднакви с онези, които беше видял в нощта на бала, но малко по-дружелюбни.

Представлението продължи. Главно сексуални актове. Актове, които навън от Дупката, За и две азадиански жени (Инклейт и Ат-сен, седнали от двете му страни) обясниха на Гъге, ще означават смърт и за двамата участници. Чрез радиация или химикали.

Гъге не обърна голямо внимание. Тази нощ бе излязъл да се разтовари и мръсотииите бяха без значение за него. Беше се откъснал от играта. За него единствено това имаше значение. Живееше по други закони. Той знаеше защо За бе довел жените на масата и това го забавляваше. Не изпитваше никакво особено желание към изисканите създания, между които седеше — във всеки случай нищо неконтролируемо, — но компанията им му беше приятна. За не беше глупав и двете очарователни жени — Гъге знаеше, че на тяхно място можеха да са мъже или дори апекси, ако За бе открил, че неговите предпочитания лежат в тази насока — бяха интелигентни и остроумни.

Те поназнайваха малко за Културата. Бяха чули слухове за промяната на пола там и подхвърляха пиперливи шеги за наклонностите на Гъге и способностите му в сравнение с техните и другите азадиански полове. Бяха ласкателни, примамливи, дружелюбни. Пиеха от малки чашки, пушеха миниатюрни, тънки лули (Гъге също опита една, но се закашля и всички се засмяха). И двете бяха с дълги, къдрави, синьо-черни коси, прибрани с почти невидими платинени мрежи, осяяни с миниатюрни, блестящи, антигравитационни габъри, които караха косите им бавно да се полюшват и да придават на всяко грациозно движение на техните деликатно изваяни глави очарователна неземна красота.

Дългата рокля на Инклейт с непрекъснато променящ се цвят на масло върху вода беше осяяна със скъпоценни камъни, които блестяха като звезди. Ат-сен бе с червена видеорокля, излъчваща скрита сила. Една огърлица около врата ѝ действаше като малък телевизионен монитор и показваше неясен, изкривен образ на гледката около нея — Гъге на едната страна, зад него естрадата, една от дамите на За от другата, точно срещу масата другата дама. Гъге ѝ показва орбиталната гривна, но тя не се впечатли особено.

От другата страна на масата За играеше с двете си кикотещи се дами с малки, почти прозрачни карти игра, при която се залагат различни предмети, и се смееше. Една от дамите със смях и прикрито смущение записваше в малък бележник загубите.

— Но, Джъно! — възкликна Ат-сен, седнала отляво до него. — Трябва да си направиш скар-портрет^[1]! Така ще можем да си спомняме за теб, когато се върнеш в Културата сред морално падналите дами с много дупки! — Инклейт, седнала от дясната му страна, се засмя.

— В никакъв случай — полушеговито, полусериозно отвърна Гъге. — Звучи много варварско.

— О, да, да, така е! — Ат-сен и Инклейт се засмяха в чашите си. Ат-сен се овладя и сложи ръка върху китката му. — Не ти ли се ще да си представиш как някоя бедна жена се разхожда из Ее с твоето лице, изписано, върху кожата ѝ?

— Да, но на кое място от тялото? — попита Гъге.

Всички се засмяха.

За стана. Една от дамите, с които играеше, прибра миниатюрните карти в малка ръчна чантичка.

— Гъге — каза За и гаврътна последните капки от питието си. — Ние се оттегляме за по-интимен разговор. Вие тримата ще дойдете ли? — За се ухили зловещо към Инклейт и Ат-сен и предизвика ураган от смях и писъци. Ат-сен потопа пръсти в чашата си и напръска За, който се дръпна назад.

— Да, хайде, Джъно — подкани го Инклейт и го задърпа за ръката. — Хайде всички да отидем. Тук е много задушно и шумно.

Гъге се усмихна и поклати глава.

— Не. Само ще ви разочаровам.

— О, Не! Не! — Тънките пръсти дърпаха ръкавите, обвиха се около китките му.

Учтиво-шеговитият спор продължи няколко минути. За седеше на мястото си усмихнат, двете жени се мъчеха с всички сили или физически да вдигнат Гъге на крака, или с цупене и протести да го убедят да тръгне.

Нищо не помогна. За вдигна рамене — неговите дами имитираха чуждоземния жест, преди да избухнат в смях — и каза:

— Добре. Тук ли оставаш, Играчо на играчите?

За погледна Инклейт и Ат-сен, които временно бяха унили и кисели.

— Вие двете ще имате грижата за него — поръча им За. — Не му разрешавайте да говори с непознати.

Ат-сен подсмръкна недоволно.

— Твоят приятел отхвърля и непознати, и познати.

Инклейт изсумтя. За поклати глава.

— Джъно, постарай се да контролираш тези двете така добре, както контролираш себе си.

Докато жените от двете му страни протестираха, Гъге гаврътна няколко капки от питието си.

— Ще се опитам — обеща той.

— Добре — кимна За. — Ще се постарая да се върна бързо. Все пак сигурен ли си, че не искаш да дойдеш с нас? Може да ти бъде от полза.

— Сигурен съм. А и тук се чувствам чудесно.

— Добре. И не отивай никъде. До скоро. — За се усмихна на кикотещите се момичета, после всичките се обърнаха и тръгнаха. — Ичко — извика За през рамо. — Скоричко, Играчо!

Гъге махна с ръка. Инклейт и Ат-сен бързо се успокоиха и започнаха да му казват колко лошо момче е, задето не иска да стане лош. За да ги усмири, Гъге поръча още напитки и лули.

Те му обясниха „Играта на природни стихии“, запяха монотонно „Ножът реже плата, платът увива камъка, камъкът завирва водата, водата гаси огъня, огънят топи ножа...“ и му показаха подходящата форма на ръцете, така че и той да може да я научи.

Играта беше съкратена двуизмерна версия на същата игра от Ставащата дъска; без въздух и живот. На Гъге му се стори забавно, че дори в Дупката не можа да се спаси от влиянието на играта „Азад“. Той игра, за да достави удоволствие на дамите и се постара да не печели прекалено много ръце... нещо, разбра той, което никога през живота си не беше правил.

Все още изненадан от тази аномалия, Гъге отиде в тоалетната. Бяха четири типа тоалетни. Той използва тази за чуждоземци, но загуби известно време, докато намери нужното му приспособление. После излезе, като продължаваше тихо да се смее над това, когато видя Инклейт да стои пред приличния на сфинктер вход. Изглеждаше разтревожена. Приличната ѝ на маслен филм рокля леко се ветрееше.

— Какво се е случило? — попита я той.

— Ат-сен — отговори тя и закърши ръце. — Бившият ѝ господар дойде и я отведе. Искал да я има отново. Иначе нямало да я потърси десет години. — Инклейт погледна Гъге, малкото ѝ лице изглеждаше

разтревожено. Синьо-черната коса падаше върху страните ѝ като бавна, подвижна сянка. — Зная, че Шо-За каза да не мърдаш оттук, но ти ще ѝ помогнеш, нали? Това не е твое задължение, ала тя ми е приятелка...

— Какво мога да направя? — попита Гъге.

— Ела. Дватама можем да го спрем. Мисля, че зная къде я е завел. Нищо няма да ти се случи, Джъно. — Тя хвана ръката му.

Повече тичаха, отколкото ходеха по извиващите се дървени коридори покрай много стаи и врати. Гъге се изгуби в лабиринт от възприятия: бъркотия от звуци (музика, смях, писъци), гледки (прислужници, еротични картини, коридори, претъпкани с ритмично полюшващи се тела), миризми (храна, парфюми, чуждоземна пот).

Неочаквано Инклейт спря. Бяха в дълбока амфитеатрална стая със сцена, на която стоеше гол човек и бавно се обръщаше ту на една, ту на друга страна пред гигантски екран, показващ в близък план кожата му. Свирише музика. Инклейт оглеждаше препълнената зала и все още държеше ръката му.

Гъге погледна мъжа на сцената. Светлините бяха ярки, със слънчев спектър. Леко пълничкият със светла кожа мъж направи по тялото си няколко големи, многоцветни ожулвания — като огромни отпечатъци. Тези на гърба и гърдите бяха най-големи и представляваха азиански лица. Комбинациите от черно, синьо, виолетово, зелено и червено изобразяваха портрети с неестествена точност и прецизност. От свиващите се мускули на човека те изглеждаха като живи — сякаш непрекъснато придобиваха нови изражения. Докато гледаше, Гъге почувства как дъхът му замира.

— Там! — прозвуча гласът на Инклейт над пулсиращата музика и го затегли за ръка. Те тръгнаха през струпалите се хора към мястото, където стоеше Ат-сен, близо до предния край на сцената. Един апекс я държеше, сочеше към мъжа на сцената, крещеше ѝ и я разтърсваше. Ат-сен бе навела глава, раменете ѝ потръпваха, сякаш плачеше. Видеороклята беше изключена. Тя висеше на тялото ѝ сива, парцалива, безжизнена. Апексът я удари по главата (черната ѝ коса се олюля надлъжно като камшик) и отново закрещя. Жената падна на колене. Украсената с мъниста коса я последва. Никой не им обърна внимание. Инклейт тръгна към тях, като влачеше Гъге след себе си.

Апексът ги видя и се опита да замъкне Ат-сен настрана. Инклейт започна да вика към него. Тя държеше Гъге за ръка. Двамата блъскаха хората и се приближаваха. Внезапно апексът придоби изплашен вид. Без да изпуска Ат-сен, той побягна към изхода зад сцената.

Инклейт тръгна напред, но пътят ѝ беше блокиран от група големи азиански мъже, които зяпаха с отворена уста мъжа на сцената. Инклейт ги заудря с юмруци по гърбовете. Гъге видя как Ат-сен изчезна през вратата зад сцената. Той дръпна Инклейт настрана и използва по-голямата си маса и сила да си пробие път между протестиращите мъже. Двамата с Инклейт изскочиха през въртящата се врата.

Коридорът рязко изви. Те последваха писъците надолу по тесни стълби, прескочиха едно стъпало, където счупена и безжизнена лежеше огърлицата-монитор, продължиха по тихия коридор с нефритена светлина и с много врати. Ат-сен лежеше на пода, надвесен над нея апексът крещеше. Той видя Гъге и Инклейт и размаха юмрук към тях. Инклейт закрещя, неспособна да говори.

Гъге тръгна към него. Апексът извади от джоба си пистолет.

Гъге спря. Инклейт млъкна. Ат-сен хленчеше на пода. Апексът заговори — прекалено бързо и Гъге не можеше да следва думите му. Той посочи жената на пода. После тавана. Разплака се, а пистолетът трепна в ръката му.

Част от Гъге спокойно започна да анализира собственото му поведение: *Изплаших ли се? Това страх ли е? Изправен съм пред лицето на смъртта, гледам в нея през онази малка черна дупка в нарязаната цев в ръката на този чуждоземец (като друга природна стихия, която ръката може да използва) и очаквам да почувствам страх...*

... а още не се е случило. Продължавам да чакам. Означава ли това, че няма да умра сега или, че ще умра?

Живот или смърт, зависещи от едно свиване на пръста, един-единствен нервен импулс, едно може би не напълно съзнателно решение на ревнив болен мозък на стотици хиляди светлинни години от дома...

Жестикულიрайки умолително, патетично към Ат-сен, а после към Гъге и Инклейт, апексът отстъпи назад. Той отиде напред и ритна не много силно Ат-сен в гърба, накара я да извика, обърна се и затича,

закрепя несвързано и хвърли пистолета на пода. Гъге прескочи Ат-сен и се спусна подир него. Апексът изчезна в тъмното спирално стълбище в далечния край на извития коридор. Гъге продължи да го гони, след това спря. Звукът от тракащите стъпки заглъхна. Той се върна в осветения с нефритова светлина коридор.

Една врата зееше отворена. Отвътре струеше мека лимоненожълта светлина. Къса зала, баня и малка стая, всичките стени с огледала. Дори мекият под трептеше от неспокойни отражения с цвят на мед. Гъге влезе в центъра на мълчалива армия Гъгеновци.

Ат-сен седеше на прозрачно легло, изгубена в съсипаната си сива рокля, навела глава, ридаеща. Инклейт, коленичила до нея, прегърнала я през раменете, тихо ѝ говореше. Техните образи бяха отразени в блестящите стени на стаята. Гъге се поколеба, обърна глава назад към вратата. Ат-сен го погледна, от очите ѝ течаха сълзи.

— О, Джърнау! — Тя протегна треперещата си ръка. Той клекна до леглото, стисна ръката ѝ. Двете жени плачеха.

Гъге погали Ат-сен по гърба.

Тя сложи глава на рамото му. Той почувства устните ѝ, топли и чужди на врата си. Инклейт се отдалечи от леглото, отиде до вратата и я затвори, после се присъедини към мъжа и жената, хвърли прозрачната си рокля на огледалния под и тя заблестя като басейн с цветовете на дъгата.

Шохобохом За пристигна минута по-късно, ритна вратата, влезе пъргаво в средата на стаята с огледала (в измамното пространство се появило множество образи на За) и се огледа, без да обръща внимание на тримата на леглото.

Инклейт и Ат-сен се вцепениха с ръце върху копчетата и връзките по дрехите на Гъге. Гъге за момент беше шокиран, но се опита да приеме учтиво изражение. За погледна стената зад Гъге, който проследи погледа му. Откри, че вижда собственото си отражение: тъмно лице, разбъркана коса, дрехите наполовина свалени. За скочи през леглото и ритна образа.

Стената се разтърси. Стъкленото огледало се разпадна на парчета и зад него се разкри тъмна, празна стая и една малка камера на

триножник, насочена към огледалната стая. Инклейт и Ат-сен скочиха от леглото и побягнаха навън. Инклейт пътьом грабна роклята си.

За взе миниатюрната камера от триножника и я погледна.

— Само записва, слава Богу. Без предавател. — Той пхна машинката в джоба си, обърна се към Гъге и се усмихна. — Прибери го в калъфа, Играчо. И да се измъкваме.

Побягнаха. По коридора с нефритова светлина, към същата спирална стълба, по която беше минал похитителят на Ат-сен. За неочаквано спря, взе пистолета, който апексът беше хвърлил и за който Гъге бе забравил. Огледа го, натисна спусъка и след секунда го захвърли. Изкачиха се по спиралната стълба.

Озоваха се в друг, кафяво-червен коридор. Отгоре бумтеше музика. За видя двама големи апекси да тичат към тях и спря.

— Оп-па-ла — извика За и се обърна. Той бутна Гъге към стълбите и те отново затичаха. Излязоха от тъмното пространство, изпълнено с думкаща, пулсираща музика. От едната страна блестеше светлина. По стъпалата се чуваше тропот на стъпки. За се обърна и ритна стълбищната клетка. Чу се рев и неочаквано тракане.

Тънък син лъч покри с лунички тъмнината, прониза като с копие стълбищната клетка. Някъде отгоре се посипа пламък и жълти искри. За бързо се отдръпна.

— Наистина шибана артилерия. — Той кимна към светлината. — Изход от средата на сцената, маестро.

Побягнаха по потъналата в силна светлина сцена. Едър мъж в средата на сцената се обърна възмутен. Публиката закрепця обидни думи. Изражението на почти голия артист с ожулванията премина от раздражение към приятна изненада.

Гъге едва не падна. Той спря като замръзнал...

... да погледне, отново, към собственото си лице.

Беше отпечатано двойно по-голямо с кървави контузии върху гърдите на онемелия артист. Гъге гледаше, изражението му отразяваше учудването върху лицето на артиста с дебели и къси крака.

— Сега нямаме време за изкуство, Джъно. — За го дръпна, повлече го към предната част на сцената и го бутна долу. Той скочи подир него.

Паднаха върху група протестиращи азаданци и се търколиха на земята. За изправи Гъге на крака, после някой го удари по главата и

едва не падна отново. Той се обърна и го ритна с крак, докато с ръка се защитаваше от друг. Гъге почувства, че се завъртя. Намери се пред един голям сърдит мъж с кръв по лицето. Мъжът вдигна ръка и я стисна в юмрук (Гъге помисли, че държи камък от играта на природни стихии).

Мъжът изглежда се движеше много бавно.

Гъге има време да помисли какво да прави.

Той заби коляно в слабините на мъжа и го удари с пета по лицето. Освободи се от хватката на падащия мъж, избягна удара на друг, видя как За заби лакът в лицето на трети.

Отново затичаха. За реवेशе и размахваше ръце, докато търсеше изход. Гъге се бореше със странното желание да се изсмее, но тактиката им изглежда свърши работа: хората пред тях се разделиха като вода около носа на лодка.

Седяха в малък открит бар, дълбоко в главната галерия под твърдо, варовиково, перлено небе. Шохобохом За демонтираше намерената зад фалшивото огледало камера, сваляше деликатните ѝ компоненти с помощта на един бръмчащ инструмент с размерите на паста за зъби. Гъге докосна леко ожуленото място на бузата си, причинено от За, когато го бутна от сцената.

— Грешката е моя, Играчо на играчите. Трябваше да зная. Братът на Инклейт е от сигурността, а Ат-сен има един скъпоструващ навик. Добри хлапачки, но лоша комбинация. Не са точно това, което поисках. Извади адски късмет, че се върнах навреме. Една от моите любовници изпуснала карта и не искаше да играе без нея. Е, все пак половин чукане е по-добро от нищо.

Той свали друг детайл от корпуса на камерата. Чу се пукане и нещо светна. За мушна несигурно инструмента в димящата камера.

— Как разбра къде да ни търсиш? — попита Гъге. Чувстваше се като глупак, но беше смутен по-малко, отколкото очакваше.

— Опит, предположение и късмет, Играчо на играчите. В този клуб има места, където човек отива, когато иска да обере някой, който е пиан, в безсъзнание или прави любов, други, където може да проведе разпити, да извърши убийство или да примами някого с нещо... и да го снима. Надявам се да е само някакво спонтанно действие, а не нещо

по-лошо. — Той поклати глава и се взря в камерата. — Трябваше обаче да зная. Трябваше да се досетя. Преодоверих се.

Гъге вдигна рамене, отпи от горещия алкохол и заразглежда свещта на масата пред тях.

— Бях излъган. Но от кого? — Той погледна За. — И защо?

— От империята, Гъге — отговори За и зарови отново в камерата. — Защото искат да имат нещо срещу теб. Просто за всеки случай.

— Но защо?

— Ами ако продължиш да ги изненадваш и да печелиш игри. Това е застраховка. Не си ли чувал? Не! Няма значение. Нещо като обратен залог. — За вдигна камерата с една ръка и с тънък инструмент натисна някаква част. Отвори се малко прозорче. За погледна доволен и извади отвътре диск с големината на монета. Той го вдигна и дискът заблестя като седеф. — Снимки от почивния ти ден — обясни.

После нагласи нещо на върха на клечка за зъби, така че малкият диск застана на върха на инструмента като залепен, и постави малката полихроматична монета над пламъка на свещта, докато зацвърча, запуши, засъска и накрая се разпадна на пращинки.

— Съжалявам, но не можеш да го задържиш като сувенир — каза За.

Гъге поклати глава.

— Предпочитам да забравя за случая.

— О, няма значение. Аз обаче ще хвана двете мръсници — усмихна се За. — Дължат едно безплатно. Всъщност няколко. — Той се развесели от тази мисъл.

— Само това ли? — попита Гъге.

— Ей. Те просто са изпълнили своята част от играта. Не са го направили от злоба. Заслужават най-много няколко шамара. — За повдигна похотливо вежди.

Гъге въздъхна.

Когато се върнаха в проходната галерия да извикат колата си, За махна с ръка към няколко дебели, подчертано небрежни мъже и апекси, чакащи в осветения варовиков тунел и подхвърли на един от тях останките от камерата. Апексът я хвана и си тръгна заедно с останалите.

Няколко минути по-късно колата пристигна.

— И колко според теб е часът? Знаеш ли откога те чакам? Утре ще трябва да играеш. Погледни на какво приличат дрехите ти! И къде си си ожулил така бузата? Какво си...

— Машино — прозина се Гъге и хвърли сакото си на фотьойла в дневната, — върви се шибай.

[1] Scar-portrait — портрет-белег (англ.) — Б.пр. ↑

14.

На следващата сутрин Флер-Имсахо не му говореше. Когато Пекуил се обади, че е пристигнал с кола, той отиде при него в дневната на модула и го поздрави, но летящият робот не му обърна никакво внимание и слезе в хотела с асансьора, жужащ и пращящ по-усърдно и по-силно от обикновено. В колата беше също така необщителен. Гъге реши, че ще му мине.

— Наранил си се, Гъгий. — Пекуил изглеждаше разстроен от одрасканата му буза.

— Да — каза Гъге, усмихна се и поглади брадата си. — Порязах се при бръснене.

Партията на Формиращата дъска започна като игра на нерви.

Още от самото начало деветте играчи се обединиха срещу Гъге, докато не стана съвсем очевидно какво ще се случи. Той беше използвал постигнатото от предишната игра предимство да изгради малък, плътен и почти непробиваем анклав. Гъге просто си седеше там два дни и оставяше другите да се бият срещу него. Една правилно проведена атака щеше да го унищожи, но противниците му не искаха да проличи, че са се обединили срещу него, поради което не го атакуваха заедно, а поотделно. А и всеки от тях се страхуваше да не се изтощи прекалено много и да не може да се защитава, в случай че бъде нападнат от някого.

В края на втория ден две информационни агенции заявиха, че е нечестно и неучтиво да се обединяват срещу чужденеца.

Флер-Имсахо — престанал със сърденето — смяташе, че тази реакция може да е искрена и спонтанна, но по-вероятно е резултат от натиск от страна на империята. Разбира се той бе убеден, че църквата — която несъмнено инструктираше и финансираше свещеника в сделките му с другите играчи — се уповаваше на императорския двор. Както и да е, на третия ден масираната атака срещу Гъге престана и играта прие по-нормален ход.

Игралната зала беше препълнена. Имаше много зрители с билети, безброй гости с покани, допълнителни репортери и фотокореспонденти от информационните агенции. Клубните играчи, под ръководството на съдиите, успяха да наложат на тълпата да не вдига шум, така че зрителите не пречеха много на Гъге. Трудно бе обаче излизането от залата през почивките. Хората непрекъснато го заговаряха, задаваха му въпроси или просто искаха да го видят.

Пекуил беше през цялото време там, но изглеждаше по-зает да се показва пред камерите, отколкото да защитава Гъге от всички онези, които искаха да говорят с него. Добре поне, че отклоняваше вниманието на журналистите и даваше възможност на Гъге да се концентрира върху играта.

През следващите няколко дни Гъге забеляза малка промяна в начина, по който играе свещеникът, и — в по-малка степен — в стила на други двама играчи.

Гъге беше елиминирал трима противника. Свещеникът без много бой отстрани други трима. Останалите двама апекси бяха създали свои собствени малки анклавни на дъската и вземаха относително малко участие в цялостната игра. Гъге играеше добре, макар да нямаше онази сила, с която бе победил на Оригиналната дъска. Трябваше лесно да победи свещеника и другите двама. Той наистина постепенно се налагаше, но много бавно. Свещеникът играеше по-добре от преди, особено в началото на всяка сесия, поради което Гъге започна да си мисли, че по време на почивките апексът получава висококвалифицирана помощ. Същото се отнасяше и за останалите двама играчи, макар че при тях консултациите вероятно бяха по-кратки.

На петия ден защитата на свещеника неочаквано рухна и с това играта свърши; другите двама играчи се предадоха. Последваха много хвалебствия, а масмедииите в редакционните си статии изразиха тревога, че човек отвън може да играе така добре. Някои по-сензационни дори съобщиха, че чуждоземецът от Културата използва някакви свръхестествени сетива или противозаконни технически средства. Те бяха открили името на Флер-Имсахо и го споменаваха като възможен източник за противозаконен успех на Гъге.

— Наричат ме *компютър* — оплака се летящият робот.

— А мене — измамник — отвърна замислено Гъге. — Животът е жесток, както непрекъснато повтарят тук.

— *В това са прави.*

В последната игра, Ставащата дъска, онази, на която се чувстваше най-сигурен, Гъге преодоля с лекота противниците си. Преди започване на партията свещеникът, заедно със съдията, състави специален план, който като играч на второ място по точки трябваше да изпълнява. На практика той играеше за второто място. Макар че сега отпадна от главната серия, ако спечелеше следващите две игри от втората серия, свещеникът щеше да има шанс да влезе в нея.

Гъге подозираше, че това е някаква хитрост и отначало играеше много предпазливо, очакваше или масова атака или някакъв друг индивидуален хитър ход. Но другите изглежда играеха почти безцелно и дори свещеникът като че ли правеше същите ходове, които бе играл в предишната партия. Когато Гъге проведе няколко леки проучвателни атаки, съпротивата беше слаба. Той раздели силите си наполовина и проведе широкомащабно нападение върху територията на свещеника, за да види реакцията. Свещеникът се паникьоса и не направи почти нито един добър ход. В края на сесията той беше застрашен от пълно поражение. След почивката Гъге беше атакуван от всички други, докато свещеникът се бореше, прикован към края на дъската. Гъге разбра намека. Той остави пространство на свещеника да маневрира и му позволи да атакува двама от по-слабите играчи, за да спечели позиции на дъската. Играта завърши. Гъге владееше по-голямата част от дъската, а другите бяха или унищожени, или ограничени до малки, стратегически несъществени участъци. Гъге нямаше особен интерес да се бори до самия край. Във всеки случай предположи, че ако се опита, останалите ще се обединят срещу него, независимо колко явно ще бъде това. Предложиха му победа, но той реши, че няма да е в негов интерес да се проявява като алчен или отмъстителен. Постигнаха споразумение по статуквото. Играта завърши. Свещеникът беше втори, по точки.

Когато излязоха от залата, Пекуил пак го поздрави. Достигнал бе до втория кръг на най-важната серия. Беше само един от хиляда и двестата класирали се на първо място и от два пъти повече миналите

през квалификацията. Апексът отново помоли Гъге да даде пресконференция и Гъге отново отказа.

— Но ти трябва да се съ согласиш! Какво се опитваш да направиш? Ако не кажеш нещо, скоро ще ги настроиш срещу себе си. В момента си обект на обществено внимание, не го пренебрегвай. То няма да продължи вечно. Не се отказвай от това си предимство!

— Пекуил — каза Гъге, давайки си ясна сметка каква обида е това обръщение за апекса, — нямам никакво намерение да говоря на когото и да било за моята игра и не ме интересува какво са избрали или решили да говорят за мен. Аз съм тук единствено да играя „Азад“.

— Но ти си наш гост — хладно отбеляза Пекуил.

— А вие сте мои домакини — отвърна Гъге и се отдалечи от съветника. Пътуването с колата премина в пълна тишина, с изключение на жуженето на Флер-Имсахо, което на Гъге от време на време се струваше почти като неприкрит смях.

— Сега започва трудното.

— Защо смяташ така, корабе?

Беше нощ. Задната врата на модула зееше отворена. Гъге чуваше далечното бръмчене на апарата на въздушна възглавница, разположен над хотела да разгонва журналисти. Топъл, неприятен, изпълнен с дим и миризми от града въздух изпълваше модула. Гъге изучаваше един позиционен проблем от единична игра и си вземаше бележки. При съществуващото закъснение във времето това изглежда беше най-добрия начин за разговор с „Ограничаващ фактор“. Говориш, след това изключваш и разглеждаш проблема, докато в системата светлините мигат, а когато пристигне отговорът, включваш отново в режим на приемане. Беше почти като истински разговор.

— Защото сега трябва да покажеш моралната си сила. Това е единична игра и ти трябва да дефинираш основните си принципи, предварително да регистрираш философските си убеждения. Следователно трябва да им изложиш някои от нещата, в които вярваш.

— Корабе — каза Гъге, като продължаваше да си отбелязва нещо в бележника, докато изучаваше холографския образ пред него. — Не съм сигурен, че имам някакви убеждения.

— Мисля, че имаш, Джъно Гъге и Имперското бюро за игрите ще иска да ги знае, за да ги регистрира. Страхувам се, че трябва да държиш сметка и за него.

— Защо е необходимо? Какво значение имат моите философски убеждения? Аз не мога да спечеля постове или чинове в империята, не се каня чрез играта да придобивам власт, така че какво значение има в какво вярвам? Зная, че те трябва да разберат в какво вярват хората от властта, но аз просто искам да играя.

— Казаното от теб е вярно, но те ще искат това за статистиката. Твоите убеждения може да нямат никакво значение в смисъл на възможни последствия от играта, но те искат да ги знаят, за да запишат в дневника какъв е моралният облик на играчите, спечелили определени партии... И освен това се интересуват какъв вид екстремистки политики би подкрепил.

Гъге погледна камерата на екрана.

— Екстремистки политики? За какво говориш?

— Джъно Гъге — каза машината и издаде шум, приличен на въздишка, — една порочна политика не признава невинни. Както всяка власт, така и имперската мисли, че хората са или за нея, или против нея. Ние сме против нея. Ако се замислиш, ще видиш, че е така. Самият начин, по който разсъждаваш, те нарежда между нейните врагове. Вината за това може да не е твоя, защото всяко общество налага своите ценности върху онези, които израстват в него, но работата е там, че някои общества се опитват да постигнат максимален ефект от това, а други — минимален. Обществото, от което идваш, спада към последните и от теб се иска да изложиш своите виждания пред едно от първите. Извъртането ще бъде по-трудно, отколкото си представяш. Средно положение вероятно няма. Ти не можеш да се отречеш от политиките, които провеждаш. Те не са някаква система от украшения, която просто можеш да свалиш от себе си. Те са функции на самото ти съществуване. Аз зная това и те го знаят. По-добре е да го приемеш.

Гъге се замисли.

— Мога ли да излъжа?

— Доколкото разбирам, искаш да знаеш дали можеш да декларираш фалшиви убеждения, да кажеш неистини. — (Гъге поклати глава.) — Това може би е най-умното. Макар че може да се

окаже трудно да измислиш нещо приемливо за тях, което да не е отвратително за теб.

Гъге погледна холографския дисплей.

— О, виждам, че си изненадан — промърмори той. — Във всеки случай, ако това, което ще им кажа, не е вярно, как може да бъде отвратително за мен?

— Интересна гледна точка. Ако човек приеме, че е принуден да лъже и особено, когато това е главно или в значителна степен, както сме приели да го наричаме, от значение само за самия него и не засяга другите или е от състрадание, тогава...

Гъге престана да слуша и се зае да изучава холографския образ. След като научеше кой ще е противникът му, трябваше да разучи предишните му партии.

Гъге чу, че корабът престана да говори.

— Виж какво ще ти кажа, корабе — рече той. — Защо ти не измислиш какво да кажа? Цялата тази идея тебе те вълнува повече, отколкото мен. Пък и аз съм доста зает, така че защо не изфабрикуваш някакъв компромис между истина и целесъобразност, който да удовлетворява и двете страни? Вероятно ще се съглася с всичко, което ми предложиш.

— Много добре, Джъно Гъге. С удоволствие ще го направя.

Гъге пожела на кораба лека нощ, завърши с проучването на проблема за единичната игра, изключи екрана, стана, протегна се и се прозина. Излезе в оранжево-кафявата тъмнина в градината на хотелския покрив. Едва не се блъсна в едър, униформен мъж.

Стражът поздрави — жест, на който Гъге не знаеше как да отговори — и му подаде лист хартия. Гъге го взе и му благодари. Стражът се върна на поста си на върха на стълбището за покрива.

Гъге влезе в модула и се опита да разчете бележката.

— Флер-Имсахо? — извика той, без да е сигурен дали малката машина е все още наоколо или не. Тя долетя от друга част на модула без дегизировката си, мълчалива, с голяма илюстрирана книга за птичата фауна на Ее.

— Какво има?

— Какво пише тук? — Гъге размаха бележката.

Летящият робот отиде до листа.

— Като се изключи обичайната императорска куртоазия, в бележката се казва, че желаят утре да отидеш в двореца, за да те поздравят. Това означава, че искат да те видят.

— Предполагам, че трябва да отида.

— И аз така мисля.

— Казва ли се нещо за теб?

— Не, но въпреки това ще те придружа. Само със сила могат да ме изхвърлят. За какво говорехте с кораба?

— Той вместо мен ще регистрира убежденията ми в Бюрото по игрите. Изнесе ми лекция по социология.

— Това е добре — каза летящият робот. — То просто означава, че не иска да остави такава деликатна задача на теб.

— Нали се канеше да излизаш, роботе? — напомни му Гъге, включи отново екрана и седна пред него. После избра имперския диапазон с канала на игрите, на който щяха да излъчат тегленето на жребия за състезанията на единичните срещи във втория кръг. Още нямаше решение. Очакваше се тегленето да започне всеки момент.

— Да — отговори Флер-Имсахо. — В едно устие на сто километра оттук има няколко много интересни видове нощни рибари и аз мисля да...

— Не искам да те задържам — прекъсна го Гъге, когато по един от каналите започнаха да предават тегленето на жребия. Екранът се изпълни с номера и имена.

— Правилно. Не ми остава нищо друго, освен да ти пожелаая лека нощ. — Роботът отлетя.

Гъге му махна, без да се обръща.

— Лека нощ — измърмори той, но не чу дали летящият робот каза нещо или не.

Гъге намери мястото си в тиражния списък. Беше до Ло Уесекиболд Рам, управляващ директор на Импириъл Монополис Борд, класирал се пети, което означаваше, че е шестият най-добър играч в империята.

На следващия ден Пекуил беше в почивка. До модула кацна един императорски самолет, който откара Гъге и Флер-Имсахо — върнал се твърде късно от експедицията до устието — в града. Кацнаха на

покрива на внушителна държавна сграда с изглед към малки паркове на територията на двореца. Оттам по широко, постлано с дебел килим стълбище ги отведоха в офис, където един прислужник попита Гъге дали иска нещо за ядене или пиене. Гъге каза, че не желае нищо и двамата с летящия робот бяха оставени сами.

Флер-Имсахо отлетя до високите прозорци, а Гъге заразглежда някакви портрети, закачени на стените. След малко в стаята влезе един млад апекс. Беше висок, облечен в относително семпла и делова версия на униформата на имперската бюрокрация.

— Добър ден, господин Гъге. Аз съм Ло Шаф Олос.

— Здравейте — отговори Гъге. Те учтиво си кимнаха, след това апексът бързо отиде до голямо писалище край прозорците и преди да седне, постави върху него голям пакет хартия.

Ло Шаф Олос погледна жужащия и съскащ Флер-Имсахо.

— Той се казва Флер-Имсахо. Служи ми като преводач.

— Разбирам. — Апексът посочи с ръка украсения стол от другата страна на писалището. — Заповядайте.

Гъге седна, а Флер-Имсахо долетя до него. Прислужникът се върна с кристална чаша и я постави на писалището близо до Олос, който пи и каза:

— Мисля, че нямате голяма нужда от преводач, господин Гъге. — Младият апекс се усмихна. — Вашият еечиански е много добър.

— Благодаря.

— Позволете ми да прибавя личните си поздравления към тези на Имперската канцелария, господин Гъге. Вие надминахте очакванията на мнозина от нас. Разбрах, че сте изучавали играта „Азад“ само в продължение на една трета от една наша Голяма година.

— Да, но я намерих толкова интересна, че през това време не се занимавах с почти нищо друго. И освен това в нея има общи концепции с други игри, които съм изучавал в миналото.

— Въпреки това победихте хора, които са изучавали тази игра цял живот. Очакваше се на тазгодишния турнир свещеникът Лин Гофориев Тонс да се представи добре.

— Разбрах това. — Гъге се усмихна. — Може би имах късмет.

Апексът тихо се засмя и седна на стола си.

— Може би, господин Гъге. Съжалявам, че късметът ви не продължи и при жребия за следващия кръг. Ло Уесекиболд Рам е

страхотен играч и мнозина очакват той да надмине предишното си представяне.

— Надявам се с моята игра да му доставя удоволствие.

— Всички се надяваме. — Апексът пи отново от чашата си, стана, отиде до прозорците зад него и погледна парка. После подраска с нокът дебелото стъкло, сякаш на него имаше някакво петно. — Макар строго погледнато това да не е моя работа, признавам, че ме интересува регистрацията на вашите убеждения. — Той се обърна и погледна Гъге.

— Още не съм решил как да ги изразя — отвърна Гъге. — Вероятно ще ги регистрирам утре.

Апексът кимна замислено и подръпна един ръкав на имперската си униформа.

— Чудя се дали мога да ви посъветвам да бъдете... малко сиркъмспект^[1], господин Гъге. — Гъге помоли летящия робот да му преведе думата „сиркъмспект“. Олос изчака малко, след това продължи: — Разбира се, можете да регистрирате убежденията си в Бюрото, но както знаете вашето участие в тези игри е чисто капасити^[2], поради което онова, което ще кажете има само... статистическа стойност, така да се каже.

Гъге помоли летящия робот да му преведе думата „капасити“.

— Дрън-дрън, та пляс — промърмори Флер-Имсахо на марейнски. — Краставици на търкалета. Ти думата капасити по-напред приеми на еечиански. Играчески дрънканици. Тиия-момчета-си-п्राйт-майтаап-с-езиика, разбра ли?

Гъге потисна усмивката си. Олос продължи:

— Като правило състезателите трябва да защитят възгледите си с аргументи, ако Бюрото сметне за нужно да поиска това от тях, но вие, надявам се, разбирате, че това едва ли ще се случи с вас. Имперското бюро добре разбира, че... ценностите на вашето общество могат да са съвсем различни от нашите. Ние не желаем да ви затрудняваме, като ви принуждаваме да разкриете неща, които пресата и повечето наши граждани могат да намерят за... обидни. — Той се усмихна. — Лично аз, извън протокола, си представям, че вие може да сте доста... ох, човек може да каже „двусмислен“... и това не трябва особено много никого да засяга.

— „Особено“? — обърна се Гъге към жужащия и пращящ край него летящ робот.

— Още врели-некипели и май-веече-се-изчеерпа-моой-то-шиибано-търпеение, Гъге.

Гъге високо се изкашля.

— Прощавайте — извини се той на Олос. — Да. Разбирам. Ще го имам предвид, когато излагам своите Убеждения.

— Радвам се, господин Гъге — каза Олос, върна се при стола си и седна. — Това, разбира се, е лично мое мнение и аз нямам никакви връзки с Имперското бюро. Моята служба е напълно независима от него. Въпреки това една от най-големите сили на империята е нейното единство, нейната... цялост и аз се страхувам, че не съм много далеч от истината в преценката си за отношението на друга имперска служба. — Ло Шаф Олос се усмихна снизходително. — Ние наистина сме единни.

— Разбирам — кимна Гъге.

— Сигурен съм, че разбирате. Кажете ми: доволен ли сте, че ще отидете в Ечронедал?

— Много, особено като се има предвид, че тази чест рядко се оказва на гости.

— Така е. — Олос изглеждаше удовлетворен. — На малко гости се разрешава дори да посетят Огнената планета. Това е свещено място и е символ на вечната природа на империята и Играта.

— Нямам думи да изкажа благодарността си — измърка Гъге и направи някакъв намек за поклон. Флер-Имсахо изпелтечи нещо.

Олос разтвори уста в широка усмивка.

— Сигурен съм, че след като се показахте толкова способен — всъщност надарен — в нашата игра, вие ще докажете, че сте повече от достоен за мястото си в замъка на игрите в Ечронедал. Сега — въздъхна апексът и погледна писалището-екран — виждам, че е време да присъствам на още една, несъмнено непоносимо скучна среща в Търговския съвет. Бих предпочел да продължим размяната на мисли, господин Гъге, но за нещастие трябва да я съкратим в интерес на недобре регламентираната размяна на стоки между големия брой наши светове.

— Напълно ви разбирам — каза Гъге и стана едновременно с апекса.

— Радвам се, че се запознахме, господин Гъге — усмихна се Олос.

— Аз също.

— Още веднъж ви пожелавам щастие в играта срещу Ло Уесекиболд Рам — допълни апексът, докато го изпращаше до вратата. — Страхувам се, че ще ви е необходимо. Сигурен съм, че партията ще бъде интересна.

— Надявам се — отвърна Гъге. Те излязоха от стаята. Олос му подаде ръка. Гъге я стисна и си придаде вид на малко изненадан.

— Приятен ден, господин Гъге.

— Довиждане.

Гъге и Флер-Имсахо бяха ескортирани отново до самолета на покрива, докато Ло Шаф Олос тръгна по друг коридор към мястото на своята среща.

— Показа се като голям глупак, Гъге! — смъмри го летящият робот на марейнски, веднага щом се върнаха в модула. — Най-напред ме караш да ти превода две думи, които знаеш, а след това ги използваш...

Гъге поклати глава и го прекъсна.

— Ти наистина не разбираш много от игри, нали, роботе?

— Разбирам обаче, когато хората ме вземат за глупак.

— По-добре, отколкото да те вземат за домашен любимец, машино.

Флер-Имсахо издаде звук като от дълбоко поемане на дъх, подвоуми се малко и каза:

— Е, във всеки случай... сега поне няма да се безпокоиш за твоите убеждения. — Летящият робот силно се изсмя. — Те са толкова изплашени да чуят истината, колкото и ти да я кажеш!

[1] Circumspect (англ.) — внимателен, предпазлив, благоразумен. — Б.пр. ↑

[2] Saracity (англ.) — в този случай почетно. — Б.пр. ↑

15.

Играта на Гъге срещу Ло Уесекиболд Рам предизвика голям интерес. Пресата, заинтригувана от този странен чуждоземец, който отказва да говори пред нея, изпрати най-упоритите си репортери и оператори, които да хванат и най-незначителната промяна в израза на лицето и да направят обектът да изглежда грозен, глупав или жесток (за предпочитане и трите едновременно). Някои оператори смятаха чуждоземната физиономия на Гъге за предизвикателство, други за голяма риба в малък басейн.

Голям брой фенове върнаха билетите си за други игри, за да могат да наблюдават тази, галерията за гостите не можеше да побере желаещите, макар че мястото за срещата беше променено от първата зала, където Гъге бе играл по-напред, в голяма палатка, издигната само на два километра от грандхотела и имперския дворец. Палатката побираше три пъти повече хора от залата и въпреки това беше препълнена.

Както обикновено Пекуил пристигна сутринта с кола на Бюрото и отведе Гъге в парка. Апексът вече не се опитваше да застава пред камерите, а отпъждаше тълпата, за да направи път за Гъге.

Представиха Гъге на Ло Уесекиболд Рам. Той беше нисък, дебел апекс с военна стойка и с по-набръчкано лице, отколкото бе очаквал Гъге.

Рам игра бързо и проникателно по-леките игри. През първия ден завършиха почти наравно. Гъге разбра колко силно се бе концентрирал чак вечерта, когато заспа пред екрана. Спа почти шест часа.

На следващия ден изиграха още две от леките партии, но играта продължи, по споразумение, до вечерната сесия. Гъге почувства, че апексът го проверява, опитва се да го измори или най-малкото да разбере докъде се простират границите на неговата издръжливост. Щяха да играят всичките шест по-леки игри преди трите главни и Гъге вече знаеше, че срещу Рам напрежението е много по-голямо, отколкото при играта срещу деветте други противника.

След голяма борба, почти в полунощ, Гъге завърши с малка преднина. Той спа седем часа и се събуди навреме, за да се приготви за срещата на следващия ден. Насили се да се разсъни с помощта на популярната в Културата секреция за закуска „Хоп“ и беше малко разочарован, като видя, че Рам изглежда толкова свеж и енергичен, колкото и той.

Тази игра протече като позиционна война, проточи се цял следобед, а Рам не предложи да продължат вечерта. Гъге обсъжда с кораба два часа играта, после изличи всичко от ума си и гледа известно време предавания по каналите на империята.

Имаше развлекателни и познавателни програми, както и комедии, новини и документални филми. Той търсеше съобщения за неговото представяне. Нямаше, но еднообразните игри през деня не заслужаваха голямо внимание. Гъге виждаше, че информационните агенции стават все по-малко благоразположени към него и се чудеше дали не съжالياваха, че го бяха защитили в първата партия, когато противниците му се съюзиха срещу него.

През следващите пет дни новинарските агенции имаха още по-малък късмет с „чуждоземеца Гъгий“ (еечианският език не беше като марейнския, затова произнасяха името му неправилно). Той завърши по-малките игри наравно с Рам, след това го победи на Оригиналната дъска, макар че на даден етап беше по-назад и загуби с малка разлика на Формиращата дъска.

Медиите внезапно решиха, че Гъге е заплаха за империята и за нейното благополучие и започнаха кампания за изгонването му от Ее. Обвиняваха го, че е в телепатична връзка или с „Ограничаващ фактор“ или с летящия робот, наричан Флер-Имсахо, че използва отвратителни дроги, които държи в дяволския си кабинет и склад с наркотични средства, в който живее на покрива на грандхотела. Освен това заявяваха — сякаш бе новооткрит факт, — че можел да произвежда дроги в собственото си тяло (което беше вярно), като използва жлези с вътрешна секреция, извадени от малки деца посредством ужасни и фатални операции (което не беше вярно). Ефектът от тези дроги бил, че го превръщали или в суперкомпютър, или в чуждоземен сексманиак (а според някои дори и в двете).

Една агенция откри регистрираните в Бюрото на игрите убеждения на Гъге. Те бяха представени като типично нечестни и двусмислени; рецепта на Културата за анархия и революция. Агенциите призоваваха лоялните на императора поданици „да направят нещо“ срещу Културата и обвиняваха Адмиралтейството, че от десетилетия е знаело за тази банда лукави перверзни хора, без очевидно да разкрие кой е техният шеф или напълно да ги унищожи (една смела агенция дори отиде дотам да твърди, че Адмиралтейството няма никаква представа къде точно се намира планетата на Културата). Те се молеха Ло Уесекиболд Рам да срази чуждоземеца Гъгий на Ставащата дъска така решително, както Флотът един ден ще унищожи корумпираната социалистическа Култура. Те подтикваха Рам, ако е необходимо, да използва дори физически средства. Това ще покаже от какво е направен този превзет чуждоземец (може би буквално).

— Сериозно ли е всичко това? — попита Гъге и развеселен отвърна глава от екрана.

— Адски сериозно — отговори Флер-Имсахо.

Гъге се засмя и поклати глава. Той реши, че обикновените хора ще са много наивни, ако повярват на всички тези глупости.

В края на четвъртия ден от играта на Ставащата дъска Гъге беше сигурен, че ще спечели. Видя Рам разтревожен да разговаря с някои от своите съветници и очакваше апексът да се признае за победен, но той реши да се бори. Съгласиха се да се откажат от вечерната сесия и да подновят играта на следващата сутрин.

Голямата палатка леко шумолеше от топлия вятър, когато Флер-Имсахо се присъедини към Гъге на изхода. Пекуил се грижеше пътят им до колата да бъде разчистен. Тълпата се състоеше главно от хора, които просто искаха да видят чуждоземеца, макар че имаше и няколко шумно демонстриращи срещу Гъге и една по-малка група, която го аплодираше. Рам и съветниците му първи напуснаха палатката.

— Мисля, че виждам Шохобохом За в тълпата — обади се летящият робот, докато чакаха на изхода. Антуражът на Рам още вдигаше шум в далечния край на пътеката, поддържана свободна от две редици полицаи.

Гъге погледна машината, после хванатите за ръце полицаи. Още беше напрегнат от играта, а кръвта му бе наситена с разнообразни секрети. Както се случваше от време на време, всичко, което виждаше, му приличаше на част от игра: начина, по който стояха хората — като фигури, групирани според това кой кого може да вземе или да му повлияе; голямата палатка му заприлича на дъска, разграфена на квадратчета; забитите в земята колчета на енергийни източници, съдържащи загадката на играта и очакващи да заместят някоя изтощена фигура; начина, по който стояха хората и полицията, на внезапно затворени челюсти в някакво кошмарно движение на огромни клещи... Всичко приличаше на игра, всичко виждаше в тази светлина — войнствена метафора в контекста на наложените върху ума му правила на играта.

— За? — Гъге погледна в посоката, в която гледаше летящият робот, но не можа да го види.

Последните от групата на Рам се магнаха от тротоара, където чакаха служебните коли. Пекуил направи знак на Гъге да тръгва. Вървяха между редиците униформени мъже. Камери се насочваха, въпроси се викаха. Започна някакво нестройно скандиране и Гъге видя над главите на тълпата да се развява плакат с надпис: ЧУЖДОЗЕМЕЦО, ВЪРВИ СИ!

— Изглежда не съм им много симпатичен — отбеляза Гъге.

— Така изглежда — съгласи се Флер-Имсахо.

След две крачки (докато разговаряше с летящия робот, Гъге разбра по далечна, свързана с играта аналогия) той щеше да се окаже в близост до... трябваше му още една крачка, за да анализира проблема... нещо лошо, нещо разтърсващо и неприятно... имаше нещо... различно... нещо заплашително в тримата души вляво, покрай които трябваше да мине. Като неизиграни опасни фигури, които се крият в гориста територия... Нямахте представа какво точно беше лошото в тази група, но веднага разбра — както му подсказа чувството му на играч, — че не би поел риска да постави фигура *там*.

... Друга половин крачка...

... за да разбере, че фигурата, която не иска да рискува, е самият той.

Гъге видя как групата тръгна и се раздели. Той се обърна и интуитивно бързо се наведе. Това беше логичният ответен ход на

застрашена фигура с твърде голяма инерция, която не може да спре или да тръгне назад при такава атакуваща сила.

Проехтяха изстрели. Тримата се втурнаха към него през ръцете на двама полицаи, като неочаквано раздробена съставна фигура. Той се хвърли напред и се претърколи, което, разбира с известно задоволство, беше почти идеален физически еквивалент на подтичваща фигура от игралното поле, хвърляща се да завърже лек нападател. Гъге усети два крака да го газят, не силно, след това почувства тежест и силни шумове над себе си. Върху краката му падна нещо.

Беше като събуждане.

Бяха го нападнали. Имаше светкавици, експлозии, хора се спуснаха към него.

Той се бореше под топлото, животинско тегло над себе си — онзи, в когото се бе спънал. Хората крещяха. Полицията се раздвижи. Видя Пекуил да лежи на земята. За също беше там: стоеше и гледаше доста объркан. Някой пищеше. Флер-Имсахо никакъв не се виждаше. Нещо топло се просмукваше през чорапите на краката му.

Гъге се измъкна изпод притисналото го тяло, неочаквано отворен от мисълта, че лицето — апекс или мъж, не можеше да каже — може да е мъртво. Шохобохом За и един полицай му помогнаха. Все още се чуваха много викове. Хората се разотиваха или бяха прогонвани, мястото на случката се опразваше. На земята лежаха тела, някои облени в светла, червено-оранжева кръв. Гъге се изправи на крака.

— Добре ли си, Играчо на играчите? — попита го За и се усмихна.

— Да, мисля, че съм добре — отвърна Гъге. По краката му имаше кръв, но от цвета ѝ личеше, че не е негова.

Флер-Имсахо се спусна от небето.

— Джъно Гъге! Добре ли си?

— Да. — Гъге се огледа. — Какво стана? — попита той Шохобохом За. — Видя ли какво стана? — Полицайте бяха извадили pistolетите си и се бяха скупчили около мястото на инцидента. Хората се разотиваха, фоторепортерите бяха прогонени с викове от полицията. Петима полицаи държаха някого на земята. Двама апекси в цивилни дрехи лежаха на пътеката. Спънатият от Гъге беше в кръв.

Над всяко тяло стоеше по един полицай. Двама други се грижеха за Пекуил.

— Онези тримата те нападнаха — каза За и кимна към двете тела на земята и третия под купчината полицаи. Гъге чу някой сред останалата част от тълпата високо да ридае. Репортерите крещяха въпросите си.

За отведе Гъге при Пекуил, Флер-Имсахо се суетеше и жужеше над главите им. Пекуил лежеше по гръб с отворени очи и мигаше. Един полицай отрязва подгизналия с кръв ръкав на униформеното му яке.

— Добрият Пекуил застана на пътя на един куршум поясни За. — Добре ли си, Пекуил? — попита весело той.

Пекуил слабо се усмихна и кимна.

— Междувременно — продължи За, прегърна Гъге през раменете и се огледа, — твоят храбър и умен летящ робот надмина скоростта на светлината и излетя на двайсет метра нагоре.

— Просто се издигнах високо, за да мога по-добре...

— Ти падна — продължи За, все още без да гледа към Гъге — и се претърколи. Всъщност помислих, че са те улучили. Успях да ударя един от онези хора по главата и мисля, че полицията застреля другия. — За обърна глава към купчината хора отвъд полицейския кордон, откъдето се чуваше ридание. — Някои от тълпата също пострадаха от предназначенияте за теб куршуми.

Гъге погледна един от мъртвите апекси. Главата лежеше върху рамото му под прав ъгъл спрямо тялото. Щеше да изглежда неестествено за почти всеки хуманоид.

— Да, този ударих — кимна За, проследил погледа на Гъге. — Мисля, че е било малко силничко.

— Повтарям — започна Флер-Имсахо, като летеше пред Гъге и За, — просто се издигнах нависоко, за да...

— Да, радваме се, че се спаси. — За отпъди с ръка жужащия летящ робот като голямо досадно насекомо и поведе Гъге напред, където един апекс в полицейска униформа сочеше към колите. От съседните улици към небето се извисяваха стенания.

— Ах, ето ги момчетата — възкликна За, когато риданията се преместиха към парка, а от небето се спусна голяма оранжево-червена въздушна каравана и сред облак прах кацна в тревата до тях.

Брезентите на голямата палатка се разлюляха от въздушната струя. От караваната изскочиха тежковъоръжени полицаи.

Последва някакво объркване дали да отидат в колите, или не. Накрая ги върнаха обратно в голямата палатка, където взеха показания от тях и от някои други свидетели. От новинарските репортери конфискуваха две камери.

Навън двете мъртви тела и ранения нападател бяха натоварени на въздушната каравана. Пристигна и въздушна линейка за Пекуил, който беше леко ранен в ръката.

Накрая Гъге, За и Флер-Имсахо напуснаха голямата палатка. Закараха ги в хотела с полицейски самолет, а в парка пристигна наземна линейка да откара ранените при нападението двама мъже и една жена.

— Хубав малък модул — отбеляза Шохобохом За и се отпусна на един фотьойл. Гъге също седна. Шумът от отдалечаващия се полицейски самолет проникваше в модула. Преместиха се в друга част на модула и жуженето от Флер-Имсахо стихна.

Гъге си поръча напитка от модула и попита За дали би желал нещо.

— Модуле — каза За, изтегна се във фотьойла и заговори със замислен вид, — бих желал двойна доза стейъл и изстудено вино от черен дроб на шунгустериански уорп-уинг като основа, с глътка бяло ефлир-спин в пюре от каскало и с печени уейдбери отгоре, сервирани в осмотична купа с тройна сила типролик или най-близкия заместител.

— Мъжки или женски уорп-уинг? — попита модульт.

— На това място? — засмя се За. — По дяволите, и от двете.

— След минутка.

— Чудесно. — За потри ръце и погледна Гъге. — И така, оцеля, Играчо на играчите! Браво!

Гъге погледна недоумяващо За.

— Да, както виждаш. Благодаря.

— Не се вживявай много. — За махна с ръка. — Всъщност доста ме развесели. Съжалявам само, че убих човека.

— Ще ми се да можех и аз да се отнеса така великодушно — каза Гъге. — Но той се опита да ме убие. Да ме застреля. — Мисълта да

бъде застрелян му се стори особено ужасна.

— Е — вдигна рамене За, — не съм сигурен, че има значение дали ще бъдеш убит с куршум или с лазерен лъч. И при двете просто си мъртъв. Във всеки случай още съжалявам за онези хора. Бедните копелета, те просто си вършеха работата.

— Вършели си работата? — възкликна озадачен Гъге.

За се прозина, кимна и се изтегна на удобния фотьойл.

— Да. Те са от тайната полиция или от Девето бюро, или от някоя подобна служба. — Той отново се прозина. — Е, в медиите ще бъдат представени като недоволни граждани... макар че могат и да се опитат публично да ги обесят... но това е малко вероятно... — За се усмихна и вдигна рамене. — Във всеки случай могат да опитат. Формално.

Гъге се замисли.

— Не — поклати глава той накрая. — Не разбирам. Нали каза, че тези хора са полицаи? Как...

— *От тайната полиция, Джъно.*

— ... Но как полицията може да бъде тайна? Аз мислех, че една от причините полицаите да са униформени е да бъдат лесно идентифицирани и да действат като сила за поддържане на реда.

— Боже Господи — изпъшка За и сложи ръце на лицето си. После ги свали и погледна Гъге. За пое дълбоко дъх. — Правилно... Е, тайната полиция има за задача да подслушва какво говорят хората, когато не се страхуват от униформата и ако човек каже нещо, може и да не е противозаконно, но нещо, което те смятат за опасно за империята, го отвличат и го разпитват, и — като правило — го убиват. Понякога ги изпращат в наказателна колония, но обикновено ги изгарят или ги хвърлят в една стара шахта. Атмосферата тук е наситена с революционна страст, Джъно Гъге, и по улиците на градовете полицията има свои уши. Тази тайна полиция върши и други неща. Днес на теб ти се случи едно от тези „други неща“. — За вдигна рамене. — От друга страна мисля, че не е изключено наистина да са били гуляйджийи или недоволни граждани. Само че не са избрали най-добрия начин... Ето за какво е тайната полиция. Знай го от мен. Ах!

Появи се поднос с голяма купа в държател. От пенливата, пъстроцветна повърхност на течността се разнасяше приятен аромат. За взе купата.

— Да живее империята! — вдигна тост той и я пресуши на един дъх. После остави празната купа на подноса. — Ооох — възкликна За, подсмръкна, закашля се, избърса очи с ръкава на туниката и замига срещу Гъге.

— Извинявай, ако бавно загревам — каза Гъге, — но в случай, че онези хора са от имперската полиция, не трябва ли да действат по заповед? Какво става? Да не би империята да иска да ме убие, задето победих Рам?

— Хм — измънка За и се закашля. — Започва по малко да ти се прояснява, Джъно Гъге. По дяволите, мислех, че един играч трябва да притежава малко повече... естествена проникателност... Ти си бебе между хищници... Във всеки случай, да, някой с власт иска да си мъртъв.

— Мислиш ли, че ще се опитат отново?

За поклати глава.

— Прекалено явно ще е. Трябва да са съвсем отчаяни, за да се опитат да го повторят... най-малкото не скоро. Мисля, че ще изчакат да видят какво ще се случи при играта за десет души. Тогава, ако не могат да те провалят, ще накарат следващия ти единичен противник да използва физически средства срещу теб с надежда, че ще се изплашиш. Ако изобщо стигнеш до нея.

— Наистина ли съм такава заплаха за тях?

— Ей, Гъге! Те сега разбират, че са направили грешка, като са те поканили. Преди да дойдеш не са знаели какво представляваш. Говореше се, че си бил *най-добрият* играч в цялата Култура, че си някакъв декадент, хедонист, че не си работил нито един ден през живота си. Казваха, че си арогантен, напълно убеден, че ще спечелиш, че имаш всякакъв вид нови жлези в тялото си, че си спал с майка си, с мъже... животни, че си половин компютър... После Бюрото видя някои от игрите ти тук и събщи...

— Какво? — извика Гъге и се изправи. — Какво имаш предвид, като казваш, че са видели някои от игрите ми?

— Помолиха ме да им доставя записи на някои от последните ти игри. Влязох във връзка с „Ограничаващ фактор“ — тези подробности не са ли ти скучни? — и той ми изпрати ходовете на две от твоите последни партии с него. Въз основа на тях от Бюрото казаха, че са повече от щастливи да те приемат да играеш, като използваш твоите

жлези за дрога и всичко друго... Съжалявам. Предположих, че преди да ми изпрати ходовете, корабът е говорил с теб. Не е ли?

— Не — отговори Гъге.

— Е, във всеки случай от Бюрото казаха, че можеш да играеш без ограничения. Не вярвам наистина да са имали такова желание — за тях това не е обикновена игра, знаеш, — но все пак сигурно са получили такива нареждания. Императорът искаше да докаже, че въпреки твоите нечестни предимства, ти няма да достигнеш до главната серия. Играта ти през първите два дни срещу свещеника и неговия екип сигурно им е дала основание да потрият ръце от радост, но след това онази неочаквана победа ги попари. Жребият, който те изправи срещу Рам в единичната игра, вероятно също им е изглеждал като добро решение, но сега ти си на път да им се изплъзнеш и те са в паника. — За изхълца. — Поради това са прибегнали до днешната нескопосана работа.

— Значи жребият срещу Рам не е бил случаен?

— Господи, Гъге! — засмя се За. — Разбира се, че не е бил случаен! По дяволите! Нима наистина си толкова наивен? — За седеше, загледан в пода, поклащаше глава и от време на време изхълцваше.

Гъге стана, отиде до отворената врата на модула и погледна града, който блещукаше в сумрака на късната вечер. Дългите сенки на кулите лежаха върху него като разпилени коси на магьосница. Над него се виждаше осветен от червените лъчи на залеза самолет.

През живота си Гъге не се беше чувствал толкова ядосан и разочарован. Още едно неприятно чувство към изживените напоследък, донесени му от играта, която за първи път вземаше на сериозно.

Всички изглежда се отнасяха към него като към дете. Те бяха решили какво трябва и какво не трябва да знае, пазеха в тайна неща, които е трябвало да му кажат, и когато му ги казваха, се държаха така, сякаш през цялото време ги е знаел.

Той погледна За, но мъжът седеше спокойно, почесваше се по корема и гледаше разсеяно. После шумно се оригна, усмихна се щастливо и извика:

— Ей, модуле! Включи десети канал!... Да, на екрана. — За стана, отиде пред екрана, скръсти ръце, засвири беззвучно с уста и се

усмихна безучастно пред движещите се образи. Гъге наблюдаваше отстрани.

В новините показваха как имперски войници извършват десант на далечна планета. Опожарени градове и села, дълги колони бежанци, бездиханни тела. Имаше и интервюта с разплакани семейства на загинали войници. Показаха и местни жители — космати четирикопитни с хващателни устни, — легнали в калта, завързани или на колене пред портрета на Никозар. Един беше остриган, за да могат хората в империята да видят как изглеждат под козината. Устните им бяха ценни трофеи.

Следващият репортаж показваше как Никозар разгромява своя противник в единична игра. Императорът се разхождаше от единия край на дъската до другия, по едно време подписа някакви документи, а след това отново застана на известно разстояние пред дъската, докато коментаторът ентузиазирано описваше начина, по който беше играл.

После дадох репортаж за нападението над Гъге. Той се изненада, като видя инцидента на филм. Беше проведено мълниеносно. Неочакван скок, той пада, летящият робот изчезва нагоре, присветвания, За изскача от тълпата, объркване и движение. После лицето му в едър план, Пекуил прострелян пада на земята, един от нападателите е убит. За него се съобщаваше, че е зашеметен, но не е ранен, благодарение на бързата намеса на полицията. Пекуил не беше пострадал сериозно. Бе интервюиран в болницата. Обясняваше как се чувства. Нападателите бяха описани като екстремисти.

— Това означава, че по-късно могат да ги нарекат гуляйджии — обясни За. Той заповяда на екрана да се изключи и се обърна към Гъге. — Видя ли колко бързо се оказах на мястото на нападението? — попита той, усмихна се широко и разпери ръце. — И как се движех? Беше *красиво*! — За отново се засмя, завъртя се и с танцова стъпка отиде до фотойла си и седна. — По дяволите, отидох там да видя какви са тези умопобъркани, които са накарали да протестират срещу теб, но, о, чудо на чудесата, радвам се, че отидох! Каква скорост! Шибана животинска грациозност, маестро!

Гъге се съгласи, че За се беше движил много бързо.

— Хайде да го видим още веднъж, модуле! — извика За.

Екранът на модула се подчини. Шохобохом За се смееше и кикотеше, докато наблюдаваше продължаващото няколко секунди

действие. Той повтори кадъра няколко пъти, забавено, като ръкопляскаше. След това поръча още пиене. Този път димящата напитка пристигна по-бързо — синтезаторът на модула благоразумно бе запазил гласовия код. Като видя, че За още не възнамерява да си тръгва, Гъге отново седна и поръча закуски. Предложи на За пристигналата с коктейла храна и хрускащи печени уейдбери, но той изсумтя подигравателно.

Гледаха предаванията по императорския канал. За шумно пиеше. Навън едното слънце залезе и в полумрака заблестяха светлините на града. Флер-Имсахо се появи без дегизировката си — За не обърна никакво внимание на този факт — и съобщи, че отива на друг набег над птичата популация на планетата.

— Не мислиш ли, че това нещо прави любов с птиците? — попита За, след като Флер-Имсахо изчезна.

— Не — отговори Гъге и отпи от лекото вино.

За изсумтя.

— Ей! Искаш ли някой път пак да поизлезем? Онова посещение в Дупката беше истинско удоволствие. Аз действително се наслаждавах на него по един особен начин. Какво ще кажеш? Само че този път напълно инкогнито. Ще покажем на тези мухльовци, когато искаме, що за хора сме ние от Културата.

— Не изпитвам такова желание — отвърна Гъге. — Не и след последното преживяване.

— Да не искаш да кажеш, че не ти е харесало? — възкликна изненадан За.

— Не особено.

— Но ние си прекарахме чудесно! Пихме, гипсирахме се, намерихме си момичета — е, *един* от нас си намери, а ти почти, — бихме се и ги победихме, после избягахме... По дяволите! Какво повече искаш?

— Не искам нито повече, нито по-малко. Във всеки случай на мен ми предстоят още партии.

— Ти си луд. Прекарахме си... чудесно. Просто чудесно. — Той положи глава на облегалката и задиша дълбоко.

— За — каза Гъге, наведен напред, хванал брадичка в ръка, подпрял лакът на коляно, — защо пиеш толкова много? Не ти е необходимо. Имаш всички обичайни жлези. Защо?

— Защо? — сепна се За и изправи глава. Той се огледа стреснато, като разбра къде се намира. — Защо? — повтори За и изхълца. — Питаш ме „Защо?“

Гъге кимна.

За се почеса под мишницата, поклати глава и погледна извинително.

— Какво ме попита?

— Попитах те защо пиеш толкова много? — Гъге съчувствено се усмихна.

— А защо да не пия? — За размаха ръце. — Искам да кажа, никога ли не си направил нещо само... само *защото*? Искам да кажа... това е, хм... израз на съпричастност. Така правят местните, знаеш. Това е техният изход. По този начин се измъкват от безизходицата в славната имперска машина... и от шибаното си важно положение... Всичко това, знаеш, има смисъл, Гъге. Сам го открих. — За умно кимна и бавно се почука с пръст по главата. — Открих го — повтори той. — Помисли си: хората от Културата имат... — същият пръст направи едно въртеливо движение във въздуха — ... вградени жлези: стотици секреции и хиляди ефекти, всякакви комбинации, които човек може да поиска и всичко безплатно... но в империята, ах-ха! — Пръстът посочи нагоре. — В империята трябва да се плаща. Бягството от действителността е стока като всяка друга. И това е средството: пиенето. Съкращава времето на реакция, кара сълзите да идват полесно... — За сложи два олюляващи се пръста на бузите си... — води полесно до юмручни боеве... — За стисна ръце в юмруци, сякаш се готвеше да се боксира... — и — ... той вдигна рамене... — накрая те убива. Разбираш ли? — Отново разпери ръце, после ги пусна безсилни на фотьойла. — Освен това — добави неочаквано с уморен глас, — аз нямам обичайните за жителите от Културата жлези.

Гъге го погледна изненадан.

— Нямах ли?

— Не. Тук това е много опасно. Империята инсценира изчезването ми, а след това ще извърши най-детайлната аутопсия, за която някога си чувал. Ще искат да научат как изглежда един жител от Културата отвътре. Разбираш ли? — За затвори очи. — Трябваше да ми извадят почти всичко и тогава... когато дойдох тук, им позволих да ме подложат на всякакви тестове и да вземат от тялото ми всякакви проби,

вместо да предизвикат дипломатически инцидент с изчезване на посланик...

— Разбирам. Много съжалявам. — Гъге не знаеше какво друго да каже. Всъщност той не беше разбрал. — Значи всички онези дроги, които ме съветваше да използвам...

— Предположения и спомени — отвърна За, все още със затворени очи. — Просто се опитвам да се държа приятелски.

Гъге се почувства смутен, почти засрамен.

За отпусна назад глава и захърка.

После внезапно отвори очи и скочи.

— Е, трябва да си тръгвам — заяви той и като че направи върховно усилие да се окопоти. Изправи се и се олюля. — Мислиш ли, че можеш да ми извикаш въздушно такси?

Гъге му извика такси. Няколко минути по-късно, след като чрез Гъге получи разрешение от охраната на покрива, машината откара Шохобохом За, който пееше.

Гъге остана на покрива, докато залезе второто слънце, накрая издиктува едно писмо до Чамлис Амалк-ней — благодари на стария летящ робот за гривната-орбита, която все още носеше. Написа писмо и на Йей. И на двамата разказа какво му се беше случило след пристигането. Не се опита да скрие истината за играта или за империята. Чудеше се каква част от тази истина вече бе достигнала до приятелите му. След това анализира някои проблеми върху показаното на екрана и поговори с кораба за предстоящата на следващия ден партия.

Гъге взе оставената от Шохобохом За купа, откри няколко глътки. Помириса ги, поклати глава и каза на подноса да разчисти остатъците.

16.

На следващия Гъге свърши партията с Ло Уесекиболд Рам по начин, който пресата описа като „обиден“. Пекуил беше там и изглеждаше малко зле с облеклото си, заради превръзката през рамото. Каза, че се радва за щастливото отървяване на Гъге. Играчът на играчите изрази своите съжаления за раняването на Пекуил.

До палатката за игра отидоха и се върнаха със самолет. От канцеларията на императора бяха решили, че е много рисковано Гъге да пътува с наземна кола.

Когато се върна в модула, Гъге откри, че между тази партия и следващата няма да има никаква почивка. Бюрото по игрите бе изпратило по куриер писмо, в което се съобщаваше, че неговата игра за десет души ще се проведе на следващата сутрин.

— Предпочитам да бях имал почивка — призна Гъге пред летящия робот. Беше закачил плаващ душ в средата на антигравитационната стая. Водата пръскаше във всички посоки и се отвеждаше през миниатюрни дупки по цялата полусферична вътрешност. Мембранни запушалки не даваха възможност в носа му да влиза вода, но при говорене малко ломотеше.

— Не се съмнявам — съгласи се Флер-Имсахо с пискливия си глас. — Но те се опитват да те изморят. И разбира се това също означава, че ти ще играеш срещу някой от най-добрите им играчи от онези, които са свършили най-бързо партиите си.

— И аз така мисля — кимна Гъге. Той виждаше летящия робот през облак от пръски вода и пара. Чудеше се какво ще се случи, ако по някаква причина машината не е направена както трябва и в нея влезе вода. Лениво се преметна през глава в преместващите се потоци от въздух и пара.

— Винаги можеш да се обърнеш към Бюрото. Според мен е съвсем очевидно, че това е дискриминация.

— Добре де! Ще се обърна към Бюрото. И после какво?

— Може би ще има някакъв резултат.

— Тогава направи го ти.

— Не ставай глупав. Знаеш, че на мен не ми обръщат внимание. Затворил очи, Гъге си затананика.

Един от противниците му в играта за десет души беше същият свещеник, когото бе победил в първата — Лин Гофориев Тонс. Той бе спечелил във втората серия и бе придобил право да се включи в главната. Гъге го видя, когато свещеникът влезе в залата, където се провеждаха игрите, и се усмихна. Това беше азиански лицев жест, който той практикуваше от време на време несъзнателно, а не детски опит да имитира изразите на лицата на възрастните. Неочаквано му се стори, че моментът е подходящ да го използва. Знаеше, че никога не го прави съвсем както трябва — лицето му просто не беше построено по същия начин като на азианците, — но можеше да имитира сигнала достатъчно добре, за да не бъде двусмислен.

Преведен правилно или не, Гъге знаеше, че това е усмивка, която казва: „Помниш ли ме? Веднъж вече те бих и сега очаквам с нетърпение да го сторя втори път“. Усмивка на самодоволство, на победа, на превъзходство. Свещеникът се опита да отговори със същия сигнал, но беше неубедителен и усмивката му се превърна в чумерене. Той отмести поглед.

Настроението на Гъге се повиши. С големи усилия се успокои.

Останалите осем играчи, също като Гъге, бяха спечелили срещите си. Трима бяха от адмиралтейството или от флота, един армейски полковник, един магистрат и останалите трима — чиновници. Всичките много добри играчи.

На този трети кръг от главната серия състезателите играеха мини турнир всеки срещу всеки на по-малки дъски. Гъге смяташе, че това ще му даде по-добър шанс за победа. На големите дъски противниците му вероятно ще предприемат срещу него съвместни действия, но в единичните игри той имаше възможност да запази предимството си и да издържи на атаките.

Установи, че му доставя голямо удоволствие да бие Тонс, свещеника. Апексът протегна ръка над дъската след победния ход на Гъге, изправи се, заразмахва юмрук към него и започна да беснее срещу езичника, използващ дроги. Някога от такава реакция щеше да

се облее в студена пот или най-малкото да се почувства ужасно смутен. Сега седеше спокойно и хладно се усмихваше.

Въпреки това, когато свещеникът закрепя, той си помисли, че апексът може би ще го удари и пулсът му се ускори... Но Тонс спря, огледа смълчаните хора в стаята, изглежда разбра къде се намира и излезе.

Гъге въздъхна с облекчение, лицето му се отпусна. Имперският магистрат отиде при него и се извини от името на свещеника.

Все още подозираха, че по време на играта Флер-Имсахо оказва някаква помощ на Гъге. От Бюрото казаха, че за да премахнат всякакви неоснователни подозрения от този вид биха желали по време на сесия машината да стои в имперските компютърни офиси в другия край на града. Летящият робот шумно протестира, но Гъге бързо се съгласи.

Неговите партии продължаваха да привличат големи тълпи зрители. Неколцина гледаха гневно, шушукаха и квесторите ги изведоха от залите, но повечето искаха просто да наблюдават играта. В игралния комплекс имаше технически средства за представяне на ходовете на главните дъски, така че хората извън игралната зала да могат да следят развитието на партиите, а някои от сесиите на Гъге, когато не съвпадаха с партиите на императора, бяха предавани и на живо по холовизията.

След свещеника Гъге игра с двамата чиновници и полковника, спечели всичките си партии и — макар с малка преднина — се класира пред армейския офицер. Тези игри продължиха общо пет дни и през цялото време Гъге беше силно концентриран. Той очакваше, че накрая ще бъде изтощен. Чувстваше се малко изчерпан, но главно ликуващ. Беше играл достатъчно добре, за да бие девет души, изпратени от империята срещу него, и въпреки че не можеше да оцени силите на останалите, с нетърпение очакваше те да свършат по-малките си партии, за да започне състезанието на големите дъски.

— Ти си добре, но мене ме държат цял ден в мониторната стая. Мониторна стая! Тези телесни мозъци се опитват да ме *изследват!* Навън хубаво време, големият миграционен сезон започва, а аз стоя заключен сред множество отвратителни чудовища със сетива, които искат да ме *изнасилят!*

— Съжалявам, работе, но какво мога да направя? Знаеш, че от Бюрото просто търсят извинение да ме дисквалифицират. Ако желаеш,

ще поискам да ти разрешат да стоиш тук, в модула, вместо в мониторната стая, но се страхувам, че няма да се съгласят.

— Ти добре знаеш, че не съм длъжен да им се подчинявам, Джъно Гъге. Мога да правя каквото си искам. Ако искам, просто мога да откажа да отида. Аз не съм твой — или техен, — та да се разпореждате с мен.

— Аз го зная, но те не го знаят. Разбира се можеш да правиш каквото си искаш... всичко, което смяташ, че е подходящо.

Гъге се обърна отново към екрана в модула, където изучаваше няколко класически партии за десет души. Флер-Имсахо бе посивял от разочарование. През последните няколко дни обичайната му зеленожълта аура посивяваше, когато не беше дегизиран. Гъге почти го съжали.

— Е... — проплака Флер-Имсахо. Гъге остана с впечатление, че ако имаше истинска уста, той може би щеше да запръска и слюнки. — Това просто не е достатъчно добро! — С тази половинчата забележка летящият робот напусна дневната в модула.

Гъге се чудеше колко зле се чувства летящият робот от целодневния си затвор. Напоследък му се струваше, че машината може дори да е инструктирана да го спира да не отива много далеч в игрите. Ако е така, отказът да бъде задържан ще му позволи успешно да го направи. „Контактната секция“ можеше основателно да реши, че искането летящият робот да се откаже от свободата си е неоснователно и той има пълно право да не се подчини. Гъге вдигна рамене. Нищо не можеше да се направи.

Той включи друга стара партия.

Десет дни по-късно по-малките игри свършиха и Гъге се класира за четвъртия кръг. Трябваше да победи само още един противник и щеше да отиде на финалните мачове в Ечронедал не като наблюдател или гост, а като участник.

На по-малките дъски бе постигнал преднината, на която се надяваше, и на големите дъски дори не се опита да предприеме големи атаки. Чакаше другите да го нападнат и те наистина го сториха, но той разчиташе, че няма да желаят да си сътрудничат, както това беше станало в първия мач. Сега състезателите бяха важни личности.

Трябваше да мислят за собствените си кариери и колкото и да бяха лоялни към империята, не можеха да пренебрегнат личните си интереси. Само свещеникът нямаше какво да губи и поради това можеше да жертва себе си за доброто на империята и за онзи пост, несвързан с играта, който църквата можеше да му осигури.

Гъге смяташе, че Бюрото бе направило грешка, като го постави да играе в квалификацията срещу първата десетка. На пръв поглед това изглежда имаше смисъл, защото не му даваше никакъв отдих, но се оказа, че той не се нуждае от такъв, а тази тактика означаваше, че противниците му бяха от различни клонове на имперската йерархия и по тази причина по-трудно можеха да се съблазнят с ведомствени интереси, а вероятността да познават стиловете си на игра — по-малка.

Той беше разкрил също нещо, наричано междуведомствено съперничество — бе открил записи от стари партии, които сякаш нямаха смисъл, докато корабът не му разясни това странно явление — и се постара така да направи, че играчът от Адмиралтейството и армейският полковник да се хванат гуша за гуша. Трябваше им съвсем малко подтикване.

Беше майсторски мач. Невдъхновяващ, но функционален, а Гъге просто играеше по-добре от всеки друг от останалите. Не спечели с много, но спечели. Един от вицеадмиралите от флота излезе втори. Тонс, свещеникът, завърши последен.

Бюрото, уж по жребий, нареди отново програмата така, че не му остави никакво време между срещите, но Гъге тайно беше доволен от това. Така през цялото време щеше да бъде концентриран — нямаше да има време за безпокойства и за много мислене. Някъде в подсъзнанието му част от него беше така вцепенена и изненадана от неговото успешно представяне, както всички. Ако тази част излезеше напред, заемеше централно място в съзнанието му и си позволише да каже: „Сега спри за минутка...“, той подозираше, че нервите му няма да издържат, магията ще се развали и падането ще се превърне в поражение. Както казва старата поговорка: „Падането никога не е убило никого; човек се убива, когато спре...“

Все пак той беше залят от горчиво-сладки вълни от нови и силни емоции: ужас от неочаквано откриване на слабо място в неговата

позиция, което можеше да се окаже фатално; тържество от хазарта, който се отплаща с триумф; вълнение от облекчението, когато тайно може да коригира някои грешки; злорадо ликуване при откриване на такива в играта на друг; истински необузdana радост от очакваната победа.

И освен това изпита допълнително удовлетворение, че се представя много по-добре, отколкото някой беше очаквал. Предсказанията на всички — на Културата, на империята, на кораба, на летящия робот — бяха погрешни. Дори собствените му очаквания бяха надхвърлени и, ако изобщо се безпокоеше от нещо, то това беше, че сега, след като е доказал толкова много, стигнал толкова далеч, победил толкова противници, някой подсъзнателен механизъм ще му позволи малко да се отпусне. Той не го искаше. Искаше да продължава напред. Това му доставяше удоволствие. Искаше да намери мярката на себе си в тази многостранна, изискваща максимална концентрация и сили игра. Не желаше никаква слаба, изплашена част от него да го обезсърчи. Не искаше и империята да използва нечестни средства, за да се отърве от него. Но дори и това беше само половин тревога. Нека се опитат да го убият! Сега той имаше безразсъдно чувство на непобедимост. Само да не го дисквалифицират по някакви технически причини. Това щеше да го нарани.

Но имаше друг начин, по който можеха да се опитат да го спрат. Той знаеше, че в единичната игра вероятно ще използват физическа опция. Може би мислеха, че този човек от Културата ще се изплаши, няма да приеме залога, а ако го приеме и продължи да се бори, ужасът от мисълта какво може да му се случи ще го парализира, ще го деморализира, ще го победи отвътре.

Гъге обсъди всичко това с кораба. „Ограничаващ фактор“ се консултира с „Малък вагабонт“ — на десетки хиляди светлинни години в По-големия облак — и му гарантира оцеляване. Старият боен кораб щеше да остане извън империята, но на максимална скорост и щом играта започне, ще премине на траектория с минимален радиус. Ако Гъге е принуден да приеме физическа опция и загуби, корабът ще полети към Ее. Той беше сигурен, че може да се справи с всеки имперски кораб по пътя, да стигне до Ее за няколко часа и чрез телепортиране да измъкне Гъге и Флер-Имсахо от планетата, без дори да намалява скоростта.

— Какво е това? — Гъге погледна подозрително подаденото му от Флер-Имсахо малко топче.

— Радиофар и еднопосочен предавател — отвърна летящият робот. Той пусна миниатюрната сфера в ръката му. — Сложи я под езика си. Тя ще се имплантира. Няма да я чувстваш. По нейните сигнали, ако по друг начин не може да те намери, корабът ще се ориентира и ще дойде. Когато усетиш серия от остри болки под езика си — четири пробождания за две секунди, — ще имаш две секунди да заемеш фетално положение, преди всичко в радиус три четвърти метър от тази сферичка да се прехвърли на борда на кораба. Затова пъхни глава между коленете си и прибори ръце до тялото си.

Гъге погледна сферичката. Беше с диаметър около два милиметра.

— Сериозно ли говориш, роботе?

— Абсолютно. Корабът вероятно ще бъде на максимална мощност. Той може да прелети оттук със скорост от една до двайсет хиляди светлинни години. При тази скорост дори неговият мощен дисплейсър ще разполага само с една пета от милисекундата, затова ще ни трябва цялата помощ, която можем да получим. Положението, в което поставяш мен и себе си, е много несигурно, Гъге. Искам да знаеш, че не се чувствам особено щастлив.

— Не се безпокой, роботе. Ще се постарая да не те включват във физическата опция.

— Не това имам предвид. Плаши ме вероятността за телепортиране. Рисковано е. За това не сме говорили. Телепортиращите полета в хиперкосмоса са сингулярни, подчиняват се на принципа на неопределеността...

— Да. Ти можеш да завършиш телепортирането в друго измерение или нещо...

— Или по-вероятно размазан поради грешка в принципа.

— И колко често се случва това?

— Е, приблизително веднъж на осемдесет и три милиона телепортирания, но това не е...

— Значи приблизително колкото и рискът да те вкарат в една от наземните коли на бандитите или дори в самолет. Бъди по-смел, Флер-Имсахо, приеми риска.

— Лесно ти е на теб, но дори ако...

Гъге остави машината да се оплаква.

Той прие риска. Корабът, ако се наложи да го спасява, ще пътува няколко часа, докато пристигне, но смъртоносните залози никога не се изпълняваха по-рано от следващата сутрин, а Гъге можеше напълно да изключи болката и мъченията от сетивата си. На „Ограничаващ фактор“ имаше всякакви медицински средства. В случай на нужда щяха да го закърпят.

Гъге бутна топчето под езика си. За секунда усети вцепеняване, после то отмина, сякаш се разтвори. Усещаше го само с опипване.

Сутринта на първия ден от състезанието се събуди с почти сексуално вълнение от предстоящото събитие.

Този път срещите се провеждаха в конферентната зала близо до летището за совалки, на което беше пристигнал. Там се срещна с Ло Принест Бермоя — магистрат от Върховния съд на Ее и един от най-впечатляващите апекси, които бе виждал. Беше висок, с посребрена коса и се движеше с грация, която Гъге намери за странна, дори смуцаващо позната, без отначало да може да си обясни защо. После разбра, че възрастният съдия има походка като на човек от Културата. Движенията на апекса бяха някак си непринудено бавни, което Гъге бе престанал да смята за даденост и в известен смисъл виждаше за първи път.

По време на игрите на по-малките дъски Бермоя седеше съвсем неподвижен, без да вдига поглед от дъската и се размърдваше само когато трябваше да премести фигура. Играта му с картите беше също така добре обмислена и сдържана. Гъге откри, че той действа точно обратно — нервно и припряно. Потисна част от своята нервност с телесни дроги, успокои се и след седем дни игра на по-малките дъски постепенно усвои спокойния стил на апекса. Магистратът завърши с малка преднина. Не бяха споменати никакви залози.

Започна играта на Оригиналната дъска. Отначало Гъге мислеше, че императорът ще разчита само на очевидното майсторство на Бермоя в играта „Азад“... но след един час игра среброкосият мъж вдигна ръка и извика съдията.

Двамата отидоха при Гъге и застанаха в ъгъла на дъската. Бермоя се поклони.

— Джърнау Гъгий — каза той. Гласът му беше дълбок и на Гъге му се стори, че във всяка сричка чува гласа на закона. — Трябва да играем на физическа опция. Съгласен ли си?

Гъге погледна големите, спокойни очи на апекса и почувства как очите му заиграха. Сведе поглед. За момент си спомни за момичето на бала. Вдигна очи... към същото умно и спокойно лице.

Този мъж беше свикнал да осъжда сънародниците си на екзекуция, обезобразяване, болка и затвор; един апекс, който си служеше с мъчения и осакатявания, за да защитава империята и нейните ценности.

„Мога да кажа «не» — помисли си Гъге. — Направих достатъчно. Никой няма да ме обвини. Защо да не приема, че на тази игра те са по-добри от мен? Защо да си създавам тревоги и мъка? Психологическа, а може би дори и физическа. Доказах каквото трябва, направих всичко, което се искаше от мен, повече отколкото очаквах.

Откажи се. Не ставай глупав. Ти не си героична натура. Прояви малко от здравия разум на играта. Спечели всичко, което ти беше необходимо. Сега се оттегли и им покажи какво мислиш за тяхната тъпа «физическа опция», за мръсните им престъпни заплахи... покажи им колко малко всъщност значи това.“

Нямаше да се откаже. Той гледаше спокойно апекса в очите и знаеше, че ще продължи да играе. Подозираше, че е малко луд, но нямаше да се откаже. Щеше да сграбчи тази невероятна, маниакална игра за врата, да скочи върху нея, да я възседне.

И да види колко далеч ще го откара, преди да го хвърли или да се обърне и да го изяде.

— Съгласен съм — каза той.

— Вярвам, че си мъж.

— Да — потвърди Гъге. Дланите му овлажняха от пот.

— Моят залог е кастрация. Махане на мъжкия член и тестисите срещу апекско скопяване при тази партия на Оригиналната дъска. Приемаш ли?

— Аз... — Гъге преглътна тежко, устата му пресъхна. Беше абсурдно. Не бе реално застрашен. „Ограничаващ фактор“ щеше да го спаси. Можеше и да изгърпи тази санкция. Нямаше да почувства никаква болка, а гениталиите бяха най-бързо израстващите части от

тялото... Но въпреки това стаята като че ли се завъртя пред очите му. Той неочаквано видя съсирваща се червена течност, която бавно почернява, бълбука... — Приемам! — избърбори пред магистрата.

Двамата апекси се поклониха и се отдалечиха.

17.

— Ако желаеш, сега можеш да извикаш кораба — каза Флер-Имсахо. Гъге гледаше екрана. Всъщност той наистина щеше да извика „Ограничаващ фактор“, но само за да обсъди сегашното си доста лошо положение в играта, а не да хленчи и да моли да го спасява. Гъге остави без внимание внушението на летящия робот.

Беше нощ. Денят бе минал лошо за него. Бермоя бе играл блестящо, новинарските агенции предаваха цялата партия. Беше обявена за класическа и Гъге — отново с Бермоя — заемаше водещо място в новините наред с Никозар, който продължаваше да прегазва противниците си.

Вечерта след партията Пекуил, все още с вързана ръка, се приближи до Гъге с унил, почти почителен вид и му каза, че до свършване на играта над модула ще стои специален страж. Пекуил бил сигурен, че Гъге е честен човек, но при физически залог винаги дискретно наблюдавали играчите. В случая с Гъге това се вършело от антигравитационен кръстосвач в горните слоеве на атмосферата — един от ескадрилата, която постоянно патрулирала в космоса над Гроасначек. Модулът не трябвало да напуска покрива-градина на хотела.

Гъге се чудеше как се чувства сега Бермоя. Беше забелязал, че когато декларира намерението си да играят на физическа опция, апексът каза „трябва“. Гъге уважаваше стила на игра на апекса и поради това и самия Бермоя. Той се съмняваше, че магистратът има голямо желание да използва опцията, но положението бе станало сериозно за самата империя. Тя смяташе, че досега Играчът на играчите трябваше да бъде победен и основаваше стратегията си на преувеличената заплаха, която представляваше той за тях. Евентуалната му победа щеше да се превърне в малка катастрофа за империята. Носеха се слухове, че в Имперското министерство на игрите вече се търкаляли глави. Бермоя бил издал необходимите заповеди. Гъге трябвало да бъде спрян.

Гъге беше проверил каква щеше да е съдбата на апекса, ако при съществуващото положение, колкото и да беше невероятно, загубеше той, а не Гъге. Апекското скопяване означаваше трайно изваждане на яйчниците и на обръщащото се влагалище на апекса. Като мислеше какво би станало, ако спокойният, величествен магистрат изгуби партията, Гъге разбра, че е направил грешка, като прие физическата опция. Дори ако спечелеше щеше да стане причина друго същество да бъде осакатено. Ако Бермоя загубеше, това щеше да бъде край за него. Той щеше да изгуби кариера, семейство, всичко. Империята не разрешаваше регенериране или подмяна на загубени при облог части от тялото. За магистрата загубата щеше да бъде завинаги и може би фатална. Самоубийствата в такива случаи не бяха непознати. Може би щеше да е най-добре, ако Гъге загубеше.

Проблемът беше в това, че Гъге не *искаше* да загуби. Не чувстваше никаква лична неприязън към Бермоя, но отчаяно желаше да спечели тази партия и следващата, и по-следващата. До този момент той не бе разбрал колко възбуждаща е играта „Азад“, играна в нейната родина. Макар технически да беше същата игра, която бе играл на „Ограничаващ фактор“, цялостното чувство при игра на мястото, където трябваше да се играе, бе съвсем различно. Сега той разбра... сега *научи* защо империята беше оцеляла благодарение на играта. „Азад“ създаваше неутолимо желание за повече победи, повече власт, повече територия, повече господство...

Флер-Имсахо остана тази вечер в модула. Гъге се свърза с кораба и обсъди безнадеждните си позиции. „Ограничаващ фактор“, както обикновено, видя някои невероятни изходи, но тях той самият вече ги бе открил. Освен това установяването на тяхното съществуване беше едно нещо, а използването им в играта съвсем друго. Така че от кораба нямаше голяма полза.

Гъге се отказа да анализира играта и попита „Ограничаващ фактор“ какво би могъл да направи, за да облекчи залога, ако — колкото и да беше невероятно — той спечели и магистратът бъде изправен пред хирурга. Отговорът беше „нищо“. Облогът е направен и той остава в сила. Никой от двамата не може да направи нищо. Трябва

да играят до края. Ако и двамата откажат да играят, тогава и върху двамата ще бъдат наложени санкции.

— Джъно Гъге — каза нетърпеливо корабът. — Искам да зная какво трябва да направя, ако утре нещата тръгнат зле.

Гъге сведе поглед. Беше очаквал този въпрос.

— Искаш да кажеш дали желая да дойдеш и да ме измъкнеш оттук, или да изтърпя наказанието си и после да ме вземеш с опашка и нищо друго между краката, а след това да чакам всичко да израсте отново? — Гъге не се опита да скрие сарказма в гласа си.

— Повече или по-малко това имам предвид — отвърна корабът с малко закъснение. — Проблемът е там, че макар да очаквам по-малка врява, ако твоите гениталии бъдат извадени, аз ще трябва да ги подменя или унищожа. Ако империята реши да им направи пълен анализ, ще получи достъп до твърде много информация за нас.

Гъге почти се засмя.

— Да не искаш да кажеш, че моите топки са нещо като държавна тайна?

— На практика е така. Във всеки случай, дори ако допуснеш да те оперират, ще раздразним империята.

Когато закъснелият сигнал пристигна, Гъге още мислеше. Той изви език в устата си и напипа миниатюрната бучка под меката плът.

— Ах, по дяволите — каза накрая. — Следи играта. Ако загубя, ще се опитам да се задържа колкото се може по-дълго. Някъде, където и да е. Тогава ела. Отмъкни ни оттук и предай моите извинения на „Контактната секция“. Ако се огъна... да става каквото ще. Ще видя как ще се чувствам утре.

— Много добре — отвърна корабът.

Гъге седеше, поглаждаше брада и си мислеше, че ако не друго, поне има право на избор. Но ако не беше намерението да премахнат доказателството и може би да предизвикат дипломатически инцидент, щеше ли „Контактната секция“ да е така стоворчива? Нямаше значение. След този разговор той знаеше в сърцето си, че волята му за победа е прекършена.

Корабът имаше още новини. Току-що бил получил сигнал от Чамлис Амалк-ней. Обещавал скоро да изпрати по-дълго съобщение, но засега просто го осведомяваше, че Олз Хап най-сетне успяла. Постигнала „Пълна мрежа“. Един играч от Културата — най-последно —

постигнал най-големия успех в „Покосен“. Младата дама била гордостта на Чиарк и на играчите от Културата. Чамлис вече я бил поздравил от името на Гъге, но очаквал и той лично да го стори. Пожелаваше му успех.

Гъге изключи екрана. Известно време остана загледан в празното пространство, без да е сигурен какво трябва да знае или мисли, или помни, или дори да бъде. За миг тъжна усмивка докосна едната страна на лицето му.

Флер-Имсахо стоеше във въздуха над рамото му.

— Уморен ли си, Джъно Гъге?

Той се обърна към летящия робот.

— Какво? Да. Малко. — Гъге се изправи, протегна се. — Съмнявам се обаче, че ще спя много.

— Така си и помислих. Питам се дали ще искаш да дойдеш с мен.

— За какво, да гледаме птици? Не мисля, работе. Все пак ти благодаря.

— Всъщност нямах предвид нашите пернати приятели. Когато излизам нощем, не винаги отивам да ги наблюдавам. Понякога посещавам различни части на града. Отначало ходех, за да видя какви видове птици може да има там, но по-късно, защото... е, защото.

Гъге се намръщи.

— Защо искаш да дойда с теб?

— Защото може да се наложи утре бързо да се махаме оттук, а на мен ми се струва, че ти много малко познаваш града.

Гъге махна с ръка.

— За ми показва достатъчно.

— Съмнявам се, че ти е показал онова, което имам предвид. Има различни неща за гледане.

— Не ме интересуват забележителностите на града, работе.

— Забележителностите, които имам предвид, ще са ти интересни.

— Сигурен ли си?

— Повече от сигурен. Мисля, че те познавам достатъчно добре, за да съм уверен. Моля те, ела, Джъно Гъге. Няма да съжаляваш, кълна се. Ела. Ти каза, че няма да можеш да спиш, нали? Тогава какво ще изгубиш, ако дойдеш? — Полетата на летящия робот бяха в нормалния

си зелено-жълт цвят — тихи и контролирани. Гласът му беше нисък, сериозен.

Мъжът присви очи.

— Какво си намислил, работете?

— Моля те, моля те, ела с мен, Гъге. — Роботът отлетя към предната част на модула. Гъге стоеше и го наблюдаваше. Той спря до вратата на дневната.

— Моля те, Джъно Гъге. Кълна се, няма да съжаляваш.

Гъге вдигна рамене.

— Да, да, добре. — Той поклати глава. — Хайде да идем да поиграем.

Гъге последва летящия робот към предната част на модула. Там имаше помещение с два антигравитационни велосипеда, антигравитационни апарати и някаква друга апаратура.

— Сложи един антигравитационен апарат, моля те. Аз се връщам след секунда. — Летящият робот остави Гъге да се приготви. Малко след това се появи с дълго, черно наметало. — Сега облечи това, ако обичаш.

Гъге си сложи наметалото. Флер-Имсахо дръпна качулката над главата му и я завърза. Лицето на Гъге беше скрито отстрани и плътно засенчено отпред. Антигравитационният апарат не се виждаше под плътното наметало. Светлините на помещението намаляха и изгаснаха. Гъге чу нещо да се движи. Погледна и видя точно над себе си каре от слабо светещи звезди.

— Ако нямаш нищо против, аз ще управлявам твоя апарат — прошепна летящият робот. Гъге кимна.

Издигнаха се бързо. Не се спуснаха отново както очакваше, а продължиха да летят в топлия и задушлив въздух в тъмната нощ. Наметалото тихо се ветрееше около тялото му. Градът представляваше плетеница от светлини — като безкрайна площ от разпръснато сияние. Летящият робот беше малка, тиха сянка до рамото му.

Летяха над града, над пътища и реки, над големи сгради, куполи и кули, от които струеше светлина, над потръпващи ленти от тъмна вода, просторни тъмни затревени паркове и градини. Накрая започнаха да се спускат.

Кацнаха между две тъмни сгради без прозорци. Краката му стъпиха в калта на алеята.

— Извинявай — каза летящият робот и се пхна под качулката до лявото ухо на Гъге. — Тръгни натам — прошепна той. Гъге тръгна по алеята. Той се спъна в нещо меко и още преди да го обърне разбра, че е тяло. Погледна отблизо парцаливия вързоп, който малко се размърда. Човекът се бе завил в окъсани одеяла, положил глава на мръсен чувал. Гъге не можеше да разбере от какъв пол е. Парцаливите дрехи нищо не подсказваха.

Гъге отвори уста да проговори.

— Шт — изшътка летящият робот. — Това е просто един от онези безделници, за които говореше Пекуил. Изгонен от земята си. Пиян е. На това се дължи част от вонята. Останалата е от самия него. — Едва тогава Гъге усети силната смрад, издигаща се от спящия човек. Той почти се задави.

— Остави го — прошепна Флер-Имсахо.

Напуснаха алеята. Гъге се спъна в двама други заспали. Улицата беше тъмна и миришеше на нещо. Предположи, че е храна. Малко хора се движеха.

— Спри за малко — обади се летящият робот. — С това облекло ще минеш за минейски ученик. Само гледай да не ти падне качулката. И не стой изправен.

Гъге направи както му каза роботът.

Под мъждивата, оскъдна, трепкаща светлина на редките улични лампи видя нещо, което приличаше на подпрян на една стена пиян. Между краката на апекса имаше кръв, по главата му се виждаше тъмна, кървава рана. Гъге спря.

— Не си прави труд — прошепна му роботът. — Той умира. Вероятно е участвал в бой. Полицията рядко идва тук. И едва ли някой ще извика бърза помощ. Очевидно е обран, така че онзи, който ги извика, ще трябва да плати лечението от джоба си.

Гъге се огледа, но не видя никого наблизко. Клепките на апекса леко трепнаха, сякаш се опитваше да погледне. После трепкането спря.

— Ето — каза тихо Флер-Имсахо.

Гъге продължи да върви. От горните етажи на един мрачен жилищен блок в далечния край на улицата проехтяха писъци.

— Някакъв апекс бие жена си. Знаеш ли, че в продължение на цяло хилядолетие се е смятало, че жените нямат никакво влияние върху наследствеността на ражданите от тях деца? От петстотин

години вече знаят, че не е така. Сега се използва един вирусен ДНК-аналог. С него се променят гените, с които е оплодена една жена. Въпреки това според закона жените са просто собственост. Наказанието на апекс за убийството на жена е една година тежък труд, докато жена, убива апекс, се измъчва до смърт в продължение на дни. Смърт чрез химикали. Казват, че е най-тежката. Продължавай, не спирай.

Стигнаха до една пресечка с по-оживена улица. На ъгъла стоеше мъж и викаше на диалект, който Гъге не разбираше.

— Продава билети за екзекуция — обясни летящият робот. Гъге вдигна вежди, леко обърна глава. — Говоря съвсем сериозно — добави Флер-Имсахо. Гъге поклати глава, невярващ.

Средата на улицата беше изпълнена с хора. Транспортът — половината с моторна тяга, другата с човешка беше изтласкан към тротоарите. Гъге отиде към края на тълпата. Мислеше, че поради по-голямата си височина ще може да види какво става, но хората му направиха път и го пуснаха да стигне до средата на тълпата.

Няколко млади апекси биеха един стар мъж, проснат на земята. Апексите носеха странна униформа. Гъге разбра по някакъв начин, че не е официална. Те ритяха стария човек със спокойна свирепост, сякаш околните оценяваха артистичността на тяхното изпълнение и неспирния поток от мъчения и физически наранявания, които причиняваха на падналия.

— Ако смяташ, че е представление, се лъжеш — прошепна Флер-Имсахо. — Хората не плащат нищо, за да го наблюдават. Просто бият един старец, вероятно за удоволствие, а тълпата предпочита да гледа, вместо да се опита да спре боя.

Докато летящият робот говореше, Гъге разбра, че е в предния край на тълпата. Двама от младите апекси го погледнаха.

С безгрижен вид Гъге се зачуди какво ще последва. Апексите му извикаха, обърнаха се и го посочиха на другите. Бяха шестима. Те спряха боя — забравили за скимтящия мъж на земята зад тях — и обърнаха глави към Гъге. Един от тях — най-високият — разкопча нещо на тесните си, декорирани с метал панталони, откачи полупровисналото в обърнато положение влагалище и като се ухили, го поднесе първо на Гъге, след това се обърна и го заразмахва към останалите в тълпата.

Нищо повече. Младите апекси, също в такова облекло, се усмихнаха към хората и си тръгнаха. Уж случайно те стъпваха върху главата на свилия се на земята мъж.

Тълпата започна да се разпръсква. Потънал в кръв, старецът остана да лежи на пътя. От ръкава на окъсаното му палто се белееше оголена кост, край главата му се виждаха разпръснати зъби. Стъпалото на единия му крак беше странно обърнато навън.

Старецът простена. Гъге тръгна към него и понечи да се наведе.

— Не го докосвай!

Гласът на летящия робот спря Гъге като каменна стена.

— Ако някой от онези хора види ръцете или лицето ти, мъртъв си. Цветът на кожата ти е неподходящ, Гъге. Чуй ме: всяка година тук се раждат неколкостотин тъмнокожи бебета. Предвижда се да ги удушават и срещу премия да предават телата им в съвета по евгеника, но някои, с риск от смъртно наказание, ги отглеждат и когато поотраснат, избелват кожата им. Ако някой те види, особено с това наметало, жив ще те одерат.

Гъге се отдръпна, наведе глава и тръгна по пътя.

Летящият робот посочи няколко проститутки — повечето жени, — които продаваха сексуалните си услуги на апекси за няколко минути, часове или за цялата нощ. Докато вървяха по тъмните улици, летящият робот му разказа, че в някои части на града имало апекси, загубили крайници, които не можели да си позволят присаждане на ръце и крака, ампутирани от престъпници. Те давали под наем телата си на мъже.

Гъге видя много сакати. Те стояха по ъглите на улицата и продаваха дрънкулки, свиреха на изподраскани, скърцащи инструменти или просто просеха. Някои бяха слепи, други нямаха ръце или крака. Гъге гледаше осакатените хора и почувства, че му се вие свят. Покритата с чакъл улица под краката му като че ли се наклони и надигна; градът, планетата, цялата империя се завъртяха в лудешка плетеница от кошмарни форми, превърнаха се в съзвездие от страдания и болка, адски танц на агония и мъка.

Минаха покрай ослепителни магазини с цветни парцалаци, с лекарства и алкохол, сергии с религиозни статуетки, книги, артефакти и церемониални принадлежности, павилиони, където се предлагаха билети за екзекуции, ампутации, мъчения и изнасилвания — главно на

победени на „Азад“ с телесни залози — и амбулантни търговци, продаващи лотарийни билети, каталози на публични домове и нелицензирана дрога. Мина наземна кола, пълна с полиция — нощен патрул. Няколко от амбулантните търговци се разбягаха уплашени в съседните алеи, а два павилиона, когато продавачите видяха колата, бързо затвориха и веднага след като отмина, отново отвориха.

В един малък парк намериха апекс с двама раздърпани мъже и една болна на вид жена, завързани за дълги каиши. Той ги караше да изпълняват различни номера, които те непрекъснато бъркаха. Струпани около тях хора се смееха на нескъпопосаните им изпълнения. Летящият робот обясни, че триото почти сигурно са луди и няма кой да плаща за техния престой в психиатрия, поради което са лишени от гражданство и продадени на апекса. Те погледаха малко трогателните раздърпани същества, опитващи се да се изкачат по стълбовете на уличните лампи или да направят пирамида, след това продължиха. Летящият робот го осведоми, че един от всеки десет души, покрай които минаваха, през живота си трябва да бъде лекуван от психическо разстройство. Тази цифра била по-голяма за мъжете, отколкото за апексите и още по-висока за жените. Същото се отнасяло и за самоубийствата, които били незаконни.

Флер-Имсахо го отведе в една болница. Обясни, че е типична. Както целия район, тя била приблизително средно голяма за по-голям град. Издържала се от дарения. Голяма част от персонала работел без да му се плаща. Летящият робот допълни, че всички ще го вземат за пастор, дошъл да види някой от паството си. Във всеки случай персоналът бил твърде зает, за да отделя време за проверка на всеки дошъл на това място. Гъге вървеше из болницата като зашеметен.

Имаше хора без крайници, като видените на улицата, други със странен цвят на кожата или покрити със струпей и рани. Някои бяха мършави като скелети: кости и опъната върху тях сива кожа. Имаше такива, които лежаха и се мъчеха да си поемат дъх или шумно повръщаха, пъшкаха или пицяха. Видях хора все още в кръв, очакващи да бъдат превързани, прегънати надве и храчещи кръв в малки купички, видях завързани за метални легла да си блъскаат главите в железата, а от устите им се точеха лиги.

Навсякъде имаше хора: на легла, на койки, на матраци. И нетърпима миризма на гниеща плът, на силно дезинфекционно

средство и на телесни отпадъци.

— Средно лоша нощ — каза летящият робот. — Болницата е малко по-пълна от обикновено. Неотдавна са се завърнали няколко кораба с ранени в една успешна за империята война. А и това е денят, в който хората са получили заплати, не трябва да ходят на работа утре, по традиция излизат да пийнат и се сбиват.

После машината започна да съобщава данни за смъртността сред децата, средната продължителност на живота по пол, видовете заболявания и преобладаващите в различните обществени слоеве средни доходи, безработицата за дадени райони, такси за раждане и смърт, санкции за аборт и незаконно раждане. Тя говори за законите, отнасящи се до различните видове прелюбодеяние, за благотворителни фондове и религиозни организации, кухни за безплатна супа и общежития за безплатно нощуване, и клиники за първа помощ, цитираше числа и статистики, и отношения, от които Гъге нямаше намерение да запомни нито едно. Той просто обикаляше из сградата. Стори му се, че посещението продължи часове. Тогава видя врата и излезе.

Озова се в малка градина в дъното на болничния двор — тъмна, прашна и безлюдна, — оградена от всички страни. Жълта светлина от мрачните прозорци осветяваше сивата трева и напуканите плочки. Летящият робот каза, че имало още неща, които искал да му покаже — мястото, където спят хората без всякакви доходи. Смятал, че може да го вкара като посетител и в затвора...

— Искам да се връщаме. *Seга!* — извика Гъге и отметна качулката.

— Добре! — съгласи се летящият робот и дръпна отново качулката над главата му. Те полетяха нагоре. Продължиха известно време да се издигат, след което се отправиха към хотела и модула. Летящият робот не каза нищо. Гъге също мълчеше и наблюдаваше голямата галактика от светлини — градът, който минаваше под краката им.

Върнаха се в модула. Когато слязоха, вратата на покрива се отвори. С влизането им тя отново се затвори и лампите светнаха. Гъге остана неподвижен за малко, докато летящият робот свали от него наметалото и антигравитационния апарат. Когато остана без него, имаше странното усещане за голота.

— Искам да ти покажа още нещо — обади се летящият робот. Той отиде в дневната на модула. Гъге го последва.

Флер-Имсахо висеше в центъра на стаята. Екранът беше включен. Показваше апекс, който прави любов. Чуваше се музика.

— Това е специален императорски канал — обясни летящият робот. — Първо ниво, средна степен на защита. — Сцената се смени, после пак се смени и всеки път показваше малко различна сексуална активност — от солова мастурбация до групов секс, включващ всичките три азадиански пола.

— Достъпът до този канал е ограничен, кодиран — обясни летящият робот. — Случайни лица не се допускат. На пазара обаче се продава декодираща апаратура. Сега ще видим малко от каналите на второ ниво. Те са предназначени за държавната администрация, военния, религиозния и горния търговски ешелони.

Екранът за кратко се замъгли, а след това се изчисти и се появиха още азадианци, почти голи или оскъдно облечени. Акцентът падна отново върху сексуалността, но с друг елемент на онова, което ставаше. Много от хората носеха странни и неудобни на вид дрехи, а някои бяха завързани и ги биеха или бяха поставени в различни абсурдни положения, докато правеха с тях любов. Жени, облечени в униформи, се разпореждаха с мъже и апекси. Гъге разпозна някои от униформите. Бяха като тези на офицерите от императорския флот. Други приличаха на по-обикновени стилизирани униформи. Някои от апексите бяха облечени в мъжки дрехи, други в женски. Имаше апекси, заставени да ядат собствените си или на друг изпражнения или да пият урина. За тази практика изглежда особено ценни бяха фекалиите на чуждоземци. Мъже и апекси проникваха в усти и ануси на животни и чуждоземци. Чуждоземци и животни бяха увещавани да се съвокупяват с различни полове и обекти — някои обичайни, други специално направени, — използвани като заместители на полови органи. Във всяка сцена имаше елемент на... Гъге предположи господство.

Той не беше много изненадан, че империята крие картините от първото ниво. Един народ, който толкова държи на ранг, протокол и достойнство, може основателно да иска да ограничи такива неща, колкото и те да се смятат за безобидни. Второто ниво беше нещо различно. Смяташе, че то разкрива нещо от играта „Азад“ и разбираше

защо управляващите се чувстват неловко. При второ ниво удоволствието не беше от гледането как други се наслаждават и идентифицирането с тях, а наблюдаването как хората са унижавани, докато други изпитват удоволствие за тяхна сметка. Първото ниво беше за секса, от който империята безуспешно търсеше начин да се отърве.

— Сега ще видиш трето ниво — каза летящият робот.

Гъге гледаше екрана.

Флер-Имсахо гледаше Гъге.

Очите на мъжа блестяха на светлината от екрана, свободните фотони се отразяваха от ореола на неговите ириси. Отначало зениците му се разшириха, после се свиха — станаха като главички на топлийки. Летящият робот очакваше широко разтворени, покрити с влага очи, мускулите около тях да трепнат, клепачите да се затварят, мъжът да поклати глава и да се обърне назад. Нищо такова не се случи. Екранът държеше погледа му прикован към трепкащата си повърхност, сякаш безкрайно малкото налягане на излъчваната от него в стаята светлинна енергия по някакъв начин се беше обърнало и засмукало гледащия в него човек.

В дневната, над нейните фотьойли, канапета и ниски масички, ехтяха писъци. Писъци на апекси, мъже, жени, деца. На моменти замлъкваха. Всеки инструмент и всяка част на измъчваните хора издаваха собствен звук: кръв, ножове, кости, лазери, плът, триони за рязане, химикали, пиявици, глисти, вибрационни пистолети, дори фалоси, пръсти и нокти. Всичко издаваше собствен звук — контрапункт на темата от писъци.

Последната сцена представяше страдащ от психоза престъпник, предварително инжектиран с голяма доза полови хормони и халюциногени, нож и бременна жена, точно преди нейния термин, заклеямена като враг на империята.

Гъге затвори очи. Запуши с ръце уши. Наведе глава.

— Достатъчно — промълви той.

Флер-Имсахо изключи екрана. Гъге се полюшваше напред-назад на пети, сякаш наистина имаше някакво привличане, някаква изкуствена гравитация от екрана и сега, когато бе престанало, беше загубил равновесие.

— Това е на живо, Джъно Гъге. То се извършва в момента, дълбоко в някоя тъмница в затвора или в някоя полицейска казарма.

Гъге погледна празния екран, очите му все още втрещени, но сухи. Той се взираше, полюшваше се напред-назад и тежко дишаше. Челото му бе покрито с пот. Трепереше.

— Трето ниво е само за управляващия елит. Кодировката му е същата като на стратегическите военни сигнали. Мисля, че разбираш защо. Това не е специална нощ, Гъге, не е садистично-еротичен празник. Тези неща стават всяка нощ... Има още, това беше само представителна извадка.

Гъге кимна. Устата му беше суха. Преглътна с труд, пое дълбоко дъх, потри брада. Отвори уста, но летящият робот заговори преди него.

— Има и нещо друго. Нещо, което крият от теб. До миналата нощ, когато корабът спомена за него, и аз не го знаех. След играта ти с Рам твоите противници също вземат различни дроги. Амфетамини и някои по-силни. Вземат ги венозно или вътрешно. Нямаат генно създадени жлези, които да ги произвеждат в организмите им, но повечето определено ги използват. В кръвта на голяма част от хората, с които игра, има повече „изкуствени“ химикали и съединения, отколкото в твоята.

Летящият робот въздъхна. Мъжът продължи да гледа мъртвия екран.

— Това е положението — каза машината. — Съжалявам, ако съм те разстроил с показаното, Джъно Гъге, но не мога да те оставя да мислиш, че империята се състои само от няколко почтени играчи, някаква внушителна архитектура и няколко превъзнесяни нощни клуба. Това, което видя тази нощ, също е империята. И още много, което не мога да ти покажа. Всякакви разочарования, които се отнасят както до бедните, така и до относително богатите, дължащи се просто на факта, че живеят в общество, където човек не е свободен да постъпва така, както иска. Тук журналистът не може да пише онова, което знае, че е истина; докторът няма право да лекува някой болен, защото е от друг пол... милион неща се извършват всеки ден, които не са така мелодраматични и големи като онези, които ти показах, но са част от империята и оказват своето влияние.

Корабът ти каза, че една гузна система не признава невинни. Аз бих казал, че империята признава. Тя признава невинността на малкото

дете, например, но ти видя как се отнасят към тази невинност. В известен смисъл тя дори признава светостта на тялото... но само, за да я наруши. Отново всичко се свежда до собственост, до притежание. Вземане и *притежаване*. — Флер-Имсахо спря, отлетя към Гъге, отиде съвсем близо до него. — Ах, но аз отново ти изнасям проповед, нали? Грешки на младостта. Задържах те до късно. Може би вече си готов за сън. Отдавна е нощ, нали? Оставям те. — Той се обърна и полетя. При вратата отново спря. — Лека нощ, Гъге — пожела му роботът.

Гъге прочисти гърлото си.

— Лека нощ — отвърна той и най-последно откъсна поглед от екрана. Летящият робот се гмурна и изчезна.

Гъге седна на фотьойла и заби поглед в краката си. После стана, излезе от модула, отиде на покрива-градина. Настъпваше зората. Градът изглеждаше някак си измит и студен. Много лампи едва светеха. От небесния простор струеше великолепиe. Един страж при стълбищната клетка, когото Гъге не можеше да види, се изкашля и разтъпка.

Той се върна в модула и легна. Лежа в тъмнината, затворил очи, обърна се, опита се да заспи. Организмът му не можа да отдели нищо, което да го приспи.

Най-последно стана и отиде в дневната, където беше екранът. Гъге накара модула да включи каналите на играта и дълго време, без да мърда или говори и без нито една молекула телесна дрога, разглежда собствената си игра с Бермоя.

18.

Пред центъра за пресконференции стоеше затворническа линейка. Гъге слезе от самолета и отиде направо в игралната зала. Пекуил трябваше да подтичва, за да върви заедно с него. Апексът не разбираше чуждоземеца. Докато хората в неговото положение обикновено не млъкваха, той от хотела до центъра за пресконференции не беше продумал... и някак си изобщо не изглеждаше изплашен, макар че Пекуил не можеше да си обясни защо. Ако не познаваше добре свенливия, доста простодушен чуждоземец, щеше да си помисли, че на пребледнялото му, косматото, изострено лице се чете гняв.

Ло Принест Бермоя седеше на стол до Оригиналната дъска. Гъге стоеше на самата дъска. Той потри брада с дългия си пръст и премести две фигури. Бермоя направи своите ходове, а по-късно, когато играта се разгърна — и чуждоземецът отчаяно се мъчеше да се измъкне от затрудненото положение, — магистратът възложи на няколко аматьори да местят вместо него. Чуждоземецът остана при дъската, правеше сам ходовете си, разхождаше се уплашено напред-назад като някакво гигантско черно насекомо.

Бермоя не можеше да разбере играта на чуждоземеца. Тя изглеждаше безцелна. Бе направил няколко хода, които или бяха глупави грешки, или безсмислени жертви. Бермоя прочисти някои от разбитите сили на чуждоземеца. Започна да мисли, че мъжът може би има план, но ако е така, той трябва да е доста неясен. Може би се опитва по някакъв странен начин да запази мъжкото си достойнство.

Кой можеше да каже какви правила на поведение следва в този момент чуждоземецът? Ходовете му продължаваха да са все така недоразвити, непонятни. Прекъснаха за обяд.

След почивката Бермоя не се върна на стола си. Той стоеше отстрана на дъската и се опитваше да разбере какъв хитър, неразбираем план може да има чуждоземецът. Струваше му се, че играе с фантом. Сякаш играеха на две отделни дъски. Той въобще не можеше да се приближи плътно до фигурите на мъжа. Те

продължаваха да му се измъкват, да се движат, сякаш чуждоземецът знаеше следващия му ход, преди той дори да бе помислил за него.

Какво се бе случило с чуждоземеца? Вчера бе играл съвсем различно. Наистина ли получаваше помощ отвън? Бермоя започна да се изпотява. Не беше необходимо. Той все още бе много напред, все още беше сигурен в победата, но неочаквано започна да се поти. Каза си, че няма за какво да се безпокои. Изпотяването беше страничен ефект от голямата доза стимулант, взета по време на обяда.

Магистратът направи няколко хода, които трябваше да разкрият какво става на дъската, да изложат истинския план на чуждоземеца, ако той наистина имаше такъв. Никакъв резултат. След това опита няколко проучвателни хода, разкривайки се малко повече от необходимото. Гъге веднага атакува.

Сто години Бермоя беше изучавал и играл „Азад“ и половината от това време бе заемал различни постове в съда. Беше виждал много силни бунтове на осъдени престъпници и наблюдавал — дори взимал участие — игри с много големи и неочаквани по своята свирепост партии. Въпреки това следващите няколко хода на чуждоземеца бяха на по-войнствено ниво от всичко видяно. Той почувства, че без опита в съда може би щеше да бъде физически изчерпан.

Тези няколко хода бяха като серия ритници в корема. Те съдържаха цялата необуздана енергия на много от най-добрите млади играчи, конвулсивно проявявана, но подредена, синхронизирана, последователна и приложена със стил и дивашка грациозност, каквито никой нешлифован начинаещ не би могъл да прояви. С първия ход Бермоя разбра колко добър е планът на чуждоземеца. С втория, че играта може да продължи и на следващия ден, преди чуждоземецът окончателно да бъде победен. А с по-следващия, че той, Бермоя, не е в съвсем неузвима позиция, както си мислеше... и след още два хода, че има още много работа да свърши и, може би, в края на краищата, играта няма да продължи до следващия ден.

Бермоя направи отново своите ходове, опитвайки всички номера и хитрости, които бе научил за цяло едно столетие игра. Той скри наблюдателната си фигура, проведе различни маневри с атакуващи фигури и карти. Предварително използва фигури на природни стихии от Ставащата дъска, обедини земя и вода... но нищо не помогна.

Точно преди почивката в края на следобедната сесия магистратът стана и погледна чуждоземеца. Залата се беше смълчала. Мъжът стоеше в средата на дъската, гледаше безстрастно някаква незначителна фигура и се почесваше по брадата. Изглеждаше спокоен, уверен.

Бермоя разгледа собственото си положение. Всичко беше объркано. Сега нищо не можеше да се оправи. Нямаше спасение. Беше като лошо подготвено, предварително обречено на провал дело или като някаква три четвърти разрушена апаратура. Нямаше начин да се спаси. По-добре да се откаже и да започне отново.

Но това не можеше да стане. Щяха да го отведат в болницата и да му извадят яйчниците. Щеше да изгуби онова, което го правеше такъв, какъвто е и никога нямаше да му го върнат. Губеше го завинаги. Завинаги!

Бермоя не чуваше хората от залата. Не ги виждаше. Не виждаше и дъската под краката си. Виждаше само чуждоземеца — висок, приличащ на насекомо, с остри черти на лицето и мършаво тяло — да поглажда брада с дългия си, тъмен пръст под нокътя на който се виждаше по-светла кожа.

Как можеше да изглежда толкова бездушен? Бермоя потисна желанието си да изкрещи. От гърдите му се изтръгна тежка въздишка. Помисли си колко добре беше тази сутрин. Как бе почувствал, че не само ще отиде на Огнената планета за финалните партии, но и ще направи голяма услуга на императорския апарат. Сега си мислеше, че те може би са знаели, че това може да се случи и са искали да го унижат и свалят (по неизвестна за него причина, защото винаги е бил лоялен и съзнателен. Грешка. Сигурно е грешка...).

„Но *защо сега?* — мислеше той. — *Защо сега?* *Защо* точно сега, след като бе играл толкова пъти? *Защо* при този залог? *Защо* бяха поискали от него да направи такова нещо, да предложи такъв залог, когато носеше в себе си семето на дете? *Защо?*“

Чуждоземецът потри косматото си лице, стисна странните си устни, загледан в някаква точка от дъската. Бермоя тръгна към мъжа, без да забелязва препятствията пред себе си, мачкаше биотехнологическите и други фигури под краката си, събаряше стърчащите пирамиди.

Мъжът го гледаше така, сякаш го виждаше за първи път. Бермоя спря. Той погледна чуждоземеца в очите.

И не видя нищо. Никаква милост, никакво съчувствие, никакъв дух на доброта или тъга. Той гледаше в тези очи и за първи път си помисли за погледа, който имаха понякога осъдените на бърза смърт. Беше поглед, изпълнен с безразличие. Не отчаяние, не омраза, а нещо бездушно и по-ужасяващо от двете. Поглед на примирение, на напълно изгубени надежди. Флаг, издигнат от душа, която повече не се интересуваше от неговата съдба.

И в този миг на осъзнаване Бермоя разбра, че първият образ, на обречения, който се появи в съзнанието му, не беше подходящ. Той не знаеше кой образ е подходящ. Може би това не можеше да се узнае.

И неочаквано, за първи път в живота си, той осъзна как са се чувствали осъдените, когато са гледали в *неговите* очи.

Той падна, строполи се върху дъската. Най-напред на колене, а след това по очи на нивото на дъската, виждайки я най-после от земята. Бермоя затвори очи.

Съдията и помощниците му отидоха при него и внимателно го вдигнаха. Санитарите го завързаха за носилка и хлипац го отнесоха навън в затворническата линейка.

Пекуил гледаше смаян. Никога не бе мислил, че ще види един имперски съдия да рухне така. И то пред чуждоземец! Той затича подир тъмния човек, който излизаше от залата така бързо и тихо, както бе дошъл, без да обръща внимание на подмятанията и виковете от галериите за зрители. Преди журналистите да ги хванат, двамата се качиха на въздушната кола и отлетяха.

Пекуил внезапно разбра, че през цялото време, докато бяха в залата, Гъге не беше промълвил нито дума.

Флер-Имсахо наблюдаваше мъжа. Беше очаквал някаква реакция, но той не реагира. Просто стоеше пред екрана и наблюдаваше записи на всички партии, които бе изиграл от пристигането си. И мълчеше.

Сега щеше да отиде в Ечронедал, заедно със сто и деветнайсет други победители от единичните срещи в четвъртия кръг. Както беше обичайно след такъв тежък облог, семейството на осакатения Бермоя го бе напуснало. Без да премести нито една фигура на оставащите две

големи дъски, Гъге беше спечелил мача и си бе извоювал право за участие в игрите на Огнената планета.

Оставаха двацет дни между края на играта на Гъге срещу Бермоя и датата, когато флотът на императорския двор щеше да отлети за дванайсетдневно пътуване до Ечронедал. Гъге беше поканен да прекара част от това време в имението на Хамин — ректор на колежа на „Кандсев“ и наставник на императора. Флер-Имсахо го посъветва да откаже поканата, но Гъге я прие. Щяха да заминат сутринта за имението, разположено на неколкостотин километра на един остров във вътрешно море.

Гъге бе приел онова, което летящият робот вярваше, че е нездравословен, дори перверзен интерес към разпространяването от новинарските агенции за него. Мъжът изглежда всъщност харесваше клеветите, които се изливаха по негов адрес след победата му над Бермоя. Понякога се усмихваше, когато четеше или слушаше какво се говори за него, специално, когато говорителите по холовизията — шокирани, с почтителен тон — съобщаваха какво е направил чужденецът Гъге на Ло Принест Бермоя; благороден, милостив магистрат с пет жени и двама съпрузи, макар и без деца.

Гъге започна да гледа и канали, на които показваха как в далечни части на империята императорски войски избиват диваци и покръстват езичници. Той беше накарал модулет да декодира военните предавания, които изглежда те излъчваха в дух на съперничество с по-силно кодираните развлекателни канали на императорския двор.

Във военните предавания се показваха екзекуции и мъчения на чуждоземци. Някои показваха как взривяват и подпалват сгради и произведения на изкуството на непокорни или размирни типове. Всички чуждоземци по стандартните новинарски канали бяха представяни като нецивилизовани чудовища, хрисими глупаци или алчни и неверни същества, неспособни да създадат истинско изкуство и цивилизация. Понякога, където бе възможно физически, показваха как азиански мъже — макар и никога апекси — изнасилват диваци.

Флер-Имсахо беше разстроен, че Гъге може да гледа такива неща, особено като се вземеше предвид, че трябваше да се намерят средства за декодиране на предаванията. Добре поне, че изглежда не ги намираще сексуално стимулиращи. Той мислеше постоянно за тях,

както бяха склонни да правят това азаданците. Гъге гледаше, вземаше си бележки и загасваше екрана.

Той все още прекарваше по-голяма част от времето си в разглеждане на партии, показвани на екрана, но кодираните сигнали и злобната към него преса отново и отново го привличаха като наркотик.

— Но аз не обичам пръстени.

— Не става въпрос дали обичаш, или не, Джъно Гъге. Когато отиваш в имението на Хамин, ти ще бъдеш извън модула. Там аз няма винаги да съм близо до теб, а и не съм специалист по токсикология. Ти ще ядеш тяхна храна, ще пиеш техни напитки, а те имат няколко много способни фармацевти и биолози. Но ако на всяка ръка носиш по един от тези пръстени — за предпочитане на показалеца, — ще бъдеш защитен от отравяне. Едно пробождане означава несмъртоносна отрова като например халюциноген. Три пробождания означават, че някой се готви да те убие.

— А какво означават две пробождания?

— Не зная! Може би повреда. Сега ще ги сложиш ли?

— Но те наистина не ми отиват.

— Да направя ли да не се виждат?

— Чувствам ги странно.

— Няма значение. По-важното е да те предпазят.

— А няма ли да ми дадеш и амулет за защита от куршуми?

— Сериозно ли говориш? Искам да кажа, че ако говориш сериозно, на дъската има пасивен сензор — екран срещу куршуми под формата на украшение. Но те вероятно ще използват лазерни оръжия...

Гъге махна с ръка (с пръстен на нея).

— Няма значение. — Той седна отново и включи военния канал с екзекуциите.

На летящия робот му беше трудно да говори на мъжа. Той не искаше да го слуша. Роботът се опита да му обясни, че въпреки всички ужаси, които бе видял в града и на екрана, нямаше нищо, което Културата може да направи, без да причини повече зло, отколкото

добро. Той се опита да му каже, че „Контактната секция“, всъщност цялата Култура, беше като него, облечен с онова наметало и неспособен да помогне на ранения човек на улицата, можеха само да наблюдават в очакване на подходящ момент... но никой от тези аргументи не стигна до съзнанието му. Изглежда сега човекът не мислеше за това, защото не каза нищо, не започна да спори.

Флер-Имсахо не излиза много през дните между края на партията с Бермоя и пътуването до имението на Хамин. Той стоя вътре с мъжа, разтревожен.

— Радвам се да ви посрещна, господин Гъге. — Стариият апекс протегна ръка. Гъге я стисна. — Надявам се, че пътуването ви е било приятно.

— Да, ние ти благодарим — кимна Гъге. Стояха на покрива на ниска сграда, разположена сред пищна растителност с изглед към спокойните води на вътрешното море. Къщата беше почти скрита от зеленина. Само покривът се издигаше над полюшващите се върхове на дърветата. Близо до нея имаше заградени ливадки, пълни с ездитни коне, от различни нива на къщата над гората се издигаха изящни мостове, които водеха към бряг със златни пясъци и павилиони, и летни резиденции на имението. Над далечната суша блестяха огромни облаци, залени от слънчева светлина.

— Казахте „ние“ — отбеляза Хамин, докато вървяха по покрива и облечени в ливреи мъже сваляха от самолета багажа на Гъге.

— Летящият робот и аз — обясни Гъге и посочи с глава към машината, която жужеше до рамото му.

— Ах, да. — Стариият апекс се засмя, плешивата му глава отразяваше светлината от двете слънца. — Някои хора смятат, че тя ви помага да играете така добре.

Те слязоха на един дълъг балкон с много маси, където Хамин представи Гъге — и летящия робот — на различни хора, главно апекси, плюс няколко елегантни жени. Гъге познаваше само една личност от присъстващите — усмихващият се Ло Шаф Олос, който остави чашата си на масата и му стисна ръка.

— Радвам се да ви видя отново, господин Гъге. Късметът не ви изостави, а уменията ви нараснаха. Забележително постижение.

Приемете моите поздравления. — Погледът на апекса бързо се плъзна към пръстените по ръцете на Гъге.

— Благодаря. Срещу цена, от която с готовност бих се отказал.

— Наистина ли? Вие не преставате да ни изненадвате, господин Гъге.

— Сигурен съм, че невинаги ще е така.

— Прекалено сте скромни. — Олос се усмихна и седна.

Гъге отклони предложението да отиде в стаята си да се освежи. Вече се чувствал напълно освежен. Той се настани на масата с Хамин, около която седяха и други директори на колежа „Кандсев“ и няколко официални лица от двореца. Бяха сервирани изстудени вина и ароматни закуски. Флер-Имсахо се настани относително тихо на пода до краката на Гъге. Пръстените бяха напълно излишни, тъй като на масата пред тях освен алкохол, нямаше никакви други отровни вещества.

В разговора се избягваше последната партия на Гъге. Всички произнасяха правилно името му. Директорите от колежа го запитаха за уникалния му стил на игра. Доколкото може, Гъге им отговори. Официалните лица от двореца учтиво се заинтересуваха за неговия роден свят и той им разказа някакви глупости за живота на планета. Попитаха го и за Флер-Имсахо. Гъге очакваше, че машината сама ще им отговори, но тя не го стори и той им разказа истината: по дефиницията на Културата машината е личност. Тя има право да постъпва както си иска и не му принадлежи.

Една висока и поразително красива жена, компаньонка на Ло Шаф Олос, присъединила се към тяхната маса, запитва летящия робот дали неговият господар играе логично или не.

Флер-Имсахо отговори — с досада, която Гъге подозираше, че само той може да забележи, — че Гъге не му е господар и според него, когато играе, той мисли по-логично, отколкото постъпва и във всеки случай лично той знае много малко за играта „Азад“, за да има мнение.

Всички намериха казаното за много остроумно.

Хамин стана и заяви, че неговият стомах с двеста и петдесетгодишния си опит можел да определи по-точно от часовника на който и да било прислужник, че приближава време за вечеря. Всички се засмяха и напуснаха балкона. Хамин придружи лично Гъге до

стаята му и му каза, че когато вечерята е сервирана, прислужникът ще го извика.

— Искан ми се да зная защо те поканиха тук — каза Флер-Имсахо, докато разопаковаше трите куфара на мъжа, който гледаше през прозореца към високите върхове на дърветата и спокойното море.

— Може би искат да ме вербуват за империята. Ти как мислиш, роботе? Ставам ли за генерал?

— Не се шегувай, Джъно Гъге. — Летящият робот премина на марейнски. — Не забравяй, присмехулнико, че глупости-неглупости тук ни подслушват.

Гъге погледна загрижен и каза на еечиански:

— По дяволите, роботе, да не би да изграждаш езикова бариера?

— *Гъге...* — роботът изсъска и прибра някои дрехи, смятани в империята за неподходящи при хранене.

Гъге се обърна и се усмихна.

— Може би просто искат да ме убият.

— Чудя се дали ще имат нужда от помощ.

Гъге се засмя и отиде при леглото, където летящият робот бе сложил официалното му облекло.

— Всичко ще бъде наред.

— Ти смяташ така. Тук ние нямаме дори защитата на модула, да не говорим за всичко останало. Но... хайде да не се безпокоим предварително.

Гъге взе две дрехи, сложи ги до тялото си, притисна ги с брадичка и погледна надолу.

— Аз не се безпокоя — отвърна той.

Летящият робот извика.

— О, *Джъно* Гъге! Колко пъти трябва да ти казвам? *Не можеш* да носиш едновременно червено и зелено.

— Обичате ли музиката, господин Гъге? — попита Хамин и се наведе към него.

Гъге кимна.

— Е, малко няма да навреди.

Хамин се облегна назад, очевидно удовлетворен от отговора. Бяха се качили на покрива-градина след продължителна и богата

вечеря, по време на която в центъра на стаята бяха танцували голи жени. Ако можеше да се вярва на пръстените на Гъге, никой не се опита да му направи нещо с храната. Беше се смрачило и посрещането продължи навън в топлата вечер под звуците на нежна музика, изпълнявана от група музиканти-апекси. Изящни мостове водеха от градината към високи, разкошни дървета.

Гъге седеше край малка масичка, заедно с Хамин и Олос. Флер-Имсахо стоеше близо до краката му. Сред дърветата около тях светеха лампи. Градината-покрив беше като светлинен остров в тъмнината, заобиколен от крясъци на птици и животни, които сякаш пригласяха на музиката.

— Чудя се, господин Гъге — заговори Хамин, — дали ви хареса някоя от нашите танцорки? — Той отпи от питието си и дръпна от малката си лула. Пушекът се издигна на кълбо над плешивата му глава и апексът продължи: — Питам, защото една от тях — онази със сребърния кичур в косата, спомняте ли си я? — прояви интерес към вас. Извинявайте... Надявам се, че не съм ви шокирал, господин Гъге, нали?

— Ни най-малко.

— Е, просто исках да ви кажа, че сме се събрали само приятели. С играта си вие доказахте какво представлявате. Тук сме извън погледа на пресата и на обикновените хора, които, разбира се, са длъжни да се подчиняват на много строги разпоредби... докато за нас, когато сме на това място, те не се отнасят. Разбрахте ли мисълта ми? Можете тайно да се разтоварите.

— Много съм ви благодарен. Ще се постарая да се разтоваря, но преди да дойда на Ее ми казаха, че за тукашните хора съм грозен и дори чудовищен. Вашата добрина ме задължава, но предпочитам да не се натрапвам на някого, който може би не е направил доброволно избора си.

— Отново сте прекалено скромни, Джъно Гъге — усмихна се Олос.

Хамин кимна и пусна облаче дим.

— Знаете ли, господин Гъге, чух, че във вашата Култура нямало никакви закони. Сигурен съм, че е преувеличено, но предполагам, че в това твърдение все пак има зрънце истина и навярно поради броя и строгостта на нашите закони... ще ви се стори, че има голямо различие

между вашето общество и нашето. Тук ние имаме много правила и се опитваме да живеем в съответствие със законите на Бога, играта и императора. Но едно от достойнствата на законите е възможността да се нарушават. Ние не сме деца, господин Гъге. — Хамин посочи с лулата си хората около масите. — Правилата и законите съществуват само заради удоволствието да вършим забраненото, но щом повечето хора през по-голямата част от живота си се подчиняват на такива предписания, ползата от тях е налице. Сляпото подчинение би означавало, че ние сме — ах! — Хамин се засмя и посочи с лулата си към летящия робот, — просто работи!

Флер-Имсахо за миг зажува малко по-силно.

Настъпи тишина. Гъге отпи от чашата си.

Олос и Хамин се спогледаха.

— Джъно Гъге — каза най-после Олос, като въртеше чашата в ръка. — Нека бъдем откровени. Ти си бreme за нас. Игра много по-добре, отколкото очаквахме. Ние не допускахме, че можем толкова лесно да бъдем излъгани, но по някакъв начин ти успя да го направиш. Поздравявам те, каквато и хитрост да си използвал — дали чрез жлезите, отделящи дрога, или машината в краката ти, или просто поради това, че си играл „Азад“ много повече години, отколкото призна. Ти беше по-добър от нас и ние сме впечатлени. Съжалявам само за невинните хора, като онзи случаен човек, застрелян вместо теб, и Ло Принест Бермоя, който беше осакатен. Ние, както надявам се не се съмняваш, бихме желали ти да не продължиш играта. Сега имперската служба не може нищо да направи чрез Бюрото по игрите. Ние също. Ние обаче имаме предложение.

— И какво е то? — попита Гъге и отпи от напитката си.

— Както казах — обади се Хамин и посочи с лулата си към Гъге, — ние имаме много закони. Следователно имаме и много престъпления. Някои от тях са от сексуален характер. — Гъге погледна питието си. — Едва ли е нужно да обяснявам — продължи Хамин, — че в това отношение физиологията на нашата раса ни прави... необикновени, би могло почти да се каже — надарени. В нашето общество е възможно да се *контролират* хората. Възможно е да се накара някой или дори няколко души да правят нещо против волята си. Тук ние можем да ти предложим преживяване, което по твое собствено признание е невъзможно в твоя свят. — Старият апекс се наведе по-

близко и заговори по-тихо: — Можеш ли да си представиш какво е да имаш няколко жени и мъже — дори апекси, ако желаеш, — които да изпълняват *всяко* твое желание? — Хамин изчука лулата си в крака на масата. Пепелта полетя над жужащия Флер-Имсахо. Ректорът на колежа „Кандсев“ тайно се усмихна, облегна се назад и се зае да пълни лулата си с тютюн от малка кесия.

Олос се наведе към Гъге.

— Целият остров е на твое разположение колкото време желаеш, Джъно Гъге. Можеш да имаш колкото искаш хора от всякакъв пол, за колкото време искаш.

— Ако се откажа да играя.

— Да, ако се откажеш да играеш — потвърди Олос.

Хамин кимна.

— Има прецеденти.

— Целият остров? — Гъге се направи, че оглежда обляната в мека светлина градина-покрив. Появи се група танцьори: гъвкиви, пестеливо облечени хора — мъже, жени и апекси си проправиха път и се качиха ниска естрада зад музикантите.

— Всичко! — натърти Олос. — Островът, къщата, прислугата, танцьорите. Всичко и всички.

Гъге кимна, но не каза нищо.

Хамин запали лулата си.

— Дори оркестъра — каза той и се закашля. После махна с ръка към музикантите. — Какво мислиш за инструментите им, Джъно Гъге? Не звучат ли прекрасно?

— Много приятно. — Гъге отпи от чашата си и загледа танцьорите, които се подреждаха на сцената.

— Дори тук обаче — засмя се Хамин, — нещо ти убягва. Ние изпитваме голямо удоволствие, като знаем на каква цена е купена тази музика, разбираш ли? Виждаш ли онзи струнен инструмент вляво, с осемте струни?

Гъге кимна.

— С всяка от тези стоманени струни е удушен по един мъж. А виждаш ли бялата свирка отзад, на която свири онзи мъж?

— С формата на кост от човешко бедро ли?

Хамин се засмя.

— Женско, отрязано без упойка.

— Естествено — каза Гъге и взе няколко сладки ядки от една купа на масата. — По две ли режете от жена или ги оставяте като еднокраки музикални критички?

Хамин се усмихна.

— Видя ли? — обърна се той към Олос. — Веднага го оцени.

Старият апекс махна с ръка към оркестъра, зад който вече се бяха наредили танцьорите, готови да започнат своето изпълнение.

— Барабаните са направени от човешка кожа. Сега разбираш защо всеки инструмент има фамилно име. Хоризонталният прецизен инструмент е направен от кости на пръстите, а... е, има други инструменти, но сега вече можеш да разбереш защо музиката звучи така... хубаво на онези от нас, които знаят от какво са направени инструментите.

— О, да — поклати глава Гъге. Танците започнаха. Гъвки и опитни, танцьорите веднага привлякоха вниманието на всички. Някои сигурно бяха с антигравитационни апарати и се носеха във въздуха като огромни, прозирни, бавни птици.

— Добре — кимна Хамин. — Ти разбираш, Гъге, в империята човек може да има или единия, или другия обществен статус. Може да бъде танцьор... а може и върху него да танцуват. — Хамин се усмихна на казаното, което на еечиански, и до известна степен на марейнски, представляваше игра на думи.

Гъге погледна танцьорите. Без да откъсва очи от тях, той заяви:

— Ще играя, ректоре. В Ечронедал! — Той почукваше с пръстена на дясната си ръка по ръба на чашата в такт с музиката.

Хамин въздъхна.

— Е, трябва да ти призная, Джъно Гъге, че сме разтревожени... — Той дръпна отново от лулата си, загледан в светещото ѝ огнище... — От последиците, които може да има твоето по-нататъшно участие в играта върху морала на народа. Повечето са прости хора. Наш дълг е понякога да ги предпазваме от суровата действителност. А каква по-сурова действителност от разбирането, че мнозина от техните сънародници са лековерни, жестоки и глупави? Те няма да могат да разберат, че един чужденец, един чуждоземец, може да дойде тук и така добре да играе священата игра. Ние тук — онези от нас, които са в императорския двор и в колежите — можем да не се тревожим толкова, но сме длъжни да държим сметка за обикновените, почтените... бих

казал дори *невинните* хора, Гъге, и онова, което трябва да направим в това отношение, за което понякога трябва да поемем отговорност, невинаги ни прави щастливи. Но ние знаем дълга си и ще го изпълним. Заради самите тях и за нашия император.

Хамин отново се наведе напред.

— Ние нямаме намерение да те убием, Джъно Гъге, макар да ми казаха, че в двора има една фракция, която смята, че това е най-доброто решение, а — така се говори — хората от службите за сигурност могат лесно да го извършат. Не! Ние няма да направим такова ужасно нещо. Но... — Старият апекс засмука тънката лула, от която се чу тих свистящ звук. Гъге чакаше.

Хамин насочи отново лулата към него.

— ... Трябва да те предупредя, Гъге, че независимо колко добре ще изиграеш първата си партия в Ечронедал, ще бъде съобщено, че си паднал. Ние имаме абсолютен контрол върху информационните и новинарските служби на Огнената планета и що се отнася до пресата и обществеността, ти ще отпаднеш още в първия кръг. Ще направим всичко, за да изглежда, че си загубил. Ти си свободен да съобщиш на обществеността за този ни разговор и да предявиш каквито желаеш претенции. Но с това само ще станеш за смях и във всеки случай казаното от мен ще се случи. Истината вече е предрешена.

— И така сам разбираш, Гъге — намеси се Олос, — че можеш да отидеш в Ечронедал, но ще бъдеш победен. Можеш да си абсолютно сигурен, че ще претърпиш поражение. Ако искаш, иди като високопоставен турист, остани там и се радвай на игрите като наш гост. Но няма никакъв смисъл повече да играеш.

— Хм — промърмори Гъге. Танцьорите бавно сваляха дрехите от себе си, като се разсъбличаха един друг. Някои от тях, все още танцуващи, съумяваха да се погалят и докоснат по подчертан сексуален начин. Гъге кимна. — Ще помисля върху думите ви. — Той се усмихна към двамата апекси. — Във всеки случай бих желал да видя вашата Огнена планета. — Гъге пи от приятно охладената напитка и погледна бавно оформящата се еротична хореография зад музикантите. — Повече от това обаче... не мога да обещаая. Ще положя максимални усилия.

Хамин изучаваше лулата си. Олос изглеждаше много сериозен.

Гъге протегна ръце в жест на примирение и безпомощност.

— Какво повече мога да обещаая?

— Ще бъдеш ли готов да... сътрудничиш обаче? — попита Олос. Гъге го погледна въпросително. Олос бавно се протегна и почука по ръба на чашата на Гъге.

— Да направиш нещо, което ще... прозвучи истински — обясни той.

Гъге видя как двамата апекси се спогледаха. Той ги чакаше да разкрият картите си.

— Документално доказателство — каза тихо Хамин, сякаш говореше на лулата си. — Филм как гледаш разтревожен лошото развитие на играта. Може би дори интервю. Естествено ние можем да уредим тези неща и без твоето сътрудничество, но ако ни помогнеш, ще бъде по-лесно, ще прозвучи по-малко фалшиво за всички засегнати. — Старият апекс засмука лулата си. Олос пи, загледан в романтичните лудории на танцовата трупа.

Гъге гледаше изумен.

— Искаш да кажеш да сътруднича в една лъжа? Да участвам в изграждане на вашата фалшива действителност?

— Нашата *истинска* действителност, Гъге — възрази Олос. — Официалната версия, онази, която ще бъде подкрепена документално... в която хората ще повярват.

Гъге се засмя.

— За мен ще бъде удоволствие да помогна. Разбира се. Ще бъде истинско предизвикателство да дам определено раболепно интервю за широката публика. Дори ще помогна да създадете на дъската толкова ужасни позиции, че и аз да не мога да намеря изход. — Той повдигна чашата си към тях. — В края на краищата важна е играта, нали?

Хамин изсумтя, раменете му потръпнаха. Той засмука отново лулата и през воал от пушек каза:

— Никой истински играч не може да каже нещо повече. — Хамин потупа Гъге по рамото. — Джъно Гъге, дори ако решиш да не се ползваш от предоставените ти от моя дом възможности, аз се надявам, че няма да откажеш да останеш малко с нас. Ще се радвам да си побъбрим. Ще останеш ли?

— Защо не? — усмихна се Гъге и двамата с Хамин вдигнаха чаши. Олос седеше зад тях и тихо се смееше. Тримата се обърнаха и загледаха танцьорите, които без да изостават от такта на музиката, сега

бяха оформили с телата си любовна фигура под формата на зъби на трион. Това впечатли Гъге.

Гъге остана в къщата петнайсет дни. През това време разговаря предпазливо със стария ректор. Когато си тръгна, той все още смяташе, че всъщност не се познават, но може би знаеха малко повече за своите цивилизации.

За Хамин очевидно беше трудно да повярва, че в Културата не си служат с пари.

— Ами ако аз наистина поискам нещо неразумно?

— Какво например?

— Собствена планета? — Хамин захихика.

— Как можеш да притежаваш планета? — Гъге поклати глава.

— Все пак да допуснем, че поискам планета?

— Предполагам, че ако намериш незаета, можеш да се настаниш на нея без някой да се разсърди... вероятно така може да стане. Но как ще попречиш на други хора да кацат на нея?

— Не мога ли да си купя флотилия от бойни кораби?

— Всички наши кораби са одухотворени същества. Ти разбира се можеш да се *опиташ* да кажеш на един кораб какво да прави... но не вярвам да успееш.

— Вашите кораби си мислят, че са живи! — Хамин се изсмя.

— Една общоприета заблуда, споделяна от някои от нашите човешки жители.

Хамин намери сексуалните навици за още по-очарователни. Той беше едновременно очарован и разярен, че Културата смята хомосексуалността, кръвното смесение, смяната на пола, хермафродизма и промяната на сексуалните характеристики така естествени, както всяко друго нещо, което вършат хората — като например пътуването или смяната на прическата.

Хамин беше убеден, че това отнема цялото удоволствие от тези неща. Културата *нищо* да не забранява!

Гъге се опита да обясни, че там няма писани закони и все пак почти няма престъпления. Понякога се извършва някое престъпление от страст (както избра да го нарича Хамин), но почти нищо друго. Във

всеки случай трудно е да остане неразкрито престъпление, след като всички имат терминали, но и мотивите за престъпления също са малко.

— Ами ако някой убие някого?

Гъге вдигна рамене.

— Прикрепват към него летящ робот.

— Ах! Това звучи по-приемливо. И какво прави този летящ робот?

— Непрекъснато върви с него и внимава никога да не го повтори.

— Това ли е всичко?

— Какво повече искаш? Социална смърт, Хамин. Престават да те канят на забави и приеми.

— Ах, но в твоята Култура не мога ли да извърша грабеж с взлом?

— Предполагам, че можеш — съгласи се Гъге, — но тогава никой няма да говори с теб.

Колкото до онова, което Хамин разказа на Гъге за империята, то само му помогна по-добре да разбере казаното от Шохобохом За: че е скъпоценен камък, колкото и остри и нешлифовани да са неговите режещи ръбове. Като се имаше предвид, че бяха заобиколени и включени към създаденото от тях чудовище — империята на Азад, която проявяваше такъв неудържим инстинкт (Гъге не можа да се сети за друга по-подходяща дума) за своето самосъхранение — не беше толкова трудно да се разберат предразсъдъците на азиатиците към така наречената от тях „човешка природа“ — те използваша тази фраза, когато искаха да оправдаят нещо нечовешко и неестествено.

Империята *искаше* да оцелее. Тя беше като тяло на голямо и силно животно, което оставя в него да оцелеят само някои клетки или вируси и инстинктивно и без да се замисля убива всички останали. Когато сравняваше революционерите с рака, самият Хамин използваше тази аналогия. Гъге се опита да възрази, че единичните клетки са си единични клетки, докато сборът от стотици милиарди от тях — или съзнателен прибор, направен от матрици от пикоинтегрални схеми — са просто несравнимо нещо... но Хамин отказа да слуша. Той, не Гъге, беше изпуснал същността.

Останалата част от времето Гъге прекара в разходки из гората или в плуване в топлото, спокойно море. Бавният ритъм на живота в къщата на Хамин беше изграден около храненето и Гъге се научи да

обръща по-голямо внимание на облеклото за храна, на храненето, на разговорите с гостите — стари и нови, тъй като непрекъснато идваха и си отиваха гости — и на отмората след това, издути и натежали, продължаващи да разговарят, да наблюдават програми — обикновено еротични танци — и на непринудената размяна на сексуални партньори между гости, танцьори, прислужници, персонал от къщата. Гъге беше примамван много пъти, но никога не се поддаде на съблазънта. Той започна да намира азианските жени за все по-привлекателни и то не само физически... но използва своите генно създадени жлези в отрицателна насока, за да остане плътски спокоен сред хитро представяните пред него оргии.

Бяха много приятни дни. Пръстените не го пробуждаха, никой не стреля по него. Той и Флер-Имсахо се върнаха безпроблемно в модула на покрива на грандхотела няколко дни преди императорската флота да тръгне за, Ечронедал. Те предпочитаха да пътуват с модула, който щеше идеално да измине това разстояние, но „Контактната секция“ им забрани — трябваше да се държи сметка за ефекта върху Адмиралтейството, когато открие, че нещо не по-голямо от спасителна лодка може да не отстъпва на техните бойни кораби, — а империята отказа да пренесе с императорски кораб чуждоземната машина. И така наложи се Гъге да пътува с флота, както всеки друг.

— Ти си мислиш, че си се отървал от проблемите — каза с горчивина Флер-Имсахо. — През цялото време ще ни наблюдават: на лайнера по време на пътуването и в замъка, след като пристигнем. Това означава, че докато не свърши турнирът, аз трябва да съм денем и нощем в тази смешна дегизировка. Защо не загуби още в първия кръг, както се очакваше? Щяхме да им кажем къде да си заврат тяхната Огнена планета и вече да сме на УТС.

— Флер-Имсахо, знаеш ли колко си досаден?

Оказа се, че не е било необходимо да се връщат в модула. Нямахте нищо за вземане или опаковане. Гъге стоеше в малката дневна и въртеше орбиталната гривна на китката си, когато внезапно осъзна, че очаква предстоящите игри в Ечронедал с по-голямо нетърпение, отколкото бе очаквал другите. Напрежението щеше да изчезне. Нямахте да се налага да се изправя пред презрението на пресата и на противната широка публика, щеше да сътрудничи на империята да скалпят фалшиви новини и с това вероятността за друга физическа

опция щеше да бъде намалена почти до нула. Щеше да прекара приятно...

Флер-Имсахо се зарадва, като откри, че мъжът преодолява последиците от видяното, което империята не показва на своите гости. Беше почти същия, както по-рано. Дните, прекарани в имението на Хамин, изглежда му се бяха отразили благотворно. Виждаше обаче в него и малки промени. Нещо, което не можеше точно да определи, но знаеше, че съществува.

Не видяха отново Шохобохом За. Бил заминал на пътешествие „нагоре из страната“, както се бе изразил. Той изпрати поздрав и пожелание на марейнски Гъге да намери някой пресен *гриф* и да изпробва ефекта от него...

Преди да тръгнат Гъге попита модула за девойката, която беше срещнал преди месеци на големия бал. Не бе запомнил името ѝ, но ако модулет му даде списък на жените, спечелили на първия кръг, беше сигурен, че ще я открие... Модулет се обърка, но Флер-Имсахо посъветва и двамата да забравят за нея.

Никоя жена не бе достигнала до втория кръг.

Пекуил отиде с тях до летището за совалки. Ръката му беше напълно оздравяла. Гъге и Флер-Имсахо се сбогуваха с модула. Той се издигна в небето за среща с далеч намиращия се „Ограничаващ фактор“. Сбогуваха се и с Пекуил — той стисна с две ръце десницата на Гъге — и мъжът и летящият робот се качиха на совалката.

Гъге наблюдаваше останалия под совалката Гроасначек. Мощната тяга го притегли към облегалката и градът се наклони. Совалката се издигаше в неясното небе, цялата гледка се полюшваше и потрепваше.

Постепенно всичко под тях отново се показва за малко, преди нарастващото разстояние, пушеците, прахът, замърсяването и променящият се ъгъл на изкачване да го заличат.

Въпреки цялото клатушкане, за момента градът изглеждаше спокоен и подреден във всичките си части. Разстоянието накара отделните местни обърквания и размествания да изчезнат, а от известна височина, откъдето подробностите се изгубиха, той заприлича на голям, лишен от разум, разпрострял се организъм.

ТРЕТА ЧАСТ
MACHINA EX MACHINA

19.

Дотук средно добре. Нашият Игралч на играчите отново извади късмет. Предполагам можете да разберете, че той е вече друг човек. Тези хора!

Аз обаче ще бъда последователен. Още не съм ви казал нищо за себе си, а и сега няма да ви кажа. Може би ще го сторя по-късно.

Може би.

Има ли значение самоличността? Съмнявам се. Ние сме това, което вършим, а не което мислим. Само взаимодействията са от значение (там няма проблем със свободната воля; това не е несъвместимо с убеждението, че действията ви определят какви сте). А какво всъщност е свободната воля? Шанс. Случаен фактор. Ако човек не е напълно предсказуем, тогава разбира се това е всичко, което може да бъде тя. Много се дразня от хора, които не могат да го разберат.

Дори един човек трябва да може да разбере очевидното.

Резултатът е от значение, а не как е постигнат (освен ако, разбира се, процесът на постигане сам по себе си не представлява серия от резултати). Какво значение има дали човешкият ум е пулп от голям брой животински клетки, действащи със скоростта на звука (във въздух!) или блестяща пенопаяна от рефлектори и холографски структури, работещи със скоростта на светлината? (Нека дори да не мислим за ума на някой Интелект.) Всичко е машина, всичко е организъм, всичко изпълнява една и съща задача.

Значение има единствено включването на един или друг вид енергия.

Ключове. Памет. Случаен елемент, който е шанс и се нарича избор. Всичко спада под общ знаменател.

Повтарям! Човек представлява онова, което е направил. Динамичен бихейвиоризъм — това е моето кредо.

Гъге? Неговите ключове работят странно. Той мисли различно, действа нетипично. Той е различен човек. Видял е най-лошата

месомелачка, която може да съществува в един град, възприел я е лично и е получил своя реванш.

Сега отново е човек, роден в космоса, главата му е пълна с правила на играта „Азад“, мозъкът му се е пригодил и продължава да се пригажда към непостоянните, променящи се структури на онази съблазнителна, всеобхващаща, съдбоносна система от правила и възможности и се носи през космоса към най-древната символична урна — Ечронедал; мястото на стоящата вълна на пламъка — Огнената планета.

Но ще победи ли нашият герой? Възможно ли е да победи? И какво ще му струва победата?

Още колко трябва да научи той? Какво ще направи с такова знание? И което е по важно: какво ще му направи то?

Почакайте и ще разберете. След време всичко ще се изясни.

Започни оттам, маестро...

Ечронедал беше на двацет светлинни години от Ее. На половината път до него императорската флота напусна прашния регион, който лежеше между системата Ее и посоката на главната галактика. Огромната спирала на армадата се бе разпростряла върху половината от небето като милион скъпоценни камъни, хванати във водовъртеж.

Гъге нямаше търпение да пристигне на Огнената планета. Пътуването му се струваше безкрайно, лайнерът, с който пътуваше, беше ужасно препълнен. Той прекара по-голямата част от времето в каютата си. Чиновниците, императорските служители и другите играчи на кораба се отнасяха към него с нескривано презрение и с изключение на две пътувания със совалка до бойния кръстосвач „Непобедим“ — императорския флагмански кораб — за участие в приеми, Гъге странеше от всички.

Пътуването премина без произшествия и след дванайсет дни пристигнаха над Ечронедал — обитаема планета, обикаляща по орбита около жълто джудже в доста обикновена система. С една особеност.

Не беше необичайно планетите, които някога са се въртели бързо, да имат екваториални изпъкналости. Ечронедал също имаше такава, макар и сравнително незначителна, но достатъчна да създаде

— приблизително между тропиците на планетата — непрекъснат континентален пояс от суша. Останалата част беше покрита от два големи океана и ледени шапки на полюсите. Уникалното, както от гледище на Културата, така и от гледище на империята, беше една вечно движеща се около континенталната суша на планетата огнена вълна.

Приблизително за половин стандартна година огънят обикаляше сушата, а краищата му облизваха бреговете на двата океана. Фронтът на вълната беше почти права линия, неговите пламъци поглъщаха цялата растителност, израснала от пепелищата на предишната жарава. Цялата сухоземна екосистема беше изградена около този никога не загасващ голям пожар. Някои растения покълваха под още топлата пепел и се развиваха от отминаващата топлина. Други цъфтяха точно преди да дойде огънят, бързо израстваха преди да ги обгърнат пламъците, използваха възходящия въздушен поток на огнения фронт да пренесе семената им високо в атмосферата, за да паднат отново някъде в пепелта. Сухоземните животни на Ечронедал спадаха към три категории: едни, които непрекъснато бягаха пред огнения фронт, други, плуващи покрай бреговете на океаните, трети, които се заравяха в земята, криеха се в пещери или оцеляваха по различни начини в езерата и реките.

Птиците кръжаха във въздуха като реактивен поток от пера.

Огънят, почти като непрекъснат прериен пожар, продължава единайсет обиколки. На дванайсетата се променя.

Синдербъд е високо, ципесто растение, което, след като семената му покълнат, бързо израства. То има здрава основа и за двестата дни преди пламъците да дойдат отново, се издига на височина десет и повече метра. Когато дойде огънят, синдербъд не гори. То затваря листатата си корона, докато пожарът отmine и след него продължава да расте в пепелищата. След единайсет такива Големи месеци, единайсет огнени кръщения, синдербъдът става голямо дърво — високо до седемдесет метра. Тогава собствени химически процеси на дървото създават първия Кислороден сезон, подир който следва Бялата жарава.

И в завършека на този цикъл пожарът не просто се разпространява; той спринтира. Вече не е широк, а е нисък и дори умерен степен пожар; той е ад. Езерата изчезват, реките пресъхват,

скалите се пукат от изпепеляващата горещина. Всички животни, които са развили собствен начин да се спасят, да издържат на огньовете на Големите месеци, трябва да намерят друг метод за оцеляване. Да тичат достатъчно бързо, за да са далеч от Бялата жарава, да плуват навътре в океана или до няколкото малки острови, или да спят зимен сън дълбоко в големите пещерни системи или в коритата на дълбоки реки, езера и фиорди. Растенията да преминават към нови механизми на оцеляване: по-дълбоки коренови системи, по-дебели обвивки на термоустойчивите семена, които да издържат на по-продължителен полет и да могат да покълнат на по-изсъхналата след пожара земя, на която ще паднат.

В продължение на цял месец след това планетата е на ръба на катастрофата, тъй като изпълнената с пушек, сажди и пепел атмосфера спира слънчевите лъчи и температурата рязко спада. След това бавно, докато отслабналият малък огън продължава пътя си, атмосферата се изчиства, животните започват отново да се размножават, растенията да покълват и малките синдербъди да се надигат през пепелищата от дълбоките си корени.

Императорските замъци на Ечронедал, обилно заливани по време на огъня с вода, са построени да оцелеят при всякаква горещина и вихрушки, които странната екология на планетата може да поднесе. През последните триста години финалите на „Азад“, подбрани, винаги когато е било възможно, да съвпадат с времето на Бялата жарава, са се играли в най-големия от тях, Клаф.

Императорската флота пристигна над Ечронедал по средата на кислородния сезон. Флагманският кораб остана над планетата, а ескортиращите военни кораби се разпръснаха в покрайнините на системата. Лайнерите изчакаха, докато ескадрилата совалки на „Непобедим“ не свали играчите, царедворците, гостите и наблюдателите на земята, след което отлетя за съседната система. Совалките се спуснаха през чистия въздух на Ечронедал, за да се приземят в замъка Клаф.

Крепостта лежеше върху скала в подножието на заоблени хълмове, издигащи се над широка равнина. Нормално оттам се виждаше простиращата се до далечния хоризонт равнина, обрасла с

ниски шубраци, сред които като тънки кули се издигаха синдербъди, но сега дърветата се бяха разклонили и нацъфтели и покровът от люлеещи се листа трептеше над равнината като някакъв жълт облак, а най-високите се издигаха над стените на замъка.

Когато дойде Бялата жарава, тя ще изпепели като огнена вълна всичко около крепостта. Единственото, което спасяваше замъка от пожара, беше двукилометровият виадукт, който водеше от един резервоар в ниските хълмове до Клаф, където гигантски цистерни и сложна система за поливане осигуряваха водна завеса над замъка, докато преминеше огънят. Ако тази система се развалеше, дълбоко в замъка имаше убежища, в които можеха да се скрият обитателите до преминаването на пожара. Досега водата винаги бе спасявала замъка и той оставаше като оазис сред опустошената от огъня местност.

Когато дойдохе огънят, императорът — който винаги печелеше финалната среща — по традиция трябваше да е в Клаф, да излезе от замъка след замирането на пламъците, да се издигне през пушека и тъмнината на космоса и да отиде в своята империя. Времето невинаги точно съвпаднаше и в ранните столетия императорът и неговата свита е трябвало да чакат изгасването на огъня в друг замък и дори изобщо да пропуснат Бялата жарава. Този път обаче изчисленията бяха точни и явно Бялата жарава — поради това, че тръгваше само на двеста километра от замъка, където младите синдербъди рязко бяха променили големината и формата си и бяха станали като големите дървета, заобикалящи Клаф — щеше да пристигне почти навреме, за да се създаде подходящата за коронясването обстановка.

Още с кацането Гъге се почувства некомфортно. Масата на Ее беше почти колкото произволно смятаната от Културата за стандартна, така че нейната гравитация бе приблизително като тази на орбита Чиарк от въртенето и създаването от „Ограничаващ фактор“ и „Малък вагабонт“ с антигравитационни полета. Но Ечронедал имаше почти два пъти по-голяма маса в сравнение с Ее и Гъге се почувства тежък.

Замъкът отдавна бе обзаведен с бавно ускоряващи асансьори и беше необичайно да видиш друг, освен прислужници, да се изкачва на горните етажи по стълбите, но през първите няколко къси дни на планетата дори ходенето по равно беше трудно.

Стаите на Гъге гледаха към вътрешните дворове на замъка. Той се настани там с Флер-Имсахо — който не проявяваше никакви

признаци, че е повлиян от по-голямата гравитация — и прислужника, какъвто имаше всеки финалист. Гъге изрази известно нежелание изобщо да има прислужник (летящият робот категорично го подкрепи), но му бе обяснено, че това е традиция и голяма чест за всеки играч и той се съгласи.

Вечерта на тяхното пристигане беше проведено твърде неорганизирано тържество. Всички седяха и приказваха, изморени от дългото пътуване и изтощени от силната гравитация. Разговорите се въртяха главно около подутите глезени. Гъге поседя малко, колкото да се покаже. За първи път щеше да се срещне с Никозар след големия бал при откриването на игрите. Приемите на „Непобедим“ по време на пътуването не бяха удостоени с императорско присъствие.

— И този път се поклони както трябва — напомни му Флер-Имсахо, когато влязоха в голямата зала на замъка. Императорът седеше на трон и приветстваше пристигащите. Гъге се канеше да коленичи като всички останали, но Никозар го видя, поклати украсен с пръстен пръст и посочи към собственото си коляно:

— На едно коляно, приятелю. Нали не си забравил?

Гъге коленичи на едно коляно, наведе глава. Никозар тихо се засмя. Хамин, който стоеше отдясно на императора, се усмихна.

Гъге седна самичък на един стол до стената, близо до комплект големи антични доспехи. Той огледа без ентузиазъм залата, видя един апекс в ъгъла да говори на група униформени апекси, насядали на високи столчета около него, и се намръщи. Апексът беше необичаен — не защото стоеше прав, а защото върху моряшката униформа беше пристегнат с нещо като направени от оръжеен метал кости.

— Кой е онзи? — обърна се Гъге към Флер-Имсахо, който жужеше и пращеше без настроение между неговия стол и доспехите край стената.

— Кого имаш предвид?

— Онзи апекс с... екзоскелета. Така ли се нарича?

— Това е звездният маршал Йомонула. На последните игри той направил личен облог, с благословията на Никозар, че ще отиде в затвора за една Голяма година, ако изгуби. Изгубил, но очаквал, че Никозар ще използва императорско вето — което той може да направи за нетелесни облози, — за да не се лиши за шест месеца от услугите на един от най-добрите си командири. Никозар използвал правото си на

вето, но само за да го постави в тази бронирана дреха, която носи, вместо да бъде тикнат в затворническа килия. Тя е прототип на одухотворен портативен затвор. Има различни самостоятелни сензори и конвенционални характеристики на екзоскелет, микрочипове и крайници с електрическо хранване. Предназначена е да остави свободен Йомонул да изпълнява военните си задължения, но иначе да му наложи затворническа дисциплина. Позволява му да яде малко и най-проста храна, не му разрешава никакъв алкохол, налага му строг режим на упражнения, не му позволява да взема участие в обществени дейности — неговото присъствие тук тази вечер сигурно е някакво специално разрешение от императора, — не му дава възможност да прави любов. Освен това на всеки десет дни е длъжен да слуша два часа проповеди от свещеника на затвора.

— Бедният човек. Разбирам какво трябва да изтърпи.

— Е, предполагам, че човек не бива да се опитва да бъде по-умен от императора — каза Флер-Имсахо. — Но наказанието му почти изтича.

— Няма ли амнистия за добро поведение?

— Имперската наказателна система не предвижда такова нещо. За лошо поведение обаче увеличава присъдата.

Гъге поклати глава, погледна затворника в частния затвор.

— Тази стара империя е жестока, нали, роботе?

— Доста... но ако се опита да прекара Културата, тогава ще разбере какво значи жестокост.

Гъге погледна изненадан машината. Тя летеше и жужеше, а нейният обемист сиво-кафяв корпус изглеждаше суров и дори жесток на фона на тъмния блясък на празните доспехи.

— Тази вечер сме войнствено настроени.

— Аз да. Добре е и ти да се настроиш войнствено.

— За игрите? Готов съм.

— Наистина ли ще участваш в това пропагандно представление?

— Какво пропагандно представление?

— Знаеш много добре какво имам предвид. Да помогнеш на Бюрото да покаже фалшиво поражение. Да се представиш за победен. Да дадеш лъжливо интервю.

— Да. А защо не? Това ми дава възможност да участвам в турнира. Иначе могат да се опитат да ме спрат.

— Да те убият?

Гъге вдигна рамене.

— Да ме дисквалифицират.

— Не е ли много висока цената за по-нататъшното ти участие в играта?

— Не — излъга Гъге. — Казването на няколко бели лъжи не е кой знае каква цена.

— Хм — измънка машината.

Гъге почака, но тя не каза нищо повече. Малко след това си тръгнаха. Гъге стана от стола и се отправи към вратата, но летящият робот му припомни, той се обърна и се поклонил на Никозар.

Първата му партия в Ечронедал, онази, която официално трябваше да изгуби, независимо какво щеше да се случи, беше с десет играчи. Този път не се съюзиха срещу него и дори четирима му предложиха да направят общ фронт срещу останалите. Това бе традиционен начин за игра на партиите с по десет души, макар че Гъге, като се изключе комбинациите срещу него, за първи път директно се включваше в комбинация.

И така той обсъждаше стратегия и тактики с двама адмирала от флота, един звезден генерал и един императорски министър в стая в едно крило на замъка, за която Бюрото гарантираше, че е електронно и оптически стерилна. Три дни обсъждаха как трябва да играят, после четиримата се заклеха пред Бога, а Гъге даде дума, че няма да нарушат споразумението, докато не бъдат победени останалите петима играчи или самите те не загубят.

Игрите на по-малки дъски завършиха почти наравно за двете страни. Гъге установи, че играта в екип има както предимства, така и недостатъци. Той положи всички усилия да се адаптира и играе според изискванията на този стил. Последваха още разговори, после преминаха към битката на Оригиналната дъска.

Гъге изпитваше удоволствие от играта. Като част от екипа допринесе много за неговия успех. Почувства искрена топлина към апексите, с които играеше. Те се обръщаха един към друг за помощ, когато бяха затруднени, доверяваха се при масирани атаки и изобщо играеха така, сякаш техните лични сили бяха едно цяло. Като хора той

не намираше своите другари много симпатични, но като партньори в играта не можеше да отрече, че има чувства към тях и като разбра, че противниците им ще изгубят и скоро ще се бият помежду си, му стана мъчно.

Когато стигнаха до края и последният от противниците се предаде, много от симпатиите, които бе изпитвал, изчезнаха. Почувства се макар и частично, излъган. Той се бе придържал към духа на споразумението, докато те се бяха придържали към буквата. Фактически никой не атакува, докато и последната от фигурите на противниковия отбор не беше пленена или завладяна, но когато стана ясно, че ще спечелят, имаше някакво тактическо маневриране, игра за позиции, които щяха да станат важни, когато свършеше споразумението. Гъге откри това много късно и когато започна втората част на играта, от петимата той беше в най-слаби позиции.

Стана ясно също, че двамата адмирала, което не беше изненадващо, бяха играли неофициално заедно срещу другите. Като двойка те бяха по-силни от останалите трима.

В известен смисъл обаче слабата позиция на Гъге го спаси. Той играеше така, че не си заслужаваше да се занимават с него; четиримата се биеха помежду си. По-късно Гъге атакува двамата адмирала — когато те станаха достатъчно силни да наложат пълно надмощие, но бяха по-уязвими от неговата малка сила, отколкото от по-големите сили на генерала и министъра.

Играта продължи дълго, Гъге непрекъснато печелеше и накрая, макар че пръв беше изваден от играта, бе натрупал достатъчно точки, за да си осигури участие в следващата партия. Трима от останалите пет от противната страна бяха завършили толкова лошо, че се принудиха да се оттеглят.

Гъге фактически така и не се възстанови напълно от грешката си на първата дъска и игра лошо на Формиращата дъска. Започна да изглежда, като че ли няма да се наложи империята да прибегва до лъжи относно отпадането му още при първата партия.

Той говори с „Ограничаващ фактор“, използвайки Флер-Имсахо като ретранслатор и екрана за игри в собствената си стая за дисплей.

Беше се адаптирал към по-голямата гравитация. Флер-Имсахо му напомни, че това е генно създадена реакция. Костите му бързо са

надебелели и мускулите увеличили, без да чакат физически упражнения.

— Не забеляза ли, че си напълнял? — раздразнено попита летящият робот, докато Гъге разглеждаше тялото си в огледалото.

Гъге поклати глава.

— Направи ми впечатление, че ям прекалено много.

— Страшно си наблюдателен! Чудя се какво друго, за което не знаеш, можеш да направиш. Не са ли ти казвали нищо за биологията на твоето тяло?

Мъжът повдигна рамене.

— Забравил съм.

Той се адаптира също към късия денонощен цикъл на планетата много по-бързо от всеки друг, ако се съдеше по многобройните оплаквания. Летящият робот му каза, че за да привикнат към по-късия с една трета от стандартния ден повечето хора използват лекарства.

— И това ли е гена адаптация? — попита една сутрин на закуска Гъге.

— Разбира се.

— Не съм знаел.

— Очевидно — отвърна летящият робот. — Много жалко, човече. В продължение на единайсет хиляди години видовете на Културата са били космически скитници. Това, че сега живеете в идеални, специално създадени условия не означава, че сте загубили способността си за бърза адаптация. Сила във всичко. Свръхизобилие. Съвършена конструкция. Ти знаеш философията на Културата.

Гъге погледна машината и се намръщи. Той посочи към стената, после към ухото си.

Флер-Имсахо се полюшна; еквивалент на повдигане на рамене.

Гъге се класира пети от седмината на Формиращата дъска. Започна да играе на Ставащата дъска без надежда да спечели, но с някаква, макар и слаба, възможност да премине през квалификацията. Към края игра вдъхновено. Бе започнал да се чувства съвсем уверен на последната от трите големи дъски и се наслаждаваше на използваната символика на природните стихии, включени в играта, вместо съответствието на смърт, използвано в останалите игри. Гъге

почувства, че от трите големи дъски играчите бяха най-слаби на Ставащата дъска — не я разбираха добре и ѝ обръщаха твърде малко внимание.

Той успя. Един от адмиралите спечели и премина квалификацията. Разликата между него и другия адмирал беше една точка: 5523 срещу 5522. Само с теглене на жребий и с преиграване можеше да се постигне по-голямо израняване. Когато по-късно помисли, разбра, че нито за миг не е имал ни най-малки съмнения, че ще достигне до следващия кръг.

— Още малко и ще кажеш, че това е съдба, Джъно Гъге — заяви Флер-Имсахо, когато се опита да му обясни какво чувства. Гъге седеше в стаята си с ръка на масата пред него, докато летящият робот сваляше орбиталната гривна от китката му. Вече не можеше сам да я сваля. Беше му станала тясна поради увеличените мускули.

— Съдба — повтори замислено Гъге и кимна. — Предполагам, че така изглежда.

— Какво е на ред? — възкликна машината и започна да реже гривната с поле. Гъге реши, че яркият малък образ от гривната ще изчезне. Не изчезна. — Бог? Духове? Пътуване във времето? — Летящият робот измъкна гривната от китката му и я завари, така че тя отново стана кръг.

Гъге се усмихна.

— Империята. — Той взе гривната от машината, стана и отиде до прозореца. Запрямата гривната в ръка и загледа каменния двор.

„Империята? — мислеше Флер-Имсахо. Той помоли Гъге да му разреши да прибере гривната в своя корпус. Нямаше смисъл да я оставя в стаята. Някой можеше да се досети какво изобразява. — *Надявам се, че се шегува.*“

Когато свърши своята партия, Гъге намери време да наблюдава играта на Никозар. Императорът играеше в приличната на корабен нос зала на замъка. Беше голяма, с амфитеатрално разположени, изсечени в сива скала места за над хиляда души. Там щеше да се играе последната партия, с която щеше да се реши кой ще бъде император. Залата се намираше в далечния край на замъка, с лице към посоката, от

която щеше да дойде огънят. През високите, все още незакрити прозорци се виждаше море от жълти корони на синдербъди.

Гъге седна в галерията за публиката. Никозар играеше предпазливо, постепенно изграждаше предимства, правеше изгодни замени върху Ставащата дъска, дирижираше ходовете на другите четирима играчи на своя страна. Гъге беше впечатлен. Никозар играеше блестящо. Бавният, равномерен стил, който демонстрираше тук, изразяваше само една страна от него. От време на време, точно когато бе необходимо, когато щеше да има най-силен поразяващ ефект, той правеше изненадващ умен и дързък ход. Също така на случайния добър ход на противника винаги отговаряше със същия и обикновено по-добър ход.

Гъге усети известно съчувствие към противниците на Никозар. Дори лошата игра беше по-малко деморализираща от изиграването от време на време на някой блестящ ход, който винаги биваше париран.

— Усмиваш се, Джъно Гъге. — Играчът на играчите беше погълнат от играта и не бе забелязал приближаването на Хамин. Стариат апекс седна внимателно до него. Издутините под дрехата му показваха, че носи антигравитационен апарат за частично неутрализиране на гравитацията на Ечронедал.

— Добър вечер, Хамин.

— Чух, че си преминал квалификацията. Поздравявам те.

— Благодаря. Само неофициално, разбира се.

— Ах, да. Официално си четвърти.

— Какво неочаквано великодушие.

— Взехме предвид твоята готовност да сътрудничиш. Нали не си се отказал?

— Разбира се. Извикайте оператор.

— Може би утре. — Хамин кимна и погледна Никозар, който анализираше позицията си на Ставащата дъска. — Твоят противник в единичната партия ще бъде Ло Тениос Крауо. Отличен играч, предупреждавам те. Сигурен ли си, че не искаш да се откажеш сега?

— Повече от сигурен. Бихте ли допуснали, че осакатих Бермоя, за да се откажа сега, само защото напрежението става много голямо?

— Разбирам съображенията ти, Гъге. — Хамин въздъхна и продължи да наблюдава играта на императора. После кимна. — Да, наистина разбирам съображенията ти. Във всеки случай ти премина

квалификациите с малка преднина. А Ло Тениос Крауо е добър, много добър. — Той отново кимна. — Да, може би си намери равностоен противник, а? — Съсухреното лице се обърна към Гъге.

— Възможно е, ректоре.

Хамин кимна разсеяно и пак се загледа в играта на императора.

На следващата сутрин Гъге участва в няколко записа на фалшиви ходове на дъската. Играта, която бе изиграл предния ден, беше възстановена и той направи няколко убедителни хода и една явна грешка. Ролята на негов противник прие Хамин и още неколцина професори от колежа „Кандсев“. Гъге беше впечатлен колко сполучливо подражаваха всички те стила на апексите, с които бе играл.

Както предсказа Хамин, Гъге завърши четвърти. Последва интервю с имперската новинарска служба, в което той изрази съжалението си, че е отстранен от най-важните серии, и благодарност към азианския народ за поканата и за възможността да участва в игрите. Каза, че уважението му към гения на император-регента неизмеримо е нараснало от видяното още в самото начало и очаква с нетърпение да види останалите игри. Към императора, неговата империя и целия народ отпрати най-добри пожелания за несъмнено очакващото ги светло бъдеще.

Новинарският екип и Хамин изглеждаха много доволни.

— Трябвало е да станеш актьор, Джъно Гъге — възкликна Хамин.

Гъге предположи, че това сигурно бе казано като комплимент.

Той седеше и гледаше над синдербъдовата гора. Дърветата бяха високи шейсет и повече метра. Летящият робот му бе казал, че при най-бързото си развитие те растат с по три четвърти от метъра на ден и засмукват огромни количества вода и хранителни вещества от земята, така че почвата около тях спада, спуска се надолу и открива най-горните им корени, които по време на Бялата жарава изгарят, за да израстат отново след една пълна Голяма година.

Беше полумрак — кратко време в краткия ден, когато бързо въртящата се планета оставяше светлото жълто джудже да се спусне

зад хоризонта. Гъге дишаше дълбоко. Не усещаше миризма на изгоряло. Въздухът изглеждаше съвсем прозрачен, на небето светеха две планети от ечронедалската система. Въпреки това той знаеше, че в атмосферата има достатъчно пепел да закрие завинаги повечето от звездите на небето и да остави огромното колело, главната галактика, замъглено, неясно и далеч по-малко вълнуващо, отколкото гледано отвъд мъгливата газова покривка на планетата.

Седеше в малката градинка близо до върха на замъка, така че да гледа над върховете на повечето дървета. Беше на нивото на натезжалите от плодове върхове. Шушулките, големи колкото свито малко дете, бяха пълни с течност, която в основата си бе етилов алкохол. Когато дойдеше Бялата жарава, някои щяха да паднат, други да останат. И всички щяха да изгорят.

Като си помисли за това, Гъге потрепери. Казваха, че продължава приблизително седемдесет дни. Когато огненият фронт дойде, всеки, който остане, където седи сега, ще бъде изпечен жив, независимо дали е заливан с вода или не. Излъчваната топлина ще го изпече. Градината, в която се намира, ще загине. Дървената пейка, на която седи, ще бъде прибрана зад каменната стена и огнеустойчивите метални прегради. Градините в по-дълбоките дворове на замъка ще оцелеят, макар че ще трябва да бъдат разчистени от довянатата от вятъра пепел. Хората, приютени във влажните подземия на замъка или в дълбоките укрития, ще се спасят... освен ако не проявят глупост и се оставят огънят да ги хване на открито. Разказват, че се е случвало.

Той видя Флер-Имсахо да лети над дърветата към него. Машината бе получила разрешение да лети самостоятелно при условие, че съобщава къде отива и се съгласи да ѝ сложат монитор за местонахождение. Очевидно на Ечронедал нямаше нищо, което империята да смята за военна тайна. На летящия робот тези условия много не му харесаха, но реши, че ако остане затворен в замъка, ще полудее и се съгласи. Това беше първата му експедиция.

— Джъно Гъге.

— Здравей, работе. Птици ли наблюдаваш?

— Летящи риби. Макар че предпочитам да започна с океаните.

— Имаш ли намерение да наблюдаваш огъня?

— Още не съм решил. Чух, че ти предстои да играеш с Ло Тениос Крауо.

— След четири дни. Казват, че е добър.

— Вярно е. И е един от хората, които знаят всичко за Културата. Гъге погледна машината.

— Какво?

— В империята винаги има най-малко осем души, които знаят откъде идва Културата, приблизително каква е големината ѝ и нивото на технологическо развитие.

— Наистина ли? — попита Гъге през зъби.

— През последните двеста години императорът, шефът на военноморското разузнаване и шест звездни маршала са били информирани за силата и степента на развитие на Културата. Те не искат никой да знае за това. Решението е тяхно, не наше. Чувстват се изплашени. С основание.

— Роботе — извика Гъге, — не ти ли е минавало през ума, че започва да ми омръзва непрекъснато да ме третирате като дете? Защо, по дяволите, не ми го казахте по-рано?

— Джъно, ние искахме да направим нещата по-леки за теб. Защо да ги усложняваме, като ти кажем, че няколко души *наистина* знаят всичко за нас, когато нямаше никаква вероятност да влезеш в контакт с тях? Всъщност никога изобщо нямаше да ти се каже, ако не ти предстоеше да играеш с един от тези хора. Нямаше нужда да го знаеш. Наистина ние просто се опитваме да ти помогнем. Мисля, че щяхме да ти съобщим, ако по време на играта Крауо кажеше нещо, което да те озадачи и разсее.

— Е, ще ми се да се грижеше толкова много и за моето настроение, колкото за моята съсредоточеност — каза Гъге, стана и се подпря на парапета в края на градината.

— Много съжалявам — отвърна летящият робот, без следа от разкаяние.

Гъге махна с ръка.

— Няма значение. Да разбирам ли, че Крауо е от военноморското разузнаване, а не от Министерството за културен обмен?

— Точно така. Официално такава длъжност не съществува. Но всички в двореца знаят, че този пост се предлага на най-почтения от високопоставените играчи.

— И на мен Министерството за културен обмен ми се видя малко странен пост за някой толкова добър играч като него.

— Е, Крауо е на тази длъжност от три Големи години. Някои смятат, че е можел да стане дори император, ако наистина е искал, но той е предпочел, да остане там, където си е. Крауо е труден противник.

— Всички казват така — отвърна Гъге, намръщи се и погледна избледняващата светлина на хоризонта. — Какво е това? — попита той. — Чу ли го?

Отново прозвуча. Протяжен, жален далечен вик, почти заглушен от тихото шумолене на балдахина от синдербъди. Слабият вик прерасна в тихо, смразяващо кресчендо. Викът бавно заглъхна. За втори път през тази вечер Гъге потрепери.

— Какво е това? — прошепна той.

Летящият робот се промъкна боязливо по-близо до него.

— Кое? Тези викове ли? — попита той.

— Да! — отвърна Гъге, заслушан в слабия звук, довяван и отнасян от лекия топъл полъх, който идваше на талази от тъмнината над шумолящите корони на гигантските дървета.

— Животни — отвърна Флер-Имсахо, чийто неясен силует се виждаше на фона на последните залязващи лъчи на западното небе. — Големи месоядни животни. Най-често ги наричат трошае. Шесткраки. Ти видя няколко на бала в личната менажерия на императора. Спомняш ли си?

Гъге слушаше заплепен воя на далечните животни.

— Как се спасяват от Бялата жарава?

— През последния Голям месец трошае тичат почти пред огнената линия. Тези, които чуваш, ако тръгнат сега, няма да могат да избягат достатъчно бързо, за да се спасят. Те са затворени в открити кошари. Пазят ги за устройване на лов. Затова вият така. Знаят, че огънят идва и искат да излязат.

Гъге не каза нищо, обърна глава да долови затихващия вой на обречените животни.

Флер-Имсахо почака около една минута. Мъжът не помръдна, нито попита нещо. Машината си тръгна. На вратата на замъка се обърна към подпряния на каменния парапет в далечния край на малката градина мъж — поприклекнал, навел глава неподвижен. Вече беше тъмно и обикновените човешки очи не можеха да видят смълчаната фигура.

Летящият робот се поколеба, после изчезна в замъка.

20.

Гъге не беше допускар, че „Азад“ е игра, при която може да има дори един свободен ден, камо ли пък двайсет. Като откри това, той изпита голямо разочарование.

Разучил бе много от миналите партии на Ло Тениос Крауо и беше готов за срещата с шефа на разузнаването. Стилът на апекса бе вълнуващ, много по-красив — макар понякога по-странен — от този на който и да било от най-добрите играчи. Мачът трябваше да бъде предизвикателен, да доставя удоволствие, но не беше. Бе изпълнен с омраза, смущение, унижение. Гъге унищожи Крауо. Снажният, отначало твърде весел и спокоен на вид апекс, направи няколко ужасни, елементарни грешки. След тях последва истински вдъхновена, дори блестяща игра, но последиците от грешките се оказаха катастрофални. Гъге знаеше от опит, че понякога излизаш срещу някого, който просто поради начина си на игра ти създава много повече проблеми, отколкото трябва, а друг път се развива игра, в която независимо колко се стараеш и колко добре обмислени и остри са ходовете ти, всичко върви лошо. Шефът на морското разузнаване изглежда имаше и двата проблема едновременно. Стилът на Гъге може би бе предназначен да създава проблеми на Крауо и щастиято на апекса просто го беше напуснало.

Гъге изпита истинско съчувствие към Крауо, който очевидно бе разстроен повече от начина, по който загуби, отколкото от самата загуба. И двамата се почувстваха облекчени, когато партията свърши.

Флер-Имсахо наблюдаваше последните етапи от играта на човека. Той четеше всеки ход с появяването му на екрана и онова, което видя, приличаше не на игра, а по-скоро на операция. Играчът на играчите, Морът Гъге, плени всичките фигури на своя противник. Апексът наистина игра лошо, но Гъге беше изключително блестящ. В играта той прояви известна грубост нещо ново за него. Летящият робот почти я очакваше, но бе изненадан да я види толкова рано и толкова силна. Той четеше знаците от тялото и лицето на мъжа: раздразнение, съжаление, гняв, тъга... четеше и играта и не виждаше

нищо, което с нещо макар и малко да наподобява на познатите му партии. Единственото, което виждаше, беше организирана ярост на играч, който играе на дъската и борави с фигурите, картите и правилата като с познати му органи за управление на някаква всемогъща машина.

Друга промяна, мислеше летящият робот. Човекът се бе променил. Беше се потопил по-дълбоко в играта и в обществото. Той бе предупреден, че може да се получи такова нещо. Една от причините за това беше, че през цялото време Гъге говореше на еечиански. Флер-Имсахо винаги бе малко несигурен в опитите си да определи точно поведението на човека. Той знаеше, че когато хората от Културата дълго време вместо на марейнски, говорят на друг език, те са склонни да се променят: да мислят на този език; да постъпват различно; да губят грижливо балансираната тълкувателна структура на езика на Културата, фините нюанси на напевността, тона и ритъма. Фактически във всичко. Понякога дори претърпяват и по-груби промени.

Марейнският език беше синтетичен — развит да бъде фонетично и философски толкова изразителен, колкото позволяват човешкият говорен апарат и мозък. Флер-Имсахо предполагаше, че този език е надценяван, но той бе създаден от по-големи умове от неговия, високо развитите Интелекти страшно го ценяха и той трябваше да отстъпи пред тяхното мнение. Един Интелект в кратко изложение по въпроса дори сравняваше марейнския език с играта „Азад“. Това всъщност беше преувеличено, но Флер-Имсахо бе схванал смисъла на тази хипербола.

Еечианският беше обикновен, естествено развил се език със заложен в него допускания, които заместват сантименталността и сътрудничеството със страст и агресия. Една относително невинна и чувствителна душа като Гъге, ако през цялото време говори на него, неизбежно ще усвои част от заложената в езика етична структура.

И така сега човекът играеше като едно от онези месоядни животни, които беше чул да реват, вървеше дебнешком по дъската, строеше капани и препятствия, завладяваше територии, връхлиташе, преследваше, нападаше...

Флер-Имсахо се размърда в своята дегизировка, сякаш му бе неудобна, и изключи екрана.

В деня, в който завърши партията с Крауо, Гъге получи дълго съобщение от Чамлис Амалк-ней. Той седеше в стаята си и наблюдаваше на екрана стария летящ робот, който докато предаваше последните новини, му показваше изгледи от Чиарк. Професор Борелал — била още в отпуск. Хафлис бил бременен. Олз Хап била на пътешествие с първата си любов и се връщала, за да продължи в университета. Чамлис все още работел върху книгата си по история.

Гъге седеше, наблюдаваше, слушаше. Той предположи, че „Контактната секция“ е цензурирала съобщението, изтрила е онези части от него, които показваха, че ландшафтът на Чиарк е орбитален, а не планетарен. Ядоса го по-малко, отколкото очакваше.

Не се зарадва много на съобщението. Всичко в него изглеждаше толкова далечно, толкова маловажно. Думите на стария летящ робот му се сториха много банални, вместо умни или приятелски, хората на екрана изглеждаха отпуснати и глупави. Амалк-ней му показа изглед от Икrox и Гъге установи, че е ядосан от факта, задето разни хора от време на време си позволяваха да отиват и да остават там. За кои се мислеха?

Йей Меристинокс не се появи в съобщението. Писнало й било от Бласк и машината за предварително оформяне на ландшафта и заминала да прави кариера в (изтрито). Изпращаше му своята любов. Преди да тръгне започнала вирусна промяна в мъж.

Точно в края на съобщението имаше странна част — прибавена, след като е бил записан основният сигнал. Беше показан Чамлис в голямата всекидневна стая в Икrox.

— Гъге — казваше той, — това пристигна днес. Обикновена доставка чрез служба „Специални обстоятелства“. Изпращачът не е посочен. — Картината започна да се движи и показва едно място, където, ако не бяха разместени мебелите, трябваше да има маса. Екранът изгасна. — Нашият малък приятел — продължи Чамлис. — Но съвсем безжизнен. Сканирах го и... (изрязано) изпратих група да разследва. Мъртъв е. Само корпус без ум. Като непокътнато човешко тяло с изваден мозък. В центъра, където трябваше да е умът му, има малка дупка.

Образът се върна. Отново се появи Чамлис.

— Мога само да предположа, че се е съгласил да бъде реконструиран и сега му правят ново тяло. Странно е обаче, че са изпратили старото. Съобщи какво искаш да бъде направено с него. Пиши скоро. Надявам се съобщението ми да те завари в добро здраве. Успех в начинанието. Най-сърдечни по...

Гъге изключи екрана, стана бързо, отиде до прозореца, погледна двора и се намръщи.

На лицето му бавно се появи усмивка. Тихо се засмя, отиде до вътрешната уредба и каза на прислужника да донесе вино. Тъкмо вдигаше чашата до устните си, когато Флер-Имсахо влетя през прозореца. Беше целият в прах. Връщал се от сафари сред дивата природа.

— Изглеждаш доволен от себе си — отбеляза той. — За какво вдигаш тост?

Гъге погледна кехлибарената течност и се усмихна.

— За отсъствието на приятели — каза той и пи.

Следващият мач имаше три партии. Гъге трябваше да се срещне с Йомонул Лу Рашп — затворения в екзоскелет звезден маршал — и младичкия полковник Ло Фраг Траф. Той знаеше, че ако се съди по чина, и двамата трябваше да са по-слаби от Крауо, но шефът на разузнаването бе играл толкова лошо — сега той едва ли щеше да запази поста си, — та Гъге смяташе, че това съвсем не можеше да служи като указание за по-лека игра срещу двамата противници. Напротив. Беше съвсем естествено двамата военни да се обединят срещу него.

Никозар трябваше да играе срещу стария звезден маршал, Вечестерър и министъра на отбраната, Джило.

До срещата Гъге прекара времето си в изучаване. Флер-Имсахо продължи със своите изследвания. Той каза на Гъге, че е наблюдавал как в един цял регион настъпващият огнен фронт е бил изгасен от пороен дъжд и буря. Няколко дни по-късно посетил отново региона и установил, че огънят се е възстановил.

Императорският двор се развличаше с лов в гората през деня и с живо или холографско шоу през нощта.

Гъге намери развлеченията еднообразни и скучни. Интересни бяха единствено дуелите — обикновено между мъже, пуснати в ями с концентрични трибуни над тях, изпълнени с императорски служители и играчи. Те само случайно завършваха със смърт. Гъге подозираше, че продължават в замъка през нощта — развлечения от друг вид, които неизбежно бяха фатални поне за един от участниците. На тях той нито беше допускан, нито го информираха.

Тази мисъл обаче не го разтревожи.

Ло Фраг Траф беше млад апекс с голям белег, който започваше от челото, минаваше през бузата и стигаше почти до устата. Играеше бързо и настървено. Такава беше и кариерата му в имперската звездна армия. Най-известният му подвиг бе съсипването на библиотеката Урутипейг. Траф командвал малка наземна сила във война срещу хуманоидни видове. Войната, която водел в космоса, временно стигнала до задънена улица. Чрез комбинация от голям боен талант и малко късмет Траф се оказал в положение да застраши от земята столицата на хуманоидите. Противникът поискал мир, като поставил условие в договора да се запише, че голямата им библиотека, известна на всички цивилизовани видове от По-малкия облак, ще остане непокътната. Траф знаел, че ако не приеме това условие, войната ще продължи и затова дал честната си дума от древните микрофилми да не бъде унищожена нито една буква, нито един пиксел^[1] — всичко да си остане на място.

Траф имал заповеди от своя звезден маршал библиотеката да бъде разрушена. Това бил първият закон, издаден от Никозар след идването му на власт. Подчинените раси трябвало да разберат, че ако разсърдят императора, нищо не може да предотврати наказанието.

Макар че никой в империята ни най-малко не се интересувал дали един лоялен войник ще наруши споразумение с някаква група чуждоземци, Траф знаел, че дадената дума е свещена. Ако я нарушал, никой повече нямало да му вярва.

Но той знаел какво да направи. Решил проблема, като разбъркал библиотеката, подредил всички думи в азбучен ред и всички пиксели в илюстрациите по цвят, нюанс и яркост. Оригиналните микрофилми

били изтрети и томовете презаписани един върху друг. Илюстрациите били заменени с цветни полета.

Имало бунтове, разбира се, но Траф контролирал положението и както обяснил на разгневените и — както се оказало, буквално — готови на самоубийство пазачи на библиотеката и на Върховния имперски съд, удържал на дадената дума да не унищожава, нито да взема като плячка дори една-единствена дума, картина или файл.

Когато мина половината от играта на Оригиналната дъска, Гъге разбра нещо изключително важно: Йомонул и Траф играеха един срещу друг, не срещу него. Играеха така, сякаш очакваха той да спечели и се бореха за второто място. Гъге знаеше, че те не се обичат. Йомонул беше представител на старата военна гвардия, а Траф на новата вълна нахакани млади авантюристи. Йомонул беше привърженик на преговорите и минималните военни действия, Траф на съкрушителни ходове. Йомонул имаше либерални възгледи към другите видове — Траф беше ксенофоб. Двамата бяха възпитаници на традиционно враждуващи помежду си колежи. Техните различия ясно се виждаха и в стиловете им на игра: Йомонул бе задълбочен, предпазлив, безпристрастен; Траф — агресивен до безразсъдство.

Отношението им към императора също беше различно. Йомонул имаше трезв, практичен възглед, докато Траф бе напълно лоялен на Никозар, а не на положението, което заемаше в държавния апарат. Всеки презираше отношението на другия.

Въпреки това Гъге не очакваше никой от двамата по-нататък напълно да се абстрахира от него и направо да се хванат за гушите. Той отново се почувства леко измамен, че играта не е както трябва. Единствената компенсация беше, че количеството жлъч в играта на двамата воюващи помежду си военни бе неоспоримо впечатляващо, макар и изтощаващо и разточително. Гъге си играеше играта и бързо набираше точки, докато двамата войници се биеха. Той печелеше, но не можеше да се отърве от чувството, че другите двама получават много повече от играта, отколкото той. Гъге бе очаквал физическа опция, но лично Никозар беше заповядал по време на мача да няма такива залагания. Императорът знаеше, че двамата играчи хранят един към друг патологична нетърпимост и не искаше да рискува да се лиши от военната служба на никой от тях.

Беше обедна почивка на третия ден от партията на Оригиналната дъска. Оставаха минути до подновяване на играта. Гъге седеше сам и наблюдаваше спортните репортажи, които показваха колко добре бе играл Ло Тениос Крауо срещу Йомонул и Траф. Който и да симулираше играта на апекса — не самият Крауо, който беше отказал да си служи с хитрости, — се справяше добре, като използваше по свой начин стила на шефа на разузнаването. Гъге леко се усмихна.

— Съзерцаваш приближаващата ти победа ли, Джъно Гъге? — попита Хамин и седна срещу него на масата.

Гъге завъртя екрана.

— Не мислиш ли, че е малко рано да се говори за победа?

Старият плешив апекс се взря в екрана и леко се усмихна.

— Хм. Ти така ли мислиш? — Той се пресегна и го изключи.

— Нещата се променят, Хамин.

— Наистина се променят, Гъге. Но според мен ходът на тази игра няма да се промени. Ти ще спечелиш.

— Тогава — каза Гъге, като гледаше към мъртвия екран, — Крауо ще трябва да играе срещу Никозар.

— Крауо може. Ние сме в състояние да измислим партия, с която да се осигури това. Но ти не трябва да го правиш.

— *Не трябва?* — учуди се Гъге. — Мисля, че направих всичко, което желаехте. Какво друго мога да направя?

— Да се откажеш да играеш с императора.

Гъге погледна светлосивите, обградени с паяжина от тънки бръчки очи на стария апекс. Бяха спокойни.

— Какъв е проблемът, Хамин?

Хамин приглади фината материя на маншетите на дрехата си.

— Ти знаеш, Джъно Гъге, че мразя фиксидеите. Те са толкова... заслепяващи, нали? — Апексът се усмихна. — Започвам да се безпокоя за императора, Гъге. Зная колко голямо е желанието му да докаже, че заслужава да седи на трона, че е достоен за заемания от него от две години пост. Зная, че той ще направи точно това, но зная, че онова, което истински желае — което винаги е желал, — е да играе срещу Молсе и да спечели. Това, разбира се, вече не е възможно. Старият император е мъртъв, да живее императорът. Той израства от пламъците... но аз мисля, че императорът вижда в теб стария Молсе, Джъно Гъге, и смята, че трябва да играе с теб и да те победи. Да

победи чуждоземеца, човека от Културата, Играча на играчите. Ти ще изгубиш, сигурен съм, но... както казах, тази фиксидея ме безпокои. Най-добре ще е за всички заинтересовани, ако колкото се може по-скоро ти дадеш да се разбере, че след тази партия ще се оттеглиш.

— И да лиша Никозар от възможността да ме победи? — Гъге погледна изненадан и развеселен.

— Да. По-добре е императорът да смята, че има още нещо да доказва. Това няма да му навреди.

— Ще си помисля — отвърна Гъге.

Хамин го погледна втренчено.

— Надявам се разбираш колко откровен бях с теб, Джъно Гъге. Ще бъде лошо, ако тази откровеност остане непризната и ненаградена.

Гъге кимна.

— Да, не се съмнявам.

На вратата се появи един прислужник и съобщи, че играта се подновява.

— Извини ме, ректоре — каза Гъге и стана. Старият апекс го проследи с поглед. — Дългът ме зове.

— Длъжен си да му се подчиниш — съгласи се Хамин.

Гъге спря, погледна назад към съсухреното същество, седнало в далечния край на масата, обърна се и излезе.

Хамин гледаше безжизнената маса-екран пред себе си, сякаш погълнат в някаква очарователна невидима игра, която само той можеше да види.

Гъге спечели на Оригиналната дъска, а после и на Формиращата. Жестоката борба между Граф и Йомонул продължи. Първо водеше единият, след това другият. Граф отиде на Ставащата дъска с малка преднина пред по-стария апекс. Гъге беше толкова напред, че бе неуязвим, имаше възможност да си почине в своите крепости и да наблюдава войната, преди да се заеме с остатъците от изтощените от борбата противникови сили. Това изглеждаше единственото разумно и дори наложително нещо, което трябваше да направи: да остави военните да се изтощят, а след това да се справи с тях и да прибере фигурите в кутията.

Това обаче не можеше да замести истинската игра.

— Доволен ли сте от играта, господин Гъге? — запита го звездният маршал Йомонул по време на паузата, докато Траф се консултираше със съдията по въпроса за реда. Гъге седеше замислен и гледаше дъската. Не бе забелязал приближаването на затворения в екзоскелета апекс. Той вдигна изненадан поглед и видя звездния маршал пред себе си. Набразденото му лице гледаше слабо развеселено през титаново-въглеродните пръчки на клетката. Никой войник досега не му бе обръщал внимание.

— Затова, че съм оставен необезпокояван ли? — попита Гъге.

Апексът пусна пръчката, която стискаше, и посочи дъската.

— Да. За лесната победа. Всъщност вие победа ли искате или предизвикателство? — При всяка дума металната маска се движеше.

— И двете — призна Гъге. — Мислех да се присъединя във вашата борба като трета сила — на едната или на другата страна... но войната изглеждаше прекалено лична.

Възрастният апекс се усмихна, затворената в клетката глава кимна.

— Вярно — призна той. — Вие и така се справяте много добре. Ако бях на ваше място, не бих се намесил.

— Какво ще кажете за себе си? — попита Гъге. — Вие изглежда сте най-зле в момента.

Йомонул се усмихна. Дори при този малък жест, маската на лицето му трепна.

— Аз имам опит от цял един живот. И все още разполагам с няколко изненади и няколко трика за по-младия си противник. Но се чувствам малко виновен, че ви пуснах толкова лесно. Ако играете срещу Никозар и спечелите, ще създадете проблеми на всички ни.

— Мислите ли, че бих могъл? — възкликна изненадан Гъге.

— Не! — Жестът на апекса, ограничен и усилен от тъмната клетка, беше категоричен. — Когато е необходимо, Никозар играе много добре и побеждава. Засега не е особено амбициозен. Не! Той ще ви победи, защото го застрашавате и не може да допусне това. Но — ах... — Звездният маршал се обърна. Траф се качи на дъската, премести няколко фигури, после се поклонил с пресилена любезност на Йомонул. Звездният маршал погледна към Гъге. — Виждам, че е мой ред. Извинете ме. — Той се върна към борбата.

Може би един от споменатите от Йомонул трикове беше да накара Траф да мисли, че разговорът с Гъге е бил с цел да привлече на своя страна човека от Културата. Известно време след това по-младият войник действаше така, сякаш очакваше да се бие на два фронта.

Това осигури на Йомонул предимство. Той излезе пред Траф. Гъге спечели мача и шанса да играе с Никозар. Непосредствено след победата Хамин се опита да говори с него в коридора извън залата, но Гъге само се усмихна и го отмина.

Синдербъдите се полюшваха около тях. Златният балдахин шумолеше от лекия ветрец. Дворът, играчите и техните свити седяха на висока дървена трибуна с размери почти на малък замък. Пред нея на голяма просека в синдербъдовата гора имаше дълъг тесен коридор, ограден от двете страни с дебели колове, високи по пет и повече метра. В централната част той преминаваше в нещо като открита арена за бикоборство под формата на стъкло на пясъчен часовник, в двата края отворена към гората. Никозар и високопоставените играчи седяха най-отпред на трибуната, с лица към оградената фуния.

В задния край на трибуната имаше закрити с навеси площи, където се приготвяше храната. Над трибуната и навътре в гората се разнасяха миризми на печено месо.

— От това устите им ще се напълнят със слюнки — каза звездният маршал Йомонул и с помощта на бръмчащите си серводвигатели се наведе към Гъге. Седяха един до друг на предния ред на трибуната, малко настрана от императора. Двамата държаха закрепени на триножници пред тях големи пушки.

— От кое? — попита Гъге.

— От миризмата. — Йомонул се усмихна и посочи зад тях към огньовете и гриловете. — Печено месо. Вятърът отнася миризмата към животните. Това ще ги подлуди.

— О, чудесно — промърмори Флер-Имсахо, застанал в краката на Гъге. Той вече се бе опитал да убеди Гъге да не взема участие в лова.

Гъге остави без внимание мнението на машината.

— Разбира се — каза той, кимна и вдигна пушката. Старинното оръжие беше с един куршум. Трябваше да се премести плъзгащата се

ръкохватка на затвора, за да се презареди. Всяка пушка имаше специфично нарязан канал, така че когато от тялото на убитото животно се извадеше куршума, по него можеше да се определи стрелеца, на когото се приписваха точки и му се даваше главата и кожата.

— Сигурен ли сте, че сте стреляли с такава пушка? — попита го Йомонул и се усмихна. Апексът беше в добро настроение. Само след няколко десетки дни щеше да бъде освободен от екзоскелета. Междувременно императорът бе разрешил да мине на облекчен режим. Йомонул можеше да участва в публични мероприятия, да пие и да яде каквато иска храна.

Гъге кимна.

— Стрелял съм с пушка — отвърна той. Гъге никога не бе стрелял с пушка с куршум, но имаше предвид онзи ден преди години, когато бе заедно с Йей в пустинята.

— Обзалагам се, че никога по-рано не си убивал нещо *живо* — каза летящият робот.

Йомонул потропа по кожуха на машината с подкования си крак.

— Млъкни, кречетало — срязва я той.

Флер-Имсахо се наклони леко нагоре така, че скосеният му кафяв преден край да сочи към Гъге.

— *Кречетало?* — изкрещя възмутен той.

Гъге намигна и сложи пръст на устните си. Двамата с Йомонул се усмихнаха.

Ловът, както беше наречено развлечението, започна с фанфарни звуци и далечен вой на трошае. От гората се появиха наредени в редица мъже, които затичаха покрай дървената фуния и заудряха с тояги по оградата. Изскочиха и първите животни и се втурнаха в оградената с колове арена. Хората около Гъге замърмориха доволни.

— Ето едно голямо трошае — извика развълнуван Йомонул, когато се появи шесткопитно животно със златно-черни ивици. По цялата трибуна се чуха щракания на затвори — всички се приготвиха за стрелба. Гъге хвана приклада на пушката си. Въпреки голямата гравитация, закрепена за триножника пушката се държеше леко и имаше по-малко поле на обстрел (бдителната охрана на императора намираще последното за разумно).

Голямото трошае спринтираше по коридора, копитата му вдигаха прах. Хората стреляха, изпълвайки въздуха със смес от трясък от гърмежи и сивкав пушек. От дънерите се разхвърчаха бели трески. Облачета прах се вдигаха от земята. Йомонул въздъхна и стреля. Около Гъге проехтя канонада от изстрели. После пушките замлъкнаха. Въпреки това ушите на Гъге бяха заглъхнали, врявата изчезнала. Той стреля. Откатът го изненада. Куршумът му сигурно бе прелетял над главата на животното.

Погледна към коридора. Животното ревеше. То се опита да прескочи оградата в далечния край, но беше посрещнато с град от куршуми. Потътри се още малко, провлачи три безчувствени крака. Подир него остана кървава следа. Гъге чу приглушен изстрел до себе си и главата на месоядното клюмна настрана. Избухна взрив от поздравления. В коридора беше отворена врата и няколко мъже бързо се втурнаха вътре да извлекат трупа. Йомонул се бе изправил до Гъге и приемаше поздравления. После бързо седна, в далечния край на гората се появи друго животно и се втурна между дървените стени, двигателите на екзоскелета забръмчаха.

След четвъртото трошае се появиха едновременно няколко животни и в объркването едно се изкачи върху дървената стена. То подгони чакащите зад оградата мъже. Един охранител пред трибуната повали животното с единичен лазерен изстрел.

По пладне, когато в средата на коридора се натрупаха много тела на убити животни и възникна опасност някое да се изкачи по тях, ловът беше спрял. С куки, корабни въжета и два малки трактора мъжете разчистваха още топлите, опръскани с кръв мъртви тела. В отдалечения от императора край някой застреля един от мъжете, които разчистваха. Последваха както цъкания с език, така и одобрителни пиянски възгласи. Императорът наказва виновника и високо заяви, че ако някой отново го направи, ще тича между трошае. Всички се засмяха.

— Ти не стреляш, Гъге — забеляза Йомонул. Той смяташе, че вече е убил три животни. На Гъге ловът започна да му се струва малко безсмислен и той почти бе престанал да стреля. Във всеки случай продължаваше да не улучва.

— Не съм много добър в стрелбата — отговори Гъге.

— Нужна ти е практика! — Йомонул се засмя и го удари по гърба. Усиленият от серводвигателя удар на изпадналия в повишено настроение звезден маршал почти изкара въздуха от гърдите на Гъге.

Йомонул обяви, че е убил още едно животно. Той извика възбудено и ритна Флер-Имсахо.

— Донеси го! — заповяда той и се разсмя.

Летящият робот бавно се надигна от пода и заяви с достойнство:

— Джъно Гъге, не мога да търпя повече такова отношение. Връщам се в замъка. Имаш ли нещо против?

— Ни най-малко.

— Благодаря. Приятно прекарване в компанията на този отличен стрелец. — Той се спусна надолу и изчезна зад ъгъла на трибуната. Йомонул го проследи с поглед.

— И ти го пусна да си отиде? — учуди се той и се засмя.

— Радвам се, че се отървах от него — отвърна Гъге.

Преустановиха стрелбата за обяд. Никозар поздрави Йомонул за добрите попадения. Гъге седеше до маршала. Когато носилката на Никозар дойде до тяхната част на масата, той коленичи и заяви на императора, че екзоскелетът помага за сигурното прицелване. Никозар изрази задоволство, че след официалното завършване на игрите ще го свалят. После погледна Гъге, но не каза нищо. Антигравитационната му носилка сама се повдигна. Гвардейците я понесоха към чакащите хора.

След обяда всички се върнаха на местата си и ловът продължи. Имаше други животни и първата част на краткия следобед премина в стрелба. От около двестата трошае, пуснати от горската кошара, само седем успяха да се измъкнат и да се скрият в гората. Дори и те бяха ранени и по-късно щяха да загинат от Бялата жарава.

Земята между коловете пред трибуната беше потъмняла от кръв. Когато животните се втурваха в коридора, Гъге стреляше, но се целеше така, че да не улучи. За него целият лов беше някак си отвратителен, но не можеше да отрече, че заразителната възбуда на азианците му се отрази. Йомонул видимо се наслаждаваше. От гората изскочи едно женско трошае с две малки и апексът се наведе напред.

— Имаш нужда от повече практика, Гъге — каза той. — У вас изобщо ли не ловувате? — Женската с малките тичаше към дървения коридор.

— Не много — призна Гъге.

Йомонул изсумтя, премери се и стреля. Едно от малките падна. Женската спря и се върна при него. Другото продължи колебливо да тича. Куршумите го удариха и то изскимтя.

Йомонул презареди.

— Изненадан съм, че изобщо дойде — сви рамене той.

Женската, ударена от куршум в задния крак, с ръмжене се отдели от мъртвото малко и с рев се втурна след раненото, клатушкащо се животно.

— Искях да покажа, че не съм гнуслив — обясни Гъге, като наблюдаваше как главата на второто малко трепна и то падна в краката на майка си. — Моят лов е...

Щеше да каже „Азад“, което означаваше машина и животно; всеки организъм или система, и се обърна към Йомонул леко усмихнат, но когато погледна апекса, разбра, че нещо не е наред.

Йомонул се тресеше. Беше полуобърнат към Гъге, стиснал пушката си. Лицето му в тъмната клетка бе разтреперено, кожата — побеляла и покрита с пот, очите — изпъкнали.

Гъге инстинктивно понечи да сложи ръка върху китката на звездния маршал, за да му окаже помощ.

Сякаш нещо се беше случило в апекса. Пушката му се завъртя и се отдели от статива. Големият заглушител сочеше право в челото на Гъге. Той зърна за момент изражението на Йомонул: стиснати челюсти, тънка струйка кръв по брадата, втренчен поглед, нервен тик на лявата буза. Гъге се наведе. Последва изстрел. Куршумът прелетя над главата му. Чу се писък. Той падна от мястото си и се търколи покрай собствения си триножник.

Преди да успее да стане, някой го изрита в гърба. Обърна се и видя Йомонул над себе си да се олюлява на фона на шокирани, пребледнели лица зад него. Той стисна ръкохватката на затвора и презареди. Един крак отново се размаха и се насочи към ребрата му. Гъге се хвърли назад да избегне удара и полетя надолу.

Дървените талпи се завъртяха пред очите му, синдербъдите се разлюляха, той се преметна през трибуната и се удари в мъжа пред дървената стена, който обработваше убитото мъжко животно. Дватама паднаха на земята. Гъге вдигна глава и видя Йомонул да се цели в него. Екзоскелетът му блестеше на слънцето. Двама апекси се появиха зад

гърба му с протегнати ръце да го хванат. Без дори да погледне назад, Йомонул замахна зад себе си. Едната му ръка удари в гърдите единия апекс. Пушката се стовари върху лицето на другия. И двамата паднаха. Пристегнатите в метални ребра ръце се върнаха напред, Йомонул отново вдигна пушката и се прицели в Гъге.

Той се изправи, хвърли се настрана. Куршумът удари тежко дишания зад него мъж. Гъге се запрепъва към дървената врата, която водеше под високата трибуна. Йомонул скочи между вратата и Гъге. От трибуната се чува викове. С падането си на крака звездният маршал презареди пушката, екзоскелетът бе погълнал удара от падането. Гъге се обърна, краката му се подхлъзнаха върху мократа от кръв земя и той едва не падна.

Отблъсна се от земята и затича между края на дървената ограда и трибуната. Пред него стоеше униформен страж с лазерна пушка. Той погледна неуверено към трибуната. Гъге се втурна към него, приведен. На няколко метра пред Гъге стражът свали лазерното си оръжие от рамо. Миг, преди отстрани на гърдите му да зейне рана, на плоското му лице се появи израз на почти комична изненада. Той се завъртя, падна на пътя на Гъге и го събори.

Гъге отново се претърколи и се измъкна изпод тялото на мъртвия страж. Седна. Йомонул беше на десет метра, тичаше тромаво към него и зареждаше. Оръжието на стража бе в краката му. Гъге се пресегна, взе го, прицели се в Йомонул и стреля.

Звездният маршал се наведе напред, но след сутрешната стрелба с огнестрелното оръжие Гъге беше взел предвид отката. Лазерният изстрел удари Йомонул в лицето. Главата на апекса изхвърча.

Йомонул не спря. Дори не забави темп. Фигурата, с почти празна клетка за главата, с провиснали на нея като флаг ивици плът и кости, с фонтани кръв от врата, затича към него още по-бързо, по-малко тромаво.

Тя насочи пушката право в главата на Гъге.

Гъге замръзна вцепенен. Твърде късно отново насочи лазерната пушка, помъчи се да се изправи. Екзоскелетът без глава беше вече на три метра. Гъге гледаше черното дуло на заглушителя, знаеше, че ще умре. Странната фигура се поколеба, тялото без глава направи рязко движение нагоре, пушката в ръцете му трепна.

Нещо се стовари върху Гъге — отзад, не *отпред*, разбра той
изненадан и всичко потъна в мрак.

[1] Елемент на изображение. — Б.пр. ↑

21.

Гърбът го болеше. Той отвори очи. Дегизираният летящ робот жужеше между него и един бял таван.

— Гъге? — повика го машината.

Гъге преглътна, облиза устни.

— Какво? — рече той. Не знаеше къде се намира, нито кой е летящият робот. Нямахте ни най-смътна идея самият той кой е.

— Гъге. Аз съм. Флер-Имсахо. Как се чувстваш?

Флер-Имсах-хо. Името като че ли му беше познато.

— Гърбът малко ме боли — каза той, надявайки се, че няма да го открият. Гъги? Гъгий? Трябва да е неговото име.

— Не съм изненадан. Едно много голямо трошае те удари отзад.

— Едно какво?

— Няма значение. Заспивай.

— Заспивай?

Клепките му натежаха, образът на летящия робот се размаза пред очите му.

Гърбът го болеше. Той отвори очи и видя над себе си бял таван. Огледа се за Флер-Имсахо. Тъмни дървени стени. Прозорец. Флер-Имсахо летеше над него.

— Здравей, Гъге.

— Здравей.

— Спомняш ли си кой съм?

— Престани да ми задаваш глупави въпроси, Флер-Имсахо. Ще се оправя ли?

— Имаш натъртвания, пукнато ребро и леко сътресение на мозъка. След ден-два ще можеш да ставаш.

— Добре ли си спомням, че спомена... за някакво трошае, което ме ударило? Или съм го сънувал?

— Не си го сънувал. Аз ти го казах. Точно това се случи. Какво точно си спомняш?

— Падането от трибуната... платформата — бавно заговори той, като се напрягаше да мисли. Лежеше и гърбът го болеше. Намираше се в собствената си стая в замъка, лампите бяха запалени — може би беше нощ. Очите му се разшириха. — Йомонул ме *изрита* от трибуната! — неочаквано си спомни той. — *Защо?*

— Сега това няма значение. Заспивай.

Гъге престана да приказва, но когато летящият робот забръмча отново близо до него, се почувства уморен и за секунда затвори очи, колкото да си отпочинат.

Той стоеше до прозореца и гледаше двора. Прислужникът изнесе подноса, издрънчаха чаши.

— Продължавай — каза Гъге на летящия робот.

— Докато всички гледаха към вас с Йомонул, трошаето се изкачи на оградата. Животното дойде зад теб и скочи. Събори те, прекатури екзоскелета. Охраната застреля трошаето, преди то да има време да разкъса Йомонул и когато го измъкнаха от екзоскелета, той беше деактивиран.

Гъге бавно поклати глава.

— Единственото, което си спомням, е, че бях изритан от трибуната. — Той седна на един стол до прозореца. Далечният край на двора беше позлатен от слабите лъчи на късното следобедно слънце. — И къде беше ти, когато се случи всичко това?

— Тук. Наблюдавах лова по имперския канал. Съжалявам, че не останах на трибуната, Джъно Гъге, но онзи отвратителен апекс ме дразнеше. Пък и целият спектакъл беше твърде кървав и неприятен.

Гъге махна с ръка.

— Няма значение. Нали останах жив. — Той закри лицето си с ръце. — Сигурен ли си, че аз застрелях Йомонул?

— О, да! Има видеозапис. Искаш ли да ти...

— Не. — Гъге протегна ръка към летящия робот. Очите му все още бяха затворени. — Не. Не искам да гледам.

— Не го видях на живо — каза Флер-Имсахо. — Още при първия изстрел на Йомонул, когато уби онзи човек до теб, полетях обратно. Но изгледах записа. Да, ти го уби с лазерната пушка на стража. Но това, разбира се, означава просто, че онзи, който е контролирал екзоскелета,

не е трябвало да се бори срещу Йомонул вътре в него. Щом Йомонул беше убит, нещото затича по-бързо и по-малко хаотично. Трябвало е да използва всичките си сили, за да се опитва да го спре.

Гъге гледаше към пода.

— Сигурен ли си във всичко това?

— Абсолютно. — Летящият робот отиде до стената-екран. — Погледни, увери се лично...

— Не! — извика Гъге, изправи се и се олюля.

Отново седна.

— Не — тихо повтори той.

— Когато отидох там, онзи, който бърникаше в органите за управление на екзоскелета, се бе измъкнал. Докато летях към трибуната, на моите микровълнови сензори мярнах за кратко някакви данни, но те изчезнаха преди да ги отчете точно. Някакви фазово-импулсни управляващи сигнали. Императорската охрана също засякла нещо. Когато те отнасяхме, те започнаха да търсят в гората. Убедих ги, че зная какво върша и те се съгласиха да те пренесат тук. Изпратиха и доктор. Той те прегледа два пъти. Това е всичко. За щастие отидох там навреме, иначе може би щяха да те откарат в болница и да проведат върху теб всякакви неприятни тестове... — Летящият робот прозвуча объркано. — Затова имам чувството, че не беше дело на службата за сигурност. Те щяха да използват друг, не така явен начин да те убият, а и ако не си бяха свършили работата както трябва, щяха да настояват да те откарат в болница... Всичко беше прекадено хаотично. Сигурен съм, че става нещо странно.

Гъге опипа отново с ръка гърба си да провери степента на ожулване.

— Ще ми се да мога да си спомня всичко. Искам да си спомня дали съм имал намерение да убия Йомонул — каза той. Гърбът го болеше. Чувстваше се зле.

— От това, което направи, а и като имам предвид какъв лош стрелец си, смятам, че отговорът е „не“.

Гъге погледна машината.

— Няма ли с какво друго да се занимаваш, работете?

— Всъщност не. О, щях да забравя. Императорът иска да те види. Като се пооправиш.

— Веднага отивам — заяви Гъге и бавно стана.

— Сигурен ли си? Не мисля, че трябва. Не изглеждаш добре. Ако бях на твое място, щях да остана на легло. Моля те, седни. Не си напълно добре. Ами ако е ядосан, задето уби Йомонул? О, предполагам, че е по-добре да дойда с теб...

Никозар седеше на малък трон пред стена с големи полегати многоцветни прозорци. Императорските апартаменти бяха потънали в силна полихроматична светлина. Огромни гоблени, бродирани с нишки от скъпоценни метали, блестяха като съкровище в подводна пещера. Около стените и зад трона стояха неподвижни като статуи стражи. Царедворци и официални лица се движеха нагоре-надолу с документи и плоски екрани. Един офицер от императорската охрана заведе Гъге до трона, а Флер-Имсахо остави в другия край на залата под зоркия поглед на двама стражи.

— Моля, седни. — Никозар посочи на Гъге малък стол на подиума пред него. Гъге седна с облекчение. — Джъно Гъге — започна императорът с тих, добре контролиран глас. — Приеми нашите искрени извинения за случилото се вчера. Ние се радваме на бързото ти възстановяване, макар да разбираме, че още имаш болки. Нуждаеш ли се от нещо?

— Благодаря, Ваше височество, не.

— Радваме се. — Никозар бавно кимна. Беше все още в монотонно черно. Неговите сериозни дрехи и обикновено лице контрастираха с невероятните петна от цветове по наклонените стъкла и пищните облекла на царедворците. Императорът сложи малките си, украсени с пръстени ръце върху подлакътниците на трона. — Ние, разбира се, много съжаляваме за загубата на честта и службата на нашия звезден маршал Йомонул Лу Рашп, особено при такива трагични обстоятелства, и разбираме, че не си имал избор и е трябвало да се защитиш. Нашата воля е да не предявяваме никакво обвинение срещу теб.

— Благодаря ви, Ваше височество.

Никозар махна с ръка.

— Ние открихме, че двата заговора срещу теб са организирани от лицето, което контролира екзоскелета на нашия звезден маршал, и го предадохме на следствието. Ние много се огорчихме, като

разбрахме, че водещият конспиратор е нашият дългогодишен наставник и ръководител, ректорът на колежа „Кандсев“.

— Хам... — започна Гъге, но спря. По лицето на Никозар беше изписано неудоволствие. Името на стария апекс замря в гърлото на Гъге. — Аз... — започна отново той.

Никозар вдигна ръка.

— Искаме да ти кажем, че за това участие в заговора срещу теб ректорът на колежа „Кандсев“ Хамин Ли Срилист беше осъден на смърт. Ние разбрахме, че това не е бил единствения опит за покушение срещу теб. Ако е така, всички свързани с това обстоятелства ще бъдат разследвани и виновниците предадени на съда. Някои лица в двореца — продължи Никозар и погледна пръстените на ръцете си — искат да защитят императора си посредством... неправилни действия. Императорът не се нуждае от такава защита срещу противник в играта, дори ако този противник използва средства, каквито ние не одобряваме. Беше необходимо да излъжем нашите поданици по отношение на твоето представяне в тези финални партии, но то е за тяхно добро, а не за наше. Ние не изпитваме нужда да бъдем защитавани от неприятни истини. Императорът не познава страх, само сдържаност. Ние ще бъдем щастливи да отложим срещата между император-регента и човека Джъно Морът Гъге, докато той се възстанови достатъчно, за да играе.

Гъге почака да чуе още тихи, полуизречени думи, но Никозар млъкна.

— Благодаря ви, Ваше височество — каза Гъге, — но аз бих предпочел срещата да не се отлага. Чувствам се достатъчно добре да започна още сега, а до началото на срещата има още три дни. Сигурен съм, че няма нужда да я отлагаме.

Никозар бавно кимна.

— Ние сме доволни. Ние се надяваме обаче, че ако преди започване на играта Джъно Гъге си промени мнението по този въпрос, той без всякакво колебание ще съобщи на Имперската служба и ние с удоволствие ще отложим датата на започване на играта, докато се почувства напълно здрав, за да се представи по най-добрия начин.

— Отново ви благодаря, Ваше височество.

— Ние се радваме, че Джъно Гъге не е ранен лошо и можа да присъства на тази аудиенция — каза Никозар. Той кимна леко на Гъге

и погледна един царедворец, чакащ нетърпеливо до него.

Гъге се изправи, поклони се и заднешком се оттегли.

— Трябваше да направиш заднешком *четири* крачки, преди да обърнеш гръб към него — обясни Флер-Имсахо. — Всичко друго беше много добре.

Бяха в стаята на Гъге.

— Ще се опитам да го запомня за следващия път — отвърна той.

— Във всеки случай изглежда си оправдан. Аз подочух нещо, докато ти беше на *tete-a-tete*^[1] с императора. Царедворците обикновено знаят какво става. Изглежда са намерили един апекс, който се опитвал да избяга през гората от господаря си и екзоконтрольорите. Той изпуснал пушката, която му дали да се защитава, което също било добре, защото била бомба, не пушка. Хванали го жив. Не издържал мъченията и посочил един близък приятел на Хамин. Той се опитал да се отърве, като направил признания. Така че започнали с Хамин.

— Искаш да кажеш, че са го измъчвали?

— Малко. Той е стар, а те трябва да го запазят жив за наказанието, което ще определи императорът. Екзоконтрольорът и някакво друго доверено лице били набити на кол. Направилият самопризнания близък приятел на Хамин е поставен в клетка в гората, където ще чака Бялата жарава. Хамин е лишен от антигравитационни лекарства. Той ще бъде мъртъв след четирийсет или петдесет дни.

Гъге поклати глава.

— Хамин... не мислех, че толкова се страхува от мен.

— Е, той е стар. Понякога те имат странни идеи.

— Мислиш ли, че сега съм в безопасност?

— Да. Императорът желае да си жив, за да може да те срази на дъската. Никой няма да посмее да ти стори нещо. Ти можеш спокойно да се концентрираш върху играта. Във всеки случай аз ще имам грижата да не ти се случи нищо.

Гъге погледна с недоверие към летящия робот.

Не можа да открие следа от ирония в гласа му.

Три дни по-късно Гъге и Никозар започнаха първата от игрите на по-малките дъски. Атмосферата около финалния мач беше необичайна. Над замъка Клаф бе надвиснала странна атмосфера. Обикновено това последно състезание беше кулминацията на шестгодишна работа и подготовка в империята; апотеоз на всичко, което представляваше и отстояваше Азад. Този път продължаването на императорската власт вече бе уредено. С победата си над Вечестерър и Джило Никозар си беше осигурил царуването за през следващата Голяма година, макар че, доколкото останалите от империята знаеха, му предстоеше да играе с Крауо, за да се реши кой ще носи императорската корона. Евентуалната победа на Гъге беше без значение. Може би щеше само малко да пострада гордостта на императора. Дворът и Бюрото щяха да си вземат бележка от случилото се и вече нямаше да канят упадъчно подли чуждоземци за участие в свещената за империята игра.

Гъге предполагаше, че много хора в замъка на драго сърце биха напуснали Ечронедал, за да се върнат в Ее, но за церемонията по коронацията и религиозната конфирмация трябваше да има публика и на никого не се разрешаваше да си тръгне, преди да е минал огънят и императорът да е израснал от неговите пепелища.

Всъщност може би само Гъге и Никозар очакваха с нетърпение мача. Дори наблюдаващите играчи и аналитите бяха обезсърчени от перспективата да присъстват на игра, дискутирането на която е забранено дори между тях самите. Всички партии на Гъге, след онази, при която той трябваше да изгуби, бяха табу за поданиците. Те не съществуваха. Имперското бюро за игрите вече насрочваше официалния финален мач между Никозар и Крауо. Като съдеше от предишните усилия, Гъге очакваше той да е напълно убедителен. В него може да липсва искрата на гения, но ще мине.

И така всичко вече бе уредено. Империята имаше нов звезден маршал (макар че беше необходимо малко разместване, за да се замени Йомонул), нови генерали, архиепископи, министри и магистрати. Курсът на империята бе определен и с много малки изменения оставаше същият. Никозар щеше да продължи досегашната си политика. Предварителните условия на различните победители не изразяваха недоволство или ново мислене. Царедворците и съветниците отново задишаха спокойно, знаеха, че нищо няма да се промени много и позициите им са така сигурни, както са били винаги.

Така че вместо обичайното напрежение, съпътстващо финалната игра, атмосферата беше повече като на показан мач. Само двамата играчи го разглеждаха като истинско състезание.

Гъге веднага бе впечатлен от играта на Никозар. Оценката му не престана да се подобрява. Колкото повече изучаваше играта на апекса, толкова повече разбираше колко силен и многообразен противник има пред себе си. Той трябваше да е повече от късметлия, за да бие Никозар. От началото Гъге вместо да се стреми да победи императора, се опита да концентрира силите си за по-добра защита.

През по-голямата част от времето Никозар играеше предпазливо. После неочаквано нападна с някоя блестяща серия от ходове, които отначало изглеждаха като направени от някои надарен луд, преди да се разкрият като майсторски, каквито всъщност бяха. Идеални отговори на невъзможните въпроси, които поставяха.

Гъге направи всичко възможно в очакване на това унищожително съчетание на хитрост и сила да намери правилни реакции, след като то започне. Когато игрите на малките дъски свършиха, около трийсет дни до идването на огъня, Никозар имаше значително предимство във фигури и карти, което щеше да пренесе на трите големи дъски. Гъге подозираше, че единственият му шанс е да се представи колкото се може по-добре на първите две дъски с надежда да отиде на последната с някакъв актив.

Синдербъдите се извисяваха около замъка, надигаха се като бавна златна вълна над стените на крепостта. Гъге седеше в същата малка градина, която бе посетил преди. Оттам беше гледал над дърветата към далечния хоризонт. Сега гледката свършваше на двайсет метра — при първите корони с чудесни жълти листа. Сянката на замъка от късното слънце падаше върху живия покров на гората. В замъка зад Гъге започнаха да се появяват светлини.

Той погледна тъмнокафявите дънери на големите дървета и поклати глава. Изгубил бе партията на Оригиналната дъска, а сега губеше и на Формиращата.

Нещо пропускаше. Нещо в играта на Никозар му се изплъзваше. Знаеше, беше сигурен, но не можеше да разбере какво. Имаше неприятното чувство, че е нещо много просто, колкото и сложна да е

проявата му в партиите. Трябваше много отдавна да го е открил, анализирал, оценил и обърнал в свое предимство, но поради някаква причина — някаква причина, присъща на самото негово разбиране на играта, в това беше сигурен — още не го бе открил. Един аспект на неговата игра изглежда беше изчезнал и той си помисли, че ударът по главата по време на лова му се е отразил по-силно, отколкото първоначално предполагаше.

Корабът също не можеше да му посочи къде греши. Съветите му винаги изглеждаха смислени в началото, но когато седнеше пред дъската, Гъге откриваше, че не може да приложи предложените му идеи. Винаги, когато действаше срещу инстинктите си и се насилваше да играе според предложенията на „Ограничаващ фактор“, изпадаше в още по-голяма беда. Нищо не можеше да гарантира по-големи проблеми на дъските на „Азад“ от играенето по начин, в който не вярваш.

Той бавно се надигна, изправи гръб, който сега почти не го болеше, и се върна в стаята си. Флер-Имсахо беше пред екрана — наблюдаваше холографско изображение на странна диаграма.

— Какво правиш? — попита Гъге и седна на един фотьойл. Летящият робот се обърна и отговори на марейнски.

— Разработвам начин да блокирам подслушвателните устройства. Сега можем да говорим на марейнски. Това не е ли добре?

— Предполагам, че е добре — отвърна Гъге, все още на еечиански. Той взе един малък портативен екран да види какво става в империята.

— Е, можеше поне да използваш този език, след като си направих труда да заглуша техните микрофони. Не беше лесно. Аз не съм конструиран за такъв вид работа. Трябваше да изуча много нещо от собствените си файлове по електроника, оптика, подслушвателни полета и много такива технически глупости. Мислех, че ще си доволен.

— Безкрайно съм доволен и дълбоко ентусиазиран — каза Гъге на марейнски. Той загледа малкия екран. От него научи интересни новини — за новите назначения в империята, за потушаването на въстание в една далечна система, за развитието на играта между Никозар и Крауо — Крауо не беше толкова зле, колкото Гъге, — за победата на имперските войски срещу раса чудовища и за по-високото

заплащане на мъже, които се записват доброволци в армията. — Какво разглеждаш? — попита той и хвърли бегъл поглед към стената-екран. Странният корпус на Флер-Имсахо бавно се обърна.

— Не го ли позна? — отвърна летящият робот с изпълнен с високи нотки глас, за да изрази изненада. — Мислех, че си го познал. Това е модел на Действителността.

— Дейс... о, да. — Гъге кимна и се обърна към малкия екран, където ескадрила имперски бойни кораби бомбардираше група астероиди. — Четириизмерно представяне и всичко друго. — Той превключи на канала с програмите от игрите. На Ее все още се играеха някои мачове от вторите серии.

— Да, всъщност седем релевантни измерения. В случая — на самата Действителност. Една от тези линии... слушаш ли?

— Какво? Ох, да. — Всички игри на Ее бяха в последните етапи. Анализираха се вторите партии от Ечронедал.

— ... Една от онези линии на Действителността представлява цялата наша вселена... Разбира се ти си я изучавал, нали?

— Мм, да. — Гъге кимна. Никога не се бе интересувал от космическа теория, хиперкосмос или хиперсфери, нито от нещо подобно. Нищо от това не изглеждаше да има отношение към начина му на живот, така че какво го интересуваше? Наистина някои игри се разбираха по-добре в четириизмерно представяне, но Гъге се интересуваше само от техните собствени специфични правила, а общите теории го вълнуваха само дотолкова, доколкото в тях имаше нещо, което се отнасяше конкретно до тези игри. Той прелисти страницата на малкия екран... и видя картина, на която бе представен той, помръкнал пред очевидната загуба, пожелаващ на народа и на империята благоденствие и благодарящ на всички за честта да участва в турнира. Един говорител съобщи с пресипнал глас, че Гъге се е оттеглил от втората серия игри в Ечронедал. Той видя как официалната версия, в която се бе съгласил да участва, постепенно се превръща в общоприет факт и леко се усмихна.

Погледна екрана и си спомни нещо, върху което се бе чудил преди години.

— Каква е разликата между хиперкосмос и ултракосмос? — обърна се той към летящия робот. — Корабът веднъж спомена ултракосмос, но аз не разбрах за какво, по дяволите, става дума.

Летящият робот се опита да му обясни с помощта на холографския модел на Действителността. Както винаги той беше многословен, но Гъге все пак успя да разбере смисъла на идеята.

През цялата вечер Флер-Имсахо бърби неспирно на марейнски и това го ядоса. Макар в началото да установи, че този език е ненужно сложен, Гъге изпита удоволствие отново да го слуша и да го говори, ала след известно време високият писклив глас на летящия робот започна да го уморява. Роботът млъкна, а Гъге, също на марейнски, проведе с кораба обичайния твърде негативен и потискащ анализ на играта.

Същата вечер има най-добрия си нощен сън след деня на лова и се събуди с чувството, без никаква основателна причина, че може би все още има шанс да обърне играта в своя полза.

На Гъге му беше необходимо да играе цяла сутрин, за да разбере какво крои Никозар. Когато накрая разбра, дъхът му секна.

Императорът се бе заел да победи не само Гъге, но и цялата Култура. Единствено така можеше да се опише начина му на използване на фигури, територия и карти. Цялата му игра беше изградена като война, водена от една империя, от Азад.

С почти същата сила го порази и друго откровение: тълкуванието — може би най-доброто — за неговия собствен стил на игра. Бе изграждал позиции и разполагал фигурите си така, сякаш изгражда самото общество на Културата: мрежа, решетка от сили и зависимости, без очевидна йерархия или установено лидерство, подчертано миролюбиво.

Във всички негови партии боят винаги започваше противникът. Той бе схващал началния период като *подготвителен* за битката, но сега разбра, че ако е бил сам на дъската, е щял да постъпва по същия начин, разпростирайки се бавно върху територии, укрепвайки се постепенно, спокойно, пестеливо... Разбира се това никога не се бе случвало. Винаги го атакуваха и след като битката започнеше, той се биеше със същото настървение, с каквото преди това се бе опитвал да развие схеми и потенциал за незастрашени фигури и неоспорвана територия.

Всеки противник, с който се бе сражавал, несъзнателно се беше опитвал да се приспособи към този нов стил при свои собствени условия и бе пропадал. Никозар не се опитваше да стори такова нещо. Той бе тръгнал по друг път, беше направил дъската умалено копие на своята империя — пълно и точно във всеки структурен детайл до границите на точността, определени от мащаба на играта.

Това го порази. Разбирането го озари като бавен изгрев, който се превръща в избухване на нова звезда, като ручей, нарастващ до поток, река, морска вълна. Като *цунами*. Следващите няколко хода направи интуитивно — като ответни, не като части от обмислена стратегия, ограничени и недобри. Устата му беше изсъхнала, ръцете му трепереха.

Разбира се, че това бе изпуснал, това беше скритата страна, толкова досадно явна и макар пред очите на всички и твърде очевидна за изразяване с думи или за разбиране, на практика невидима. Беше толкова просто, толкова елегантно, така изумително амбициозно, толкова фундаментално *практично* и така точно отговарящо на схващането на Никозар за смисъла на играта.

Ако императорът през цялото време бе планирал това, не беше чудно, че толкова много искаше да играе с човека от Културата.

На дъската бяха представени дори подробности за Културата и нейната истинска големина и обсег, които се знаеха от Никозар и шепа високопоставени лица в империята, но може би беше напълно невъзможно за дешифриране от онези, които не ги знаеха. Стилът на империята на Никозар върху дъската бе нещо цялостно, напълно показано, допусканията за силите на неговите противници бяха изразени в части от нещо по-голямо.

Императорът се отнасяше твърде жестоко и към своите, и към противниковите фигури, което Гъге намери почти като подигравка, като тактика, предназначена да го разстрои. Той изпращаше фигури на явна гибел с някаква весела грубост там, където Гъге се бе оттеглил и укрепил. Когато Гъге беше готов за примирие или промяна на фронта, Никозар извършваше опустошения.

В някои отношения разликата в тактиката му беше малка — никой добър играч не жертва фигури, нито ги избива без определена цел, — но в действията на Никозар над дъската имаше — надвиснала

като неприятна миризма, като воня, като притихнала мъгла — определена цел.

Тогава Гъге проумя, че той се сражава точно така, както е очаквал Никозар — опитва се да спасява фигури, да прави обмислени, разумни защитни ходове и, в известен смисъл, да пренебрегне начина, по който Никозар хвърля своите фигури в битката и откъсва територия от своя противник като ленти от съдрана дреха. С една дума Гъге полагаше отчаяни усилия да не играе като Никозар. Императорът играеше груба, сурова, диктаторска и често неелегантна игра. Той правилно бе разбрал, че мъжът от Културата просто няма да желае да играе по такъв начин.

Гъге започна да трупва резерви, да използва възможности, докато играеше няколко по-незначителни спиращи ходове, за да си осигури време за мислене. Смисълът на играта беше победата. Той бе забравил това. Нищо друго нямаше значение. Нищо друго не зависеше от резултата. Играта беше нерелевантна, следователно тя би могла да означава всичко и единствената бариера, която трябваше да преодолее, бяха собствените му чувства.

Той трябваше да отговори, но как? Да приеме ролята на Културата? Да представя друга империя?

Вече бе играл ролята на Културата и това не беше дало резултат — и как би могъл като империалист да се мери с един император?

Гъге стоеше на дъската, препасал смешните си дрехи, и не осъзнаваше почти нищо от онова, което ставаше около него. Опита се за момент да откъсне мислите си от играта. Огледа приличната на корабен нос зала на замъка, високите отворени прозорци, жълтия покров на синдербъдите навън; полузапълнените места, императорската гвардия, съдиите и съветниците; голямата, черна, с форма на рог видеозаписна апаратура директно над дъската; множеството хора с различни дрехи и външност. Всичко трансформирано в мисъл за игра. Всичко гледано, сякаш през някакъв силен наркотик, изкривяващ видяното в деформирани аналози в заключената крепост на неговия ум.

Той си помисли за онези огледала и обръщащи полета, които даваха технически по-изкуствено и все пак по-реално възприятие. Наричаше се огледален запис. Обърнатото записване беше нещо обикновено. Гъге видя затворения торус на нереалната

Действителност на Флер-Имсахо, спомни си за Чамлис Амалк-ней и неговото предупреждение за непочтеността. Неща, които означаваха и нищо, и нещо. Хармонични на собствената му мисъл.

Щракане. Включване, изключване. Сякаш беше машина. Изпадане от края на катастрофалната крива, което нямаше значение. Той забрави всичко и направи първия ход, който видя.

Гъге гледаше направения ход. Не приличаше на ход, който би направил Никозар. Типичен за Културата. Сърцето му се сви. Беше се надявал на нещо различно, нещо по-добро.

Погледна отново. Е, наистина типичен за Културата, но поне *нападателен*. Ако продължи така обаче, ще разруши цялата следвана досега предпазлива стратегия, но това бе единственото, което можеше да направи, ако искаше да има макар и минимален шанс да се съпротивлява срещу Никозар, да претендира, че залогът наистина е голям, че защитава цялата Култура. Той реши да спечели, независимо какво ще му струва, без да държи сметка за...

Най-после беше разбрал как да играе.

Знаеше, че ще изгуби, но загубата нямаше да е поражение.

Постепенно Гъге промени целия план на играта, за да отразява духа на военните на Културата, опустошавайки и изоставяйки цели райони от дъската, където новият план нямаше да даде резултат, отдръпвайки и прегрупирайки силите си, където щеше да успее. Правеше жертви, където бе необходимо, разрушаваше до основи, изгаряше всичко, където трябваше. Не се опита да подражава на грубата и опустошителна стратегия на атакуване и бягство, връщане и нахлуване. Направи позициите и фигурите си образец на сила, която може, ако не сега, то евентуално по-късно, когато е готова, да се справи с тази наложена ѝ тактика.

Най-сетне спечели няколко точки. Партията все още беше изгубена, но предстоеше да се играе и на Ставащата дъска, където най-малкото можеше да влезе в бой с Никозар.

Веднъж или два пъти, когато беше близо до апекса, видя на лицето му изражение, което го убеди, че е на прав път, дори да бе нещо, което императорът по някакъв начин е очаквал. Това беше признание и дори уважение за направените от него ходове. Признание, че има срещу себе си равностоен противник.

Гъге бе завладян от усещането, че е като проводник, по който тече ужасна енергия, голям буреносен облак, който ще поразии с мълния цялата дъска, огромна вълна, носеща се стремително през океана към спящия бряг, импулс от разтопена енергия от сърцето на планетата. Бог със сила по своя воля да разрушава и да сътворява.

Бе изгубил контрол над жлезите си, създаващи дрога. В кръвта му течеше смес от секрети, мозъкът му беше наситен с една всепоглъщаща идея: победа, господство, контрол. Ангели определяха едно-единствено желание: абсолютна решимост.

Почивките и времето за сън сякаш не бяха част от живота; просто интервали между истинския живот на дъската и играта. Той дишаше, говореше на летящия робот или на кораба, или на други хора, ядеше и спеше, и ходеше... но това не беше нищо. Нямаше значение. Всичко извън играта беше само обстановка, фон на партията.

Гъге наблюдаваше как противниковите сили като мощна вълна заливат голямата дъска. Те говореха непознат език, пееха странна песен, едновременно съвършена хармония и битка за контрол върху писането на темите. Онова, което виждаше пред себе си, бе един огромен организъм. Фигурите изглежда се движеха сами, мимо неговата воля или тази на императора, по силата на нещо, наложено от самата игра, краен израз на нейната същност.

Той го видя. Знаеше, че и Никозар го е видял, но се съмняваше за другите. Двамата бяха като тайни любовници, скрити в безопасност в тяхното огромно гнездо в стаята, прегърнали се пред погледа на стотици, които гледаха, виждаха, но не можеха да прочетат мислите им и никога нямаше да се досетят на какво са свидетели.

Играта на Формиращата дъска завърши. Гъге изгуби, но се бе отдръпнал от края на пропастта, а предимството, с което Никозар щеше да започне играта на Ставащата дъска, далеч не беше решаващо.

Двамата съперници се разделиха, това действие беше приключило. Предстоеше финалът. Гъге напусна залата с форма на корабен нос изтощен и изчерпан, но щастлив, и спа цели два дни. Събуди го летящият робот.

— Гъге? Събуди ли се? Дойде ли на себе си?

— За какво говориш?

— За теб. За играта. Какво става? Дори корабът не можа да разбере какво стана на дъската. — Кафяв и сив, роботът летеше над него и тихо жужеше. Гъге потри очи, примига. Беше сутрин. Оставаха десет дни до идването на огъня. Имаше чувството, че се събужда от сън по-истински и по-реален от действителността.

Той се прозина и седна.

— Неясен ли бях?

— Боли ли болката? Ярка ли е свръхновата звезда?

Гъге се протегна и се усмихна самодоволно.

— Никозар не го приема лично — каза той, стана и отиде до прозореца; излезе на балкона. Флер-Имсахо цъкна и го наметна с една дреха.

— Ако ще говориш отново със загадки...

— Какви загадки? — Гъге пое дълбоко мекия въздух. Той изопна отново ръце, разкърши рамене. — Не е ли това един чудесен стар замък, роботе? — подхвърли той, подпря се на каменните перила и отново пое дълбоко дъх. — Знаели са как да строят замъци, нали?

— Предполагам, че са знаели, но Клаф не е построен от империята. Взели са го от други хуманоидни видове, които тук са провеждали церемонии, подобни на провежданата от империята по коронасването. Но не измествай въпроса. Попитах те нещо. Какъв е този стил? През последните няколко дни беше много двусмислен и странен. Видях, че беше съсредоточен и затова не те попитах по време на играта, но ние с кораба бихме желали да ни кажеш.

— Никозар беше приел ролята на империята. Оттук произтичаше неговият стил. Аз нямах друг избор, освен да вляза в ролята на Културата, откъдето пък последва моят стил. Всичко е много просто.

— Не изглежда толкова просто.

— Но е така. Приеми го като своего рода взаимно изнасилване.

— Мисля, че трябва да се поправиш, Джъно Гъге.

— Аз съм... — започна Гъге, после спря, силно раздразнен. — Аз съм абсолютно прав, идиот такъв! А сега ми поръчай закуска.

— Слушам, господарю — каза намусен Флер-Имсахо и напусна стаята. Гъге погледна нагоре към празната дъска на синьото небе. Умът му вече бе погълнат от играта на Ставащата дъска.

Флер-Имсахо забеляза, че в дните между втората и последните игри човекът стана още по-напрегнат и вгълбен в себе си. Когато му говореше, той изглежда нищо не чуваше. Трябваше да му напомня да се храни и да спи. Летящият робот не можеше да повярва, но на два пъти го видя да седи с изписана болка на лицето и да гледа, без да вижда. Флер-Имсахо направи дистанционно ултразвуково сканиране и откри, че пикочният му мехур е пълен до пръсване. Трябваше да му каже да се облекчи! Той прекарваше по цял ден, всеки ден, съсредоточен, загледан в нищото или трескаво изучаващ ходове от минали партии. И макар може би за кратко недрогиран след продължителен сън, веднага на разсъмване жлезите му започваха отново без да спират да изливат секрети. Летящият робот използваше ефектора си да контролира мозъчните вълни на човека и установи, че дори когато изглеждаше заспал, всъщност не спеше. Приличаше по-скоро на контролирано сънуване в будно състояние. През цялото време жлезите с вътрешна секреция работеха бясно и за първи път издайнически знаци показваха, че наркотиците в тялото на Гъге са повече, отколкото в тялото на неговия противник.

Как може да е в такова състояние? Ако зависеше от Флер-Имсахо, той щеше веднага да го спре. Но роботът изпълняваше заповеди. Нямаше право да се отклонява от определената му роля. Единственото, което можеше да направи сега, бе да чака и да види какво ще се случи.

При откриването на играта на Ставащата дъска присъстваха повече хора, отколкото на предишните две. Другите играчи още се опитваха да се ориентират какво става на този странен, загадъчен двубой и искаха да видят какво ще се случи на финалната партия, която императорът започваше със значително предимство, но на която беше известно, че чуждоземецът е особено добър.

Гъге се потопи в играта като амфибия в благоприятна вода. Няколко хода той ликуваше от чувството на завръщане в любимата му среда, изпитваше истинска радост от състезанието, удоволствие от възможността да използва своите способности, да разчита на силите на фигурите и на позициите, които заемат. После остави тези емоционални възприятия и се върна към сериозната задача да строи

защита и да преследва, да създава и да свързва, да разрушава и съсича, да търси и да унищожава.

Дъската отново се превърна в олицетворение на Културата и на империята. Мизансценът беше построен от тях двамата: великолепно, красиво, смъртоносно поле, ненадминато по своята красота, едновременно и сладко, и хищно. Отражение на техните умове. Холограма на истинска съгласуваност, изгаряща като стояща огнена вълна върху дъската, съвършено изображение на мислите и веруюто на двамата играчи.

Без дори да си дава сметка, Гъге започна бавен гамбит, който беше и поражение, и победа. На дъската никога не бе имало нещо толкова неуловимо, толкова комплексно, толкова прекрасно. Той вярваше в това. Знаеше го. Щеше да го направи.

Играта продължи.

Почивки, дни, вечери, разговори, храна. Всичко идваше и си отиваше в друго измерение. Монохроматичен, едномерен, груб образ на живота. Гъге беше изцяло някъде другаде. В друго измерение, в друг образ. Умът му бе камера с дъска в нея, тялото му част от него, която трябваше да се мести нагоре-надолу.

Той не говореше с Никозар, но двамата разменяха мисли, провеждаха най-съвършена обмяна на настроение и чувства посредством фигурите, с които играеха. Това беше песен, танц, съвършена поема. Хора изпълваха всеки ден залата, завладени от невероятно объркващата игра, която наблюдаваха. Те се опитваха да прочетат тази поема, да надникнат по-дълбоко в тази движеща се картина, да слушат тази симфония, да се докоснат до живата скулптура и да я разберат.

„Така ще продължи до самия край“, помисли си един ден Гъге и в същия миг, когато му дойде наум тази банална истина, видя, че играта е свършила. Пределът беше достигнат. Цялата противникова територия беше превзета, всичко разрушено, нищо не бе останало. Играта не само беше свършила, тя бе достигнала до логичния си край. Обзе го ужасна тъга, завладя го като пленена фигура от игралната дъска. Той се олюля и едва не падна. Принуди се да се върне при стола си и да се отпусне на него като старец.

— Ох... — чу се той да стене.

Гъге погледна Никозар, но императорът още не бе видял, че играта е свършила. Той гледаше картите на природните стихии, опитваше се да намери начин да промени терена, да го подготви за следващата си атака.

Гъге не можеше да повярва. Играта беше свършила. *Никой* ли не виждаше? Той огледа отчаяно лицата на публиката, наблюдателите, съдиите. Какво им бе станало? Отново погледна дъската с надежда, че е направил някаква грешка, че има още нещо, което Никозар може да направи, че великолепният танц може да продължи още малко. Не видя нищо. Играта бе приключила. Погледна часа, показан на таблото с точките. Беше почти време за прекъсване за деня. Навън бе тъмно. Опита се да си спомни какъв ден беше. Огънят трябваше много скоро да дойде. Може би тази нощ или най-късно утре? Може би вече бе дошъл? Не, ако беше дошъл, щеше да го усети. Щорите на големите високи прозорци на приличната на корабен нос зала още не бяха затворени. Натезалите от плодове огромни синдербъди чакаха навън в тъмнината.

Свършена! Свършена! Свършена! Неговата — тяхната — красива игра е свършена. Мъртва. Какво бе направил той? Гъге сложи юмруци на устата си. *Никозар, какъв си глупак!* Императорът беше изгубил трона си, хванал се бе на въдицата, втурнал се бе в капана, за да бъде победен пред финала — отломка от дърво пред огнената лавина.

Пред неудържимия натиск на варвари и по-рано са падали империи и несъмнено ще падат и занапред. Гъге знаеше това от детството си. Децата от Културата изучаваха тези неща. Варвари нападали и завладявали империи. Не винаги. Някои империи сами се разпадали и преставали да съществуват, но много били асимилирани. Много приемали варвари на тяхна територия. Устройството на системата ги привличало, съблазнявало, променяло, изисквайки от тях онова, което не умеели по-рано, а след това варварите ги претопявали. Империята оцелявала, варварите също оцелявали, но не оставали нито империя, нито варвари.

Културата стана империя, империята се превърна във варвари. Никозар изглеждаше триумфиращ. Навсякъде фигури, адаптиращи и завладяващи, и променящи, и нахлуващи да убиват. Но за тях това

щеше бъде смъртна промяна. Те не можеха да оцелеят такива, каквито бяха. Нима не бе очевидно? Те трябваше да преминат на страната на Гъге или да станат неутрални. Той трябваше да извърши тяхното прераждане. Свърши.

Гъге почувства боцкане по кожата зад носа и обзет от тъга и очакващ сълзи заради края на играта, се отдръпна назад.

Нямаше сълзи. Подходящо порицание от неговото тяло за толкова доброто използване на природните стихии и толкова многото пролята вода. Щеше да удави атаките на Никозар. Императорът играеше с огъня, но той щеше да бъде изгасен. Нямаше сълзи за него.

Нещо излезе от Гъге, просто се отдръпна, изгоря, отпусна хватката си. Стаята беше хладна, но изпълнена с мирис на призрак и шум от покроба на синдербъдите зад високите и широки прозорци навън.

Хората в галериите тихо говореха.

Той се огледа и видя Хамин да седи на редицата за представителите на колежа. Старият апекс изглеждаше свит и приличен на кукла; малка изсъхнала люспа от онова, което е бил, покрито с дълбоки бръчки лице, обезформено тяло. Гъге вторачи очи в него. Това един от техните духове ли е? Там ли беше седял през цялото време? Още ли е жив? Непоносимият стар апекс изглежда се взираше в центъра на дъската и за един абсурден миг Гъге си помисли, че старото същество е било мъртво и те са донесли изсушеното тяло в приличащата на корабен нос зала като трофей — една последна подигравка.

В края на вечерната партия прозвуча рог, влязоха двама императорски стражи и отнесоха умирация апекс. Свитата прошарена глава погледна за миг към него.

Гъге се чувстваше, сякаш е бил някъде далеч, на голямо пътешествие, от което току-що се е върнал. Той погледна Никозар, който се консултираше с двама от своите съветници. И тогава съдиите посочиха заключителните позиции и хората в галериите станаха и се разбърбиха. Дали си въобразява, че Никозар изглежда загрижен, дори разтревожен? Може би наистина е така. Неочаквано изпита голямо съжаление към императора, към всички. Към всеки от тях.

Гъге въздъхна. Беше като последен дъх на някаква голяма буря, минала през него. Той протегна ръце и крака, стана. Погледна към

дъската. Да! Партията е свършила! Той бе спечелил! Имаше още много да се направи, много да се случи, но Никозар щеше да изгуби. Императорът можеше само да избере как да изгуби: да падне и да бъде погълнат, да се оттегли обезумял, да разруши всичко до основи... но с неговата империя-дъска беше свършено.

За миг срещна погледа на императора. От израза на Никозар разбра, че императорът още не е осъзнал напълно станалото, но Гъге знаеше, че апексът също чете израза на лицето му и вероятно е видял промяната в него, триумфа на победата... Гъге наведе глава пред този тежък поглед, обърна се и излезе от залата.

Нямаше аплодисменти, нямаше поздравления. Никой друг не бе видял. Флер-Имсахо беше в обичайното си загрижено, раздразнително състояние, но той също не бе видял нищо и запитва как според него се развива партията. Гъге го излъга. „Ограничаващ фактор“ мислеше, че играта се стабилизира. Гъге не си направи труда да му каже. Бе очаквал повече от кораба.

Вечеря самичък, без да мисли за нищо, плува в басейна, издълбан дълбоко в планинския хребет, върху който бе изграден замъка. Беше сам. Всички други бяха отишли в кулите на замъка и по високите назъбени парапети или бяха взели въздушни коли да наблюдават сиянието в небето на запад, където вече бе дошла Бялата жаравя.

[1] Разговор на четири очи (фр.). — Б.пр. ↑

22.

Гъге плува, докато се измори, облече панталони, риза, жилетка без ръкави и се разходи около защитната стена на замъка.

Нощта беше тъмна, небето — забулено от облаци. Големите синдербъди, по-високи от външните стени на крепостта, закриваха далечното зарево на приближаващата Бяла жарава. Императорската гвардия бе излязла и следеше някой да не запали рано огъня. Преди да го пуснат да излезе от замъка, където жалузите бяха приготвени и алеите мокри от изпробване на пръскащите системи, Гъге трябваше да им докаже, че не носи нищо, с което може да запали искра или огън.

Синдербъдите скърцаха и шумяха в безветрения мрак и излагаха нови, сухи като прахан повърхности — големи, висящи на най-горните клони шушулки, пълни с горлива течност — на пищния нощен въздух, наситен с упойващата миризма на техния сок.

Над древната крепост лежеше тишина; религиозно настроение на благоговейно очакване, което дори Гъге усети като осезаема промяна в замъка. Шумът на завръщащите се въздушни коли, които пристигаха през влажния защитен пояс на гората, напомни на Гъге, че до полунощ всички трябва да се приберат и той бавно се върна вътре, потопен в атмосферата на мълчаливо очакване, като в нещо скъпоценно, което не може да трае дълго, нито някога да се повтори.

Не беше изморен. Приятната умора от плуването се бе превърнала в тялото му в някакъв трепет и когато се изкачи по стълбите до нивото на стаята си, той не спря, а продължи нагоре, въпреки че рогът възвестяваше настъпването на полунощ.

Най-после Гъге излезе на високите назъбени стени под ниската кула. Широката кръгова пътека около кулата беше влажна и тъмна. Той погледна на запад, където в края на небето светеше мъжделива, неясна, червена светлина. Бялата жарава беше още далеч, отвъд хоризонта, отражението от нея осветяваше облациите като някакъв синкав изкуствен залез. Въпреки тази светлина, Гъге усещаше дълбочината и тишината на настъпилата около замъка нощ, в която всичко бе притихнало. Той намери една врата на кулата и се изкачи на приличния

на зъбер връх, облегна се на камъка и отправи поглед към ниските хълмове на север. Някъде под него чуваше да капе вода и едва доловимото шумолене на синдербъдите, които се подготвяха за своето унищожение. Хълмовете бяха тихи и невидими. Гъге се отказа да ги търси и отново се обърна към слабо извитата тъмночервена лента на запад.

Някъде в замъка прозвуча рог, след него още едини още един. Чуха се и други шумове; далечни викове и тичащи стъпки, сякаш замъкът повторно се събуждаше. Мъжът се зачуди какво става. Неочаквано задуха лек източен вятър. Гъге почувства хладината на нощта и закопча жилетката си.

Тъгата от деня не го беше напуснала напълно. По-скоро се бе притаила, станала по-малко видима, но по-неделима част от него. Колко красива беше играта. Колко много ѝ се бе радвал, ликувал... но само, за да причини нейното прекратяване, да направи тази радост краткотрайна. Чудеше се дали Никозар вече го е разбрал. Най-малкото сигурно го подозираше. Той седна на една каменна пейка.

Неочаквано разбра, че Никозар ще му липсва. Чувстваше императора близък по начин, какъвто не бе изпитвал досега. Играта им беше много интимна, споделяне на изживяване и усещане, каквито Гъге вярваше, че не може да изпита по никакъв друг начин.

Накрая той въздъхна, стана от пейката, отиде отново до парапета и погледна павираната алея в основите на кулата. На слабата светлина, проникваща от отворената врата на кулата, се виждаха неясните фигури на двама стражи от императорската гвардия. Чудеше се дали да им махне, или не. Единият вдигна ръка. Към Гъге блесна светлина. Той закри очи с ръка. Една трета, по-малка, по-тъмна фигура, която Гъге не бе забелязал преди, тръгна бързо към кулата и влезе през осветения вход. Светлинният лъч изчезна. Стражите застанаха на пост от двете страни на вратата.

В кулата прозвучаха стъпки. Гъге отново седна на каменната пейка и зачака.

— Добър вечер, Морът Гъге. — Беше Никозар. В кулата се бе изкачила тъмната, леко прегърбена фигура на императора на Азад.

— Ваше височество...

— Седни, Гъге — каза тихият глас. Никозар седна на пейката до него, лицето му бе като неясна бяла луна, осветено само от идващата

откъм стълбите на кулата слаба светлина. Гъге се чудеше дали Никозар може да го види. Лицето-луна се обърна настрана, погледна тъмночервеното зарево на хоризонта.

— Опитаха се да ме убият, Гъге — каза тихо императорът.

— Ах... — започна Гъге ужасен. — Добре ли сте, Ваше височество?

Лицето-луна се обърна.

— Не съм ранен. — Апексът вдигна ръка. — Моля те сега не се обръщай към мен с „Ваше височество“. Тук сме сами. Условностите на протокола не са в сила. Искам да ти обясня защо в замъка е обявено извънредно положение. Командването е в ръцете на императорската гвардия. Не очаквам друго нападение, но човек трябва да вземе мерки.

— Но кой може да го е направил? Кой може да те е нападнал?

Никозар погледна на север към невидимите хълмове.

— Ние смятаме, че престъпниците може би са се опитали да избягат покрай виадукта до езерата, затова изпратихме и там стражи. — Той се обърна бавно към човека. Гласът му беше тих. — Ти ме постави в интересна ситуация, Морът Гъге.

— Аз... — Гъге въздъхна и погледна в краката си. — Да. — После вдигна глава към кръга на бялото лице пред него. — Съжалявам. Искам да кажа, че... играта почти свърши. — Той чу как гласът му заглъхна. Не можеше да гледа Никозар.

— Е — тихо каза императорът, — това още не е ясно. Може сутринта да ти поднеса изненада.

Гъге се учуди. Призрачното лице пред него беше много неясно, за да може да прочете изражението му, но нима Никозар наистина мислеше така? Не разбираше ли, че положението му е безнадеждно? Или бе видял нещо, което Гъге беше пропуснал? Неочаквано се разтревожи. Дали не бе прекалено уверен? Никой друг не беше забелязал нищо, дори и корабът. Ами ако грешеше? Искаше му се да види отново дъската, но дори несвършено запомненият образ, който пазеше в ума си, бе достатъчен, за да види ясно съдбите на двамата: наистина поражението на Никозар беше само загатнато, но неизбежно. Той бе сигурен, че императорът няма изход. Играта беше *свършила*.

Белият кръг отново се обърна към него.

— Кажи ми честно, Гъге — заговори спокойно Никозар, — всъщност колко дълго си изучавал тази игра?

— Казах ти истината: две години. Интензивно, но...
— Не ме лъжи, Гъге. Това вече няма никакъв смисъл.
— Не те лъжа, Никозар.

Приличното на луна лице бавно се поклати.

— Както искаш. — Императорът помълча за момент. — Ти сигурно си много горд с своята Култура.

Той произнесе последната дума с отвращение, което Гъге може би щеше да намери за комично, ако апексът не бе толкова искрен.

— Горд? — попита той. — Не зная. Аз не съм я създал. Просто се е случило да се родя там. Аз...

— Не бъди скромен, Гъге. Имам предвид гордост да си част от нея. Гордост да представяш своя народ. Да не искаш да кажеш, че не се чувстваш такъв?

— Ами... малко може би да... но аз не съм тук като шампион на Културата, Никозар. Не съм представител на никого, освен на самия себе си. Аз съм тук да играя, това е всичко.

— Това е всичко — тихо повтори Никозар. — Е, предполагам трябва да признаем, че ти игра добре. — Гъге искаше да може да види лицето на апекса. Трепна ли гласът му? Беше ли развълнуван?

— Благодаря. Но половината от заслугата за тази игра е твоя... повече от половината, защото ти наложи...

— Не се нуждая от своята *похвала*! — Никозар замахна и удари Гъге по устата. Тежките пръстени разкъсаха бузата и устните на мъжа.

Гъге политна назад, изумен, замаян от удара. Никозар скочи и отиде до парапета, подпря приличните си на нокти на граблива птица пръсти върху тъмния камък. Гъге опипа окървавеното си лице. Ръцете му трепереха.

— Ти ме отвращаваш, Морът Гъге — извика Никозар, насочил поглед към червеното зарево на запад. — Твоят сляп, безсмислен морал ти пречи да оцениш дори собствения си успех тук и ти разглеждаш тази военна игра като някакъв долнопробен танц. На нея се водят сражения, битки, а ти се опита да я опетниш. Ти я изврати. Ти замени нашата свещена доктрина с своята мръсна порнография... ти я оскверни... мъж такъв!

Гъге попи кръвта от устните си. Чувстваше се замаян, главата му се въртеше.

— Може би... така я виждаш ти, Никозар. — Той преглътна гъста, солена кръв. — Аз не мисля, че си напълно справедлив към...

— *Справедлив?* — изкрещя разярен императорът, изправи се пред Гъге и закри гледката на далечния огън. — Защо нещо трябва да бъде *справедливо*? Животът справедлив ли е? — Той се пресегна, хвана Гъге за косата и разтърси главата му. — Справедлив ли е, а? Справедлив ли е?

Гъге се остави апексът да го разтърсва. Императорът пусна косата му. Той държеше ръката си така, сякаш се бе докоснал до нещо мръсно. Гъге се прокашля.

— Не, животът не е справедлив. Не и в своята същност.

Апексът се обърна и подпря отново ръце върху камъка на парапета.

— Ние обаче можем да се опитаме да го направим такъв — продължи Гъге. — Това е целта, към която можем да се стремим. От нас зависи дали да го направим справедлив, или не. Ние имаме тази възможност. Съжالياвам, че ти намираш тази цел толкова противна.

— Противна! Тази дума е много слаба за онова, което изпитвам към твоята скъпа Култура, Гъге. Не съм сигурен, че имам думи да изразя онова, което чувствам към... Културата. На вас са ви непознати славата, гордостта, боготворенето. Вие имате сила. Лично се убедих. Зная какво можете да направите... Но въпреки това сте безсилни. И ще си останете такива. Хрисими, трогателни, прашни и страхливи... такъв народ, независимо колко ужасни и страхотни машини има, не може да живее дълго. Накрая вие ще загинете. Блестящите ви машини не ще могат да ви спасят. Оцеляват силните. На това ни учи животът, Гъге, това ни показва играта. Борба за надмощие. Борба за доказване на лични достойнства. Това не са празни фрази. Това е истина!

Гъге видя как бледите ръце стискат тъмния камък. Какво можеше да каже на този апекс? Трябваше ли да дискутират такива метафизични въпроси тук, сега, с несвършените изразни средства на езика, когато през последните десет дни бяха създали най-свършения образ на своите философии, които можеха да изразят може би във всякаква форма?

Какво все пак трябваше да каже? Че интелигентността може да надминава, да превъзхожда сляпата сила на еволюцията, която почива на превратности, борби и смърт? Че съзнателното сътрудничество е

по-ефективно от съдбоносната конкуренция? Че „Азад“ може да бъде много повече от битка, ако се използва за убеждаване, за общуване, дефиниране?... Той бе направил всичко това, беше го изразил и то по-добре, отколкото би могъл да го каже сега.

— Ти не спечели, Гъге — заяви тихо Никозар с остър, почти креслив глас. — Твоята раса никога няма да спечели. — Той се обърна и погледна към него. — Ти, беден, трогателен човек. Ти играеш, но не разбираш играта, нали?

Гъге почувства нещо в гласа на апекса, което прозвуча като истинско съжаление.

— Ти вече сам знаеш, че не е така — промълви той.

Императорът се засмя и се обърна към далечното отражение от обхваналия целия континент огън, който още беше отвъд хоризонта. Звукът от смеха заглъхна в нещо като кашлица. Той махна с ръка към Гъге.

— Твоят вид никога няма да разбере. Вие само ще бъдете използвани. — Апексът поклати глава в тъмнината. — Върни се в стаята си, Морът. Ще те видя сутринта. Приличното на луна лице загледа хоризонта и отражението на червеното зарево от долната страна на облаците. — Тогава огънят трябва да е тук.

Гъге почака малко. Императорът се държеше така, сякаш вече си бе отишъл. Той беше изгонен, забравен. Последните думи на Никозар прозвучаха така, като че ли изобщо не бяха предназначени за Гъге.

Мъжът стана тихо и слезе по слабо осветените стълби на кулата. Отвън двамата стражи стояха пред вратата, неподвижни като статуи. Гъге погледна върха на кулата и видя Никозар на парапета, плоското му бледо лице обърнато към приближаващия огън, белите ръце подпрени на студения камък. Мъжът гледа няколко секунди, обърна се и си тръгна. Мина през коридори и зали, в които сновяха стражи от императорската гвардия, изпращаха всички по стаите, заключваха вратите, наблюдаваха стълбищата и асансьорите и запалваха всички лампи, така че смълчаният замък засвети в нощта като голям каменен кораб сред тъмно, златно море.

Когато Гъге влезе в стаята си, Флер-Имсахо превключваше развлекателни програми. Той попита за какво е цялата суетня в замъка. Гъге му каза.

— Положението не може да е толкова лошо — отвърна летящият робот и се поклати — роботен еквивалент на повдигане на рамене. Той погледна екрана. — Не изпълняват военна музика. Всички граждански комуникации обаче са прекъснати. Какво ти е на устата?

— Паднах.

— Мм-хмм.

— Можем ли да се свържем с кораба?

— Разбира се.

— Кажете ми да включа на пълна мощност. Може да ни потрябва.

— Боже Господи, ставаш предпазлив. Добре.

Мъжът си легна, но остана буден, заслушан в засилващия се рев на вятъра.

От върха на най-високата кула апексът наблюдава хоризонта няколко часа. Изглеждаше като сраснал се с камъка, като светла статуя или малко дърво, израснало от случайно паднало там семе. Освежителният вятър от изток дърпаше дрехите на неподвижната фигура, виеше около тъмния осветен замък, промъкваше се през покрива от олюляващи се синдербъди, шумеше като море.

Настъпи зората. Тя освети най-напред облаците, обсипа със злато ясният хоризонт на изток. Заедно с нея в тъмнината на запад, където край на земята светеше червено, неочаквано блесна оранжево-жълта светлина, трепна колебливо, изчезна, после се върна, засили се и се разпространи.

Фигурата на кулата се оттегли от разширяващата се пролука на червено-черното небе и — като се обърна и погледна за миг към зората зад себе си — се олюля като хваната между два насрещни потока светлина, идващи от двата блестящи хоризонта.

В стаята влязоха двама стражи. Те отвориха вратата и казаха, че Гъге и машината трябва да отидат в приличната на корабен нос зала. Гъге бе облечен в азиански дрехи. Стражите му казаха, че императорът ще е доволен, ако за тазсутрешната партия изоставят приетото за случая облекло. Гъге погледна Флер-Имсахо и отиде да се

преоблече. Сложи си нова риза и панталоните и жилетката, които бе носил предната вечер.

— Значи най-после получавам възможност и аз да бъда зрител. Колко великодушно! — промърмори Флер-Имсахо, докато отиваха към игралната зала. Гъге не каза нищо. Стражи придружаваха групи хора от различни части на замъка. Вятърът виеше зад вече затворените врати и прозорци.

Тази сутрин Гъге не беше искал закуска. Корабът се бе обадил да го поздрави. Той най-после бе видял победата. Всъщност корабът смяташе, че единственият изход за Никозар е да се оттегли. Според него никой човешки мозък не можел да продължи играта. Бил превключил на висока мощност, готов да пристигне на момента, щом усети нещо лошо.

Когато отидоха в приличната на корабен нос зала на замъка, Ставащата дъска и Никозар вече бяха там. Апексът беше в униформа на главнокомандващ императорската гвардия — строга, леко респектираща, допълнена с церемониална сабя. Гъге се почувства доста размъкнат в старата си жилетка. Залата бе почти пълна. Съпровождани от вездесъщата охрана хора се настаняваха по местата. Никозар не обърна никакво внимание на Гъге. Той разговаряше с един офицер от гвардията.

— Хамин! — възкликна Гъге и тръгна към предната редица, където седеше старият апекс. Малкото му изкривено тяло бе притиснато между двама едри стражи. Лицето му беше съсухрено и жълто. Един от стражите протегна ръка и не позволи на Гъге да се приближи. Той застана пред пейката да огледа набръчканото лице на стария ректор. — Хамин! Чуваш ли ме? — През ума му отново мина абсурдната мисъл, че апексът е мъртъв, но очите трепнаха, едното се отвори — жълто-червено и лепкаво от секрети. Съсухрената глава леко се помръдна.

— Гъге...

Очите останаха затворени, но главата кимна. Гъге почувства една ръка на ръкава си. Беше отведен на мястото си до края на дъската.

Прозорците на залата бяха затворени, стъклата дрънчаха в металните рамки, но жалузите не бяха пуснати. Под оловното небе навън синдербъдите се огъваха от извилата се вихрушка, шумът на

вятъра образуваше басов фон за тихите разговори на влизащите хора, които търсеха местата си в голямата зала.

— Не трябваше ли жалюзите да са пуснати? — попита Гъге. Той седна на стола. Флер-Имсахо летеше, жужеше и пращеше зад него. Съдията и помощниците му проверяваха положението на фигурите.

— Да — отговори Флер-Имсахо. — Огънят ще дойде след два часа. Ако трябва, могат да пуснат жалюзите в последните минути, но обикновено не чакат толкова дълго. Наблюдавал съм го, Гъге. По закон на тази фаза императорът няма право да изисква физическа опция, но става нещо странно. Чувствам го.

Гъге искаше да каже нещо язвително относно сетивата на летящия робот, но стомахът му се сви. Той също почувства, че нещо не е наред. Погледна пейката, на която седеше Хамин. Апексът не беше помръднал. Очите му още бяха затворени.

— Има и още нещо — каза Флер-Имсахо.

— Какво е това нещо?

Някакъв допълнителен уред горе на тавана.

Гъге погледна скришом. Бъркотията от уреди за електронна защита и екранировка изглеждаха както винаги, но той никога не ги бе разглеждал много внимателно.

— Какъв уред? — попита той.

— Уред, обезпокоително непрозрачен за моите сетива, а не трябва да е така. И онзи гвардейски полковник с оптическия дистанционен микрофон.

— Който говори с Никозар ли?

— Да. Това не е ли забранено от правилника?

— Предполагам.

— Искаш ли да говоря със съдията?

Съдията стоеше до края на дъската между двама яки стражи. Изглеждаше изплашен и тъжен. Когато погледът му падна върху Гъге, той сякаш мина през него.

— Имам чувството — прошепна Гъге, — че няма да има никаква полза.

— Аз също. Да извикам ли кораба?

— Може ли да пристигне преди огънят да дойде тук?

— Да.

На Гъге не му трябваше много да мисли.

— Извикай го — каза той.

— Изпрати сигнал. Спомняш ли си как става това с имплантираното под езика ти топче?

— Много добре.

— Чудесно — одобри намусено Флер-Имсахо. — Високоскоростно изнасяне от враждебна среда с някакъв сив ефектор. Точно каквото искам.

Залата беше пълна, вратите — затворени. Съдията гледаше възмутен застаналия близо до Никозар гвардейски полковник. Офицерът едва забележимо кимна. Съдията повторно обяви започване на играта.

Никозар направи няколко непоследователни хода. Гъге не можеше да разбере какво цели с тях императорът. Сигурно се мъчи да постигне нещо, но какво? Изглежда нямаше нищо общо със спечелването на играта. Той се опита да погледне Никозар в очите, но апексът го отбягваше. Гъге потри порязаната си устна и буза. „Аз съм непобедим“, помисли си той.

Синдербъдите се люлееха и тресяха от бурята. Листата им се бяха разпрострели максимално. Удряни от вихъра, те приличаха на слети в един огромен жълт организъм, който потръпваше отвъд стените на замъка. Гъге усещаше как хората в залата се движат безшумно, говорят шепнешком, гледат към още незащитените от огнената стихия прозорци. Стражите стояха на изходите на залата със заредени оръжия.

Никозар постави картите на природните стихии в специални позиции. Гъге не можеше да разбере смисъла. Шумът от бурята зад тресящите се прозорци беше много силен, но не можеше да заглуши гласовете на хората в залата. Миризмата от етерични масла и сокове от синдербъдите изпълваше въздуха, парченца промъкнали се по някакъв начин вътре изсъхнали листа хвърчаха и се въртяха из помещението.

Високо в каменно-тъмното небе отвъд прозорците оранжево зарево освети облаците. Гъге започна да се изпотява. Той отиде до дъската и направи ответни ходове, опитвайки се да предизвика Никозар да разкрие замисъла си. Някой в галерията на зрителите извика и после млъкна. Стражите стояха мълчаливи, бдителни пред вратите и около дъската. Гвардейският полковник, с когото Никозар

говореше по-напред, отиде близо до императора. Когато се върна на стола си, на Гъге му се стори, че видя сълзи по страните на офицера.

Никозар седеше. Сега той стана, взе четирите карти на природните стихии и отиде в центъра на изображения на дъската терен.

Гъге искаше да извика или да скочи. Да направи нещо. Каквото и да е. Но се чувстваше като закован, вцепенен. Стражите в стаята бяха напрегнати, ръцете на императора видимо трепереха. Бурята като нещо съзнателно и злобно блъскаше синдербъдите. Оранжево копие прелетя тромаво над върховете на дърветата, задиша тежко срещу стената от тъмнина зад него и бавно изчезна.

— О, скъп, свещен мръсник — промърмори Флер-Имсахо. — Само на пет минути е.

— Какво? — Гъге погледна машината.

— Пет минути — повтори машината и преглътна като жив човек. — Трябваше да е на почти на един час. Невъзможно е да дойде тук толкова бързо. Пуснали са нов огнен фронт.

Гъге затвори очи. Той почувства миниатюрната бучка под изсъхналия си като хартия език.

— Кораб! — прошепна и отново отвори очи.

Летящият робот мълча няколко секунди.

— ... Никакъв шанс — каза той с унил, примирен глас.

Никозар се наведе. Постава картата на огъня върху символа на водата в гънката на една височина върху терена. Гвардейският полковник обърна леко глава настрана. Устата му помръдна, сякаш издухваше пращинка от високата яка на униформата си.

Никозар се изправи, изглежда се ослуша, но чу само воя на бурята.

— Току-що регистрирах ултразвуков импулс — заяви Флер-Имсахо. — Беше експлозия, ехо от север. Виадуктът.

Гъге наблюдаваше безпомощно как Никозар отиде на друго място на дъската и постави една карта върху друга. Огън върху въздух. Полковникът отново изкомандва нещо по закрепения на рамото му микрофон. Замъкът се разтърси. През залата премина серия от трусове.

Фигурите на дъската се разлюляха. Хората наскачаха, закрещяха. Стъклата изскочиха от прозорците, разбиха се на плочите, отвориха път на ревящата огнена стихия, която нахлу в залата с градушка от

листа. Над върховете на дърветата избухнаха пламъци, изпълниха основата на кипящия, черен хоризонт с огън.

Никозар постави и следващата карта на огъня. Върху земята. Замъкът сякаш помръдна под краката на Гъге. Вятърът влезе през прозорците като някакво абсурдно, непреодолимо нашествие, завъртя по-леките фигури на дъската, развя дрехите на съдията и на неговите помощници. Хората наизскачаха от галериите, започнаха да падат един върху друг, блъскаха се да стигнат до изходите, където стояха стражи със заредени оръжия.

Небето беше пълно с огън.

Никозар погледна Гъге и постави последната карта на огъня върху стихията на духа — живота.

— Това изглежда по-лошо от всичко — брррр! — потрепери Флер-Имсахо. Гласът му пронизително проехтя. Гъге се обърна и видя машината, обградена от ярката аура на зелен огън да се тресе във въздуха.

Вратите на залата бяха разтворени, хората изскачаха през тях, стражите неочаквано се оказаха върху дъската, стреляха в галерии и пейки, обсипваха с лазерен огън бягащите тълпи, падащите, пищящи, борещи се апекси, жени и мъже, бурята от припламващи светлини и разтърсващи детонации.

— Трррряс! — изпищя Флер-Имсахо. Корпусът му светеше тъмночервено и пушеше. Гъге наблюдаваше вцепенен. Застанал близо до центъра на дъската, заобиколен от стражите си, Никозар се усмихваше към Гъге.

Огънят бушуваше над синдербъдите. Залата се изпразни. Последните ранени с олюляване отиваха към вратите. Флер-Имсахо висеше във въздуха. Той светеше оранжево, жълто, бяло. Започна да се издига. Неочаквано беше обгърнат от пламъци и пушек. Върху дъската от него закапа разтопен метал. Изведнъж, сякаш придърпан от някаква огромна невидима ръка, той полетя през залата, удари се в далечната стена и експлодира с ослепителен блясък и взрив, който почти издуха Гъге от стола.

Стражите около императора напуснаха дъската, качиха се на пейките и галериите и започнаха да убиват ранените. Не обърнаха никакво внимание на Гъге. Звукът от гърмежите прокълтя през

вратите, водещи към останалата част на замъка, където мъртъвци в ярки дрехи лежах като някакъв отвратителен килим.

Никозар тръгна бавно към Гъге, спирайки се да отстрани с ботушите си паднали азиански фигури. Той стъпи на малкия огън, запален от разтопените останки на Флер-Имсахо. После почти спокойно извади сабята си.

Гъге стискаше страничните облегалки на стола. Навън към небето се носеха адски писъци. Из залата като сух безкраен дъжд се въртяха листа. Никозар спря пред Гъге. Императорът се усмихваше.

— Изненадан ли си? — извика той през рева на бурята.

Гъге почти не можеше да говори.

— Защо го направи? Защо? — изграчи той.

Никозар вдигна рамене.

— Това прави играта истинска, Гъге. — Той огледа залата, резултатите от сечта. Сега бяха сами. Стражите се бяха пръснали из замъка, продължаваха да убиват.

Навсякъде имаше убити, разпръснати върху пода и галериите, паднали на пейките, струпани в ъглите с разперени ръце като Христос на кръста, с дупки по дрехите, прогорени от лазерни лъчи. От дървените части и тлеещите дрехи се издигаше пушек. Сладникава миризма на горяща човешка плът изпълваше залата.

С облечена в ръкавица ръка Никозар държеше сабята и тъжно се усмихваше. Гъге почувства как вътрешностите му го заболяха и ръцете му се разтрепериха. В устата си усети странен металически вкус и най-напред помисли, че имплантираната сферичка поради някаква причина е изхвърлена от плътта, излязла е изпод кожата, но после разбра, че не е и за първи път в живота си научи, че страхът наистина има вкус.

Никозар въздъхна беззвучно, застана пред Гъге така, че закри всичко друго от погледа на мъжа и бавно насочи сабята си към него.

„Летящ робот!“ — помисли си той. Но от летящия робот бе останало само едно опушено петно върху далечната стена.

„Корабе?“ — Имплантираната сферичка под езика му остана безмълвна, а „Ограничаващ фактор“ все още беше на светлинни години разстояние.

Върхът на сабята беше на няколко сантиметра от корема на Гъге. После започна да се вдига, мина бавно над гърдите, насочи се към

гърлото. Никозар отвори уста, сякаш се канеше да каже нещо, но само поклати глава, като че ли разгневен и се хвърли напред.

Гъге скочи, заби и двата си крака в корема на императора. Никозар се преви надве. Гъге отлетя назад върху стола. Видя сабята на императора над главата си.

Столът с трясък падна на пода, Гъге се изтъркаля от него и скочи на крака. Никозар се бе навел, но продължаваше да стиска оръжието. Той се заклатушка към мъжа, замахвайки със сабята пред себе си, сякаш към невидим враг, застанал между двамата. Гъге се затича. Най-напред настрани, после през дъската направо към вратата на залата. Зад него, отвъд прозорците, огънят над огъващите се дървета заличи черните облаци от пушек. Топлината беше нещо физическо, натиск върху кожата и очите. Гъге стъпи върху издухана от вихрушката фигура от играта, подхлъзна се и падна.

След него и Никозар се подхлъзна.

Сканирацията уред скимтеше, след това зажува. От него струеше пушек. Синя светкавица проблесна яростно между повесените машини.

Никозар не я забеляза. Той се хвърли към Гъге, който се отблъсна настрана. Сабята удари дъската на сантиметри от главата на мъжа. Гъге стана и скочи върху една по-висока част на дъската. Никозар го последва, като сечеше и мачкаше всичко пред себе си.

Сканирацията уред експлодира. Посипа се дъжд от искри, той падна и се разби в центъра на многоцветния терен на няколко метра от Гъге. Мъжът спря и се обърна. И видя пред себе си Никозар.

Във въздуха се появи нещо бяло.

Никозар вдигна сабя над главата си.

Острието се пречупи, отсечено от трепкащо жълто-зелено поле. Никозар почувства, че теглото на сабята се промени и погледна невярващ. Острието висеше безполезно във въздуха, хванато от малък бял диск, който беше Флер-Имсахо.

— Ха-ха-ха — прогърмя гласът му над виещия вятър.

Никозар хвърли дръжката на сабята към Гъге. Зелено-жълтото поле я хвана и я запрати обратно към Никозар. Императорът се наведе, заклатушка се по дъската сред буря от пушек и вихрушка от листа. Синдербъдите се извиваха. Между дънерите им изригваха бяло-жълти пламъци, огнената стена над тях напредваше към замъка.

— Гъге! — извика Флер-Имсахо неочаквано пред лицето му. —
Наведи се и се свий. *Бързо!*

Гъге направи както му бе казано, легна на хълбок, обви с ръце краката си. Роботът летеше над него. Гъге видя омарата на полето около себе си.

Стената на синдербъдите се рушеше, огнени езици и изригвания ги разтърсваха и разкъсваха. Топлината сякаш изсушаваше кожата върху лицето му.

Срещу пламъците се появи една фигура. Беше Никозар, стиснал голям лазерен пистолет с каквито бяха въоръжени стражите. Стоеше до прозорците, държеше с две ръце оръжието и внимателно се прицелваше в Гъге. Гъге погледна черното дуло на пистолета, широката цев, след това, точно когато апексът натисна спусъка, погледът му се премести върху лицето на Никозар.

После изведнъж насреща видя себе си.

Той се вижда в собственото си изкривено лице достатъчно дълго, за да види, че Джъно Морът Гъге в този миг, който може би беше неговата смърт, изглеждаше само доста изненадан и ни най-малко глупав... сетне полето-огледало изчезна и той видя отново Никозар.

Апексът стоеше на същото място и леко се полюшваше. Нещо обаче не беше наред. Бе много очевидно, но Гъге не можеше да го види.

Императорът се наведе на пети назад, очите му гледаха нагоре към опушения таван, откъдето бе паднал сканиращият уред. После горещият вихър от прозорците го хвана и бавно го наведе отново напред към дъската, тежестта на оръжието в ръката с ръкавица наруши равновесието му.

Тогава Гъге я видя. Чиста, леко пушеща черна дупка, широка колкото пръст, в центъра на челото на апекса.

Тялото на Никозар падна с трясък върху дъската, разпръсна фигурите.

Огънят си проби път.

Стената от синдербъди, отстъпила пред пламъците, беше заместена от огромна ослепителна светлинна вълна и топлинен взрив като удар с чук. После полето около Гъге потъна в мрак и стаята, и целият огън станаха неясни, а далеч в дъното на съзнанието му имаше

странен жужащ звук. Той се почувства лишен от нещо, празен и изтощен.

След това всичко изчезна и остана само тъмнината.

23.

Гъге отвори очи.

Лежеше на някакъв балкон под стърчащ, надвиснал камък. Около него беше пометено, чисто, но навсякъде другаде имаше едносантиметров слой тъмен, сив прах. Беше мрачно. Камъните под него бяха топли; въздухът — хладен и задимен.

Чувстваше се добре. Не беше замаян, главата не го болеше.

Той седна. Нещо падна от гърдите му, търколи се върху пометените плочи, тупна в сивия прах. Вдигна го. Беше орбиталната гривна. Блестяща и неповредена, все още съхранила своя микроскопичен цикъл ден-нощ. Сложи я в джоба на жилетката. Опипа косата си, веждите, жилетката. Нищо дори не беше опърлено.

Небето бе тъмносиво. Черно на хоризонта. Далеч в единия му край се виждаше малък, мъглив, пурпурен диск. Разбра, че е слънцето. Изправи се.

Сивият прах бе покрит с тъмни сажди, които падаха като зловец сняг от забуленото с облаци небе. Гъге се запъти по топлите, покрити със сажди плочи към края на балкона. Парапетът беше паднал. Застана на самия ръб.

Пейзажът се бе променил. Вместо златната жълта стена на синдербъдите, която закриваше гледката, сега се виждаше гола земя: черна и кафява, изпечена, покрита с големи пукнатини и цепнатини, които сивата пепел и дъждът от сажди още не бяха запълнили. Голата пустош се простираше чак до далечния хоризонт. Тънки струйки пушек се издигаха от пукнатините в земята, изкачваха се като духове на дървета, докато вятърът не ги отнесе. Стената с гоблените беше черна и опърлена, на места с дупки.

Самият замък бе порутен като след дълга обсада. Кулите бяха паднали, много от апартаментите, императорските постройки и пищните зали бяха разрушени, обгорените им прозорци зееха, за да покажат пустотата зад тях. Стълбове пушек мързеливо се издигаха като гъвкави пилони на върха на порутения замък, където вятърът ги подемаше и ги превръщаше във вимпели.

Гъге прекоси балкона и през мекия, черен сняг от сажди тръгна към прозорците на приличната на корабен нос зала. Стъпките му не вдигаха никакъв шум. Саждите го караха да киха, очите го смъдяха. Той влезе в залата.

Камъните още съхраняваха сухата топлина. Беше като в огромна, тъмна пещ. В голямата игрална зала между черните изкривени подпорни греди и паднали камъни лежеше деформирана и разкъсана дъската, цветовете на дъгата върху нея бяха сведени до сиво и черно, грижливо балансираната топография на височини и низини бе превърната от огъня в безсмислица от безразборни издутини и хлътвания.

Изкривени подпорни греди и дупки в пода и стените очертаваха мястото, където са били галериите. Падналият от тавана на залата сканиращ уред лежеше полуразтопен и застинал в центъра на дъската на играта „Азад“ като някаква жалка пародия на планина.

Гъге се обърна да погледне към прозореца, където бе стоял Никозар, приближи се по скърцащата повърхност на смачканата дъска. Клекна и изръмжа, когато остра болка го прониза в коленете. Протегна ръка към струпана от огнения вихър до дъската малка конична купчинка прах, върху която се чернееше разтопено парче метал с форма на буквата L — може би останки от пистолет.

Сиво-бялата пепел беше мека и топла. Разрови я и намери сърпообразно парченце метал. На полуразтопения пръстен като малък кръгъл кратер стоеше гнездото за диаманта, но камъкът го нямаше. Той взе пръстена, издуха пепелта от него и го запремята в ръце. После го остави обратно върху купчинката пепел. Подвоуми се, извади от джоба на жилетката си орбиталната гривна и я пусна върху малкия сив конус до пръстена, свали двата защитни пръстена срещу отрова и също ги остави там. Накрая загреба шепа топла пепел и я загледа замислено.

— Джъно Гъге, добро утро.

Обърна се и стана, пъхна бързо ръка в джоба на жилетката си, сякаш засрамен от нещо. Малкото бяло тяло на Флер-Имсахо влезе през прозореца — много дребно, чисто и съвършено в разрушения, опожарен замък. Едно миниатюрно сиво нещо с размерите на бебешко пръстче се стрелна от пода до краката на Гъге към летящия робот. В тялото на Флер-Имсахо се отвори люк. Микроракетата влезе в летящия робот. Една секция в тялото на машината се превъртя и спря.

— Здравей — каза Гъге и отиде при него. Той огледа порутената зала, после обърна отново поглед към летящия робот. — Надявам се да ми разкажеш какво се случи.

— Седни, Гъге. Ще ти разкажа.

Гъге седна на един камък, паднал от корнизата над прозорците. Той погледна подозрително нагоре към мястото, от което трябва да бе паднал.

— Не се безпокой — обади се Флер-Имсахо. — В безопасност си. Проверих покрива.

Гъге сложи ръце на колене.

— Разказвай! — подкани го той.

— Всичко по реда си — отвърна Флер-Имсахо. — Позволи ми най-напред да ти се представя. Казвам се Спрант Флер-Имсахо Уу-Хандраен Ксато Трабити и не съм библиотечен летящ робот.

Гъге кимна. Той позна част от номенклатурата, от която Чиарк Хаб на времето беше толкова впечатлен. Не каза нищо.

— Ако бях библиотечен летящ робот, ти щеше да си мъртъв. Дори и да се бе спасил от Никозар, няколко минути след това щеше да изгориш.

— Ценя високо твоята защита — отвърна Гъге. — Благодаря ги. — Гласът му прозвуча унил, измъчен и не особено благодарен. — Мислех, че са те хванали и убили.

— По дяволите, едва не го сториха — отвърна летящият робот. — Онзи фойерверк беше истински. Никозар изглежда бе докопал някакъв високотехнологичен ефектор, което означава — или означаваше, — че империята има някакъв контакт с друга развита цивилизация. Сканирах остатъците от уреда. Може да е нещо от Хомода. Във всеки случай корабът ще го прибере за допълнителен анализ.

— Къде е корабът? Мислех, че ще сме на него, а не тук.

— Дойде с максимална скорост час и половина след избухването на пожара. Можеше и двама ни да отнесе, но аз реших, че е по-сигурно да останем, където бяхме. С моя ефектор не беше проблем да те изолирам от огъня и да те защитя. Корабът ни изпрати два резервни робота и продължава да лети, спира и се връща. Сега тъкмо се връща. След няколко минути ще е тук. Можем да отидем на него с модула. Както казах, телепортирането понякога е рисковано.

Гъге издаде през носа си нещо като смях. Той огледа отново притъмнената зала.

— Продължавам да чакам — напомни той на машината.

— При заповедите на Никозар императорската гвардия полудя. Те взривиха акведукта, цистерните и заслоните и избиха всички, които успяха да намерят. Опитаха се също да отнемат „Непобедим“ от флота. В резултат на избухналия на борда пожар корабът катастрофира. Падна някъде в северния океан. Голямо падане. Предизвика цунами, които изкорениха много големи синдербъди, но се осмелявам да твърдя, че огънят ще оцелее. Миналата нощ нямаше никакъв опит за убийство на Никозар. Това беше просто хитрост целият замък и играта да преминат под контрола на гвардейците, които се подчиняват безпрекословно на императора.

— Защо, обаче? — попита уморено Гъге и ритна една капка застинал върху дъската метал. — *Защо* Никозар им заповяда да направят всичко това?

— Той им каза, че това е единственият начин да победят Културата и да го спасят. Те не знаеха, че Никозар също е обречен. Мислеха, че има някакъв начин да се спаси. Може би биха го сторили дори и да знаеха истината. Бяха много добре подготвени. Във всеки случай изпълняваха всички заповеди на императора. — Машината издаде звук като от смях. — Повечето. Няколко запазиха укрытията, които трябваше да взривят, и подслониха няколко души в тях. Така че ти не си единственият оцелял. Повечето са прислужници. Никозар се бе погрижил всички важни хора да са в залата. Летящите работи от кораба са с оцелелите. Ще ги държим затворени, докато ти не бъдеш в пълна безопасност. Имат достатъчно храна да оцелеят.

— Продължавай.

— Сигурен ли си, че можеш да понесеш всичко наведнъж?

— Само ми кажи *защо* — настоя Гъге и въздъхна.

— Ти беше използван, Джъно Гъге — каза летящият робот. — Истината е, че ти играеше за Културата, а Никозар — за империята. Вечерта преди последната партия казах на императора, че ти си нашият шампион. Ако ти спечелиш, ние ще пристигнем, ще смажем империята и ще наложим нашия ред. Ако той спечели, докато е император, във всеки случай през следващите десет Големи години, няма да се намесваме. Това е причината за странното поведение на

Никозар. Той загуби не само играта. Загуби империята! Не му остана нищо, за което да живее. Тогава защо да не умре със слава?

— Вярно ли е всичко това? — попита Гъге. — Наистина ли щяхме да ги завладеем?

— Нямам представа — каза Флер-Имсахо. — Това не ми беше казано. Нямахме нужда да го зная. Но няма значение дали е вярно, или не. Важното е, че Никозар го *повярва*.

— Малко нечестен натиск — отбеляза Гъге и мрачно се усмихна. — Да кажеш на някого, че играе срещу такъв голям залог, точно преди започване на състезанието.

— Борба за първенство.

— Затова ли той не ми каза за какво играем?

— Предполагам.

— Облогът щеше да бъде отменен, но ние все пак щяхме да ги нападнем.

— Правилно!

Гъге поклати глава, опита се да махне една сажда от ръкава на жилетката си и я размаза.

— Наистина ли вярваше, че ще спечеля? — попита той летящия робот. — Срещу Никозар? Така ли си смятал още преди да дойда тук?

— Още преди да напуснеш Чиарк, Гъге. Още когато прояви интерес и готовност да тръгнеш. От известно време служба „СО“ търсеше някой като теб. Империята беше обречена от десетилетия. Необходимо бе само някой достатъчно силно да я бутне и това винаги можеше да стане. Нахлуването с „военна сила“, както ти се изразяваш, почти никога не е правилен ход. „Азад“ — самата игра — трябваше да се дискредитира. През всичките тези години тя поддържаше империята единна — тя беше опорната ѝ точка. Но това бе и нейното най-слабо място. — Летящият робот демонстративно огледа разпилените останки из залата. — Трябва да призная обаче, че всичко стана малко по-драматично, отколкото очаквахме, но изглежда анализите на твоите способности и на Никозар са били верни. Моето уважение към големите Интелекти, които използват през цялото време твоето и моето увлечение по фигурите за игра. Тези машини са *много* интелигентни.

— Знаели са, че ще спечеля? — попита разстроен Гъге, подпрял брадичка на ръката си.

— Такова нещо *не може* да се знае, Гъге. Но те сигурно са смятали, че имаш голям шанс за победа. Загатнаха ми го по време на инструктажа... Знаеха, че ти си най-големият играч в Културата и, ако се заинтересуваш и се включиш в състезанието, няма да има играч от империята, който може да те победи, независимо колко години е играл тази игра. Ти цял живот си изучавал игри. Невъзможно беше да има правило, ход, концепция или идея в „Азад“, с които да не си се сблъсквал десетки пъти в другите игри. Единственото, от което имаше нужда, беше някой да те наглежда и при нужда да ти показва правилната посока. — Летящият робот за момент се спусна по-ниско — малък поклон. — Искрено твой!

— Целият ми живот — промърмори тихо Гъге и погледна покрай летящия робот към мрачния, мъртъв пейзаж. — Шейсет години... и откога Културата знае за империята?

— От около... ах! Ти мислиш, че ние по някакъв начин сме те формирали! Не, не сме. Ако бяхме направили такова нещо, нямаше да имаме нужда от външен „наемник“ като Шохобохом За, който да свърши *истински* мръсната работа.

— За? — учуди се Гъге.

— Това не е истинското му име. Изобщо не е роден в Културата. Да, той е това, което ти би нарекъл „наемник“. И добре, че беше За, иначе тайната полиция щеше да те убие пред онази палатка. Спомняш ли си как бързо изчезнах от погледа ти тогава? Всъщност се отдалечих, за да застрелям един от твоите убийци с оръжието си с твърди рентгенови лъчи, така че изстрелът да не бъде уловен от камерите. За пречупи врата на друг. Беше чул, че има някакъв проблем. Предполагам, че след няколко дни той ще командва партизанска армия на Ее.

Летящият робот леко се олюля във въздуха.

— Чакай да видя... какво друго мога да ти разкажа? О, да. „Ограничаващ фактор“ също съвсем не е толкова невинен, колкото изглежда. Докато бяхме на „Малък вагабонт“ ние свалихме старите ефектори, но само за да ги подменим с нови. По два в два от трите купола на носа. На азадианците предоставихме за проверка празния купол, а вместо останалите два, показахме холографски образи.

— Но аз бях и в *трите*! — възрази Гъге.

— Не, ти беше в един и същи три пъти. Корабът просто въртеше коридорите, променяше антигравитацията, а докато ти вървеше от единия купол до другия, няколко летящи роботи сменяха обстановката вътре. И всичко това напразно, обърни внимание. Но трябваше да ги имаме, в случай че се наложеше да прибегнем към тежки оръжия. Предварителното планиране кара човек да се чувства сигурен, нали?

— О, да — каза Гъге и въздъхна. Той се изправи и отиде до балкона, където снегът от черни сажди продължаваше да вали спокойно и тихо.

— Като говорим за „Ограничаващ фактор“ — добави весело Флер-Имсахо, — старият грешник в момента е над нас. Модулът вече е тръгнал. След две минути ще си на борда. Ще можеш хубаво да се измиеш и да свалиш тези мръсни дрехи. Готов ли си за тръгване?

Гъге погледна в краката си, избута саждите и пепелта от плочите.

— Останало ли е нещо за опаковане?

— Всъщност не много. Бях зает да те засланям да не се изпечеш и не можах да се погрижа за вещите ти. Във всеки случай единственото нещо, което изглежда ти харесва, е тази окъсана стара жилетка. Взе ли гривната? Когато отидох на разузнаване, я оставих върху гърдите ти.

— Да, благодаря — отвърна Гъге, загледан в унилата черна пустош, простряла се чак до тъмния хоризонт. Той вдигна глава. През гъстите облаци се спускаше модулът и влачеше подир себе си струйки пара. — Благодаря — повтори Гъге и загледа модула, който слезе почти до нивото на земята, понесе се през обгорената пустиня към замъка и вдигна облак от пепел и сажди след себе си. Когато намали и обърна витлата, свръхзвуковата вълна нахлу в изоставения замък като гръмотевица. — Благодаря за всичко.

Модулът извъртя задната си част към замъка и се издигна до нивото на балконския парапет. Задната му врата се отвори и легна на ръба на парапета като плоска рампа. Мъжът прекоси балкона, стъпи на парапета и влезе в прохладната машина.

Летящият робот го последва и вратата зад него се затвори.

Модулът полетя, започна да набира височина, повлече голям фонтан от пепел и сажди подире си, проблясвайки през тъмните

облаци над замъка като някаква твърда светлинна мълния, а гърмът се разнесе над равнината, замъка и ниските хълмове зад него.

Пепелта отново падна. Саждите продължиха леко да ваят.

След няколко минути модулът се върна, взе докараните от кораба летящи роботи и останките от чуждестранния ефектор, напусна замъка за последен път и отлетя към очакващия го кораб.

Малко по-късно освободените от двата корабни летящи работа замаяни, оцелели азианци — предимно слуги, войници, конкубини — се запрепъваха в тъмния като нощ ден и падащия сняг от сажди да направят равносметка на временното си изгнание в някога големия замък и да предявят претенции за изгубената си земя.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

ПРОХОДНА ПЕШКА

24.

Бавно, лениво, корабът премина през единия край на дългото три милиона километра сензорно поле над стена от монокристал, после полетя през постепенно сгъстяващата се атмосфера на орбиталната станция. От височина петстотин километра в нощния въздух ясно се провидяха двете плоскости от земя и море — едната зад тях от сурова скала под дебел облак, другата зад нея от все още образуваща се земя.

Отвъд своята кристална стена най-далечната орбитална станция беше съвсем нова. Тъмна и празна за нормалното зрение, корабът виждаше на нея радарите на машини, създаващи ландшафта, които пренасяха своите товари със скала от космоса. Дори в момента на наблюдение един огромен астероид беше взривен и в тъмнината избухна фонтан от червена разтопена скална маса, която падаше бавно върху новата повърхност или беше хващана, задържана, формована във вакуума и след това пускана долу.

Орбиталната станция освен това беше тъмна, а облачната покривка от изпаренията на изсъхващата повърхност напълно я закриваше.

Другите две орбитални станции бяха много по-стари, осеяни със светлини. Чиарк беше в афелий^[1], Гевант и Осмолон бяха бяло върху черно; острови от сняг върху тъмни морета. Старият боен кораб бавно навлезе в атмосферата, спусна се по гладкия като бръснач склон на стената на орбиталната станция до мястото, където започваше истинският въздух и се отправи над океана към сушата.

„Ограничаващ фактор“ мина на височина един километър над някакъв морски кораб — окичен със светлини океански лайнер, който наду рог и изстреля фойерверки. „Ограничаващ фактор“ отговори на поздрава като използва ефекторите си за създаване на изкуствени аури: бурни, преместващи се светлини в ясния, спокоен въздух. След това и двата продължиха пътя си в нощта.

Връщането мина безпроблемно. Гъге бе пожелал веднага да си легне, като каза, че не желаел да е буден по време на пътуването. Искал да спи, да почива, да забрави. Корабът беше настоял най-напред да

премисли случилото се, но след десет дни се бе смилил и мъжът, който през това време беше станал още по-мрачен, с благодарност се бе потопил в дълбок сън със забавен метаболизъм.

През тези десет дни не беше изиграл нито една игра, почти не бе приказвал, дори не си направи труда да се облече и прекара по-голямата част от времето седнал и втрещен в стените. Летящият робот се бе съгласил, че сънят по време на пътуването вероятно е най-доброто, което могат да сторят за него.

Пресякоха По-малкия облак и се срещнаха с УТС „Толкова за коварството“, която се връщаше от главната галактика. Пътуването навътре бе продължило по-дълго, отколкото навън, но те не бързаха. Корабът напусна УТС близо до по-високите сфери на галактическия клон и слезе направо покрай звезди, прашни полета и мъглявини, където се събираше водород и се образуваха слънца. В нереалния космос на кораба черните дупки бяха енергийни стълбове от пространствена мрежа.

Летящият робот събуди бавно мъжа на два дни от дома му.

Той седеше и гледаше стените. Не играеше игри, не слушаше новини, дори не преглеждаше пощата. По негово искане не бяха предизвестени приятелите му за пристигането. Само отправиха съобщение към Чиарк Хаб за приближаване.

Старият боен кораб се спусна неколкостотин метра и продължи покрай бреговата линия на фиорда, плъзгайки се мълчаливо между покритите със сняг планини. Лъскавият му корпус отразяваше слаба синьо-сива светлина над тъмната, спокойна вода. Малко хора на яхти или в съседните къщи видяха големия, тихо летящ кораб и наблюдаваха деликатните маневри между бреговете, водата и разкъсаните облаци.

Икрох беше тъмна и неосветена, звездната светлина засенчена от триста и петдесетметровия корпус на тихо плъзгащия се над нея кораб.

Гъге огледа за последен път каютата, в която бе спал последните две нощи на кораба, и тръгна бавно по коридора към купола с модула. Флер-Имсахо го следваше с малка чанта. Щеше му се човекът да си смени ужасната жилетка.

Той го видя в модула и слезе с него. Ливадата пред тъмната къща беше чисто бяла и недокосната. Модулът се спусна на сантиметри над нея и отвори задната врата.

Гъге слезе. Въздухът беше ароматен и остър. Осезаемо прозрачен. Снегът под краката му скърцаше. Той се обърна към осветената вътрешност на модула. Флер-Имсахо му подаде чантата. Гъге погледна малката машина.

— Довиждане — каза той.

— Довиждане, Джъно Гъге. Предполагам, че няма да се срещнем отново.

— И аз така мисля.

Вратата започна да се затваря и той се отдръпна назад. Модулът бавно се издигна. Гъге видя летящия робот на края на вратата и извика:

— Само едно нещо ми кажи: когато Никозар стреля с пистолета и лъчът се отрази от огледалното поле и го порази, случайно ли стана или ти се прицели в него?

Мислеше, че няма да получи отговор, но точно преди вратата да се затвори и светлинният лъч над нея да изчезне, чу гласа на летящия робот:

— Няма да ти кажа.

Гъге стоеше и наблюдаваше как модулът лети към чакащия го кораб. Той влезе в него, куполът се затвори и светлините в „Ограничаващ фактор“ изгаснаха — по-тъмен от тъмнината на нощта. По дължината на корпуса се появи изписано със светлинни букви на марейнски: „Довиждане“. После корабът безшумно се издигна нагоре.

Гъге го наблюдава, докато светлинният надпис се превърна в мрежа от движещи се звезди и бързо изчезна в забуленото от тъмни облаци небе. Той погледна синьо-сивия сняг. Когато повдигна отново глава, корабът се беше изгубил.

Остана неподвижен за малко, като че ли чакаше. После се обърна и тръгна през побелялата ливада към къщата.

Влезе през прозорците. Къщата беше топла. Гъге неочаквано потрепери за секунда, видя как лампите внезапно светнаха.

— Да те вземат дяволите! — извика Йей Меристинокс и изскочи иззад канапето до камината.

От кухнята се появи Чамлис Амалк-ней с табла в ръце.

— Здравей, Джъно. Надявам се, че нямаш нищо против...

Бледото, измъчено лице на Гъге цъфна в усмивка. Той сложи чантата си на пода и ги погледна. Йей, свежа и усмихната, скочи от канапето. Чамлис, с оранжево-червени полета, остави таблата на масата пред камината. Йей се хвърли върху него, прегърна го, притисна го, смееше се. Тя го пусна и отстъпи крачка назад.

— Гъге!

— Здравей, Йей — каза й той, остави чантата и я прегърна.

— Как си? — попита тя и го притисна до себе си. — Добре ли си? Извадихме душата на Хаб, докато не ни каза определено, че пристигаш, но ти през цялото време си спал, нали? Дори не си чел писмата ми.

Гъге погледна настрана.

— Не съм. Получих ги, но не съм ги чел... — Той поклати глава и сведе поглед. — Извинявай.

— Вече няма значение. — Йей го потупа по рамото. Тя го хвана и го отведе на дивана. Гъге седна и ги загледа. Чамлис разрови влажните дървени трици в огъня, освободи пламъците под тях. Йей протегна ръце, показва късата си пола и жилетка.

— Променена съм, нали?

Гъге кимна. Както винаги Йей изглеждаше хубава и двуполова.

— Просто отново си смених пола — поясни тя. — След два месеца ще стана такава, каквато бях. Ах, Гъге, трябваше да ме видиш като мъж. Бях смела!

— Беше непоносима — обади се Чамлис и наля подсладено греяно вино от тумбеста кана. Йей се хвърли на дивана до Гъге, прегърна го отново и изръмжа. Чамлис им подаде пълни чаши.

Гъге пи с удоволствие.

— Не очаквах да те видя — каза той на Йей. — Мислех, че си заминала.

— Бях заминала. — Йей кимна и пи. — Но се върнах. Миналото лято. Координатор съм на група за далечната страна на новата орбитална станция.

— Моите поздравления. Ще има ли летящи острови?

Йей погледна за секунда с празен поглед и се засмя в чашата си.

— Не, няма да има летящи острови, Гъге.

— Ще има обаче много вулкани — подхвърли подигравателно Чамлис и отпи глътка вино от чашка с размери на напръстник.

— Може би един малък — кимна Йей. Косата ѝ беше по-дълга, отколкото я помнеше. Синьо-черна. Все още къдрава. Тя го стисна нежно за рамото. — Радвам се да те видя отново, Гъге — промълви Йей, после замълча, загледана в горящите цепеници в камината.

— Всички се радваме, че се върна, Гъге — каза след малко и Чамлис. — Извинявай за думите ми, но не изглеждаш много добре. Чухме, че през последните две години си прекарал в сън, но има и нещо друго... Какво се случи там? Дочухме различни неща. Ще ни разкажеш ли?

Гъге се колебаеше, гледаше към подскачащите пламъци, които поглъщаха дървата в камината.

Накрая остави чашата си и започна да обяснява.

Разказа им всичко, което се бе случило от първите няколко дни на борда на „Ограничаващ фактор“ до последните, когато напусна разпадащата се империя Азад.

Чамлис мълчеше, полетата му бавно преминаха през много цветове. Йей придобиваше все по-загрижен вид. Тя често поклащаше глава, ахна няколко пъти, пребледня два пъти. Междувременно слагаше дърва на огъня в камината.

Гъге отпи от топлото вино.

— И така... прекарах в сън цялото връщане, с изключение на последните два дни. И сега всичко изглежда... не зная как точно. Дълбоко замразено. Не като нещо скорошно... а като отдавна станало. Отминало. — Той разклати виното в чашата си. Раменете му потрепнаха от беззвучен смях. — Ох. — Гъге пресуши чашата си.

Чамлис взе каната от пепелта пред камината и напълни чашата на Гъге с горещо вино.

— Джъно, не мога да ти опиша колко съжалявам. Всичко това стана заради мен. Ако не бях аз...

— Не — възрази Гъге. — Ти нямаш никаква вина. Аз сам се набърках в тази каша. Ти ме предупреди. Напразно се самообвиняваш.

Не си и помисляй, че друг, освен мен, е виновен.

Той неочаквано стана, отиде до прозорците с изглед към фиорда, погледна склона с покритата със сняг ливада, дърветата, черната вода, после вдигна глава към планините и светлините в разпръснатите къщи на далечния бряг.

— Знаеш ли — каза той, сякаш говореше на собственото си изображение в стъклото, — вчера попитах кораба какво точно са направили накрая с империята. Как са ѝ помогнали да се оправи. Той ми заяви, че изобщо не са се занимавали с нея. Оставили са я сама да се оправя.

Гъге си спомни за Хамин и Моненайн, и Инклейт, и Ат-сен, и Бермоя, и За, и Олос, и Крауо, и момичетата, чиито имена беше забравил...

Поклати глава срещу образа си в стъклото.

— Във всеки случай всичко свърши. — Той се обърна към Йей и Чамлис, и топлата стая. — Какви са клюките тук?

Разказаха му за близнаците на Хафлис. Борелал била заминала на една УТС за няколко години. Олз Хап — покорителка на немалко млади сърца — била, повече или по-малко, възторжено приветствана/объркана/принудена да заеме стария пост на Борелал; Йей станала преди една година баща на дете — следващата година, вероятно, щяла да се срещне с майката и детето, които щели да дойдат на продължително посещение; един от другарите на Шъро бил убит в битка преди две години; Рен Миглан станала мъж; Чамлис още работел над справочния текст за любимата си планета; фестивалът в Тронз предната година завършил катастрофално — фойерверките паднали в езерото, предизвикали хаос и залели половината тераси на скалите; двама души загинали — счупили си черепите върху скалите; имало стотици ранени. Миналата година не бил наполовина толкова вълнуващ.

Гъге слушаше, разхождаше се из стаята, повторно се запознаваше с всичко. Изглежда нищо не се бе променило.

— Колко много съм пропуснал... — започна той и изведнъж забеляза малкото дървено пано на стената и предмета, монтиран на него. Той се пресегна, пипна го, свали го от стената.

— Ах — възкликна Чамлис и издаде звук, наподобяващ прокашляне. — Надявам се, че нямаш нищо против... искам да кажа

не смяташ, че това е твърде... непочтително или безвкусно. Просто си мислех...

Гъге тъжно се усмихна и докосна безжизнената повърхност на тялото, което някога беше Морин-Скел. Той се обърна към Йей и Чамлис, отиде при стария летящ робот.

— Ни най-малко, но не го искам. Ти искаш ли го?

— Да, моля.

Гъге подаде тежкия малък трофей на Чамлис, който се изчерви от удоволствие.

— Ти, отмъстително старо страшилище — изръмжа мъжът.

— За мен това значи много — каза официално Чамлис и прибра паното до корпуса си.

Една цепеница се пречупи в камината, рой искри полетяха нагоре. Гъге коленичи, разрови с ръжена останалите главни, прозина се.

Йей и летящият робот се спогледаха, после Йей се пресегна и побутна Гъге с крак.

— Хайде, Гъге. Уморен си. Чамлис трябва да се върне у дома и да се погрижи новите риби да не се изядат една друга. Нали няма да възразиш, ако остана при теб?

Гъге погледна изненадан усмихващото се лице и кимна.

Когато Чамлис си отиде, Йей сложи глава на рамото на Гъге и каза, че страшно ѝ е липсвал, че пет години са много време, че сега изглежда много по-любвеобилен, отколкото когато заминал и... ако иска... ако не е много уморен...

Тя използва устата си и Гъге усети по очертаващото се в тъмнината ѝ тяло бавни движения, преоткри усещания, които почти беше забравил. Той милваше златисто-тъмната кожа, галеше странните ѝ, почти комично разголени гениталии, накара я да се смее, смееше се с нея и — в продължителния миг на върховно изживяване — заедно с нея, като едно цяло, всяка клетка от тялото му се вълнуваше, пълна с живот.

Все пак не можа да заспи и през нощта стана от омачканото легло. Отиде до прозорците и ги отвори. Нощният въздух нахлу вътре. Гъге потрепери, обу си панталоните, жилетката, обувките.

Йей се размърда. Той затвори прозорците, върна се до леглото и коленичи в тъмнината до нея, издърпа завивките над оголения гръб и рамо и леко погали къдриците ѝ. Тя въздъхна и се размърда, после продължи да диша спокойно.

Гъге бързо отиде до прозорците, излезе и тихо ги затвори.

Застана на балкона и загледа тъмните дървета, спускащи се в неравни редици до блестящия, черен фиорд. Планините в далечния край слабо блестяха, над тях в свежия въздух в тъмнината се движеха мъжделиви области от светлина и скриваха от погледа звездните полета и далечните орбитални станции. Облаците бавно се движеха. Долу, в Икрох, нямаше никакъв вятър.

Гъге вдигна глава и видя между облаците По-големия и По-малкия облак. Тяхната древна светлина почти не трепкаше в студения спокоен въздух. Той видя дъха от устата си като влажен пушек между него и онези далечни звезди и пъхна ръцете си на топло в джобовете на жилетката. Едната му ръка напипа нещо по-меко от сняг и го извади. Беше малко прах.

Вдигна отново глава към звездите. Гледката беше далечна и изкривена от нещо в очите му, което отначало помисли, че е дъжд.

[1] Най-отдалечената от слънцето точка от орбитата на небесно тяло (астр.). — Б.пр. ↑

25.

... Не, това не е всичко.

Съществувам и аз. Зная, че бях лош, като не ви разкрих още в началото моята самоличност, но вие може би сте се досетили. И кой съм аз, та да ви отнема удоволствието сами да се досетите? Наистина кой съм аз?

Да, през цялото време бях там. Е, почти през цялото време. Наблюдавах, слушах, мислих и възприемах, и чаках, и както ми беше наредено (или бях помолен), се държах благоприлично. Аз наистина бях там лично или под формата на един от моите представители, моите малки шпиони.

За да бъда честен, ще ви призная, че не знам дали исках нашият Гъге да научи истината. И все още не съм решил. Аз — ние — накрая оставихме това на случайността.

Например: да предположим, че Чиарк Хаб беше разкрил на нашия герой точната форма на кухнята в черупката, която бе Морин-Скел, или Гъге сам по някакъв начин беше отворил онзи безжизнен корпус и бе видял... щеше ли той да си помисли, че онази малка, с форма на диск дупка е обикновено съвпадение?

Или щеше да започне да подозира?

Никога няма да разберем. Когато четете настоящето, той отдавна ще е мъртъв. Ще е имал среща с телепортиращия летящ робот и ще е предал своята сила на сърцето на системата, трупът ще е превърнат в плазма в огромното изригващо ядро на слънцето на Чиарк, атомите му ще се издигат и падат сред бушуващите потоци лава на мощната звезда, всяка пулверизирана частичка ще мигрира хилядолетия до онази поглъщаща планети повърхност от ослепителен бурен огън, за да бъдат изпарени там и да прибавят своите собствени малки частички към безсмислената илюминация на заобикалящата нощ...

Ах, станах малко цветист.

Все пак към един стар летящ робот от време на време трябва да се проявява малко снизхождение, нали?

А сега ми позволете да направя заключение.

Това е истинска история. Аз бях там. А когато не бях и не знаех точно какво става — в ума на Гъге, например, — признавам, че без да се колебая съчинявах.

Но все пак това е истинска история.

Как бих могъл да ви лъжа?

Вечно ваш,

Спрант Флер-Имсахо Уу-Хандраен Ксато Трабити

(„Морин-Скел“)

Издание:

Йеин М. Бенкс. Играчът на играчите

Американска. Първо издание

Превод: Георги Стоянов

Редактор: Вихра Манова

Художествено оформление на корица: „Megachrom“ — Петър Христов

Компютърна обработка: ИК „БАРД“ ООД — Линче Шопова

Iain M. Banks

The Player of Games, 1988

Формат: 84/108/32

Печатни коли: 21

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.